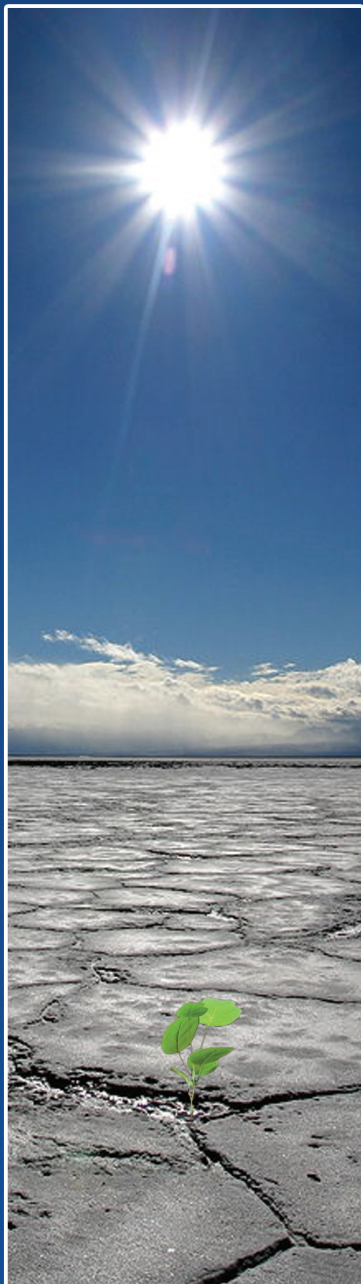

სამყაროს წყალობად მოვლენილი შუამავლის

წყალობათა სიღ

ოსმან ნური თოფბაში

IBS GRAPHICS

Adres: Glfem Hatun Mah. Hdayi Mahmut Sok.
No:15 Erkam Apt. skdar - İstanbul / Trkiye
E-mail: ibspress@ibspress.com - <http://www.ibspress.com>
Tel: (+90 216) 342 85 99 - (+90 216) 530 29 44
Faks: (+90 216) 343 15 19

DIZAYN: RASIM SHAKIROV

სამეცნიერო წყალობად მოვლენილი შუამავლის

წყალობათა
სიო

ოსმან ნური თოფბაში

თარჯიმანი შეასრულა:

TARJIMAN L.T.D

E-mail: tarjiman_Ltd@yahoo.com

წიგნი გამოიცა აჭრის ა.რ. მუსლიმანთა სასულიერო-სამეფო სამმართველოს ინიციატივით.

2006

მთარბმნელთაგან

წინამდებარე წიგნი, როგორც მუჰამმედ შუამავლის უსპეტაკესი ცხოვრების ანარეკლი, ქართველ მუსლიმებს თუ არამუსლიმებს ერთნაირად სჭირდებათ, თუმცა ეს ვერ მოგაწვდით წმინდა შუამავლზე ამომწურავ ინფორმაციას, მაგრამ ეჭვგარეშეა, რომ თუნდაც მწირი ინფორმაცია, თქვენს ცოდნას მნიშვნელოვნად გაზრდის. იმის თქმა, რომ წინასწარ იყო შერჩეული და განზრახული ამ წიგნის თარგმნა, სწორი არ იქნება, მაგრამ, ალბათ, ესეც ერთ-ერთი ხვედრია ჩვენთვის იმ დვთიურ, უსაზღვრო წყალობათაგან, რომელიც დმერთმა მუჰამმედ შუამავლის მეშვეობით მოუვლინა კაცობრიობას. ღრმად თუ ჩავიხედვთ მუჰამმედ შუამავლის მოღვაწეობაში, დავინახავთ, რომ ის მთელი კაცობრიობისთვის ერთადერთი უალტერნატივო მაგალითია.

ავტორს, თემის უკეთ გაგებისა და გააზრებისთვის, ძალიან კარგი მეთოდი აქვს არჩეული, რისი საშუალებითაც ნებისმიერ მკითხველს შეუძლია ადვილად გაიგოს და ჩაწვდეს იმ წყალობას, რომელიც ალლაჰმა წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) სახით მოუვლინა სამყაროს.

რაც შეეხება თარგმნის პრინციპებს, წინამდებარე წიგნში მაქსიმალურად შენარჩუნებულია დედნის მთავარი აზრი, თუმცა თარგმანი რიგი ნაკლოვანებებისაგან ვერ იქნება დაზღვეული, რადგან ეს არის ჩვენს მიერ შესრულებული პირველი ქართული თარგმანი მსგავსი შინაარსის ლიტერატურისა. თარგმანს უმთავრესად ართულებდა ისლამის რელიგიური ტერმინოლოგია, რომლის შესატყვისი ქართულ ენაში არ არის დამკვიდრებული, ან არ მოინახება შესაბამისი სიტყვები. ასეთი სიტყვებისა და ტერმინებ-

ისათვის ვეცადეთ, შესაბამისი ქართული ფორმები მოგვენახა უკიდურეს შემთხვევაში, დავტოვეთ ორიგინალი და განვმარტეთ მისი მნიშვნელობა.

თარგმანში შეხვდებით ახალ სიტყვებს, რომლებიც შესაძლოა ქართველ მუსლიმებს ესამუშოთ, გამომდინარე იქიდან, რომ ისინი აქამდე ამ სიტყვების ნაცვლად, თურქულს, არაბულს, ან სპარსულს იყენებდნენ, როგორცაა მაგ. „ფეილამბერი“, „ხეზრეთი“, ჩვენს თარგმანში ამ სიტყვებს „შუამავალი“ და „წმინდა“ შევუსატყვისეთ.

ჩვენი მიზანია, ზუსტად დავიცვათ საყოველთაოდ აღიარებული ისლამის ტერმინოლოგია, მაგრამ რამდენადაც შესაძლებელი იქნება, ქართველი მკითხველისთვის გასაგები გავხადოთ ის, რომელიც არ არის აუცილებელი იყოს თურქულად, სპარსულად ან, თუნდაც არაბულად.

ჩვენს მიერ გამოყენებულ და დამუშავებულ ტერმინებს, რა თქმა უნდა, ბოლო ვარიანტის პრეტენზია არ აქვს, მაგრამ ამ ეტაპზე უფრო მისაღებ ვარიანტად ეს მივიჩნით. მზად ვართ, მომავალ გამოცემებში მკითხველის ობიექტური შენიშვნები გავითვალისწინოთ.

წინამდებარე თარგმანში გამოყენებული ყურანის აიათები თარგმნილია ჩვენს მიერ.

ყოველგვარი უნებლიე შეცდომებისათვის აღლავს ვთხოვთ პატიებას.

წინასიტყვაობა

დიდება აღლაჰს, რომელიც ჩვენ, ადამიანებს, სიხარულისა და სიმშვიდის რწმენით გვასაზრდოებს.

აღლაჰის ღოცვა და დიდება მუჰამედ შუამავალს, რომელიც სიბნელიდან სინათლისაკენ, უმეტრებიდან ცოდნისაკენ მიუძღვება კაცობრიობას.

წინამდებარე წიგნის შედგენის ძირითადი მიზანია, მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს) სამაგალითო და საუკეთესო ცხოვრების ისტორია, ამავე დროს მისი სულიერი ღირსების ბრწყინვალეობა წარვუდგინოთ დღევანდელობაში, უმეტესწილად მატერიალიზმსა და ძალადობას დამორჩილებულ, ცხოველურ-ბიოლოგიური მეობით მცხოვრებ, ქანცგამოცლილ, გადაღლილ და თავაწყვეტილ ვითარებაში მყოფთა გულებს. ეს არის იმ შუამავლის სრულფასოვანი მაღალზნეობრიობისა და კეთილშობილებისაგან ხვედრის მიღება, რომელსაც ხეები და ქვებიც ესალმებოდნენ. სამყაროს უზენაესი გამჩენი ღმერთი ურიცხვი ანგელოზითურთ „ლოცვითა და დიდებით“ პატივს მიაგებდა მას.

მთელ კაცობრიობას იხსნის მასთან სიახლოვე და მისი ქომაგობა. შეუძლებელია მისი უდიდესი ჭეშმარიტების ადამიანური შემეცნებით სრულყოფილად შეცნობა და შეცნობილის კომენტირება სიტყვებით! არ არსებობს სხვა გამოსავალი გარდა იმისა, რომ მის უდიდეს მნიშვნელობასთან დაკავშირებულ კომენტირებას ღუმიდის უსასრულობაში დაესვას წერ-

ტილი. მისი სამაგალითო ცხოვრების აღწერის ცდისას ენა აბსოლუტურად უძლურია, ხოლო ჩვენი გულებიდან კალმით გადმოტანილი სიტყვები კი, მხოლოდ ზღვაში წვეთის ტოლია. ენანი და გულნი უსუსურნი არიან მის აღწერაში! მიუხედავად ამისა, ყველაფერს, რაც მასზე მოგვითხრობს და მას გვახსენებს, სულ სხვა გამოცხადება, სულ სხვა სულიერი ღირებულება, სულ სხვა სათნოება გააჩნია. სამყაროში არსებული უამრავი მოკაზმულობა და ღმერთისმიერი ძალის დიდება, მისი შეუქის გახსენება და ღიმილია.

მუჰამმედ შუამავლის წინამორბედ შუამავალთა სასწაულქმედებათაგან და ქადაგებათაგან დღემდე თითქმის არაფერია მოღწეული. ყურანის სასწაული კი, მუჰამმედ შუამავლის ბედნიერ მიმდევართათვის ამქვეყნიერების დასასრულამდე იარსებებს, როგორც განსაკუთრებული წყალობა.

ეს ღმერთისმიერი საჩუქარი, ღმერთისადმი ჩვენივე სამსახურის მნიშვნელოვნებასა და ჩვენდამი ბოძებული სიკეთეების სიდიადეს შეგვახსენებს.

ისევე, როგორც წმინდა ყურანის შენახვა აუცილებელია მაღალ და განსაკუთრებულ ადგილზე, ასევე ალლაჰმა ამ უძვირფასესი მონაბარებით შეგვიძკოს გულები, – ყველაზე ფაქიზი ორგანო, – გვიქციოს, როგორც წყარო სულთა განკურნებისა, გაგვიხადოს, როგორც გადარჩენის საშუალება ამქვეყნიურ და იმქვეყნიურ ცხოვრებაში!..

ჩათესილი მარცვალი, რაც უნდა ბევრი ნაყოფის მიღების პროტენციისა იყოს, მხოლოდ ისეთ შედეგს მოგვცემს, რამდენად ნოყიერ მიწაშიც დაითესება. ჩვენს გულებშიც ამდენად გაიფურჩქნება ეს „მოწყალების სიო“. თუ გაუფურჩქნავი დარჩა, ნაკლი ისევ ჩვენივე თავში უნდა ვეძიოთ. მაგრამ, რაც უნდა მწირი და ნაკლოვანი იყოს ეს ნაშრომი, რომელიც „მუჰამმედ

შუამავალთან (ს.ა.ს.) დაახლოების სურვილებით“ შევადგინეთ, ალლაჰმა იგი ჩვენი გულების კეთილშობილებისა და წყალობის წყაროდ ჰქმნას!

ბედნიერი არიან ის მორწმუნენი, რომელნიც გულებს ალლაჰსა და მის შუამავლს დაუთმობენ, მათ შეიყვარებენ და ამ სიყვარულს უმაღლეს ზომამდე ადამაღლებენ!..

კვირვასო მკითხველო!

მრავალგზის „ლოცვა და საღამო“ ვუძღვნათ მუჰამედ შუამავალს და ამით გავიმყაროთ მასთან კეთილი დამოკიდებულება, რადგან მისი ახლობლობა და ქომაგობა განკითხვის დღეს გვესაჭიროება.

აღლაჰმა ჭეშმარიტ გზაზე ერთადერთი წინამძღოლის მუჰამედ შუამავლის სულიერ ღირსებათაგან წყალობის ცვარი გვიბოძოს! ჩვენი გულები იყოს აღლაჰისა და მუჰამედ შუამავლის სიყვარულის მარადიული ადგილსამყოფელი. აღლაჰმა, ყველას მუჰამედ შუამავლის უდიდესი ქომაგობა გვარგუნოს!

ამინ!..

ოსმან ნური თოფბაში

21.08.1997 წ.

უსკუდარი/სტამბოლი

მუჰამედ შუამავლის ამჟვეჰნად მობრძანება

(აღლაჰი ლოცავდეს და ჰფარავდეს მას)

ღმერთი სამყაროს უსაზღვრო წყალობით გარემოცავს. ამ წყალობის ყველაზე ნათელი გამოვლინება ადამიანია, რომელიც უზენაესს არსებათა სისტემის მწვერვალზე დაუშკვიდრებია და ამ ღირსების შენარჩუნებისთვის იგი სათანადო თვისებებით ჰყავს აღჭურვილი.

თუმცა ეს რჩეულობაც კი, ადამიანის აღლაჰისთვის სასურველი ხარისხით ჭეშმარიტებამდე მისაყვანად არასაკმარისადაა მიჩნეული, ამიტომაც მისთვის ბოძებულ ღვთიურ სიკეთეებს, როგორიცაა გონება, განსჯის უნარი, აზროვნება, მორჩილება და სხვა, კიდევ ერთი წყალობა, ჭეშმარიტი გზისაკენ შუამავალთა მითითებანი, ემატება და ამგვარად ხდება სრულფასოვანი ადამიანისადმი დახმარება „ღმერთთან მისასვლელ გზაზე“. ამ სრულფასოვანი დახმარების მწვერვალია გაჩენილთა შორის უპირველესი გაჩენილი, კაცობრიობისთვის წარმოგზავნის თვალსაზრისით უკანასკნელი „შუქი მუჰამედისა“, ხოლო ჩვენს სამყაროში ხორციელი სახით მოვლენილი ბოლო შუამავალი.

წმინდა მუჰამედ შუამავალი (აღლაჰის ლოცვა და დიდება მას) დაიბადა ჩვ.წ.აღ-ით 571 წლის 20 აპრილს, (თუმცა არსებობს სხვა ვერსიებიც, რომელთა მიხედვით მისი დაბადების წლად მიჩნეულია 569, 570, 572 და კიდევ სხვა სუსტი ვერსიებით— 573 წელიც. მთარგმნელთაგან) მთვარის კალენდრით 12 რეზიულევევლს, ორშაბათ დილას, მზის ამოსვლამდე ცოტათი ადრე.

ცნობილი ჭეშმარიტებაა, რომ უპირველესად მუჰამედ შუამავლის შუქი იქნა განენილი და ყველა არსება ამ შუქის პატივსაცემად განნდა. ამიტომაც მათი არსებობა „მას“ უკავშირდება.

მის მობრძანებასთან ერთად აღლაჰის წყალობით აივსო ეს სამყარო. სულ სხვა იერ-ფერი მიეცა დილასა და სადამოს. გრძნობები გაღრმავდა. უსაზღვრო მნიშვნელობით შეიმკო სიტყვები და საუბრები. ყველაფერმა ახლებური მნიშვნელობა და მშვენიერება შეიძინა. კერპები დაიმსხვრა. ირანის სამფლობელოში სასახლეთა ბოძები და კოშკები დაინგრა. დაშრა *სავეს* ტბა, როგორც უსამართლობის ჭაობი. გულები სიუხვითა და ბარაქით აღივსო. ვინაიდან, ეს გამოჩინება, რომელიც დედამიწაზე მის დაბადებისას განხორციელდა, იმ კეთილშობილი პიროვნების მობრძანებისას თანმოტანილი პირველი კეთილდღეობა იყო.

მუჰამედ შუამავლის მამა სავაჭროდ დამასკოში გაემგზავრა. დაბრუნებისას გზად მედინაში ავად გახდა და მის დაბადებამდე 2 თვით ადრე გარდაიცვალა. პატარა მუჰამედი, მექას არახელსაყრელი კლიმატური პირობებიდან და არაბთა ტრადიციიდან გამომდინარე, 4 წლის ასაკამდე ძიძასთან, ჰალიმესთან იზრდებოდა.

იგი 6 წლის იყო, როცა დედამ, წმინდა ამინემ, მამამისის მხევალ უმმუ ეიმენის თანხლებით, მამის, აბდულლაჰის საფლავის მოსანახულებლად მედინაში წაიყვანა. ამ მოგზაურობისას წმინდა ამინე ავად გახდა და გარდაიცვალა. იმ ადგილს, სადაც ამინე გარდაიცვალა *ებუა* ჰქვია. იგი იქვე დაკრძალეს.

დედითაც ობოლი მუჰამედი უმმუ ეიმენტან ერთად მექაში დაბრუნდა.

რვა წლისას, ბაბუა- აბღულმუტტაღიბიც გარდაეცვალა, შემდეგ კი, მისი ერთგული დამცველი ბიძა- აბუთაღიბი. ამგვარად, მას ყველა დამხმარე გამოეცალა. ამის შემდეგ მისი პატრონი, მფარველი და აღმზრდელი მხოლოდ ღმერთი იყო. აგრეთვე, მის ყველაზე სუსტ მომენტებში მის მიმართ ადამიანთა მიერ გამოჩენილი ფარული თუ აშკარა დახმარებები გამომდინარეობდა იქიდან, რომ მისი ყოველი მოქმედება ადამიანთათვის მისაბაძი და საუკეთესო მაგალითი იყო.

ობლობაში და მარტოობაში გატარებული მისი ბავშვობა და ახალგაზრდობა, სპეტაკ და ბრწყინვალე მომავლის დამწერგავ, მაღალხნეობრივ ყოფაში მიმდინარეობდა.

25 წლის რომ შესრულდა, დაქორწინდა, ყურაიშთა წარჩინებულთაგან წმინდა ხატიჯე (აღლაჰი იყოს მისდამი კმაყოფილი) შეერთო ცოლად. დიდგვაროვანი ქალბატონი ხატიჯე, ქონებითა და მთელი თავისი სულიერი არსებით, მისთვის ახალი ძლიერების წყაროს წარმოადგენდა. ხატიჯე, მუჰამმედ შეამავალზე 15 წლით უფროსი, ქვრივი ქალი იყო. წმინდა შეამავალმა მასთან სპეტაკი, კაცობრიობისთვის სამაგალითო ცხოვრება გაატარა. როცა გამოქვაბულ ჰირადან აფორიაქებული დაბრუნდა, წმინდა ხატიჯეს მიმართა:

– „ხატიჯე! ვინ დამიჯერებს მე?“

მან კი უპასუხა:

– „აღლაჰი არასოდეს შეგარცხვენს, მარტო არ დაგტოვებს, რადგან შენ ნათესავეებს იცავ, უძღურებს ეხმარებს, ღარიბებს აპურებს, სტუმრებს პატივს სცემ,

უმასპინძლები, ხალხს ეხმარები ღმერთის გზაზე შემხვედრი მოვლენების გაცნობიერებაში...“

„აღლაჰის შუამავალო! მე შენ დაგიჯერებ, დაგემოწმები, უპირველესად მე მიმიპატიუე აღლაჰის გზაზე.“ – და ამ სიტყვების შემდეგ ხატიჯე გახდა პირველი, ვინც ირწმუნა ისლამი და ამოუდგა წმინდა შუამავალს მხარში.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალს (ს.ა.ს) არასოდეს დავიწყებია წმინდა ხატიჯეს სულიერი სისპეტაკე, ზნეობა, თავაზიანობა და დახვეწილობა. მისი სიკედილის შემდეგ, როცა შესაწირ-ყურბანს დაკლავდა, ერთ ნაწილს ყოველთვის წმინდა ხატიჯეს ახლობლებს უგზავნიდა. მუჰამმედ შუამავლისთვის (ს.ა.ს) იგი ყოველთვის დაუფიყარი, უძვირფასესი მოგონება იყო.

წმინდა შუამავალმა ახალგაზრდობისა და ენერგიულობის 24 წელიწადი წმინდა ხატიჯესთან გაატარა. მისი შემდგომი ქორწინებები პოლიტიკური და რელიგიური მნიშვნელობისა გახლდათ. მეუღლეთა უმრავლესობა მასზე უფროსი და ქვრივი იყო, მათ შორის გაუთხოვარი მხოლოდ წმინდა აიშე იყო. აიშეს შერთვის მიზანი იყო ქალებთან დაკავშირებული რელიგიური საკითხებისადმი ნათელის მოფენა. მართლაც მან, თავისი ნიჭიერებითა და გონიერებით ქალებთან დაკავშირებული რელიგიური საკითხები საუკეთესოდ აითვისა და მუჰამმედ შუამავლის გარდაცვალების შემდეგ ხანგრძლივი წლების განმავლობაში მუსლიმანი ქალები ამ ცოდნას აზიარა, მან შექმნა რელიგიური კანონების ერთი ნაწილის მყარი საფუძველი. წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) ამას წინასწარ ასე აღნიშნავდა: „რელიგიის ნახევარი აიშესგან შეისწავლეთ“. აგრეთვე, ამ ქორწინების ფარული მიზეზი ისაა, რომ მას სურდა, ჰიჯრეთის შესრულებისას მის თანმხლებ, *სევრის* გამოქვაბულში

მასთან ერთად თავშეფარებულ აბუ ბექირისადმი ახლობლობა დამოყვრებით კიდევ უფრო განემტკიცებინა.

ეს ქორწინებები, თუ რა დიადი მიზნებითა და რა წმინდა მოტივებით განხორციელდა, შეუძლია განჭვრიტოს და შეაფასოს მხოლოდ იმ გამჭრიახმა და შორსმჭვრეტელმა ადამიანმა, ვინც ფლობს რწმენის ლოგიკას.

როგორც მტრულად განწყობილნი ფიქრობენ, ამ ქორწინებათა მიზეზი მართლაც ვნებათაღელვა რომ ყოფილიყო, მაშინ წმინდა შუამავალი თავისი სიცოცხლის, ახალგაზრდობისა და ენერგიულობის ხანას, 15 წლით უფროს, განათხოვარ, ქვრივ ქალთან არ გაატარებდა.

მარტივი და დახშული შეგნების ადამიანები, რომლებიც მინნეულნი არიან ქორწინების ვნებათაღელვის კუთხით განხილვას, ამ ჭეშმარიტების გაგებაში უძღურნი არიან. ვისი გონება და გულიც ვნებათაღელვითაა შეპყრობილი, მისი უსამართლო და ბრიყვეული განსჯა თავისი შავბნელი სამყაროს უკურეაქციაა.

წმინდა მუჰამედ შუამავალმა (ს.ა.ს) ახალგაზრდობა სპეტაკად გაატარა, იგი კეთილშობილური და დიადი ცხოვრებით ცხოვრობდა. 40 წლის ასაკში შუამავლის წოდება მიიღო. 40 წლის შესრულებას ექვსი თვე აკლდა, როცა ღვთიურმა ძალამ მექაში მდებარე ჰირას გამოქვაბული ალლაჰისმიერი ცოდნის მიღების სკოლად უქცია.

ამ ცოდნის, ზნეობის და წარმატების სკოლაში, სადაც ღმერთისმიერი სწავლება შთაგონებით მიმდინარეობდა, მან წარმატებული და მარადიული ცხოვრების გაკვეთილები გაიარა, ხოლო ორმოცი წლისას ჭეშმარიტი გზის წინამძღვრობა და შუამავლობის მოწმობა ებოძა ბრძანებით: **„იკითხე, შენი გამჩენი ღმერთის სახელით“.**

(სურა ალაცი, აიათი 1-2)

ამ ბოძების პირველი 6 თვიანი პერიოდი, ჩვენი გონების საწიერიდან გამომდინარე, „უტყუარი სიზმრების“ სახით მიმდინარეობდა. სინამდვილეში ჰირას გამოქვაბული მოგვაგონებს თესლის თავგადასავალს მიწისქვეშეთში, მაგრამ წარმოქმნის ადგილი, კაცობრიობისთვის სამუდამოდ საიდუმლოდ დარჩება. მიზეზები, რომლებმაც აიძულა მუჰამედ შუამავალი ჰირას გამოქვაბულში წასულიყო, გარეგნული, საჩინო თვალსაზრისით, ის იყო, რომ მას ხალხის საერთო მდგომარეობამ გული დასწყვიტა, რომლებიც ჭეშმარიტებიდან გადაცდენისა და სიღატაკის მორევში იყვნენ ჩავარდნილნი. სინამდვილეში კი ეს იყო, კაცობრიობისთვის მარადიული ღამპარის, ყურანის, წმინდა მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს)¹ სპეტაკი გულის მეშვეობით ალლაჰის მხრიდან ადამიანებზე გადაცემისთვის მოსამზადებელი პერიოდი. ეს გარემოება მართლაც რომ მაღალი ძაბვის გამტარების დამიწებით წარმოქმნილი ნაპერწკლის სცენა იყო, რომელიც ალლაჰსა და მის საყვარელ შუამავალს შორის საიდუმლოდ დარჩენას, თვალთახედვისგან მოშორებულ გამოქვაბულში გამოვლინებას საჭიროებდა. ეს იყო მძიმე ტვირთის ზიდვასთან დაკავშირებული ადამიანის თანდაყოლილი უნარის სააშკარაოზე გამო-

1. **ს.ა.ს:** სალალაჰუ ალეიჰი ვე სელლემ. (ალლაჰი ღოცავდეს და პურავდეს მას)

ტანის პერიოდი, რომელიც მეტყველებს იმაზე, რომ ჩვეულებრივი ადამიანების გამძლეობისთვის, ღვთიური შთაგონების პირადად მიღება შეუძლებელია.

ვისაც ამ საიდუმლო სამყაროში საკუთარი გულის ფანჯრიდან შეხედვა არ შეუძლია, ისინი აბუჯკილისა და აბუ ლეკების ფისისფერი დროშის ქვეშ შეკრებილი უბედური ხალხია.

წმინდა მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს) ცხოვრება აღსავსეა ისეთ უდიდეს ღირსებათა გამოვლინებით, რომლებიც წინა შუამავლებსაც კი არ ღირსებით. უზანაესი ალლაჰი მხოლოდ მას მიმართავდა: „ჩემო საყვარელო!“ მხოლოდ ის ეზიარა მირაჯის- ცად ღმერთთან ამალღების პატივს.

მესჯიდი აყსაში ალლაჰის მთლიანი შუამავლების იმამობა შეასრულა და უპირატესობა განიმტკიცა. მუსა შუამავლის „*ლენ თერაანი*“² საიდუმლოება

2. „*ლენ თერაანის საიდუმლოება*“ სინას მთაზე ალლაჰთან საუბრისთვის წმინდა მუსა შუამავალმა მოსამზადებელი პერიოდი გაიარა. 30 დღიან მარხვას ათ დღიანი მარხვა დაჟმატა და სულ ორმოცი დღე იმარხა. ასეთ მდგომარეობაში გატარებული პერიოდი იყო ადამიანურ სურვილ-მოთხოვნილებათაგან განდგომისა და ღმერთთან საუბრისთვის მოსამზადებელი პერიოდი. ალლაჰი მუსა შუამავალს ესაუბრა არა მატერიალური საშუალებით, როგორცაა ენა ან ხმა, არამედ მარადისობაში მისი ეპითეტი-ქელამით (საუბარი). წმინდა მუსა შუამავალთან ერთად მოწმის სახით მყოფ სამოცდაათ პიროვნებას და ჯერაიდ ანგელოზს ეს ღვთიური საუბარი არც გაუგონიათ და არც უგრძნიათ. ამ ღვთიური გამოვლინების წინაშე მუსა შუამავალმა გონება დაჰკარგა. მას აღარ ახსოვდა სააქიოში იმყოფებოდა თუ საიქიოში, ადგილისა და დროის მიღმა აღმოჩნდა. იგი სიყვარულმა და თავდავიწყებამ შეიპყრო და ალლაჰის დანახვის სურვილი მოეძალა. პასუხად კი ალლაჰის ბრძანება მიიღო: „ლენ თერანი.“ „ვერავითარ შემთხვევაში ვერ დამინახავ“. მუსა შუამავალმა უნებლიედ დაიყინა. მაშინ ალლაჰმა აცნობა, რომ მთისკენ გაეხედა და თუ მთას თავის ადგილზე დაინახავდა, მაშინ ალლაჰსაც დაინახავდა. გადმოცემების მიხედვით, უთვალავ ფარდათა მიღმიდან ალლაჰის შუქი გაუგონის სახით გამოსხივდა და მთას დაასხივდა, მთა დაიშალა. ამ საშინელების დამნახველ მუსა შუამავალს გულს წაუვიდა. როცა გონს მოუგო. თავისი ზღვარგადასულიობის გამო ალლაჰი ადიდა და პატიება სთხოვა.

მუჰამმედ შუამავლის მიმართ გამოვლინდა, როგორც „ყააბე ყვესეინი ევ ედნა“³

მექაში, 13 წლიანი ჭეშმარიტი გზის ქადაგებაში გატარებული ჭიდილის შემდეგ, მას მეორე გამოქვაბულში შესვლა მოუხდა. ამჯერად ეს იყო **სევრის** გამოქვაბული, რომელსაც ჰიჯრეთის შესრულებისას მედინასაკენ მიმავალმა შეაფარა თავი.. ეს გამოქვაბული იყო არა განსწავლის, არამედ ღვთიურ საიდუმლოებაში ჩაწვდომისთვის მასზე სათანადო ცოდნის მინიჭების სკოლა. ეს სტუმრობა მხოლოდ სამ დღე-ღამეს გრძელდებოდა. აქ იგი მარტოდ არ იმყოფებოდა. მას თან ახლდა უძვირფასესი მეგობარი, ალლაჰის შუამავალთა შემდეგ სამყაროში ყველაზე აღმატებული ადამიანი აბუ ბექირი. წმინდა აბუ ბექირი გამოქვაბულში უძვირფასეს შუამავალთან ერთად სამი დღით თანყოფნის ბედნიერებას ეზიარა. გამოქვაბულში შეფარებულ ორთა შორის ერთ-ერთი თავად იყო. წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს) ამ წმინდა ადამიანს ასე მიმართა: **„ნუ დამწუხრდები, ალლაჰი ჩვენთანაა“**, ეს იყო საიდუმლო ხსენების შემეცნების

3. „ყააბე ყვესეინი ევ ედნა“. წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) ალლაჰის ნებით, გასცდა იმ საზღვარს, რომელსაც „სიდრუი მუნთეჰა“ ჰქვია, მასზე არ გადაუბიჯებია არც ერთ გაჩენილ არსებას, თვით ჯებრაილ ანგელოზსაც კი. **სიდრუი მუნთეჰა**: ყველაზე მაღალი ცის-არშის მარჯვენა მხარეს არის ერთი ხე (საზღვარი), რომლის იქით ვერცერთი გაჩენილი არსება ვერ გადააბიჯებს. ზოგი მეცნიერის განხილვით, ეს არის ადამიანის ცოდნის ბოლო ზღვარი, იმის იქით ალლაჰის სამყაროა. აიათში, ადამიანის შემეცნებისათვის ნაცნობი „ერთიმეორის მიყოლებით ორ სამშვილდეს შორისი ან უფრო ნაკლები“ მანძილი, ადამიანისათვის აღსაქმელად შეუძლებელი მდგომარეობაა. ეს არის წმინდა მუსა შუამავლისა და წმინდა მუჰამმედ შუამავლის შედარება გადმოცემული ჩვენთვის, უმწუთათვის აღსაქმელად.

უპირველესი საწყისი და ალლაჰისადმი ლტოლვით გულთა კმაყოფილების მოპოვება.

ე.ი. სევრის გამოქვაბული გახდა ადამიანის უსაზღვრო საიდუმლოებათა სივრციდან ალლაჰთან მისვლისთვის ძირითადი ადგილი და ღმერთისაკენ მოგზაურობის პირველი გზა.

მუჰამმედ შუამავლის მიერ სამყაროს საიდუმლოებათა თავის მიმდევრებისადმი გამხელა პირველად აბუ ბექირით დაიწყო გამოქვაბულში, და იგი შეიქმნა პირველი რგოლი იმ ოქროს ჯაჭვისა, რომლის ბოლოც ქვეყნიერების დასასრულამდე გრძელდება. მისდამი სიყვარულით რწმენა ძალას იკრებს. ძირითადი, რაც ყოველგვარ წმინდა მოგზაურობებს მიმართულებას აძლევს, წმინდა მუჰამმედ შუამავლისადმი სიყვარულია, ღმერთთან მისასვლელი ერთადერთი გზაც წმინდა მუჰამმედ შუამავლისადმი (ს.ა.ს) სიყვარულია. ვინაიდან სიყვარულის პირობა და კანონი, საყვარელი პიროვნების მიმართ სიყვარულია. ამ ღვთიური სიყვარულის განჭვრეტა ჩვენი ვიწრო აზროვნების უნარით შეუძლებელია. ვფიქრობთ, რომ ქვემოთ მოთხრობილი ამბავი ყველას გულზე შესაბამის თავისებურ ზეგავლენას მოახდენს.

წმინდა აბუ ბექირი მთელი სიცოცხლის მანძილზე მუჰამმედ შუამავლის ყოველი ქადაგებიდან სხვადასხვაგვარ სიამოვნებას ღებულობდა და ტკბებოდა.

ერთხელ, როცა მუჰამმედ შუამავალმა თქვა: „*არავისი ქონებით არ მისარგებლია იმდენად, რამდენადაც წმინდა აბუ ბექირის ქონებით ვისარგებლე*“. პასუხად აცრემლდებულმა აბუ ბექირმა მუჰამმედ შუამავალს (ს.ა.ს) მიუგო: „*ალლაჰის შუამავალო! განა, მე და ჩემი ქონება მხოლოდ შენთვის არა ვართ?*“ ამით მან აღნიშნა, რომ შუამავალზე სიტყვა ჰქონდა მიცე-

მული და მტკიცედ იცავდა ამ სიტყვას. მან მთელი თავისი სიმდიდრე ალლაჰისა და მისი შუამავლისათვის გაიღო. ერთხელ, როცა მუჰამმედ შუამავალმა თქვა: „ჯარს დაეხმარეთო“, მან მთელი თავისი სიმდიდრე მოიტანა, ხოლო როცა მუჰამმედ შუამავალმა ჰკითხა: „*ცოლ-შვილს რაღა დაუტოვე სახლში, აბუ ბექირ*“? მისი პასუხი ასეთი იყო:

„ალლაჰი და მისი შუამავალი.“

მის შესახებ აბუ სუფიანი ამბობს:

„ამ ქვეყანამ აბუ ბექირი არ იხურვა. არც აბუ ბექირმა იხურვა ეს ქვეყანა...“

ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ გამონაკლისია, როცა წმინდა აბუ ბექირმა მთელი თავისი ქონება მოწყალების სახით გაიღო და წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) მას ამ საქმეში წინ არ აღუდგა. იმიტომ, რომ აბუ ბექირსა და მის ოჯახს დიდი მოთმინება ჰქონდათ და ძლიერად იყვნენ მინდობილნი ალლაჰისადმი.

ამ ორი უძვირფასესი მგზავრის საერთო დამხმარე, იმედი, საყუდარი და თავშესაფარი ალლაჰია. გამოქვაბულის პირას მისული უბედური მღევრები ობობას ქსელის მეტს ვერაფერს ხედავდნენ. პოეტი ამბობს:

„არც ცაში იყო, არც წყალში

და არც მიწაზე ობობა...

ჭეშმარიტების ვერ მხედველთ

თვალებს უხვევდა ობობა!“

ამ ორმა უძვირფასესმა მგზავრმა, ალლაჰის მფარველობითა და დახმარებით, მედინას სიახლოვეს მდებარე *ყუბაში* ჩააღწია. უძვირფასესი სტუმრების მოლოდინში იქაურობა ხალხით გაიჭედა და მხიარულება, ცეკვა-თამაში გაჩაღდა. მადლობებიდან „ტალა’ალ-ბედრუ ალეინა“ სიმღერის მელოდიები

ცას სწვდებოდა და აღტაცებაში მოჰყავდა მსმენელი. ისტორია ისევ 12 რაბიულეველს აღრიცხავდა. ამ წუთის შემდეგ კი ისტორია ქვეყნიერების დასასრულამდე მომხდარი მოვლენების აღსაწესხავად ახალ, ჰიჯრეთის კალენდარს იწყებდა.

ამ დღის შემდეგ მედინა გახდა ისლამის განვითარებისა და წარმატების კერა. ურწმუნოების შავბნელი სახე ამ ჰიჯრეთით ჩაქრა. **„მესჯიდი საადეთმა“** და **„მესჯიდი ყუბამ“** უდიდესი მნიშვნელობა მოიპოვა და განკითხვის დღემდე ძვირფასი ჰიჯრეთის წმინდა ადგილად და სახსოვრად დარჩა.

ენსარებმა მუჰაჯირებს საკუთარი ქონება გაუყვეს და უთხრეს: *„აი, სულ ეს არის ჩვენი ქონება, აიღეთ, ნახევარი თქვენია!“* ასე ჩაეყარა საფუძველი თავდადებასა და დათმობა-გაჩუქებაში უსაზღვრო ისლამურ ძმობას. ისლამის ისტორიაში მედინამ უკვდავებისა და უშრეტო პატივისცემის ადგილი დაიმკვიდრა. მედინაში ადამიანთათვის სულ სხვა გამოვლინებითა და სულ სხვა სიდიადით სანიმუშო და იდეალური ადგილი დაიმკვიდრა ეზანმა, რამაზანმა, ბაირამმა, ზეჰათმა და ურთიერთსიყვარულმა.

ბედირის ბრძოლა რწმენის პირველი ამხედრება იყო ურწმუნოების წინააღმდეგ, რომელიც რწმენის გამარჯვებით დაგვირგვინდა. რელიგიურმა ახლობლობამ ნულზე დაიყვანა სისხლით ნათესაური ახლობლობა. ხმლით დაუპირისპირდნენ ერთმანეთს აბუ ბექირი და თავისი შვილი, აბუ უბეიდე ბინ ჯერრაჰი და თავისი მამა, წმინდა ჰამზა და საკუთარი ძმა. ალლაჰმა ამ საშინელებისაკენ ანგელოზთა ჯარის მობილიზებაც გააკეთა. ბედირზე დიადი ენთუზიაზმით შერკინებაში მონაწილე ანგელოზებმა კი, დანარჩენ ანგელოზებთან შედარებით, დიდება მოიპოვეს. ამ უდიდესი გამარჯვების შემდეგ ალლაჰმა მუსლიმებს სურა-ენფალის

მე-17 აიათი გარდმოუვლინა, რათა თავმომწონეობასა და მედიდურობას არ ჰქონდა ადგილი:

„(მუჰამმედ!) ისინი თქვენ არ დაგიღუპავთ, ალლაჰმა მოჰკლა (ისინი). არც მაშინ მიგიყრია მათთვის მიწა თვალებში, როცა მიაყარე, ალლაჰმა შეაყარა. (ეს იმისათვის ჰქმნა) რათა ამით გამოეცადა მორწმუნეები კეთილი გამოცდით. უეჭველად, ალლაჰი გამგონია, მცოდნეა“ .

ბედირის ომის მომდევნო, უჰუდის ბრძოლა წმინდა ჰამზას სისხლით შეიღება. უჰუდის ომში დაცემულ შეჰიდთა რიცხვმა ჰამზას ჩათვლით, სამოცდაათს მიაღწია. შეჰიდთა განსასვენებელი ნამაზის სალოცავად წმინდა ჰამზას ჩათვლით ათ-ათი მოჰყავდათ. ნამაზის ღოცვის შემდეგ ცხრას მარხავდნენ. წმინდა ჰამზას გვერდით კიდევ ცხრა შეჰიდი მოჰყავდათ და ისევ ღოცულობდნენ განსვენების ნამაზს. მუჰამედ შუამავალმა ძვირფასი შეჰიდის განსასვენებელი ნამაზი მრავალგზის ილოცა, რადგანაც შეჰიდთა შორის საკუთარი ბიძა უსაყვარლესი ადამიანი იყო.

აი, ასეთი საშინელი, სევდიანი სურათი იხატებოდა ბედირის გამარჯვების შემდეგ უჰუდის ომში. ცხოვრების ყველა ჭირისა თუ ღხინის პერიპეტები ღვთისადმი მორჩილების სრულყოფილებაში მიმდინარეობდა. ალლაჰისადმი მორჩილება და ბედისწერის მიმართ კმაყოფილება მწვერვალზე იყო.

ცისა და მიწის შემძრავი შემთხვევა იყო, როცა ალლაჰის შუამავალს თავისი ჯაჭვის პერანგის ორი რგოლი სახეში ჩაერჭო, ლოყა გაუჭრა და ერთი კბილი მოსტეხა. მაშინ ამ მოვლენამ ყველა მისი მიმდევარი და ანგელოზი უკიდურესად დაანადვლიანა.

იმ დროს წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს), იმ მიზეზით, რომ მისი ძვირფასი სახიდან გამონადენი სისხლი მიწაზე არ დაწვეთებულყო და ალლაჰისა-

გან სასჯელი ურწმუნოებზე არ გარდმოვლენილიყო, სახეს ხელებით იწმენდდა და ალლაჰს ევედრებოდა: „*ღმერთო ჩემო! ჩემი ხალხი უმეცარნი არიან და არ იციან, თუ რას სჩადიან. შენ მოაქციე ისინი ჭეშმარიტ გზაზე!*“

ერთხელ წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს) ჯე-ბრაილ ანგელოზს ჰკითხა: ციდან დედამიწაზე ჩამოსვლის დროს დაძაბული და შფოთიანი შემთხვევა თუ გქონია?

ჯებრაილ ანგელოზმა უპასუხა:

„*დიახ, მქონდა ოთხი შემთხვევა.*“

პირველი: როცა წმინდა იბრაჰიმ შუამავალი ცეცხლში ჩააგდეს.

მეორე: როცა წმინდა იბრაჰიმ შუამავალმა თავის შვილს-ისმაილს დანა დაადო ყელზე.

მესამე: როცა პატარა წმინდა იუსუფ შუამავალი ჭაში ჩააგდეს, მაშინ აფორიაქებული, დაძაბულობითა და შფოთით ჩამოვედი დედამიწაზე.

ისინი გადავარჩინე და შევასრულე ბრძანება ალ-ლაჰისა.

მეოთხე: უჭუდის ომის დღეს, როცა ურწმუნოებმა შენ დაგაზიანეს და კბილი მოგტეხეს, მაშინ უზენაესმა ალლაჰმა მიბრძანა:

„*მიუსწარი ჩემს მსახურს! არ დაეწვეთოს მისი სისხლი მიწაზე! თორემ, ჩემი უსაყვარლესის ერთი წვეთი სისხლი თუ დაეწვეთება, ვფიცავ ჩემს უზენაესობას, რომ არ აღმოვაცენებ დედამიწაზე არც არანაირ მცენარესა და არც არანაირ ხეს!..“*

აი, იმ დროს ავფორიაქდი. მაშინვე ჰაერში შევაკავე შენი ძვირფასი სახიდან ჩამოწვეთებული სისხლი.

სწორედ, ასეთი საყურადღებო და მნიშვნელოვანი სცენა გაიმართა უჭუდის ომში.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალს (ს.ა.ს) თანამიმდევარი საჰაბებები უსიტყვოდ-უპირობოდ გაჰყვნენ. ღვთიური ენთუზიაზმის მწვერვალზე მყოფმა საჰაბებმა მას უთხრეს:

„-აღლაჰის შუამავალო! ჩვენ შენ გერწმუნეთ, აღლაჰის მხრიდან შენი მოტანილი ყურანის ჭეშმარიტება ერთგულად ვირწმუნეთ, შენ დაგიჯერეთ, მოგყვებით და გპირდებით, როგორც მოისურვებ ისე იმოქმედო, გვიბრძანე, ჩვენ შენთან ვართ. შენი მომვლინებული აღლაჰისთვის ზღვაშიც რომ შეხვიდე, ჩვენც შემოვალთ. არცერთი ჩვენგანი უკან არ დაიხევს!..“

უჰუდის ომში, აღლაჰის შუამავლის ბრძანების წამიერად უგულვებლყოფამ და ამქვეყნიური ქონებისაკენ ღტოლვამ ბრძოლის ბედი შეცვალა, აღლაჰისმიერი გაფრთხილება გამოვლინდა და გამარჯვების გადავადების მიზეზი გახდა.

სხვა მხრივ, უჰუდს შუამავლის გულში გამონაკლისი ადგილი უკავია. თავისი სიცოცხლის მანძილზე ყოველთვის უჰუდსა და უჰუდზე დაცემული შეჰიდების საფლავებს სტუმრობდა და ინახულებდა: *„ჩვენ გვიყვარს უჰუდი და უჰუდსაც ვუყვარვართ ჩვენ“* ამ სიტყვებით პატივმიგებულ შეჰიდთა დაცემის ადგილი – უჰუდი ქვეყნიერების დასასრულამდე მუსლიმანთათვის მუდამ მოსანახულებელი და გულში ჩასაკრავი, წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) სიყვარულით გაუღენთილი ადგილია.

ჰენდეკის ბრძოლისას, როცა მუჰამმედ შუამავალი ქვას ამტვრევდა, რომლის დამტვრევაც ვერავინ შესძლო, მან თქვა, რომ მას ჰქონდა ხილვები და ესენი:

პირველ დარტყმაზე კეისრის, მეორე დარტყმაზე ქისრას, მესამე დარტყმაზე კი სანას სასახლეების განდგურება და მიწასთან გასწორება იყო.

ის მახარობლობდა და პირობას იძლეოდა, რომ დადგებოდა დრო, როცა ეს ქვეყნები ალლაჰის სიტყვის აღზევებას ეზიარებოდნენ და ამით სასოწარკვეთილ გულებს მომავალი გამარჯვებების იმედს უნერგავდა. მახარობლობდა, რომ ახლო მომავალში ჭეშმარიტება აუცილებლად მოსპობდა ცრუ-ცდომილებას. იგი ხაზავდა მსოფლიო მასშტაბის ჭეშმარიტი გზის რუკას. სადაც შეუძლებელის შესაძლებლად გადაქცევის ჯაჭვი იქმნებოდა.

ჰენდეკი იყო წამების, დაქანცულობის, შიმშილის, სიცივისა და სიბნელის, ე.ი. უთვალავი, აუტანელი ტანჯვისა და წვალების კუმკუმა. მუჰამედ შუამავალი ალლაჰს ევედრებოდა:

„ჩემო ალლაჰო! ცხოვრება, მხოლოდ საიქიოს ცხოვრებაა. შენ დაეხმარე ენსარსა და მუჰაჯირს.“ ამ სიტყვებით აცხადებდა, რომ ამქვეყნიური ყოველგვარი ტანჯვა-წამება და დაქანცულობა საიქიოს მარადიულობის წინაშე მცირეა და ამით იგი თანამიმდევრებს საიქიოს მიზნად დასახვისაკენ მოუწოდებდა.

მომდევნო გამარჯვებების შემდეგ მექამ მკერდი გაუხსნა მის ნამდვილ პატრონებს, თავის საყვარელ ადამიანებს, რასაც წინ უსწრებდა *პუღებიის* ხელშეკრულება, როგორც სასიხარულო ამბავის მაცნე. რის შემდეგაც განხორციელდა მექას შემოერთება, რასაც მოჰყვა შემწყნარებლობა, მშვიდობა, უსაფრთხოება და ჭეშმარიტი გზის ჩვენება. დასრულდა

ტანჯვა-წამება, უსამართლობა, სიხარულით შეიცვალა ნაღველით საესე მექას მრავალწლიანი მწუხარება. ამას მოჰყვა ისტორიაში უდიდესი შემწყნარებლობის ამინისტია, როგორც ღმერთისადმი დიდი მადლიერების გამოხატულება. რამდენიმე მუსლიმანის მკვლელობა და მუხანათიც კი ჭეშმარიტ გზაზე მოქცევის ღირსებას ეზიარა.

ყურანის ბოლო აიათი გამოსამშვიდობებელი ჰაჯობის დროს გარდმოეკლინა. ცნობილი გახდა, რომ სარწმუნოებამ სრულყოფილი სახე მიიღო. ამასთანავე ეს იმას ნიშნავდა, რომ სამყაროსათვის წყალობად მოვლენილმა ამ უდიდესმა პიროვნებამ იღუმალებით მოსილი თავისი მისია სისრულეში მოიყვანა და თავის ღმერთთან დაბრუნების ქამი მოახლოებულყო. მუჰამედ შუამავალმა რელიგიური ქადაგება რომ ჩაატარა, ამის თაობაზე თავის თანამიმდევრებს სამჯერ ერთი და იგივე შეკითხვა დაუსვა:

„თანამიმდევარნო ჩემნო!

მე თქვენ გიქადაგე?

მე თქვენ გიქადაგე?...

მე თქვენ გიქადაგე?...

სამჯერვე დასტური რომ მიიღო, ხელები ზეცისკენ აღაპყრო და უზენაეს ალლაჰს შეჰკვლიდა:

„მოწმე იყავი, ღმერთო ჩემო!...“

„მოწმე იყავი, ღმერთო ჩემო!...“

„მოწმე იყავი, ღმერთო ჩემო!...“

ამგვარად, ოცდასამი წლის განმავლობაში გარდმოვლენილი წმინდა ანაბარი ანუ ყურანი ქვეყნიერების დასასრულამდე ამქვეყნად მოსულ ყველა დროის ხალხზეა ჩაბარებული, როგორც წყალობა.

წმინდა მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს.) მშობლიურ ქალაქში შესვლას ენსართაგან რჩეულების ურთიერთ შორის ლაპარაკი მოჰყვა:

„აღლაჰმა წმინდა მუჰამედ შუამავალს (ს.ა.ს.) მექა გაუხსნა. იგი მექაში დარჩება და მედინაში აღარ დაბრუნდება!“

მიუხედავად იმისა, რომ ენსარნი ამას მხოლოდ ურთიერთშორის ლაპარაკობდნენ, წმინდა მუჰამედ შუამავალმა (ს.ა.ს.) მათ აცნობა, რასაც ფიქრობდნენ. დაიმორცხვეს და აღიარეს. მაშინ შუამავალმა ენსარებს მიმართა:

„აღლაჰმა დამიფაროს ამგვარი საქციელისგან. ჩემი სიცოცხლეც და გარდაცვალებაც თქვენთან ერთად იქნება“... ამ სულგრძელობით მათ თავდადებისა და გულუხვობის უბადლო მაგალითი უჩვენა. ისევ მედინაში დაბრუნდა.

როგორც ადრე აღვნიშნეთ, წმინდა მუჰამედის შუამავლობა ჭეშმარიტი გამოვლინებით ჯერ კიდევ მაშინ დაიწყო, სანამ წმინდა ადემ შუამავლის ოჯახი შეიქმნებოდა. ე.ი. უპირველესი გაბრწყინება არის „ნათელი მუჰამედისა“, მუჰამედ შუამავალი თავისი ნათელით, წმინდა ადემ შუამავალზე ადრე გაჩნდა. ხოლო ხორციელი სახით სრულიად შუამავალთა ბოლოს გამოცხადდა. იგი გახდა შუამავალთა კალენდრის პირველი და ბოლო ფურცელი. დროის მიხედვით ბოლო შუამავალი, გაჩენილთა შორის კი, უპირველესია.

ვინაიდან შუამავლობის კალენდარი არსებობათაგან უპირველესის – „წმინდა მუჰამედის (ს.ა.ს.)

ნათელით“ იწყება, ამ კალენდრის ბოლო ფურცელიც „ხორცშესხმული წმინდა მუჰამედის“ სახით მთავრდება. ამასთან დაკავშირებით შეიძლება ითქვას:

წმინდა **ადემ** შუამავალი, რომლისადმიც ანგელოზებს თაყვანისცემა ებრძანათ;

წმინდა **იდრის** შუამავალი, რომელსაც ზეციურ საოცრებათა საიდუმლოებანი ჰქონდა.

წმინდა **ნუჰ** შუამავალი, რომლის დროსაც წარღვნით განიწმინდა დედამიწა ურწმუნობისაგან;

წმინდა **ჰუდ** შუამავალი, რომლის დროსაც თავისი უარყოფელი ქვეყანა ქარიშხლით განადგურდა;

წმინდა **სალიჰ** შუამავალი, რომლის დროსაც მიწისძვრით ძირბუდიანად შეიძრა ზღვარგადასულობისა და ურჩობის ბუდეები;

წმინდა **იბრაჰიმ** შუამავალი, რომელმაც ღმერთისადმი მინდობითა და მორჩილებით ნემრუდის ცეცხლი ბაღად იქცია.

წმინდა **ისმაილ** შუამავალი, რომელიც სიმბოლოდაა ქცეული თავისი ერთგულებით, გულმართლობით, აღლაჰისადმი მინდობითა და მორჩილებით, რომლის ამბავიც ქვეყნიერების დასასრულამდე ჰაჯობაზე მისულ მუსლიმანებს თვალწინ ეშლებათ;

წმინდა **ისჰაკ** შუამავალი, რომლის შთამომავლებისანიც არიან ისრაელის შვილები;

წმინდა **ლუტ** შუამავალი, რომელიც მწუხარე შუამავალია „*სოდომისა და გომორის*“ ხალხისა. ხალხი, რომელიც ზღვარგადასულობითა და ზნედაცემულობით დედამიწის ქვესკნელში ჩაიძირა და ისტორიის სანაგვეზე დაიმკვიდრა ადგილი.

წმინდა **ზულყარნეინი**, რომელმაც ერთ ღმერთიანობის დროშა აღმოსავლეთიდან დასავლეთამდე ატარა;

წმინდა **იაყობ** შუამავალი, რომელიც ალლაჰისადმი სიყვარულითა და მონატრებით დაიწვა და მოთმინების ძეგლად იქცა;

წმინდა **იუსუფ** შუამავალი, რომელიც გარკვეული ხნით მონობაში, შემდეგ ციხეში, მარტოობაში, უცხოობაში, ტანჯვაში, წამებაში, სიბნელეში ყოფნის, თავშეკავებისა და საკუთარ სულთან ბრძოლის შემდეგ ეგვიპტისა და ამავე დროს ადამიანთა გულების მპყრობელი გახდა, სილამაზეში მთვარის შუქსაც კი ჯაბნიდა;

წმინდა **შუაიბ** შუამავალი, რომელსაც გულთამხიბლავი საუბარი ახასიათებდა, მას „შუამავალთა კეთილმოუბარი“ (ჰათიბულ ენბია) შეარქვეს.

წმინდა **ჰიზირი**, რომელმაც ალლაჰისმიერი საიდუმლოებანი მუსა შუამავალს აცნობა;

წმინდა **მუსა** შუამავალი, რომელმაც აურ-დაურია ფარაონის სამბრძანებლო და თავისი სასწაულმოქმედი კვერთხით წითელ ზღვაზე გზა გაიკვალა.

წმინდა **ჰარუნ** შუამავალი, რომელიც ყველგან და ყოველთვის მუსა შუამავლის დამხმარე, მისი ერთგული ძმაა;

წმინდა **დავუდ** შუამავალი, რომელიც ღვთისხსენებით გულისყურს იპყრობდა და აღტაცებაში მოჰყავდა მთები, ქვები, გარეული ცხოველები;

წმინდა **სულეიმან** შუამავალი, რომელსაც ყოველგვარი ძალისხმევის გარეშე შეეძლო მისი უდიდესი სამბრძანებლოს მმართველობა;

წმინდა **უზეირი**, რომელიც გარდაცვალებიდან ასი წლის შემდეგ ისევ გაცოცხლდა და საიქიოში გაცოცხლების მაგალითი გახდა;

წმინდა **ეიიუბ** შუამავალი, რომელიც თავისი ღრმა ფიქრებით მოთმინების სალესავია;

წმინდა **იუნუს** შუამავალი, რომელიც ღრმად ჩაფიქრებული მონანიებისა და შენდობის თხოვნას, ვედრებასა და ღვთის ხსენებას მიეცა და ამით გადალახა სიძნელეები.

წმინდა **ილიას** შუამავალი, რომელიც საბოლოოდ ეზიარა მისდამი ღმერთის კეთილგანწყობისა და პატივისცემის გამომხატავ სიტყვას - „სალამ მშვიდობა ილიასს“;

წმინდა **ელიებსა** შუამავალი, რომელიც აღმატებული იქმნა არსებათა შორის;

წმინდა **ზულქიფლ** შუამავალი,- ღვთის წყალობას ნაზიარები შუამავალი;

წმინდა **ლოყმან ექიმი**, თავისი ბრძნული დარიგებებით ლეგენდად იქცა, ხილულ თუ უხილავ ექიმთა უხუცესი.

წმინდა **ზექერია** შუამავალი, რომელიც უსამართლობის მსხვერპლი გახდა, როცა ხერხით შუაზე გადახერხეს, ალლაჰისადმი მინდობა და მორჩილება შეინარჩუნა და ერთხელაც არ დაუკუნესია.

წმინდა **იაჰია** შუამავალი, რომლის სიცოცხლეს შეჰიდობით დასრულდა, როგორც თავისი მამისა.

წმინდა **ისა** (იესო) შუამავალი, რომელიც სულით განწმენდილი, ღმერთისადმი მორჩილებითა და ვედრებით კურნავდა ავადმყოფებს და აცოცხლებდა მიცვალებულებს.

ერთი სიტყვით, დაახლოებით 24 ათასი შუამავალი მათთან ერთად მოტანილი თვალსაჩინოებებითა და ღვთიურ გამოვლინებათა დიდებით აპრილის ბარაქიანი ღრუბლებივით უმაღლეს დონეზე გაჯერების შემდეგ კაცობრიობის გულის ნიადაგში ჩაიდევარა. შუამავალთა ჯაჭვი, როგორც ჭეშმარიტი გზის მანქენებელი ნაპერწკალი, იყო მახარობელი გაზაფხულის მოსვლისა, სამყაროსათვის წყალობად მოვლუ-

ნილი წმინდა მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს) ქვეყნად მობრძანებისა...

იბნი აბასი მოგვითხრობს:

აღლაჰმა წმინდა ევა წმინდა ადემ შუამავლის მარცხენა ნეკნისგან გააჩინა. ამ დროს შუამავალს ეძინა, როცა გაიღვიძა და მშვენიერი ევა დაინახა, გულმა იქით გაუწია და ხელით შეხება სცადა. ანგელოზებმა შესძახეს: „წმინდა ადემ! არ შეეხო მას!... ჯერ მასზე დაქორწინებული არა ხარ!...“

ამის შემდეგ მოხდა წმინდა ადემ შუამავლისა და ევას შეუღლება. მიჰრის პირობა კი წმინდა მუჰამედ შუამავლისადმი (ს.ა.ს) სამჯერ საღავათის მიძღვნით განხორციელდა. ეს იყო უპირველესი საწყისი ქორწინება, რომელიც აღლაჰის წინაშე წმინდა მუჰამედის (ს.ა.ს) სახელის მოხსენიებით განხორციელდა.

ამრიგად, წმინდა მუჰამედ შუამავლისადმი (ს.ა.ს) საღავათის მიძღვნით ქორწინებამ უდიდესი მნიშვნელობა მოიპოვა: აღივსო წყალობით, ხვავითა და ბარაქით.

წმინდა ომარის გადმოცემით, გარკვეული ხნის შემდეგ, როცა წმინდა ადემ შუამავალი სამოთხიდან გაძევებული იქნა, მან საპატიებელ საშუალებად წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს) გამოიყენა და აღლაჰს შეევედრა:

„*ღმერთო ჩემო! გთხოვ, შემიხედო მუჰამედის ხათრისთვის!*...“

აღლაჰმა ჰკითხა: „ადემ, შენ საიდან იცი მუჰამედი, რომელიც მე ჯერ არ გამიჩენია?“

წმინდა ადემმა უპასუხა: „ღმერთო ჩემო! როცა შენ მე შენივე ხელის ძლიერებით გამაჩინე და შთამბერე სული შენი, თავი მაღლა წამოგვიე. უმაღლესი ცის-არშის ბოძთა ზედ დავინახე წარწერა: „*ღაა ილააჰე ილააღლააჰ, მუჰამედუნ რასუულუღლაჰ*“ (არ არ-

სებობს სხვა ღვთაება გარდა ალლაჰისა, მუჰამმედი მისი შუამავალია). მივხვდი, რომ საკუთარი სახელის გვერდით, მხოლოდ იმის სახელს დაწერ, რომელიც გაჩენილთა შორის ყველაზე მეტად გიყვარს!“

ალლაჰმა უთხრა:

„მართალს ამბობ ადემ! ჭეშმარიტად, ის არის გაჩენილთა შორის ყველაზე საყვარელი ჩემთვის. შენ, როცა შევედრებას მოისურვებ, მისი სახელით შემევედრე, ვინაიდან შენ ახლა მისი ხათრით შევედრები, დაე, მიპატიებია! (იციოდე,) მუჰამმედი რომ არ ყოფილიყო, შენ არ გაგაჩენდი“. (პაქიმი, მუსთედრეჟი, ტ, II 672. ბეჰჰაყეი, დელაილი V, 488-489)

წყაროთა ცნობების მიხედვით, მუჰამმედ შუამავლის ძიძათაგან ერთ-ერთი იყო იღბლიანი ქალბატონი სუვეიბე. ეს ქალბატონი ალლაჰის შუამავლის დაუძინებელი მტრის-აბუ ლეჰების მოახლე იყო.

სუვეიბემ აბუ ლეჰებს ძმისწულის-მუჰამმედის დაბადება უმახარობლა. აბუ ლეჰებმა გვარიშვილური თავმოყვარეობის გამო მონა ქალბატონი გაათავისუფლა. რადიკალურ-ნაციისტური გრძნობების მიუხედავად, ეს მცირედი სიხარულის განცდაც კი საკმარისი აღმოჩნდა იმისათვის, რომ აბუ ლეჰებს ორშაბათობით წამება შემსუბუქებოდა. სიკვდილის შემდეგ, აბუ ლეჰებს სიზმარში ნახეს და ჰკითხეს:

„აბუ ლეჰებ, როგორ ხარ?“

პასუხი ასეთი იყო:

„ჯოჯოხეთში ვარ, ტანჯვა-წამებაში!... მაგრამ ორშაბათობით, ღამით ტანჯვა მიმსუბუქდება. იმ ღამეს ჩემი თითების შეაღებებს ვწოვ, იქიდან წყალი გამო-

დის, იმ წყალს ვსვამ და ვგრილდები ეს იმიტომ, რომ ორშაბათ დღეს სუვეიბემ ჩემთან მოირბინა და მიმახარობლა, რომ ამ დილით მუჰამმედი დაიბადაო.

მე კი იგი გავათავისუფლე. ამის სანაცვლოდ ალლაჰი კეთილად მექცევა და ორშაბათობით წამებას მიმსუბუქებს.

იბნი ჯეზერი ამბობს:

„როდესაც ისეთი ურწმუნო, როგორიც აბუ ლეჰებია, ალლაჰის შუამავლის დაბადების დღეს, გვარიშვილური თავმოყვარეობით გამოხატული სიხარულის გამო, ჯოჯოხეთში სარგებლობას იღებს, აქ შედარება უნდა გავაკეთოთ, რომ ალლაჰის მხრიდან როგორ სიკეთესა და წყალობას ეზიარება მუსლიმანი, თუ იგი იმ ღამისადმი პატივმიგების მიზნით, წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს.) სიყვარულით, გულსა და სუფრას გაშლის.

წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს.) დაბადების თვეს ხვად-ბარაქას მიღებისთვის უმჯობესია მას-ლათის გამართვა და ამ ძვირფას თვეში სულიერი სარგებლობისთვის საჭიროა ხალხისთვის სუფრის გაშლა, ღარიბის, ღატაკის, უქონელის, ობოლისა და უპატრონოებისადმი სიკეთის ვაკეთება და მათი მწუხარე გულების გახარება, მოწყალებით მათზე სიხარულის მინიჭება და ყურანის წაკითხვინება...“

იმ ობოლსა და წერა-კითხვის უცოდინარს, ადამიანთაგან არაფერი უსწავლია; იგი მთლიანი კაცობრიობის მხსნელად, მათთვის უხილავი სამყაროს ამხსნელად და ჭეშმარიტების შემსწავლელი სკოლის მასწავლებლად მოევლინა სამყაროს.

წმინდა მუსა შუამავალმა თავის მიმდევრებს ღვთიური კანონები მოუტანა. წმინდა დაუდ შუამავალი კი ალლაჰის დიდებითა და მის მიმართ ვედრებით გამოირჩეოდა ყველა სხვა შუამავლისაგან. წმინდა ისა (იესო) შუამავალი ხალხისათვის ზრდილობისა და თავაზიანობის მასწავლებლად იქნა მოვლენილი. წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს.) კი ყოველივე ზემოთ ჩამოთვლილი ერთდროულად მოუტანა სამყაროს: მან კაცობრიობას ღვთიური რჯულის კანონები ამცნო, სული განუწმინდა და წმინდა, სპეტაკი გულით ალლაჰზე ვედრება ასწავლა. ყველაზე სანიმუშო ყოფა-ქცევა შეასწავლა ხალხს და პირადი საქციელით ნიმუში გახდა კაცობრიობისათვის. ხალხს მოუწოდა, არ მოტყუებულყვნენ ამქვეყნიური ცდომილებით. მოკლედ რომ ვთქვათ, ყველა შუამავალთა ვალდებულება- პასუხისმგებლობანი თავის პიროვნებასა და ქმედებაში მოათავს-განახორციელა; გენისა და ზრდილობის სიდიადე, სილამაზისა და სიდინჯის ბედნიერება მხოლოდ მასში იყო ერთად თავმოყრილი.

უეჭველად, მისი ასაკის მეორმოცე წელი, კაცობრიობისათვის შემობრუნების ნიშნად იქცა.

მან ორმოცი წელი, რწმენის მიმართ, უვიც საზოგადოებაში იცხოვრა. წინაპართაგან მის მიერ აღამიანისთვის წარსადგენი ძვირფასეულობანი ჯერ კიდევ უცხო რამ იყო. მას არ იცნობდნენ არც მმართველად და არც მქადაგებლად, არც მხედართმთავრად და არც რიგით ჯარისკაცად.

მას წინაპართაგან არაფერი სმენია წინა შუამავლის ისტორიიდან და არც საიქიო განკითხვის დღის შესახებ. მაგრამ, იგი თავისი პიროვნების შესაფერისი ზნეობისა და თავაზიანობის ნიმუში თავისთავადვე იყო, ხოლო ღვთიური შთაგონების შემდეგ, ჰირას

გამოქვაბულიდან დაბრუნებული კი საერთოდ შეცვლილი და ამაღლებული ჩანდა. როცა ქადაგება დაიწყო, მთლიანი არაბეთი განცვიფრებამ მოიცვა. მისმა ზებუნებრივმა ნიჭმა, მეტყველებამ, ურწმუნოებზე დიდად იმოქმედა. მანამდე მიმდინარე შეჯიბრი: პოეზიაში, მელექსეობაში, შაირობაში დასრულდა. შეჯიბრში გამარჯვებული ლექსი ქააბეს კედლებზე აღარავის უნახავს გამოკრული. ასეთნაირად დაიკარგა მეხსიერებიდან წლების მანძილზე ტრადიციად ქცეული ხელოვნების ეს ერთი სახე. იმდენად გაუფასურდა მოშაირეთა ავტორიტეტი, რომ იმ დროისათვის გამოჩენილი იმრულ ყაისის გოგომ, როცა წმინდა ყურანის მოკლე ტექსტი მოისმინა, აღფრთოვანებულმა ასე წამოიძახა:

„ეს არ შეიძლება იყოს ადამიანის სიტყვა! როცა ქვეყნად ასეთი სიტყვა არსებობს, მამაჩემის ლექსი ქააბეს კედლიდან უნდა ჩამოიხსნას! ახლავე წადით და ჩამოხსენით; სამაგიეროდ კი ეს აიათი გააკარით!“

უდიდესი ალლაჰი ყურანში მთელ სამყაროს მოუწოდებს, რომ: *„თუ ძალა შეგწევთ, ალლაჰის გარდა, ვინც გნებავთ იმათ დაუძახეთ და ყურანში მოცემული სურას მსგავსი ერთი სურა თქვენც დაწერეთ“*. მაგრამ დღემდე არავინ გამოჩენილა, ამ მოწოდებას რომ გამოხმაურებოდა.

უდიდესი ალლაჰი ბრძანებს:

„თუ თქვენ ჩემს მსახურზე, წმინდა მუჰამმედ შუამავალზე (ს.ა.ს), ჩემს მიერ გარდმოვლენილის გამო ეჭვში ხართ, აბა, მოიტანეთ მსგავსი ერთი სურა მაინც, თუ თქვენ მართალნი ხართ, ალლაჰის გარდა სხვა, ვინც გსურთ, თან დაუძახეთ მოწმედ!“...

(სურა ბაყარა, აიათი 23)

კულტურისაგან შორს მდგომ, უვიც ხალხთა შორის გამოსულმა ამ წერა-კითხვის უცოდინარმა კაცმა, მის მიერ მოტანილი სიბრძნითა და მეცნიერებით, არა მარტო იმ დროის ადამიანები განაცვიფრა, არამედ ქვეყნიერების დასასრულამდე შეუცნობელი და მიუღწევადი ზღვა საოცრებებით მოევლინა სამყაროს. ეს იმითაც მტკიცდება, რომ წმინდა ყურანი, დაწყებული წარსულის ისტორიით და მომავალში მოსახდენი ამბებით დამთავრებული, უამრავ მეცნიერულ საკითხს შეიცავს და 1400 წელია ვერცერთმა აღმოჩენამ ვერ უარჰყო მისი ჭეშმარიტება, არცერთ გამოკვლევას საპირისპირო შედეგი არ მიუღია იმ საკითხებზე, რა შედეგებიც ყურანშია მოცემული. სინამდვილეში კი დღეისათვის ყველაზე პოპულარული ენციკლოპედიებიც კი ყოველწლიურად იძულებული ხდებიან დაიმტკიცონ ახალი გამოკვლევების შედეგად მიღებული ახალი ცნობები, როცა ეს საჭიროება ყურანს არასოდეს დასჭირვებია. წმინდა მუჰამედ შეამავალმა (ს.ა.ს) მთელ კაცობრიობას მანვე აცნობა თავისი მოქმედებით, რომ იგი დედამიწაზე მოვლენილი ალლ-ლაჰის შეამავალია.

ყველაზე გამოჩენილი მეცნიერების მიერ თავიანთი სიცოცხლის მანძილზე ჩატარებული გამოკვლევების შედეგად ადამიანზე და უსულო საგნებზე დაკვირვებით და ფართო გამოცდილების შემდეგ მიღწეული შედეგები - სოციალურ, კულტურულ, საზოგადოებრივ, მმართველობით, საერთაშორისო ურთიერთობებსა და ეკონომიკურ სფეროებში, - წმინდა მუჰამედ შეამავალმა (ს.ა.ს) ყოველგვარი სწავლისა და დაკვირვების გარეშე შექმნა. უეჭველია, რომ კაცობრიობა თეორიულად თუ პრაქტიკულად, რამდენად მეტად განვითარდება, უფრო მეტად

დარწმუნდება წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) მიერ მოტანილ ჭეშმარიტებაში.

მას წარსულში არასოდეს აუღია ხმალი, არ მიუღია სამხედრო აღზრდა, მაყურებლის როლში მხოლოდ ერთხელ მონაწილეობდა ომში, მაგრამ ამჯერად, უდიდესი მოწყალების მქონე შუამავალი, დაკარგული ერთღმერთიანობის რჯულის აღსადგენად ყველაზე მძიმე ბრძოლებში ღებულობდა მონაწილეობას და იგი შეუპოვარი იყო.

ცხრა წლის განმავლობაში, უმეტეს შემთხვევაში, მტერზე გაცილებით მცირე მემომრებით მთლიანი არაბეთი აიღო. იმ დროინდელ მოხეტიალე, სისტემატურობის არ მქონე ადამიანებს, მან თავისი სულიერი სიძლიერე შთაბერა და ისინი ახალად აღზარდა, რის შედეგადაც საოცარ გამარჯვებებს მიაღწია. იმდენად საოცრებებით აღსავსე გამარჯვებები მოიპოვა, რომ იმ დროისათვის ორი დიდი იმპერია, რომლისკენაც თითის გაშვერასაც კი ვერ გაუბედავდა ვერავინ (ბიზანტიისა და სპარსეთის იმპერიები), მუსლიმანების მიერ იქნა აღებული. იგი ჯერ კიდევ თავის სიცოცხლეში ამბობდა:

„ლააილააჰე ილლელლააჰ თქვით; ირანი და ბიზანტია თქვენი იყოსო!“ მან კაცობრიობის ისტორიაში ყველაზე დიდი გადატრიალება მოახდინა, მიუხედავად იმდროინდელი არახელსაყრელი პირობებისა, მჩაგვრელები მოსპო, ჩაგრულთა ცრემლი კი ღიმილით შეცვალა. ობოლთა თმებისათვის მისი ხელები სავარცხლად იქცა, დაღონებული გულები, მისი შვებამომგვრელი ნათელით, ნადველისაგან განთავისუფლდა.

ყოველგვარი სიკეთით დაჯილდოებული წმინდა მუჰამმედ (ს.ა.ს) შუამავალი ქვეყანას რომ არ მოვლინებოდა, ადამიანები ქვეყნიერების დასასრულამდე სიბნელეში და უმეცრებაში დარჩებოდნენ, უმწეონი

შექლებულთა ტყვედ იქცეოდნენ, მუდამ უსამართლობა დაისადგურებდა. ეს ქვეყანა მჩაგვრელებისა და შექლებულთა საკუთრებად იქცეოდა.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.) 27 ბრძოლაში და ორმოცდაათამდე დაზვერვაში მონაწილეობდა. მექას აღებით განმტკიცებული ისლამის შესახებ გამჩენი ალლაჰი ასე ბრძანებს:

„ღღეს თქვენთვის რჯული თქვენი სრულყოფილი ვჰყავი, თქვენს თავს სიკეთე ჩემიც სრულყოფილ ვჰქმენ... და თქვენთვის რჯულად ისლამი შევარჩიე“
(სურა მაიდე, აიათი 3)

უკვე მოსული იყო უმძიმესი განშორების დრო. წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.) ავადმყოფობამდე ერთი დღით ადრე ქ. მედინაში მყოფ „ჯენნეთულბაკის“ სახელწოდების სასაფლაოზე მივიდა და მიცვალებულთა მიმართ გამჩენ ალლაჰს ასე შევედრა: „ყოველთა გამჩენო უდიდესო ალლაჰო, აქ განსვენებულთა მიმართ შენს წყალობას ნუ დაიშურებ“: იგი საბოლოო ვალდებულებას იხდიდა მიცვალებულთა მიმართ და ამ სიტყვით ემშვიდობებოდა მათ.

სასაფლაოდან დაბრუნების შემდეგ თავის მეგობრებთან გამოსამშვიდობებლად წავიდა. მათ საბოლოო დარიგება მისცა: „უზენაესმა ალლაჰმა, თავისი ერთ-ერთი მონამსახური თავისუფალი ჰქმნა, აერჩია ან ამქვეყნიური სიკეთე, ან თავისთან (ალლაჰთან) არსებული საიქიო სიკეთე. იმ მსახურმა ალლაჰთან ყოფნა აირჩია“; –ბრძანა შუამავალმა.

ამ სიტყვების გაგონებაზე, წინათმგზრძნობი გულის მქონე წმინდა აბუ ბექირი უმაღვე მიხვდა, რომ წმინდა მუჰამმედ შუამავალის (ს.ა.ს.) ასეთი ტონით საუბარი დამშვიდობების მომასწავებელი იყო. ამიტომ ძალიან

დამწუხრდა, შიშნარევი, ნაღვლიანი შეკრთა, გულის სიღრმიდან წამოსული ცრემლები თვალებიდან დაპაღუპით წამოუვიდა, გულამოსკენილი ატირდა.

იქ მყოფთა შორის, მის გარდა სხვა ვერავინ გაიგო წმინდა მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს) მიერ წარმოთქმული ღრმა შინაარსიანი სიტყვები. ეს ასეც უნდა ყოფილიყო, რადგან ყურანის აიათში მოხსენიებული სევრის გამოქვაბილში მყოფი ორიდან მეორე აბუ ბექირი იყო. ამიტომ ღვთიური სიკეთე შუამავლის შემდეგ სწორედ მას ერგო. წმინდა მუჰამედ შუამავალს მის შესახებ ასე უბრძანებია:

„გულში რაც მაქვს, აბუ ბექირს გადავეციო!“ როდესაც წმინდა შუამავლის მეგობრებმა მომტირალი აბუ ბექირი დაინახეს, განცვიფრებულებმა ერთმანეთს მიუბრუნეს: *„წმინდა შუამავლის მიერ გამჩენი ალლაჰის წინაშე წარდგენილი ამ მოხუცის ტირილს შეხედეთო.“*

სინამდვილეში კი წმინდა აბუ ბექირის სპეტაკმა და წინათმგრძობიარე გულმა შეიგრძნო შუამავლის ამქვეყნიდან წასვლის მოახლოება და თავისი ტირილით შუამავლისაგან განშორებას ჩიოდა.

(მ. ახიმ ქოქხალი ისლამის ისტ. XI, 35-36)

ჯენნეთის ქალთა დედოფალი ფატიმა მამამისის გარდაცვალების გამო ძალიან დამწუხრებულა და ასე უბრძანებია: *„გაჩენილთა სიკეთედ წოდებულის (მამაჩემის) გარდაცვალებამ ისეთი უბედურება დამატეხა თავს, რომ ეს უბედურება სიბნელეს რომ დასტეხოდა, შეუცვლიდა ფერსო.“*

მან ჩვენ დაგვიტოვა ისეთი ორი წინამძღვარი (გზის მაჩვენებელი,) როგორიცაა ყურანი და სუნნეთი *(სუნა-თავისი ნათქვამ-ნამოქმედარი).*

ყურანი და სუნნეთი ამქვეყნიური და საიქიო ბედნიერების მომტანი წყაროა, არსებობისათვის უშრეტი სხივია.

მედინაში გადასვლის შემდეგ 632 წლის 8 ივნისს, ჰიჯრით მთვარის წელთაღრიცხვით 11 წლის 12 რაბიულევეველს, ორშაბათ დღეს, 13 დღიანი მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ იგი უზენაესი ალლაჰის წინაშე წარსდგა.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალს (ს.ა.ს.) სპეტაკ სხეულზე, მხრებს შორის, ალლაჰისაგან საოცრებად მონიჭებული „**შუამავლობის ბეჭედად**“ წოდებული ნიშანი ასვენოდა. მრავალი მისი მეგობარი მუდამ ოცნებობდა ამ ბეჭედზე კოცნას. ისლამის წინამძღვართაგან ერთ-ერთი უდიდესი წინამძღვარი ბეიჰაყვი ბრძანებს: „წმინდა შუამავალმა მუდმივ სამყოფელში, როცა დაიმკვიდრა ადგილი, მის სპეტაკ სახეს არავითარი ცვლილება არ განუცდია, ამიტომ მეგობრებს ჯერ კიდევ არ სჯეროდათ და ეჭვიანობდნენ მის გარდაცვალებას. ამის გამო შუამავლის ცოლის დამ წმინდა ესმამ მხრებს შორის მყოფი შუამმავლობის დამადასტურებელი ნიშანი მოუძებნა, იგი გამჭრალიყო. მაშინ ყველა დარწმუნდა მის გარდაცვალებაში, რადგან ნიშნის გაქრობა შუამავლის მოვალეობის დასრულებას ნიშნავდა (თირმიზი).

რჯული უკვე სრულყოფილ ქმნილიყო. ამის მოწმეობა მეგობრებიდანაც აიღო, თავისი მორწმუნეობის შესახებაც უდიდეს გამჩენს სიტყვიერად თუ საქმით თავისთავი წარუდგინა, წმინდა შუამავალმა სამუდამო სამყოფელში დაიმკვიდრა ადგილი

იგი, ხელმეორედ გაცოცხლებისას, სირატის ხიდზე და ქვესერის ჭასთან მის მიმდევრებს ელოდება.

მთვარის კალენდრის მიხედვით იგი რებიულევევლის 12-ში, ორშაბათს დაიბადა.

რაბიულევევლის 12-ში უზენაესი ალლაჰისგან შუამავლობის ვალდებულება დაეკისრა. წმინდა აბუ ყათადე ასე გადმოგვცემს:

წმინდა შუამავალს ორშაბათის მარხვის შესახებ შეეკითხნენ. მან ასეთი პასუხი გასცა: „ეს ჩემი დაბადებისა და შუამავლად მოვლინების დღეაო“ (მუსლიმი)

ასევე რაბიულევეელის 12-ში, ორშაბათს, მედინაში გადავიდა საცხოვრებლად, სადაც პირველად ჩაეყარა საფუძველი ისლამურ სახელმწიფოს.

და ბოლოს, რაბიულევეელის 12-ში, ორშაბათ დღეს, სამუდამო სასუფეველში დაიმკვიდრა ადგილი.

მისი დაბადება, შუამავლად მოვლენა, მედინაში გადასვლა და გარდაცვალებაც რაბიულევეელის 12-ში ორშაბათ დღეს მოხდა. ეს კი ამ მთვარისეული თვის სიძვირფასეზე მიგვითითებს. მისი გარდაცვალებაც მისთვის სიხარულისა და თან მწუხარების მომგვრელი იყო, უხაროდა, რათა გამჩენის წინაშე უნდა წარმსდგარიყო. სწეინდა, რადგან მისი ერთგული მეგობრები აქ რჩებოდნენ. იგი თავისი მოწყალებით სამუდამო საცხოვრებელში ალლაჰის წინაშე დახმარების გასაწევად თავის მიმდევრებს ელოდება.

სამაგალითო მოღვაწეობა და სხვა შუამავალთა შორის აღბილი

წმინდა მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს.) ცხოვრება და მოღვაწეობა ყველასათვის უდიდესი მაგალითია:

მაგალითია რჯულის წინამძღვრობაში, სახელმწიფო მმართველობაში, ალლაჰის წინაშე ღვთისმსახურებაში, ალლაჰის მოცემულ სიკეთეთა სამაგიეროდ მადლობისა და კმაყოფილების გამოხატვაში. გაჭირვების უამს მოთმინებასა და ღვთისმორჩილებაში, ნადავლის განაწილებასა და სამართლიანობაში, დაგრდომილთა, მიუსაფართა, ტყვეთა მიმართ სიბრალულში, დამნაშავეთა პატიებაში. ზემოთ ჩამოთვლილ ყოველ თვისებაში იგი უდიდესი მაგალითია კაცობრიობისათვის.

შენ თუ მდიდარი ვინმე ხარ, დაფიქრდი და მაგალითად აიღე უდიდესი შუამავლის თავმდაბლობა და ქველმოქმედება, რომელიც მთლიანი არაბეთის მმართველი იყო, რომელსაც მთლიანი არაბი მოწინავენი შეჰპნატროდნენ და პატივს სცემდნენ. ნეტავ, შენ რომ ყოფილიყავი მის ადგილას, როგორ მოიქცეოდდი?

თუ მატერიალურად დაბალ ფენას ეკუთვნი, მაშინ დაფიქრდი და მაგალითი აიღე იმ უმწეო შუამავლის-

აგან, რომელიც მექაში ტირანიითა და შეუბრალებლობით სახელგანთქმულ ურწმუნო კერპთაყვანისმცემელთა მმართველობის ქვეშ ცხოვრობდა.

თუ შეუპოვარი და მუდამ გამარჯვების მომპოვებელი მხედართმთავარი ხარ, მაშინ მაგალითად გაიხადე შეამავალი და შენც ისე მოიქეცი, როგორც ბედირისა და ჰუნეინის ბრძოლებში დიდი გამარჯვების მომპოვებელი მოიქცა, იგი არცერთ ტყვეს სისასტიკითა და დასჯით არ მოპყრობია, პირიქით, მათ უფლებებს იცავდა და მათი განთავისუფლების გზებს თვითონვე სთავაზობდა.

ღმერთმა დაგიფაროს, უცაბედად თუ დამარცხდი, მაშინ უჰუდის ომში მეგობრებს შორის მედგრად და წარბშეუდრეკლად მოსიარულე, ალლაჰის მიერ ნაბოძები ბედისწერით კმაყოფილი წმინდა მუჰამედ შეამავალი (ს.ა.ს.) გაიხსენე.

თუ შენ მასწავლებელი ხარ, გაიხსენე და მაგალითი აიღე იმ შეამავლისაგან, რომელიც დღე-ღამე მეჩეთში მყოფ „სუფფას“ სახელით წოდებულ მეგობართა ჯგუფს თავისი ღმობიერი ხასიათით და გულის სიღრმიდან ამოდებული წყალობით ალლაჰის-მიერ ყურანს ასწავლიდა.

თუ შენ მქადაგებელი ვინმე ხარ, მაშინ მაგალითი აიღე და მიბაძე იმ შეამავალს, რომელიც მედინას მეჩეთში ღმობიერი და ტკბილი საუბრით ხალხს ერთღმერთიანობის რჯულზე მოქცევას მოუწოდებდა.

თუ შენ გსურს, რომ ჭეშმარიტი რჯული - ისლამი - გაავრცელო, ჭეშმარიტების ქომაგი იყო და აღაზევო იგი, მაგრამ თუ არა გყავს ერთი მხარდამჭერი მაინც, მაშინ გადახედე იმ შეამავლის ცხოვრების ისტორიას, რომელიც მექაში ყოველგვარი დახმარებისაგან უგულვებელყოფილი, როგორ უქადაგებდა დაუნდობელ ტირანებს.

თუ შენ ომში გაიმარჯვე და მტერი დაამარცხე, სიცრუეს ბოლო მოუღე და ჭეშმარიტება საყოველთაოდ აღიარე, მაშინ წარმოიდგინე ის შუამავალი და მოიქეცი ისე, როგორც თავისი მხედართმთავრობით წმინდა მუჰამედმა მექა დაიბრუნა; წლების წინ ის აქედან გააძევეს, მაგრამ ახლა არა შურისძიებით, არამედ მეგობრობითა და ურთიერთსიყვარულით აღსავსე, თავმდაბლობით შევიდა თავის მშობლიურ ქალაქში და შეუნდო ყველას, ვისაც მის წინაშე ხმალი ჰქონდა აღმართული.

თუ შენ მიუსაფარი, ობოლი ხარ, აბღულლაჰისა და ამინეს ერთადერთი იმედი და გულის ვარდი, ობლად დარჩენილი შუამავალი გაიხსენე.

თუ შენ ზრდასრული ახალგაზრდა ვაჟკაცი ხარ, მაგალითი აიღე იმ ახალგაზრდისაგან, რომელიც მომავალი შუამავალი უნდა ყოფილიყო და არ ეთაკილებოდა საკუთარი ბიძის აბუ თალიბის ცხვრების მწყემსობა.

თუ შენ მოსამართლე ან პროკურორი ხარ, წაიკითხე ისტორია იმ შუამავლისა და აიღე მისგან სამართლიანობის მაგალითები, რომელმაც სამართლიანად გადაჭრა ქაბის კედლებში „**შაჟერულ ესეედის**“ (შავი ქვის) მოთავსება, რის გამოც მექელი წინაკაცები ვერ შეთანხმებულყვნენ.

კვლავ გადახედე მის ისტორიას და დაინახე, თუ როგორი თანასწორობით ეპყრობოდა იგი ყველას, ქონებისა და წოდების განურჩევლად. მის წინაშე წარმდგარი მსჯავრდებული, ვინც უნდა ყოფილიყო ის მდიდარი თუ ღარიბი, სამართალი ყოველთვის იმარჯვებდა.

თუ მეუღლე ხარ, მიბაძე შუამავლის მეუღლეობას, რომელიც მეუღლის მიმართ ღმობიერი, დამთმობი და პატივისმცემელი იყო.

თუ შენ მამა ხარ, ისწავლე იმ შუამავლის ყოფაცხოვრება, რომელიც წმინდა ფატიმას მამა, ჰასანისა და ჰუსეინის ბაბუა იყო.

ვინც უნდა იყო შენ, რა თანამდებობაც უნდა გეკავოს, ყოველ წუთში წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.) გაიხადე მეგზურად.

ის ისეთი წინამძღვარი და მეგზურია, რომ მის ნამოქმედარზე მიბადებით შეგიძლია ნებისმიერი შეცდომა გამოასწორო, კალაპოტიდან ამოვარდნილი ყოველი საქმე თავის ადგილს დაუბრუნო, ნებისმიერი საქმის მომგებიანად წარმართვა შეგეძლება.

მისი ცხოვრება და მოღვაწეობა, იშვიათი ყვავილებისა და სურნელოვანი ვარდებით შეკრულ კონას ჰგავს.

თუ თქვენ ამქვეყნად შეამჩნევთ ადამიანთა შორის სამართლიანობას, თუ სადმე არსებობს ურთიერთ სიყვარული და მიმტკეველობა, თუ სადმე მდიდრები ღარიბებით დაინტერესებულები არიან და ცდილობენ მათი გაჭირვებული ცხოვრების შემსუბუქებას, თუ სადმე შეძლებულნი ჩაგრულების უფლებებს იცავენ, თუ სადმე ჯანმრთელნი ავადმყოფებს ეხმარებიან, ქონების მფლობელნი თუ მიუსაფრებს, ობოლ-ქვრივებს ითვალისწინებენ, ყოველგვარი ყოყმანისა და დაფიქრების გარეშე იცოდე, რომ ისინი შუამავლების მიერ გაკვალულ გზას მიჰყვებიან.

სინამდვილეში ყოველივე ზემოთ ჩამოთვლილი წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს.) ცხოვრებაში უფრო ნათლად აისახება, რადგან იგი შუამავლობის სრულყოფილების წერტილია. მისი მაღალი ზნეობისა და პატიოსნების გამო, ურწმუნოებიც კი განცვიფრებულნი იყვნენ და მის მიმართ ქება-დიდებას ვერ ფარავდნენ. ინგლისელ მეცნიერსა და ფილოსოფოსს მრ. კარლაილს თავის ნაშრომში „გმირები“, ასახული აქვს

ისტორიის მანძილზე ყოველ სფეროში წარმატებულ ადამიანთა ცხოვრება და მოღვაწეობა. მაგ. პოეზიაში პირველი ადგილი ვის ეკუთვნის?... მხედართმთავრობაში პირველ ადგილს ვინ იმსახურებს? ... და ასე შემდეგ. ქრისტიანი კარლაილი ადამიანთა შორის ყველაზე მაღალი რეიტინგის მქონე ადამიანად წმინდა მუჰამედ შუამავალს ასახელებს და თავისივე ნაშრომით ასაბუთებს.

გასული საუკუნის შუა რიცხვებში, ჰოლანდიის ქალაქ ლაჰეიში გაიმართა მეცნიერთა და სწავლულთა კონფერენცია, რომლის მიზანი იყო გამოეკვლიათ და დაესახელებინათ მსოფლიოში 100 მოწინავე ადამიანი. მიუხედავად იმისა, რომ ისინი ქრისტიანები იყვნენ, რიგით პირველობა თავისი ცხოვრებიდან და მოღვაწეობიდან გამომდინარე მუჰამედ შუამავალს (ს.ა.ს.) მიანიჭეს.

ყველაზე დიდი პატივი ის არის, რომ სხვა რელიგიის აღმსარებლებიც კი იძულებული ხდებიან, აღიარონ მისი პიროვნება, როგორც კაცობრიობის მაგალითი.

ეს იმიტომ, რომ წმინდა მუჰამედ შუამავლის ცხოვრება და მოღვაწეობა ყოველ სფეროში სანიმუშო და სრულყოფილი იყო. იმდროისათვის სხვადასხვა შეგნებისა და საქციელის მქონე ადამიანებთან ურთიერთობის დამყარება და მათი გაერთიანება ერთდმერთიანობის მაღიარებელი რჯულის ქვეშ მხოლოდ მას შეეძლო. იგი კაცობრიობის უდიდესი აღმზრდელ-მასწავლებელია. იგი ნათელის მფრქვეველია იმათთვის, ვინც ნათელს ეძებს. მისი ჭეშმარიტებისაკენ მეგზურობა სწორი გზის მაძიებელთათვის უშრეტი შუქია. ის მთლიანი კაცობრიობის სიბნელიდან სინათლეზე გამომყვანია.

მის გარშემო მყოფთ, რომლებიც მოწყურებულნი იყვნენ სამართალსა და ჭეშმარიტებას, განურჩევლად მათი კლასობრივი, მატერიალური მდგომარეობისა, ყველას ერთნაირი შეფასება ეძლეოდა. არ არსებობს საბაბი იმისა, რომ რომელიმე ადამიანი უკან გაებრუნებინა და იგი არ ზიარებოდა ისლამს. მის დროინდელი მედინა არ ეკუთვნოდა მხოლოდ რომელიმე ტომს, პირიქით, მედინა ადამიანის ადამიანად ჩამომყალიბებელი სიბრძნის ცენტრი იყო. მდიდარსა და ღარიბს შორის კლასობრივ სხვაობას ვერავინ გრძნობდა.

თვალი გადავაგვლოთ იმდროისათვის უდიდეს ავტორიტეტად წოდებულ ადამიანებს, რომლებმაც წმინდა მუჰამმედ შუამავლს (ს.ა.ს.) ქედმოხრილი მორჩილება გამოუცხადეს. ეთიოპიის მეფე ნეჯაში, მეანის უდიდესებულება ფერვე, ჰიმეირის მმართველი ზულფილა, იემენის წინაკაცთაგან მერაქაბუდი, ომანის მეთაურები უბედე და ჯაფერი.

თუ გადავხედავთ იმდროინდელ ცხოვრებას, ზემოთ ჩამოთვლილ მეფეებსა და წინაკაცთა შორის მიუსაფარი და ღარიბი ფენის წარმომადგენლებსაც დავინახავთ, როგორებიც არიან მამაკაცთაგან: ბილალი, იასირი, სუჰეიბი, ჰაბბაბი, ამმარი, აბუ ფუჟეიჰე. ქალებთა შორის კი: სუმეიე, რომელიც პირველია ისლამის ისტორიაში, ვინც თავი გასწირა ჭეშმარიტი ისლამისათვის და აღარ დაუბრუნდა კერპთაყვანისმცემლობას. ზინურე, ნეჰდიე, უმმუ აბისი და სხვა მრავალი მონა, რომლებიც ისლამმა იხსნა საშინელი უღლისაგან.

წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს.) გვერდით იდგნენ უდიდესი ბრძენი და მჭევრმეტყველი მეგობრებიც, რომლებსაც შეეძლოთ ყოველგვარი დაბრკოლების გარეშე ემართათ სახელმწიფო.

წმინდა შუამავლის მიმდევართაგან ქალაქების მმართველობას ედგნენ სათავეში, რეგიონებში თავიანთ მომხრეებს ისლამზე პატიუებდნენ, რომლებიც მათი მეშვეობით სიკეთეს ეწივნენ, ხალხთა შორის სამართლიანობამ დაისადგურა. ადამიანები ერთიან ძმურ ცხოვრებას შეუდგნენ.

1789 წლის საფრანგეთის რევოლუციის ლიდერთაგან ერთერთ ფილოსოფოსს თავისი პოპულარული ნაშრომის - „ადამიანის უფლებათა გამოხატულება“- დაწერამდე, მსოფლიოში არსებული მთლიანი იურიდიული სტრუქტურები გამოუკვლევია და ისლამის სამართლებრივი სისტემის უხეინაესობაში მტკიცედ დარწმუნებულს უთქვამს:

„მუჰამმედ! შენს მიერ განხორციელებული სამართლიანობის შედეგად მიღწეულ უმაღლეს წერტილს, ჯერ ვერაინ მისწვდომია.“

წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) ზრდილობიანი ქცევა და შინაგანი რწმენისეული კულტურა შთამბეჭდავი თვისებებია. მან მის მოვლინებამდე ნახევრად ცხოველურ ვითარებაში მყოფი, უვიცი და გაუნათლებელი ფენისაგან შემდგარი საზოგადოება იმ დონემდე მორაჯულ-მოაქცია ადამიანურ ზნეობაზე, რომ ისლამის სამყარო დღეს კიდევ მათ („საჰაბედ“ წოდებულ ხალხს) შეჰნატრის. შუამავალმა ისინი ერთდმერთიანობის რჯულზე, ერთი დროშის, სამართლიანობისა და საერთო კულტურის ქვეშ გააერთიანა.

უვიცი და დაუნდობელი ხალხი კულტურულ საზოგადოებად, ხოლო ცოდვიანი და ზღვარგადასულნი ღვითისმოსავად აქცია. ერთი სიტყვით, ადამიანობა

დაკარგული საზოგადოება ალლაჰის მოყვარულ და თაყვანისმცემელ ღვთისმსახურებად ჩამოაყალიბა.

საუკუნეების მანძილზე, ხალხი, რომელნიც კერპებს თაყვანებოდნენ, ამჯერად უდაბნოში გარდმოვლენილმა სინათლემ ნამდვილ მორწმუნეებად, ნამდვილ ვაჟკაცებად და ადამიანებად აქცია.

იგი ძალიან მოკლე დროში, როგორც მატერი-ალურად, ასევე სულიერად უდიდეს სიკეთეს ეწია. ის ადამიანების მიმართ ყველაზე წარმატებული აღმზრდელ-მასწავლებელი იყო. ყოველივე ამ უთვალავ სიკეთე-სიუხვის მიუხედავად, რაც მას გამჩენმა უძღვნა, მასში წამიერადაც კი არ გაუელვებია სიამაყისა და ქედმაღლობის გრძნობას. ისე თავმდაბლობით დაასრულა თავისი ცხოვრება, როგორც დაიწყო ჯერ კიდევ ობლად დარჩენილმა ბავშვმა. მან მთელი ცხოვრება მიწისაგან ჩამოსხმული აგურის უბრალო ოთახში გაატარა, ყველაზე უბრალო ტანსაცმელს იცვამდა, ხურმის ხის ფოთლებით გავსილ ლეიბზე სძინავდა. ზოგჯერ საჭმელსაც ვერ პოულობდა, მაგრამ მიუხედავად ამისა, გამჩენს მაინც მადლობას სწირავდა და შიმშილის დასამარცხებლად მუცელზე ქვას შემოიკრავდა ხოლმე. ერთი სიტყვით, ყველაზე სადა, დარიბი, მაგრამ პატიოსანი ცხოვრებით ცხოვრობდა.

მიუხედავად იმისა, რომ იგი შუამავალი იყო და არავითარი ცოდვა არ გააჩნდა, უდიდეს ალლაჰს ყოველდღიურად ასჯერ მაინც მადლობას სწირავდა და პატიებას თხოვდა. ღამეებს ლოცვაში ატარებდა, გაჭირვებულებს ეხმარებოდა, ობლებისა და მიუსაფართა მშველელი იყო, გაჭირვებულებისა და დავარდნილების ბედით პირადად იყო დაინტერესებული.

ყველაზე ძლევაძმოსილი და ისლამის სრულმყოფელი გამარჯვების დროს, ადგილობრივი მცხოვრებლები შიშით კანკალებდნენ, რადგანაც მისგან გარდაუვალ

სასჯელს ელოდნენ. სწორედ ასეთ დროს ერთ-ერთმა მექელმა აკანკალებული ხმით მიმართა:

„აღლაჰის შუამავალო! ამისხენი ისლამიო“. წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს.), როცა დაინახა აკანკალებული მექელი, გაისხენა მის მიერ განვლილი გაჭირვების უამი და შეეცადა დაემშვიდებინა იგი: „ნუ დელავ, დაწყნარდი ძმავო! მე არ ვარ მეფე და არც ხელმწიფე. მზეზე გამხმარი ხორცის მჭამელი, შენი ძველი მეზობლის (თავის დედას გულისხმობს) ობლად დარჩენილი შვილი ვარ!“

იმავე დღეს წმინდა აბუ ბექირმა ისლამის მისაღებად ღრმად მოხუცებული მამა ზურგით მიიყვანა შუამავლის წინაშე. წმინდა შუამავალმა ეს რომ დაინახა, სიბრალულის გრძნობით აღვსილმა თქვა: „*აბუ ბექირ! ასე ღრმად მოხუცი მამა შენი, რატომ მოიყვანე აქ, ნუთუ ჩვენ არ შეგვეძლო მივსულიყავით მასთან?!..*“

ღიას! ის შუამავალი, ლიდერი და მმართველი იყო, მაგრამ საქმეს უბრალო ადამიანისას იქმდა.

იმ დროისათვის არაბეთის ტერიტორიაზე მყოფი ყველა სათვისტომო მისი მფარველობის ქვეშ შევიდა. რასაც მოისურვებდა, ყველაფრის გაკეთება შეეძლო, თუმცა ერთი წუთითაც არ უფიქრია ქედმაღლობა. იგი ყოველთვის ამბობდა, რომ მას არაფერი გააჩნდა ამქვეყნიური, ყველაფერი ის, რაც ჰქონდა, არა მას, არამედ გამჩენ აღლაჰს ეკუთვნოდა. ზოგჯერ უდიდესი სიმდიდრე ჩაუვარდებოდა ხელში ხოლმე, აქლემზე დატვირთული ძვირფასეულობებით სავსე ქარავნები მედინას ავსებდნენ. მაგრამ იგი ყოველდღე მას ღარიბებს ურიგებდა, თვითონ კი ძველებურად უბრალო ცხოვრებას აგრძელებდა.

„უკუდის მთის ოდენა ოქრო რომ მქონდეს, მისაცემი ვალის გარდა, დანარჩენს სამ დღეზე მეტ ხანს არ შევინახავდი, ღარიბებს დაგურიებდით“ ამბობდა იგი (ბუპარი, თემენა, 2; მუსლიმ, ზეჯათ 31).

ზოგჯერ მრავალი დღის განმავლობაში წმინდა შუამავლის სახლში საჭმლის მოსამზადებლად ცეცხლიც კი არ დანთილა, ბევრჯერ მშიერს დაუძინია.

ერთ დღეს წმინდა ომარი წმინდა შუამავლის სახლში შევიდა. სახლი შეათვალიერა, ყველგან სიცარიელე დახვდა. ოთახში ხურმის ფოთლებისაგან მოქსოვილი ერთი საგები ეგო, რომელზეც წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს.) იწვა, ხმელ საგებს შუამავლის კანზე ნაკვალევი დაეტოვებინა. ოთახის ერთ კუთხეში ჭურჭლით მცირეოდენი ქერის ფქვილი იდო, კედელზე ძველი ტყავისაგან დამზადებული წყლის მათარა ეკიდა. აი, ის ჩამონათვალი, რაც შუამავალს გააჩნდა. მიუხედავად იმისა, რომ მთლიანი არაბეთის ნახევარკუნძული მის სამფლობელოს შეადგენდა, ამ უდიდესი სამაგალითო ადამიანის ქონება ზემოთ ჩამოთვლილი სამი-ოთხი საგნისაგან შედგებოდა. შუამავლის საცხოვრებელში ასეთი სიცარიელის მხილველ წმინდა ომარს თვალებზე ცრემლები მოერია და ატირდა.

„რატომ ტირი ომარ?“ შეეკითხა შუამავალი.

„როგორ არ უნდა ვიტყვო! ბიზანტიის იმპერატორი კეისარი, ირანის შაჰი და ქისრა ამქვეყნიურ სიმდიდრეში ცურავენ, ალლაჰის შუამავალი კი ხურმის ფოთლებით მოქსოვილ საგებზე წევს!...“ მიუგო წმინდა ომარმა.

წმინდა შუამავალმა ამის საპასუხოდ დამამშვიდებელი პასუხი გასცა: „ომარ! ქისრამ და კეისარმა ამქვეყნიური სიკეთეებით ილხინონ, ისიამოვნონ! საიქიო სიკეთე კი ჩვენი იყოს!...“

წმინდა შუამავალს ამქვეყნიური ცხოვრების არა-რაობის შესახებ უთქვამს: „ეს ქვეყანა რად მჭირდება მე! ჩემი და ამქვეყნიანს შორის ურთიერთობის მაგალითი მსგავსია იმ კაცისა, რომელიც მე ზავრობაში იმყოფება, მას გზად ხე შეხვდება და ჩრდილში ჩაეძინება, შემდეგ გაიღვიძებს და კვლავ გაავრძელებს გზას.”

(თირმიზი, ზუჰდ, 44; იბნა, მაჯე, ზუჰდ 3.)

მის მიერ მოყვანილი ეს მაგალითი და მისი ცხოვრების ყოველი ეპიზოდი, მდიდრისთვის თუ ღარიბისთვის, ძლიერისთვის თუ უმწევოსთვის, ყველა მისი მიმდევრისთვის საუკეთესო მაგალითია.

სიკვდილის წინ მას არ გააჩნდა არც ერთი დინარი, არც ერთი მსახური და არც ერთი ცხვარი. გარდაცვალების შემდეგ თავის ოჯახს მისგან მხოლოდ ერთი ჯოხი, საბრძოლო იარაღი და ერთი ცხველმოქმედებაში გადაცემული „ფედეკის“ სახნავი მიწა დარჩა. ე.ი. მას შთამომავლობისთვის არაფერი დაუტოვებია. „შეიძლება მუსლიმანებმა ყველა ზექათი ჩემს შთამომავლობას მისცენო“, შიშობდა სიცოცხლეში და ამის გამო მის შთამომავლობას ზექათის აღება აუკრძალა.

ყოველივე ეს 1400 წლის წინათ უვიცობის პერიოდად წოდებულ დროში მოღვაწე წერა-კითხვის უცოდინარი პიროვნების მიერ ნამოქმედარია, რომელსაც ვერც დღეს და ვერც მომავალში ვერავინ შეედრება და ვერც ვერავინ შეძლებს მისი განხორციელებულის განხორციელებას.

იგი მნიშვნელობას არ ანიჭებდა არც სიმდიდრესა და არც ფუფუნებას, არც ხელმწიფობას და არც პოპულარობას, ერთდმერთიანობის რჯულის ახსნა-გავრცელებისათვის გაწეული უდიდესი გარჯისა და ჯაფის გამო, მის თვალეში ამქვეყნიური საცხოვრისი მხოლოდ ასანთის ღეროს ოდენად ჩანდა.

წმინდა აიშეს გადმოცემის თანახმად, მას ოჯახში მედინელი მეზობელი ქალი ეწვია, რომელიც, როცა წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს.) საწოლი ღეიბი დაინახა, აღშფოთდა, რადგან იგი ძალიან ძველი და დახეული ნაჭრებით იყო სავსე, იგი იმ წამსვე უკან გაბრუნდა და მატყლისაგან შეკერილი ღეიბი მოიტანა. საღამოს, როცა წმინდა შუამავალი ოჯახში დაბრუნდა და საწოლი შეცვლილი დაინახა, ძალიან დაღონდა და წმინდა აიშეს უთხრა: „*აიშე! ეს საწოლი უკან დააბრუნე! ვფიცავ ალლაჰს, მე რომ მდონებოდა ალლაჰი ოქროსა და ვერცხლის მთებს ჩემს მფლობელობაში მოაქცევდაო*”. (ამედ, ბ. ჰანბელ. ქითებუ. ზუჰდ 5.30.)

მისი ეს საქციელი საკმარისია იმისათვის, რომ სრულად აღვიქვათ შუამავალი, თუ რაოდენ უმნიშვნელოდ თვლიდა იგი ამქვეყნიურ ფუფუნებას.

მის ყველაზე საუკეთესო თვისებათაგან ერთ-ერთი მიმდევართა მიმართ პატივისცემა და მათზე ზრუნვაა. იგი ალლაჰისაგან თავისი მიმდევრებისათვის სიკეთესა და პატიებას ითხოვდა. ამის შესახებ წმინდა ყურანი ასე გადმოგვცემს.

„*თქვენ, ისევე თქვენგან ისეთი შუამავალი მოგივიდათ, რომ თქვენი უბედურება ძალიან სწყინს და თქვენთვის სიკეთე სურს*”, მუჰინების მიმართ კი ძალიან მოწყალე და შემწყნარებელია.

(სურა თევბე, აიათი 128.)

წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს.), ყველასაგან განსხვავებით, თავისი ცხოვრება ღვთიური ბედისწერითა და მხარდაჭერით უაღრესად სრულყოფილი პიროვნული თვისებებით დაიწყო. მას სხვები

თავისი პიროვნება ნელ-ნელა არ ჩამოყალიბებია. იგი ჯერ კიდევ ბავშვი იყო, როცა მომავალში სატვირთველ საპასუხისმგებლო საქმისათვის სრულყოფილ ნიჭიერებას ამჟღავნებდა. ვინაიდან ფილოსოფოსების ჭკუა და იდეები ღვთიური შთაგონებით არ იყო მომართული, მათ არ ევალებოდათ საერთო მმართველობა, ამიტომ მათ მიერ გაწეული შრომა ძირითადად წიგნებში დარჩა, ხოლო ვინც მათი იდეების ცხოვრებაში გატარება სცადეს, ბევრ ხანს არ უცხოვრიათ ამ იდეებით, რადგან ფილოსოფოსების მიერ წამოყენებული ადამიანის ჩამოყალიბების თეორიებს ცხოვრებაში დიდხანს არ უარსებია და არცერთ მათგანს თავისთავზე არ გამოუცდია. წმინდა შუამავალი, მის მიერ მოტანილი მორალის ნორმებით თვითონ იყო მაგალითი თავისი მომხრეებისა. მაგალითად, ფილოსოფოს *ნიკეს* მიერ დაწერილი ნაშრომი, „უმადლესი ქმნილება ადამიანი“, მორალურ ნორმებს მოიცავს, თუმცა, სამწუხაროდ, მასში მოთავსებული ნორმატივები ცხოვრებაში ავტორს პირადად არ განუხორციელებია. ის მხოლოდ, როგორც ფილოსოფიური შეხედულება, ისე დარჩა ნაშრომის სახით.

მაგრამ ისლამის მორალი ასე როდი გვესახება. მისი ალლაჰის მხრიდან ადამიანებამდე მომტანი და დამფუძნებელი წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს.) ამ წესებს თვითონ ასრულებდა ცხოვრების ყველა სფეროში, რითაც მან მთლიანი კაცობრიობის სანიმუშო და სამაგალითო წინამძღოლის სახელი დაიმკვიდრა და ქვეყნიერების დასასრულამდეც თვითონვე იქნება მისაბაძი ყველაფერში.

ანალოგიური ვითარებაა არისტოტელეს მიერ შემოთავაზებული მორალის ფილოსოფიაშიც. შეიძლება ითქვას, მან ამ მეცნიერებას საფუძველი ჩაუყარა, მაგრამ მისი რიტორიკა პირადი იყო და არა ღვთიური

შთაგონება, ამიტომ ამ მოძღვრებით თავისი ცხოვრების წარმართველი ვერც ერთი პიროვნება და ვერც ერთი სახელმწიფოც კი ვერ ვიხილეთ, რადგან ფილოსოფოსების გულებსა და სულს ღვთიური შთაგონების საფუძველზე სიწმინდე, სისპეტაკე არ მიუღია. თავიანთი მოძღვრება და იდეები მხოლოდ წიგნებში და საკონფერენციო დარბაზებში დაიმარხა.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს.), ჯერ კიდევ შუამავლობის მიღებამდე, თავის ხალხს თავისი საქციელითა და მოქმედებებით თავი ისე შეაყვარა, რომ მას „სანდო“ შეარქვეს. მან თავისი ღვთიური მოძღვრების გავრცელება სწორედ ამ სახელის შერქმევის შემდეგ დაიწყო.

ხალხმა მისი პიროვნების სისპეტაკის, სამართლიანობისა და გამჭრიახობის შესახებ ჯერ კიდევ შუამავლობის მიღებამდე იცოდა. როცა მექელები წმინდა სამლოცველო ქააბეს აშენებდნენ, უთანხმოება მოუვიდნენ იმის გამო, თუ რომელი გვარის წარმომადგენელს უნდა მოეთავსებინა კედელში წმინდა ქვა „ჰაჯერულ ესვედი.“ ამის გადასაწყვეტად ახალგაზრდა მუჰამმედს (ს.ა.ს.) მიმართეს, რომელმაც ყველასათვის მისაღები ფორმით გადაჭრა პრობლემა.

წმინდა მუჰამედ შუამავლის კერპთაჟვანისმცემელთა მიერ აღიარება

წმინდა მუჰამედ შუამავალმა (ს.ა.ს.), უვიცობის პერიოდად წოდებულ დროს მტრულად განწყობილთა შორის, ისეთი ნდობა დაიმსახურა, რომ მის მიმართ ყველაზე რადიკალურად განწყობილი აბუ ჯეჰილიც კი ეუბნება მას:

„მუჰამედ! მე არ გეუბნები შენ, რომ მატყუარა ხარ—მეთქი. მაგრამ ეს შენი მოტანილი რჯული არ მინდა...“

ყველაზე მრისხანე მტრებიც კი ადამიანური ნებისყოფით აღიარებდნენ და იცოდნენ ისლამის ჭეშმარიტება, მაგრამ თავიანთ ნება-სურვილებს ვერ აღუდგნენ წინ, რაც მიზეზი გახდა მათი ურწმუნოებისა.

ამის შესახებ წმინდა ყურანში უდიდესი აღლაპი ბრძანებს:

„ჩვენ, უჭკველად, ვიცით, რომ მათი ნათქვამი შენ ძალიან გადონებს. სინამდვილეში ისინი შენ ცრუდ ვერ გთვლიან. მაგრამ ის ცოდვილები, აშკარად აღლაპის აიათებს უარჰყოფენ.“

(სურა ენამი, აიათი 13)

როცა ბიზანტიის იმპერატორმა ჰერაკლემ 628 წელს სპარსელები დაამარცხა და უკან ბრუნდებოდა, სირიაში მას წმინდა მუჰამედ (ს.ა.ს.) შუამავლისაგან გამოგზავნილი, რჯულზე მიპატიუების, წერილი გადასცეს. იგი ამ წერილის შინაარსმა ძალიან დააინტერესა და გადაწყვიტა გაეგო, თუ რას მოიცავდა ეს რჯული, რომელზეც მას ეპატიუებოდნენ და ასევე დაინტერესდა ამ რჯულის მომტანი პიროვნებით. მან უბრძანა, მიეყვანათ მასთან ისინი, ვინც კარგად იცნობდნენ წმინდა მუჰამედ შუამავალს (ს.ა.ს.).

იმ დროს სირიაში მექელი ვაჭრების მეთაური, წმინდა შუამავლის დაუძინებელი მტერი, აბუ სუფიანი იმყოფებოდა. ეს იყო ჰიჯრეთის მე-6 წელი.

იმპერატორს თან ახლდნენ ბერძენი სწავლულები. მან თავის რეზიდენციაში აბუ სუფიანი მიიწვია და თარჯიმნის მეშვეობით გამართა საუბარი:

„ვინაა გვართ უფრო ახლოს იმ კაცთან, რომელიც *„მე შუამავალი ვარო“* ამბობს? - შეეკითხა ჰერაკლე. აბუ სუფიანმა უპასუხა:

„მისი ყველაზე ახლობელი მე ვარ!“. ამის შემდეგ ჰერაკლემ მოიხმო დანარჩენი მექელებიც და უთხრა:

„მე ამას იმ პიროვნების შესახებ რამდენიმე კითხვა მინდა დავუხვა, თუ ტყუილით მიპასუხებს, უნდა ამხილოთ და სიმართლე მითხრათ...“

ამ ამბის შესახებ შემდგომში გამუსლიმანებული აბუ სუფიანი გადმოგვცემს: „ეფიცავ ალლაჰს, რომ არა შიში იმისა, რომ ჩემი მეგობრები ტყუილში მამხილებენ –მეთქი, უთუოდ მუჰამედის (ს.ა.ს) შესახებ ტყუილს ვიტყვოდი.“ ჰერაკლეს მიერ დასმული პირველი კითხვა ასეთია:

„თქვენში მისი წარმომავლობა როგორია?“

აბუ სუფიანი: ჩვენს შორის მისი წარმომავლობა ძალიან დიდებულია.

„თქვენში თუ იყო ვინმე ისეთი, რომელსაც ამის მსგავსი რამ უთქვამს მანამდე?“

„არა“.

„მის წინაპართაგან ვინმე თუ ყოფილა ხელმწიფე ან მმართველი?“

„არა, არ ყოფილა.“

„მისი მიმდევრები დაბალი ფენის ხალხი არიან თუ მაღალი ფენისა?“

„დაბალი ფენისა.“

„მისი მიმდევრები რიცხობრივად მატულობენ თუ კლებულობენ“

„მატულობენ.“

„მათ შორის თუ ყოფილა ისეთი ვინმე, ვინც რჯულის მიღების შემდეგ კვლავ ძველ რწმენას დაუბრუნდა?“

„არ არსებობს.“

„სანამ იგი ამ მოძღვრებას დაიხმებდა, მანამდე ოდესმე თუ გყავთ ტყუილის თქმაში შემჩნეული?“

„არასოდეს.“

„ოდესმე თუ გადასულა მოცემული პირობისაგან?..“

„არასოდეს, მაგრამ ახლა მასთან სამშვიდობო ზავი გვაქვს დადებული, ამის შემდეგ რას იზამს, არ ვიცი.“

„მასთან თუ გქონდათ ბრძოლა?“

„ღიახ, გექონდა.“

„ეს ბრძოლები როგორ დასრულდა?“

„ზოგჯერ მან დაგვამარცხა, ზოგჯერაც ჩვენ.“

„თქვენ რას გიბრძანებს, რის გაკეთებას ითხოვს თქვენგან?“

„გვიბრძანებს, „მხოლოდ და მხოლოდ თაყვანი ვცეთ ალლაჰს და სხვას ნურავის გავუხდით მას სწორსა და თანატოლს, დაანებეთ თავი მამა-პაპების მიერ თაყვანცემულ კერპებსო. გვავალებს, ვილოცოთ ნამაზი, ვიყოთ ნამუსიერნი, მართალნი და ახლობელ-ნათესავის განმკითხველნი.“

ამის გაგონებაზე ჰერაკლემ დასძინა:

„- მე შეგეკითხე მისი წარმომავლობისა და გვარის შესახებ. თქვენ მიპასუხეთ, რომ მისი წარმომავლობა ქებული და ღირსეულია ოდითგანვეო. შუამავლებიც მხოლოდ ასეთი მოდგმისაგან მოევლინებიან სამყაროს ხოლმე.“

ასევე გკითხეთ, რომ მანმადე წინაპართა შორის ვინმეს თუ უთქვამს ამის მსგავსი რამ, თქვენ მიპასუხეთ, არაო. დავრწმუნდით, რომ ის არავისგან არ იღებს მაგალითებს და არც არავის კბაძავს.

შეგეკითხეთ, რომ ვინმე ხომ არ ყოფილა წინაპართა შორის ხელმწიფე –მეთქი, მიპასუხეთ, არაო. ვიფიქრე, ეგება, წინაპართა მემკვიდრეობის ხელში ჩაგდება უნდა –მეთქი, მაგრამ ესეც გამორიცხებულია.

შეგეკითხეთ, რომ სანამ იგი ამ მოძღვრების ქადაგებას დაიწყებდა, მანამდე ტყუილი თუ უთქვამს -მეთქი, მიპასუხეთ არაო. მე ვიცი და მჯერა, რომ ვინც ტყუილს არ ლაპარაკობს, ის გამჩენის წინაშე ტყუილს ვერ იტყვის!

შეგეკითხეთ, რომ მისი მიმდევრები მოწინავე ფენიდან არიან თუ დაბალი ფენიდან -მეთქი. შუამავალზე მიმყოლი ხალხი ყოველთვის დაბალი ფენის წარმომადგენლები ყოფილან ხოლმე.

შეგეკითხეთ, რომ მის მიმდევართა რიცხვი მატულობს თუ მცირდება -მეთქი. მიპასუხეთ, მატულობსო. ჭეშმარიტი რჯულის თვისებათაგან ერთ-ერთი რჯულის სრულყოფისათვის მიმდევართა მუდმივი მატებაა.

შეგეკითხეთ, რომ თუ არის ისეთი ვინმე, ვინც მიღო რჯული, შემდეგ კი დაგმო და ძველს დაუბრუნდა -მეთქი. მიპასუხეთ, არავინო. გულში თუ რწმენამ დაისადგურა, იგი არასდროს აღარ დაუბრუნდება ცდომილებას.

შეგეკითხეთ, რომ ოდესმე თუ დაურღვევია თავისი პირობა -მეთქი, მიპასუხეთ, არაო. შუამავალი არასოდეს უდალატებს თავის პირობას.

თქვენი ყოველივე ეს ნათქვამი თუ სწორია, ის პიროვნება ძალიან მაღლე აი, ამ ჩემი დანაბიჯები მიწის მფლობელიც გახდება. „მე ისედაც ვიცოდი,

რომ ეს შუამავალი უნდა მოვლენილიყო, მაგრამ თუ თქვენგან (არაბებისაგან) იქნებოდა, არ მეგონა. რომ ვიცოდე, მიმიღებს და მიყაბულებს, მის შესახვედრად ყოველგვარ სიძნელეებს გადავლახავდი, მასთან რომ ეყოფილიყავი, ჩემი ხელით ფეხებს დავბანდი.“

ამის შემდეგ ჰერაკლემ ხმამაღლა წაიკითხა ის წერილი, რომელიც წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს.) გაუგზავნა. წერილში ასე ეწერა:

„ბისმილლაჰირაჰმანირაჰიმ“

აღლაჰის მონა-მსახურ და შუამავალ მუჰამმედის-აგან, რომაელთა უდიდესებულებას ჰერაკლეს!

„სალამი მათ, ვინც ჭეშმარიტებას დაადგება!

მე შენ გეპატიუები ისლამზე, ისლამი მიიღე, რომ გადარჩენა პპოვო და აღლაჰშაც სამაგიერო სიკეთით გადავიხადოს! შენ თუ ამას არ მიიღებ, (შენზე მომყოლი ხალხის) ცოდვა (იმის გამო, რომ ისინი შენი ბრძანებით ხელმძღვანელობენ) შენს კისერზე იყოს.“

„ჰეი! თქვენ, ვისაც წიგნი მიგიღიათ! მოდით იმ სიტყვაზე, რომელიც თქვენსა და ჩვენს შორის საერთოა: აღლაჰის გარდა სხვას არაფერს ვეთაყვანებით; ნურაფერს გაეუხდით მოზიარეს და აღლაჰის მიტოვებით ერთმანეთი არ გაავადმერთოთ: თუ სახეს შეგაქცევენ, მაშინ უთხარით: „მოწმე იყავით, რომ ჩვენ მუსლიმანები ვართ“

(აღი იმრანი. აიათი 64)

აბუ სუფიანი მოგვითხრობს:

„ჰერაკლემ რომ თავისი სათქმელი თქვა და წერილის კითხვა დაასრულა, ისეთი ხმაური ატყდა, შიშმა შემპყრო, ამის გამო ჩვენ გარეთ გამოგვიყვანეს“

მეგობრებს ვუთხარი, რომ:

„მუჰამმედის საქმე და სახელი ძალზე ამაღლდა. ვერ უყურებთ, ბიზანტიის იმპერატორსაც კი

ეშინია მისი! აი იმ დღიდან დავრწმუნდი, რომ მუჰამედის წარმატება გარდაუვალი იყო. ბოლოს კი ალლაჰმა მეც ამამაღლა ტეშმარიტი ისლამით”

(ბუჰარი, ქთაბულ ჯიჰად, ნაწილი 108)

რომის იმპერატორის ჰერაკლეს მიერ ისლამის მიმართ ასეთი თბილი დამოკიდებულება, მისი კაცთმოყვარეობით არ იყო გამოწვეული, არამედ იგი გამოუვალ მდგომარეობაში აღმოჩნდა იმ ახსნა-განმარტებების გამო, რაც მოისმინა ისლამის შესახებ.

ქრისტიანების საფუძველიც ერთღმერთიანობას ეყრდნობოდა, მაგრამ იმ დროისათვის რწმენის სისტემა უკვე მორყეული იყო. დაახლოებით, 200 წლის განმავლობაში მიმდინარე კამათი, რომელიც ისტორიაში „ხატების ომის“ სახელით არის ცნობილი, ახლად დასრულებული იყო და ეკლესიები ხატებით იყო ავსილი: ქრისტიანობა ერთღმერთიანობისაგან განაშორეს და რწმენას, ყოველგვარი ფორმულირებისა და ლოგიკურობის გარეშე, „სამება“ დაედო საფუძვლად. სწორედ ამისათვის, გამჩენი ალლაჰისაგან ერთღმერთიანობის რწმენის გასაახლებლად, იქნა ისლამი მოვლენილი, მაგრამ იმ დროისათვის ჯერ კიდევ არსებობდნენ ისეთები, რომლებსაც მტკიცედ სწამდათ ერთღმერთიანობა და შორს იდგნენ ხატებისა და „სამებისაგან.“ ამის დასტურია ისიც, რომ როცა კერპთაყვანისმცემელთა მხრიდან შეწუხებული მუსლიმანები პირველად ეთიოპიაში გადასახლდნენ, ეთიოპიის მეფემ ნეჯაშმა ისინი დიდი პატივით მიიღო, მოუსმინა და ბოლოს წარმოსთქვა:

„თქვენს მონაყოლსა და ჩემს რწმენას შორის აი, ამ ხაზის ოდენა სხვაობაც კი არ არის.“

ნეჯაში იყო ერთ-ერთი იმათგანი, ვინც შემოინახა ერთღმერთიანობა. იმ ქრისტიანულ მიმართულებას, რომელიც ერთღმერთიანობის გზით მიდიოდა „**არიუსი**“ ერქვა.

აბუ სუფიანსა და რომის იმპერატორს შორის გამართული საუბარი გვიჩვენებს, რომ ისინი, ვინც წმინდა შუამავალ მუჰამმედს (ს.ა.ს.) მათეული მიზეზით არ ერწმუნებოდნენ, მისდამი სიმპათიას მაინც გამოხატავდნენ და ვერ მალავდნენ გაოცებას მისი სამართლიანობის და პიროვნების მიმართ. იგი როცა მედინაში გადასახლდა, კერპთაყვანისმცემელთა ძვირფასეულობაც მასთან ინახებოდა, იმიტომ, რომ ყველანი მას ენდობოდნენ და სახელადაც „სანდო“ შეარქვეს. მან ამანათების თავთავიანთ მეპატრონეებზე გადასაცემად მექაში წმინდა ალი დატოვა.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.) მაგალითი იყო მოთმინებასა და კაცთმოყვარეობაში. ამის დასტურია ის, რომ იგი უდიდესი მონღომებითა და გარჯით ცდილობდა, ხალხი გადაერჩინა მრავალღვთიანობის რწმენისაგან, თუმცა ამის სანაცვლოდ მას ქვებით უმასპინძლებოდნენ და შეურაცხყოფდნენ. იგი ჩვეული მოთმინებით იტანდა ყოველივე ამას.

ერთ დღეს თავისი მეგობრის, ზეიდ ბინ ჰარისის, ერთად ტაიფაში წავიდა რჯულის საქადაგებლად, მაგრამ იქაურმა ურჯულოებმა მას ქვები დაუშინეს. მიუხედავად ამისა, იგი ღმერთს მათ გადარჩენასა და ჭეშმარიტ რჯულზე მოქცევას ევედრებოდა. თანმხლებმა შეეკითხა: „აღლაჰის შუამავალო, ისინი შენ აუტანელ ტანჯვას გაყენებენ, შენ კიდევ მათთვის ევედრები?“

„სხვა რა უნდა გავაკეთო! მე წამებისათვის კი არა, წყალობისათვის ვარ მოვლენილიო,“ თქვა და კვლავ გააგრძელა ვედრება. ყოველივე ეს ნათლად გვიჩვენებს შუამავლის გულმოწყალებას, მოთმინების უნარიანობას, თავგანწირულობასა და ღმობიერებას.

ის ხალხი, რომლებიც კრიმნასა და ბუდას, ფარაონსა და ნემრუდს ღმერთად სცნობდნენ, წმინდა

ისა შუამავალს კი „ღმერთის შვილს“ უწოდებდნენ, ცხოველებს, ცეცხლს, წყალს, მზეს და მთვარეს თაყვანსცემდნენ ასეთ, უაღრესად მაღალი ზნეობის მქონე ადამიანს უყოყმანოდ გააღმერთებდნენ, მაგრამ მისთვის ეს არა პატივისცემა, არამედ შეურაცხყოფა იქნებოდა. ამიტომ ის თავის თავს ასე ახასიათებს:

მეც თქვენნაირი ადამიანი ვარ... მე მხოლოდ ზეშთავონება მევლინება.”

მან რჯულზე მოწმეობის (შაჰადა) წინადადებას, თავისით დაუმატა სიტყვა „აბდუჰუ“, რაც „აღლაჰის მონა-მსახურს“ ნიშნავს. ამ სიტყვის თავისი მიმდევრების მიერ წარმოთქმა იმიტომ ისურვა, რომ არ გაეღმერთებინათ იგი ისე, როგორც გააღმერთეს, მანამდე მოსულმა ხალხმა, თავიანთი შუამავლები თუ წინამძღოლები.

აღლაჰის შუამავალი ყოველთვის აცხადებდა, რომ ისიც ისეთივე ადამიანი იყო, როგორც ყველა და მასაც ეშინოდა განკითხვის დღისა. მან ბრძანა:

„ვერაინ შევა ჯენნეთში (სამოთხეში) გარდა თავისი ღვთისმსახურებით“. განცვიფრებულმა მეგობრებმა ჰკითხეს:

„შენც თუ, აღლაჰის შუამავალო?“

„დახ, მეც! რომ არ მეწიოს აღლაჰის წყალობა, მეც ვერ შევალ ჯენნეთში“ *(ბუჰარი. დიუაჟ. 18. მუხლიმ, 71-72)*

ყველასათვის ცნობილია, რომ შუამავლები არ შეიძლება ცოდვილნი იყვნენ, რადგან ცოდვილი ადამიანი არ შეიძლება იყოს შუამავალი. წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს.) მიერ წარმოთქმული ყოველი ფრაზა, წარმოთქმულია ღმერთისადმი უდიდესი მორჩილების ნიშნად და გამოხატავს ღმერთისადმი შიშს, ვისაც სურს ჩასწვდეს ყურანის ფილოსოფიას, მან სრულად უნდა გაეცნოს წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს.) სპეციალ ცხოვრებას, რადგან შუამავლის ცხოვრება ყუ-

რანისეული კანონების უნაკლო შესრულებაა, მაგრამ დღემდე ვერაფერ ჩასწვდა ყურანის ფილოსოფიას და ვერც წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს.) საიდუმლოებით მოცულ სპეტაკ, კეთილშობილურ ცხოვრებას.

წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს.) გარდა ყველა სხვა შუამავალთა მოღვაწეობა განსაზღვრული დროითა და განსაზღვრულ ხალხებზე ვრცელდებოდა. ამიტომაც, რომ ისტორიამ ვერ შემოგვინახა მათი სპეტაკი ცხოვრებიდან მდიდრული ლიტერატურა. წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.) კი მთლიანი კაცობრიობისათვის მოვლენილი შუამავალია, რომლის მიერ მოტანილი რჯული ქვეყნიერების დასასრულამდე ძალაშია, იგი უცვლელია დღემდე და ასე დარჩება ბოლომდე.

ამიტომაც რომ უდიდესი ალლაჰი, წმინდა ყურანში, არცერთ შუამავალზე არ იფიცავს, გარდა წმინდა მუჰამმედისა (ს.ა.ს.). როგორც ვიცით, ფიცი იღება წმინდა ქმნილებებზე. ყურანში მოცემული ფიცი კი გვიჩვენებს, რომ უდიდესი ალლაჰი წმინდა მუჰამმედ შუამავალს (ს.ა.ს.) განსაკუთრებულობას ანიჭებს სხვა შუამავლებთან მიმართებაში. ამას ისიც ადასტურებს, რომ ყურანში უდიდესი ალლაჰი შუამავლებს მოიხსენიებს ასეთი ფორმით, მაგ. „ჰეი, ადემ, ჰეი, ნუჰ, ჰეი, იბრაჰიმ, ჰეი, მუსა, ჰეი, ისა“ – მაგრამ წმინდა მუჰამმედ შუამავალს კი მოიხსენიებს წოდებითა და თვისებებით. მაგ. „*იანები*“ (შუამავალი), „*იან რახულ*“ (მოვლენილი), „*იან მუდდესირ*“ ა.შ.“ ეს იმის მანიშნებელია, რომ ჩვენც, მის მიმდევრებს უდიდესი თავაზიანობითა და მოწიწებით გვმართებს მისი პიროვნების მოხსენიება.

იცოდეთ, რომ განკითხვის დროს მისი ქომაგობა გუჭირდება უდიდეს ალლაჰთან, ამიტომ ნუ დაგეზარებათ მისთვის სალამის და ლოცვის მიძღვნა.

**ქვეყნად წყალობად მოვლენილი
წმინდა მუჰამმედ (ს.ა.ს.)
შუამავლის თვისებები**

კაცობრიობის ისტორიაში მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.) ერთადერთი ადამიანი და შუამავალთაგანია, რომლის ცხოვრება, ქმედებები, სიტყვები, გრძნობები და ყველანაირი წვრილმანი დეტალურადაა აღნუსხული. მისმა წმინდა და ფაქიზმა ხასიათებმა ისტორიული ფაქტების გვერდით უზარმაზარი ადგილი დაისაკუთრა. მისი ცხოვრება კი სხვადასხვა თაობებისათვის საუკეთესო მაგალითი იქნება და მისი სახელი ქვეყნიერების დასასრულამდე იარსებებს.

ყურანის სურა ყალემში მის შესახებ ასე ბრძანებს ალლაჰი:

„უბჭევლად, შენ (მუჰამმედ) უდიდესი ყოფაქცევის ადამიანი ხარ“

ის მარტო მასწავლებელი როდი იყო, რომელიც ყურანს მხოლოდ ზეპირად ასწავლიდა, არამედ იმავდროულად ის იყო ცოცხალი მაგალითი, რომელიც ყურანს პრაქტიკულად, პირადი მაგალითებითაც ასწავლიდა.

ჯაბირი მოგვითხრობს, რომ მუჰამმედ შუამავალია თქვა:

„აღლაჰმა -ყველაზე უზენაესმა- სრული მორალურობა მიბოძა.“ (მუვათთა, 904; ბეიჰაყეი, ეს-სუნენუ'ლ-ქებრა, X 192)

ერთ-ერთმა ებრაელმა, შემდგომ ისლამის მეცნიერმა აბდულლაჰ იბნი სელამმა (აღლაჰი იყოს მისგან კმაყოფილი), როდესაც წმინდა შუამავლის სახე იხილა, უცნაურმა სინათლემ და მასზე აღბეჭდილმა დამაფიქრებელმა მნიშვნელობებმა მოიცვა იგი. რამაც დიდად მოხიბლა და თქვა:

„ადამიანი, რომელსაც ასეთი სახე აქვს, მატყუარა ვერ იქნება,“ მან ისლამი გათვითცნობიერებულად მიიღო.

ქვეყნად წყალობად მოვლენილი წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) ღვთის მოშიშობა და სულის სიწმინდე

როგორც ადრე აღვნიშნეთ, წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) კაცობრიობის ღვთაებრივი ძღვენი და ურყევი მაგალითია. ვინც ბედნიერებას ეძიებს, ყველამ მის მაგალითს უნდა მიბაძოს. არა აქვს მნიშვნელობა, ეს კაცია თუ ქალი. შუამავალის თითოეული საქმე პრაქტიკული მაგალითია ყველა იმათთვის, რომლებსაც ნამდვილად სურთ ისლამის წესებით ცხოვრება. მაგრამ მის ქმედებათა ჭეშმარიტებიდან მაგალითები რომ ავიღოთ, ამისათვის საჭიროა, გავითვალისწინოთ ქვემოთ მოცემული ზოგიერთი რამ.

1. მისი საქმეები მართლაც უბადლო და შეუდარებელია. არსებობს რიგი ქმედებანი წმინდა შუამავ-

ლისა, რომელიც მხოლოდ შუამავლების შესასრულებელია და სხვებს მასზე მიბაძვა არ მოეთხოვებათ. ვინაიდან ამას ჩვეულებრივი ადამიანი ვერ შეძლებს. ის ხშირად აფრთხილებდა ხალხს ამის შესახებ. მაგალითად, ესენია ის ლოცვები, რომლებსაც ის დამდამობით ხშირად ასრულებდა, სანამ ფეხები არ დაუსივდებოდა და მრავალ დღეთა განმავლობაში შეუჩერებლად მარხვა, რომლის დროსაც ზოგჯერ იფთარსაც არ მიირთმევდა.

2. ბევრი საქმე და მოქმედება, მხოლოდ შუამავალის პიროვნებისთვისაა განკუთვნილი, მაგალითად: „ერთდროულად ოთხზე მეტ ქალზე ქორწინება, ქვეყნიერების დასასრულამდე თავისთავზე და თავის ოჯახშთამომავლებზე ქველმოქმედების -ზექათისა და სადაყას- მიღების აკრძალვა.

ეს მართლაც დიდებული გაკვეთილია, რომ იგი მთელი სიცოცხლე თავის საკუთრებაში მყოფ ქონებას, ღარიბებს გასცემდა.

მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.) ავად გახდა. მისი აღსასრულის უამი ახლოვდებოდა, ღმერთის წინაშე უნდა წარმსდგარიყო. თავის ცოლს აიშეს მიუბრუნდა და თხოვა, რომ 6-7 დინარი, რომელიც მას გააჩნდა, გაჭირვებულთათვის დაენაწილებინა, ცოტა ხნის შემდეგ მან დინარები მოიკითხა და შეიტყო, რომ აიშეს მათი დანაწილება დავიწყებოდა, რადგანაც ის მისი ავადმყოფობით იყო დაკავებული. აიშეს ეს დინარები გამოართვა, ხელში ჩაიწყო და თქვა:

„აღლაჰის შუამავალი მუჰამმედი ვერ შეხვდება თავის ღმერთს პირნათლად, ვიდრე არ დაუნაწილებს ამ დინარებს ღარიბებს“

შემდეგ დინარები ხუთ გაჭირვებულ ოჯახზე დაარიგებინა.

„ახლა დავმშვიდდი“ – წარმოსთქვა მან და ტკბილად მიიძინა.

აბდულლაჰ იბნი აბბასი შემდეგს მოგვითხრობს: ერთ დღეს აბუ ზერმა მიაშბო.

„ჩემო ძმიშვილო, ერთ ამბავს მოგვითხრობო“ და დაიწყო:

ერთხელ წმინდა შუამავალთან ვიყავი, მან ხელი ხელზე ჩამჭიდა და მითხრა.

„უჭუდის მთა რომ ჩემთვის ოქროდ გადაქცეულიყო, მე მას ალლაჰის გზაზე დავხარჯავდი, სიკვდილის წინ ერთ გრამსაც კი არ დავიტოვებდი“.

მე ვკითხე:

„ალლაჰის შუამავალო! ერთ კილოგრამს თუ გრამს არ დაიტოვებდი?“

მან მიპასუხა: *„ჰეი, აბუ ზერ! მე უფრო ვაცოტავებ, შენ კი ზრდი, მე იმქვეყნიური მარადიული ცხოვრება მინდა, შენ კი ამქვეყნიური, ერთ გრამსაც არ დავიტოვებდი, ერთ გრამსაც, ერთ გრამსაც, ერთ გრამსაც,“* – სამჯერ გაიმეორა.

ასეთი ქმედებანი ალლაჰის შუამავლის უდიდებულესი ქცევაა და მისი ღმერთისადმი სიყვარულისა და მორჩილების უძლიერეს კრიტერიუმს წარმოადგენს. მათ, ვისაც მოეთხოვებათ, რომ შუამავლის ქმედებებს მისდინონ, არ არიან ვალდებულნი, ასეთ ღონეს მიაღწიონ. ქმედებათა ასეთი შესრულება მხოლოდ მის უდიდებულეს პიროვნებას ეკუთვნის, ამიტომ მისი მიმდევრების მხრიდან მასზე ასეთნაირად მიბაძვა არასწორი იქნებოდა.

ქმედებები, რომლებიც მხოლოდ მუჰამმედ შუამავლს (ს.ა.ს), იმ უდიდეს პიროვნებას ეკუთვნის, რა თქმა უნდა, ზემოთ ჩამოთვლილით არ შემოიფარგლება. წმინდა შუამავლის მემკვიდრეობასთან დაკავშირებული მაგალითებიც განსაკუთრებულად გამოირჩევა,

რომლის შესახებაც ასე ამბობს:

„ჩვენ შუამავალი ვართ და მატერიალურ მემკვიდრეობას არ ვტოვებთ“, მან სიცოცხლეშივე გასცა ყველაფერი, რაც კი ებადა. მაგრამ მისი ასეთი ქცევა არ გულისხმობს მაგალითად მიიღონ მისმა მიმდევრებმა და შეასრულონ. ვინაიდან ყურანის ბრძანებაა, რომ ადამიანმა უნდა იზრუნოს როგორც ამ ქვეყნიურ ისე საიქიო საცხოვრისზე.

წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს.) ხშირად ამაყობდა კიდევ თავისი სიღარიბით. ესაა მისთვის დამახასიათებელი კიდევ ერთი უზენაესი თვისება, რითაც ხაზგასმით აღნიშნავს ამ ქვეყნიური, ქონების უფასურობას, თუმცა ეს არ ნიშნავს იმას, რომ ის სიღატაკისა და სიღარიბისაკენ მოუწოდებდეს მის მიმდევრებს. მისი გამოთქმა: **„გამცემი ხელი, ამღებ ხელზე უფრო უკეთესია“** მიგვანიშნებს ალალი გზით მიღებულ მოგებაზე და გამდიდრებაზე.

აქედან გამომდინარე, ზემოთ მოყვანილი მაგალითი სიღარიბესთან დაკავშირებით, სიღარიბისაკენ მოწოდებას კი არ ნიშნავს, არამედ იმას, რომ ყველა მორწმუნე ვალდებულია, ალღვის განგებას დაემორჩილოს და მიჰყვეს მის ბრძანებას.

3. **ზუჰდისა და თაყვას**, ანუ ღვთისმოშიშობის პრინციპების თანახმად, ქველმოქმედება და სათნოება ერთადერთი რამ არის, რომელიც ადამიანს ალლაჰთან უფრო და უფრო აახლოვებს. ზემოთ ჩამოთვლილის მსგავსად, მისი დაცვა წმინდა მუჰამედ შუამავალს ევალება, მაგრამ მის მიმდევრებს იმ დონეზე შესრულებას არავენ გადალევთ, მისი შესრულება და დაცვა დამოკიდებულია მხოლოდ თქვენს ნიჭზე და უნარშესაძლებლობებზე. აქედან გამომდინარე, რისი აწევაც არ შეგიძლიათ, მისი დაძალებით შესრულება დაუშვებელია, მაგრამ ერთი კი ცხადია, რომ ამქვეყ-

ნიური სიამოვნება ღმერთისგან შორს დგას. მაშასადამე *ზუჰდი და თაყვა* (ღვთისმოშიშობა) უარყოფენ ამქვეყნიურ სიამოვნებებს. თუმცა ეს არ ნიშნავს იმას, რომ მან ხელი შეუშალოს სოციალურ დინამიზმში ალალი შრომით მონაპოვარს, რათა იგი ადამიანმა გამოიყენოს თავის დასაცავად ან სარჩოდ. საზოგადოების მიერ აუცილებლობად ჩათვლილ რიგ ქმედებებს, რომელიც გარდაუვალია ამქვეყნიური ცხოვრებისათვის, ის როდი ეწინააღმდეგება *ზუჰდისა და თაყვას* საზღვრებს, მაგრამ მთავარი არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ ამქვეყნიური ცხოვრება ჩვენი სულიერი მომზადებისა და ამადლებისათვის უნდა გამოვიყენოთ.

მეგლანა ჯელალედდინ რუმი ასე ამბობდა: *„იცოდეთ! ამქვეყნიური ცხოვრებით გატაცება ალლაჰის მიმართ უმეცრებაში ყოფნაა. ამქვეყნიური ცხოვრება არ შემოიფარგლება მხოლოდ ფულის, სიმდიდრის, ჩაცმამორთულობისა და ქალებისადმი ღტლოვით.“*

ე.ი ქონების დაგროვება და გამდიდრება, თუ მას ზომიერად და გადაუჭარბებლად გამოვიყენებთ არ უპირისპირდება *ზუჰდისა და თაყვას* პრინციპებს.

მეორე მხრივ, შეიძლება გქონდეთ ცოტაოდენი სიმდიდრე და ფული, მაგრამ მას კერპად ნუ გადაიქცევთ და მისი სიყვარული ნუ დაიპყრობს თქვენს გულებს. შუამავალთაგან წმინდა სულეიმან შუამავლის და მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) თანამიმდევრების, წმინდა აბუ ბექრის, წმინდა ოსმანის, წმინდა ტალჰასა და აბდურრაჰმან იბნ აფფის (ალლაჰი იყოს მათგან კმაყოფილი) ცხოვრება, მათი სიმდიდრე, ამავე დროს მათი ქველმოქმედება და სათნოება კარგი მაგალითია ჩვენთვის.

დროგამოშვებით *თაყვასა და ზუჰდის* ზოგიერთი ნამოქმედარი შეიძლება მატერიალური აუცილებლობის საკადრისი უფრო იყოს, ვიდრე მათი ამქვეყნიური გულგრილობისა. ასეთ შემთხვევებში თაყვა

საკუთრებას სიხარულით მიიღებდა, რომელიც წინასწარ იყო განსაზღვრული ალლაჰის მიერ, მაგრამ ის ასეთნაირად მიღების ნაცვლად უარყოფდა მისი ჭეშარიტი ვითარების არსებობას. ეს თაყვას არასწორი ახსნაგანმარტება იქნებოდა. მაგალითად, ალლაჰის შუამავალი, ზოგჯერ იმდენად მშვიდი რჩებოდა, რომ ის მუცელზე ქვას აიკრავდა ხოლმე და ასე პოულობდა თუნდაც ცოტაოდენ შვებას. სწორედ ეს მაგალითი გვიჩვენებს, რომ მაღლიერების საშუალებაა ის, რომ ეს მაღლი თავისუფლად და უხვად გაუზიაროთ სხვებს და ეს არის სწორედ თაყვასა და ზუჰდის ყველაზე თვალსაჩინო ზომიერება. დაფარული სიმდიდრე და სიძუნწე ღვთისმოსაობასთან ერთად ვერ თავსდება, რადგან ყოველივე ეს თვალთმაქცურ იერს იღებს და ამგვარი ღვთისმოსაობა ჭეშმარიტი ვერასდროს იქნება. აქედან ირკვევა, რომ იმ პერსპექტივისა და წესის თანახმად, რომელიც ჩვენ გვესახება, შეიძლება ითქვას, რომ წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს) უძლიერესი ღვთისმოსავი გახლდათ. მისი ცხოვრება გამომდინარეობდა ღვთისმოშიშობიდან და ისე ცხოვრობდა, როგორც ღარიბები. შუამავლის მეუღლე წმინდა აიშე გადმოგვცემს რომ:

„წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს) ისე გარდაიცვალა, რომ თავის სიცოცხლეში ორი დღე ზედიზედ პური არ უჭამია“

(ბუჰარი, ეიბან, 22; იბნი მაჯჰე, ეთიმჰე 48)

წმინდა ენესი (ალლაჰი იყოს მისგან კმაყოფილი) გადმოგვცემს:

„წმინდა მუჰამედ შუამავალს (ს.ა.ს) ზოგჯერ მშრალ შავ პურზეც რომ მიიპატიუებდნენ, ის, უდიდესი ადამიანი, ამ დაპატიუებას ღებულობდა და პურს მიირთმევდა.“ ეს ყველაფერი იმას გვეუბნება, რომ ის ამით ღვთისადმი სიყვარულს ამჟღავნებდა. მისი თაყმ-

დაბლობით ის ასეთ თავყრილობებს დიდ ყურადღებას აქცევდა და უპირატესობასაც ანიჭებდა.

მიუხედავად მის მიერ *ზუჰდისა და თაყვას* პრინციპების უსაზღვრო შესრულებისა, ის ყოველთვის *ზუჰდისა და თაყვას* პრინციპების დაცვის გამო ალალი შრომით მოპოვებული საკვების მიუერთმეველობას კრძალავდა. ის ჭამდა და სვამდა იმას, რაც ალალი და შერგებული იყო, თუმცა იგი ალალი საკვებითაც გადამეტებულად არასოდეს ივსებდა კუჭს.

„შეწყდეს გაუმაძღრობა და სიხარბე— ამბობდა იგი— და ყველა ის ადამიანი, რომელიც მეტისმეტად ამოიძღობს თავის კუჭს, იმ ქვეყნად იგი უფრო ხანგძლივი და მტანჯველი შიმშილით დაიხჯება.“

(თირმიზი, სიფათულ ყიაბე, 37)

იგი ერთ-ერთ სხვა ჰადისში ასე ბრძანებდა:

„არავის არ აუვსია რაიმე ისეთი ცუდი ჯამი, როგორცაა თავისი კუჭი, თუმცა ადამიანის არსებობისათვის სულ რაღაც რამდენიმე ლუკმა თუა საჭირო. მაგრამ თუ მაინც ჭარბად უნდა ჭამო, მაშინ აუცილებელია დაიცვა ნორმები და კუჭის ერთი მესამედი გაავსო საჭმლით, ერთი მესამედი გაავსო წყლით, ხოლო ერთი მესამედი დარჩეს სუნთქვისათვის.“

(თირმიზი, ზუჰდ, 47; მაჯე ეთიმზე, 50) ეს კი ჭამა-სმის საშუალო ზღვარია. სწორედ ეს ქმნის არაჩვეულებრიობის ზომას, რომელიც გამიზნულია კონტროლისათვის და ითვალისწინებს ადამიანური გაუმაძღრობისაგან თავშეკავებას.

ამ პერსპექტივიდან ჩანს, რომ წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.) ქმნიდა შუამავლისეულ სკოლას, რომელიც მიზნად ისახავდა, ერთდროულად გაენათლებინა სახელმწიფო მოღვაწეების ჩათვლით, ღარიბიც და მდიდარიც. ყველა ემორჩილებოდა მას. ბეგრი მდიდარი ადამიანი და სახელმწიფო მოღვაწე,

რომლებიც მხოლოდ და მხოლოდ ქველმოქმედებისათვის იღვწოდნენ, სწორედ ამ სკოლაში ჰქონდათ განათლება მიღებული. ისინი თავიანთი ღვთაებრივი საქმიანობის წყალობით ისლამის ისტორიაში კარგი სახელით არიან ცნობილი, რომლებსაც თავიანთი ზურვით მიჰქონდათ საჭმელი ღარიბებთან. სწორედ შუამავლის ასეთმა სკოლამ დიდი გულისხმევა გამოიჩინა კაცობრიობისადმი. მან შთააგონა ადამიანს ღვთისმოშიშობის გრძნობა.

ზუჰდი და თაყვა, ანუ ღვთისმოშიშობა არ აქცევს ჰარამად, ანუ ცოდვად ამქვეყნად იმას, რაც ჰალალი და შერგებულია. ღვთისმოშიშე ამქვეყნად სიმტკიცეს იჩენს და სჯერა, რომ ყველაფერი ალლაჰის ხელშია და არა ჩვენს ხელში. ჩვენ გვრჩება იმედი იმისა, რომ აღდგომის უამს, ალლაჰი მოგვცემს ძალას. ამიტომ ვიყოთ ღვთისმორჩილი და ყოველი, გულისტკივილი იქნება თუ ნაღველი, მისი წყალობით გადავიტანოთ.

ერთ-ერთ ჰადისში შუამავალი ბრძანებს, რომ:

„იყავით ამ ქვეყნად ღვთისმოშიშე, რომ ალლაჰს უყვარდეთ. აგრეთვე ნუ შეხედავ ბოროტად სხვას, რომ ადამიანებსაც უყვარდეთ.“ ღვთისმსახურება გვირჩევს, რომ მოვერიდოთ ამქვეყნიურ საშიშროებებსაც. ჩვენი შუამავალი თუ საკვებს ვერ პოულობდა, იმ დღეს მარხვით ატარებდა ხოლმე.

აგრეთვე სხვა ჰადისში ვკითხულობთ:

„არ განსხვავდება არაფრით თეთრკანიანი შაგკანიანიდან, არც რომელიმე ერი არ არის სხვა ერზე მაღალი. მათ შორის ალლაჰის წინაშე უპირატესობა მხოლოდ ღვთისმსახურებაშია.“ (აჰმედ ბინ ჰანბელ) ამიტომ წმინდა შუამავალი თავის მიმდევრებს ყოველთვის მოუწოდებდა ღვთისმოშიშობისაკენ და ალლაჰის ბრძანებების შესრულებისაკენ.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) ერთ ჰადისში ასე ბრძანებს:

„ვაჰი ანუ ღვთიური შთაგონება სიმდიდრის შეგროვებას არ შთამაგონებდა, არც იმას, რომ ვაჭარი ვყოფილიყავი, ეს გამოცხადება მხოლოდ იმას მიქადდა, რომ შენი ღმერთის სახელი აღიდგო და იმ ადამიანებთან იყავი, რომლებიც მხოლოდ ალლაჰს სეჯდეზე დამხობილნი ეთაყვანებიან და ემსახურებიანო.“

კიდევ ერთ ჰადისში სამყოს წყალობადმოვლენილი წმინდა მუჰამმედ შუამავალი ბრძანებს:

„როდესაც სალოცავად დგახარ და ღოცულობ, ილოცე ისე, თითქოს ეს შენი უკანასკნელი ჟამიანო, ნურც წარმოთქვამთ იმას, რაც ხვალ აღვაშფოთებთ“.

(იბნი მაჯე, ზუჰდ 15)

ერთხელ მას ჰკითხეს:

„ვინ არის თქვენთვის საუკეთესო ადამიანი?“

მან ასეთი პასუხი გასცა. „წმინდა და სუფთა ადამიანები ისინი არიან, რომლებიც თავიანთ თავს მათივე კეთილი საქმეებით ცოდვებისაგან, ეჭვისა და ყბედობისაგან, ტყუილისა და შურისაგან წმინდავენ, რაც ყველაზე მთავარია.“

(აბუ დავუდი ჯიჰად, 15)

წმინდა შუამავალი მუჰამმედი (ს.ა.ს) განსაკუთრებულ სიფრთხილეს იჩენდა ჰალალისა და ჰარამისადმი, აგრეთვე ერიდებოდა საეჭვო საკითხებს. ერთხელ მისი შვილიშვილი ჰასანი, რომელიც მაშინ ბავშვი იყო, ბებიის კალთაში იჯდა და უყურებდა თუ როგორ ნაწილდებოდა ზეჟათად გასაცემი ხურმა. უცებ ჰასანმა ერთი ხურმა პირში ჩაიდო. ალლაჰის შუამავალმა მაშინვე შენიშნა:

„ჩქარა გამოიღე ხურმა პირიდან, არ იცით, რომ ჩვენი ოჯახი ქველმოქმედებასა და მოწყალებას არ ჭამს?“

მან პირიდან გამოუღო ჰასანს ხურმა და იატაკზე მოისროლა.

მეველანა ჯალალედდინ რუმი ჰალალ საკვებზე შემდეგს მოგვითხრობს:

„საჭმელი თესლსა ჰგავს, მისი ნაყოფი კი ფიქრებს, იდეებსა და ზრახვებს. საკვები, რომელიც ღვთისმსახურებისა და ღვთისმოსიშობისაკენ გიბიძგებთ, ეს ჰალალია. და ის საკვები, რომელიც თაყვანისცემისადმი სიზარმაცეს მოგვკვრით და ასევე ალლაჰისადმი მორჩილებას გავიწყებთ, ჰარამია.“

„ცხოვრებაში მოიმატეთ ჰალალი საჭმლის რაოდენობა, რომელიც შეგერგებათ, მოერიდეთ ჰარამსა და ცოდვას, საეჭვო საკვებს ისე, რომ შეგეძლოთ ალლაჰისადმი თაყვანისცემის სიყვარული და მორჩილება, რომლითაც თქვენ კმაყოფილებასა და გულის კონცენტრაციას მიაღწევთ.“

ყოველად მაღალი ალლაჰი ყურანში ბრძანებს:

„სინამდვილეში წარმატებულნი მხოლოდ მორწმუნეები არიან, რომლებიც თავმდაბლურად ლოცულობენ.“ (სურა მუმიუნინი-მორწმუნეები. აიათი 1-2)

ჩვენს საზოგადოებაში ჩამოყალიბებულია აზრი, თითქოსდა რელიგია მხოლოდ რწმენის ერთ-ერთი სისტემაა, რომლის ერთადერთი მიზანი ბედნიერების დამკვიდრებაა მხოლოდ იმქვეყნიურ, მარადიულ, ცხოვრებაში. თუმცა რელიგია არამარტო იმქვეყნიური ბედნიერების შემქმნელია, არამედ ის, ამავდროულად, არის ერთადერთი სამართლებრივი ინსტიტუტი, რომელიც მიზნად ისახავს ადამიანის ამქვეყნიურ მშვიდ ცხოვრებას, უსაფრთხოებას, სოციალურ თან-

ასწორობას ცხოვრებაში, წესრიგის დამყარებას და ბედნიერების მოპოვებას.

ერთხელ, ღამით, წმინდა ომარი თავისი ტრადიციონსამებრ მედინას ქუჩებში დადიოდა. ერთი სახლიდან დედისა და ქალიშვილის ხმამაღალი კამათის ხმა მოესმა. შეჩერდა და მოუსმინა: დედა თავის ქალიშვილს ეუბნებოდა:

„შვილო! ხვალინდელ გასაყიდ რძეში წყალი ჩაამატე.“

გოგონა კი ეუბნებოდა:

„დედა, არასდროს გსმენია, რომ ხალიფა წყლის რძეში ჩასხმას კძალავს?“

დედა განრისხდა და ცოტათი ხმას აუწია:

„შვილო! როგორ გგონია, ხალიფა გაიგებს, ამ ღამის საათებში რომ ჩვენ რძეში წყალი ჩავასხით?“

მაგრამ შვილი, რომელსაც გულში ჰქონდა ალლაჰის შიში, ვერ ეგუებოდა დედის ასეთ დაუინებას.

გოგონამ განაგრძო:

„დედიკო, ვთქვათ, ხალიფა ვერ ხედავს ამ ყველაფერს, მაგრამ ალლაჰზე რას მეტყვი? როგორ გგონია, ისიც ვერ გვამჩნევს? ადამიანებს შეიძლება დაუმალო, მაგრამ განა შესაძლებელია დაუმალო ყველაფრის მცოდნე და გამგონე ალლაჰს?“

როცა წმინდა ომარმა გოგონას პასუხები მოისმინა, რომლის გულიც ღვთაებრივი ცოდნით იყო სავსე, ძალიან გაუხარდა და ჩაფიქრდა: ის უბრალო რძის გამყიდველის გოგო კი არაა, ალლაჰის შიშითა და სიყვარულით გულგაჯერებული სპეტაკი ადამიანია. ამიტომაც გადაწყვიტა, რომ ის თავისი შვილისათვის შეერთო და ასეც მოიქცა. სწორედ ამ წმინდა ადამიანების შვილი იყო ისლამის მესუთე ხალიფა ომარ აბდულაზიზი.

ეს მაგალითი გვიჩვენებს, რომ კეთილშობილისადმი ანუ ალლაჰისადმი პატივისცემა საკმარისია ბედნიერებისა და ჰუმანიზმის სრულ დონემდე ასამაღლებლად, თუ ჩვენ ალლაჰის მონიჭებული ჰალალის გამო უკმაყოფილონი ვართ და მის საზღვრებს ვერ ვეგუებით, ცოდვაში ვვარდებით, რომელსაც ჰარამი ჰქვია და მსახურის საკადრისი არ არის.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) ამბობდა:

„მიატოვეთ ყველა ის საქმეები, რომლებიც თქვენს გულში ეჭვს ბადებს და მიიღეთ ის, რაშიც ეჭვის საფუძველი არ არსებობს.“

სწორი არ იქნებოდა ყველაფერზე ეჭვის თვალთშეხედვა, არც მასთან დაკავშირებული პრინციპების არასწორი ახსნა, ჰალალ საქმეებზეც მეტისმეტი სიუცხოვით მორიდება. ჰალალი საქმეები ისლამში წონასწორობას მოითხოვს და შემდგომ საშუალო ზღვარს, როგორც ყველა საქმეში. ისლამის მიზანი არ არის ის, რომ იძულებით შეიზღუდონ ადამიანები, პირიქით, მისი მიზანია, აცხოვროს ისინი სიმშვიდესა და სტაბილურობაში. ამის საიდუმლოება ის არის, რომ ყველა სილამაზე და მშვენიერება სულის განწმენდას ემსახურება, რომელებიც გულის სიღრმიდან მოდის და გასაგები ხდება სმენით და გრძნობით.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალს (ს.ა.ს) ცოდვები არ ჰქონდა, უცოდველი იყო, ის ღოცულობდა ღამით, სანამ ფეხები არ ჩაეკეცებოდა და ყურანს კითხულობდა იქამდე, სანამ არ დაიქანცებოდა. მას უყვარდა ალლაჰი, მადლიერი იყო მისი, ეშინოდა მისგან და სულ ახსოვდა იგი.

ლოცვა ადამიანსა და ღმერთს შორის შეხვედრაა, ღმერთის წინაშე წარსდგომაა, ხოლო ვისაც ჭეშმარიტებისა სწამს, მისთვის დაუოკებელი სიამოვნებაა. ამიტომ ვინც ვერ იოკებს მასზე დავალებული

ლოცვებით ჭეშმარიტების მიმართ სიყვარულს, ისინი ამ გრძნობის შესავსებად *ნააფილე* ანუ დამატებით ლოცვებს ასრულებენ.

ლოცვა ღვთისმსახურებაა, რომელიც ღმერთზე დამორჩილებას ნიშნავს. მისი მიზანი ალლაჰისადმი დროული თაყვანისცემის გრძნობათა გაძლიერება-განმტკიცებაა. ლოცვა თაყვანისცემის უმაღლესი ფორმაა. ეს საკმარისია იმის საჩვენებლად, რომ ისლამი ჭეშმარიტი რელიგიაა.

მარხვა არის აგრეთვე წარჩინებული მაგალითი კაცობრიობისადმი. შუამავალი ყველა დროს მარხულობდა. მაშინაც კი, როცა შიოდა. ზოგჯერ ის დღეების განმავლობაში უჭმელად მარხულობდა და არც ღამე ჭამდა. როდესაც მის მიმდევრებს მოუნდათ, მასთან ერთად ემარხათ. მან მიუგო: „თქვენ არ გევაღდებულებათ ის, რაც მე,“ ასე რომ, ვერ შეძლებთ.

იბნი აბბასი მოგვითხრობს: *„წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) მთელ ღამეებს მშვიერი ატარებდა. ვერაფერს პოულობდა, რომ ეჭამა მაშინაც კი, როცა სხვები ჭამდნენ. მისი საჭმელი კი მხოლოდ უბრალო მშრალი პური იყო.“*

(იბნი სად ეთთაბაეთულ ქუბა 1, 400)

ანეს ბინ მალიქი შემდეგს მოგვითხრობს: „ერთ დღეს მუსლამნთა დედამ ფატიმამ ცოტაოდენი პური მოგვიტანა, რომელიც მას წმინდა მუჰამმედ შუამავლისათვის (ს.ა.ს.) მოემზადებინა. წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს.) იკითხა:

„ეს რა არის?“

ფატიმამ უპასუხა:

„პურის ნაჭერი, რომელიც მოგიმზადე, შენზე შემოუთავაზებლად ვერ შევჭამეო.“

სამყაროთა სიამაყემ მიუგო:

„ეს პირველი ლუკმაა, რომელსაც მამაშენი უკანასკნელი სამი დღის განმავლობაში ჭამს.“

ადამიანისათვის მარხვის სიდიადე და მაღალი ფა-სუელობა თავისი სურვილიდან უნდა მომდინარეობდეს, რომელიც ბრძოლაა მიწიერ ღირებულებებთან და აკონტროლებს უდიდესი ალლაჰის თაყვანისცემის გრძნობებს.

ჰაჯობის მოლოცვაა ის მაგალითი, რომელიც შეიძლება იბრაჰიმიდან და ისმაილიდან ავიღოთ, რომლებსაც მტკიცედ სწამდათ ღმერთი და იყვნენ მარადიული მტრები ეგოიზმისა და **ნაფსისა**, ანუ არასწორი სულიერი მოთხოვნებისა. ჰაჯობა ესაა ერთიანობის, ურთიერთ სიყვარულის, ურთიერთ დაფასების გრძნობათა გამღვიძებელი, სხვადასხვა ერის, მოდგმის, ფერის ადამიანთა, მდიდართა და ღარიბთა დამაახლოებელი და შეგრძნებაა სიკვდილისა, რომელიც კიდევ ერთხელ მარადიული ცხოვრების არსებობაში დაგარწმუნებთ. აქედან გამომდინარე, ნათლად ჩანს, რომ ამ ქვეყანაზე არც სიმდიდრეს, არც დიდ თანამდებობას ფასი არა აქვს.

წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) გამოსათხოვებელ (ვედა) ხუთბეში, ვკითხულობთ: „სიყვარული მუსლიმანებს შორის მთავარი ზღვარია ურთიერთობისა. ამიტომაც ყველა ღვთიმსახურებაც, მხოლოდ სიყვარულითაა შემოფარგლული.“

წმინდა ადგილები, სადაც მლოცველები არიან წარმოდგენილნი, მთელი სამყაროს ამაღლებული სულიერი მიდამოებია.

არაფათი ადგილია შემწყნარებლობისა, თავშესაფრისა.

მუზღელიფა, ყურანში მოხსენებული წყალობისა და სიბრალულის გამოვლენის ადგილი.

მინა ესაა ადგილი მორჩილებისა და სიმტკიცისა, სადაც შუამავლებმა იბრაჰიმმა და ისმაილმა, ამასთანავე იბრაიმის ცოლმა წმინდა ჰაჯერმა, ეშმაკი დაამარცხეს.

ქაბე ესაა ადგილი, საითკენაც დგება მორწმუნე ლოცვისათვის. ყურანში მის შესახებ ასეა ბრძანებული: „სეჯდე ჰქმენი და მიუახლოვდი“ (სურა ალაც, აიათი 19) ამასთანავე მიმართულებაა, სადაც ყველა მორწმუნე მუსლიმანი სულიერად და ფიზიკურად იყრის თავს. ესაა ადგილი, სადაც მდებარეობს სამყაროთა უპირფასესი ადამიანის წმინდა მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს) საფლავი.

იმამ მალიქის მიხედვით, ადგილი, სადაც წმინდა მუჰამედის (ს.ა.ს) სასაფლაოა, მსოფლიოში ყველაზე დალოცვილი და მაღლიანი ადგილია, ქაბეზეც კი. ეს ასეა, რადგანაც ის მთელი კაცობრიობის წინამძღვარი იყო, ეს დალოცვილი დედამიწა წმინდა ადემის დროიდან მოყოლებული მისი ერთგულების სულიერებით საზრდოობდა და სწორედ მათი ცრემლებითაა მორწყული. შუამავლის ისტორიაში ის ადგილები საესეა ფასდაუდებელი მოვლენებით.

აქედან გამომდინარე, ჰაჯობა მორწმუნის ამომწურავი ღვთისმსახურებაა, რომლის მოვალეობაა ადამიანის რელიგიურ სისრულემდე მიყვანა.

ჰაჯი ღვთისმსახურია, რომელიც სულს სიმშვიდეს, ორიგინალურ ჰავასა და ინდივიდუალურობას უნარჩუნებს და როგორც წვიმა, ისე სუფთავდება და ჭეშმარიტებამდე აღწევს.

ზექათი ესაა გადასახადი ღმერთის დავალებით, რომელსაც იხდიან ის ადამიანები, რომლებიც მდიდრები არიან. ზექათი წილია ღარიბებისა მდიდრის ქონებაში. სიმდიდრე ცუდი არ არის, არც ეწინააღმდეგება ღვთისმოსაობის პრინციპებს, ოღონდ სიმდიდრე ჰალალი გზით უნდა იქნას მოპოვებული და ყველა ღვთიური ბრძანების მიხედვით, შერგებულად უნდა იქნას გამოყენებული. ზექათი ყოველწლიური გადასახადია მდიდრისა, თუ მას გააჩნია იმაზე მეტი ფული ან ოქრო, რაც მისი ოჯახის არსებობას წლიურად სჭირდება. ესე იგი, ზექათი არ არის წლიური შემოსავლის გადასახადი, არამედ, ის არის იმ ქონების გადასახადი, რომელიც არ გესაჭიროება და მთელი წლის განმავლობაში უქმად (უსარგებლოდ) დგას. ზექათის სიბრძნე და ქველმოქმედება უზრუნველყოფს სწორ გადაწყვეტილებას პირადი სიმდიდრის ზრდისადმი, რომელიც შესაძლებელია, საბოლოოდ ადამიანის სულში ქრონიკულ სიმსივნედაც გადაიქცეს. ზექათის გადახდის აუცილებლობა არეგულირებს ადამიანის სიყვარულს ქონებისა და სიმდიდრის მიმართ, რომლითაც გულწრფელობა, ხელგაშლილობა და სიყვარული იზრდება. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, ზექათი ღარიბთა უფლებაა, რომელიც მდიდრისკენაა მიმართული. ყურანში უზანაესი ალლაჰი ბრძანებს:.

„მათ სიმდიდრესა და ქონებაში, უძლეურთა წილიც აა.“
(სურა ზარიათი, აიათი 19)

ზექათის გაცემისას წესიერი მოქცევა ძალიან მნიშვნელოვანია. ის, ვინც გასცემს, ყოველთვის თავაზიანი უნდა იყოს, ხოლო, ის, ვინც ღებულობს - მადლიერი. ვინც გასცა, შეასრულა თავისი სარწმუნოებრივი და

ღვთიური ბრძანება-მოვალეობა, რომ ალლაჰმა მას მადლი მიანიჭოს და დალოცოს. ქველმოქმედება, რომელიც ალლაჰის კმაყოფილების მოსაპოვებლად სრულდება, ამავდროულად თავშესაფარია ავადმყოფობისა და ბევრი სხვა უბედურება-გასაჭირის თავიდან ასაცილებლად. ყურანი ჩვენს ყურადღებას იქცევს იმ აუცილებლობის მნიშვნელობაზე, რომელსაც ზეჟათის გაცემა და ქველმოქმედება ჰქვია: *„სადაყისა და ქველმოქმედების გამცემი, თავისივე გაცემულის ძღვენს იღებსო.“* (სურა თევე აიათი 104) ერთ-ერთ ჰადისში კი ასე ბრძანებს წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) :

„ქველმოქმედება ჯერ ალლაჰის ხელამდე აღწევს და შემდეგ კი გაჭირვებულთანო.“

უნდა ჩამოვიშოროთ ამპარტავნობა, მედიდურობა და ზედმეტად თავის მოჩვენება, წინააღმდეგ შემთხვევაში ის, რაც ბოძებული გაქვთ, ალლაჰის ხელამდე ვერ მიაღწევს, პირქით, ნაცვლად ამისა, ეს ყველაფერი წარმავალი იქნებოდა და საბოლოო, მარადიულ სამყოფელ სამოთხეს დაგკარგავდით.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) ისეთ ცხოვრებას ეწეოდა, რომლის მთავარი არსი ამქვეყნიური სიამოვნებებისაგან თავის შეკავება და ქველმოქმედება იყო. როგორც მუსლიმანთა დედა წმინდა აიშე ამბობდა:

„ალლაჰის შუამავალი დღეში ორჯერ მიირთმევდა, სხვადასხვანაირს არასდროს. თუ ის ჭამდა ხორცს, მეტს არაფერს არ ჭამდა და თუ იგი მიირთმევდა ფინიკის ხურმას ან პურს, ამის შემდეგ ის ზემოდან არაფერს არ აყოლებდაო.“

აბუ ნადრი შემდეგს მოგვითხრობს: მუსლიმთა დედა წმინდა აიშე ამბობდა:

„ერთ დღეს ალლაჰის შუამავლის ერთად ვისხედით. მამანემმა აბუ ბექირმა ცხვრის ხორცის ნაჭერი მოგ-

ვართვა. ღამის წყვილიაღში მე და ალლაჰის შუამავალი ხორციის დაჭრას ვცდილობდით. ამ დროს ერთ-ერთმა თქვა: სანთელი ან ასანთი გაანათეთო: მე მივუგე: ჩვენ რომ ნავთი (საწვავი) გვექონოდა, უკვე ნაჭამი გვექნებოდა, –მეთქი.“ (იბნი სად ეთ ტაბაყათულ ქუბრა, 1, 405)

წმინდა მუჰამმედ შუამავალს (ს.ა.ს) ძალიან უყვარდა ქველმოქმედება. ერთხელ მან ბილალს უთხრა:

„ბილალ, გაიღე ქველმოქმედება! და ნუ შეგეშინდება იმისა, რომ სამყაროთა მფლობელი შენს სიმდიდრეს გაგიუქმებსო.“

(ელ-ლუმა, 134; აბუ დავუდ, იმარე 35)

მოწყალების უხვად გაღების გამო, ალლაჰის შუამავალს არასდროს აინტერესებდა სიმდიდრის შეგროვება. მისი განზრახვა ის იყო, რომ მთელი თავისი სიცოცხლის მანძილზე მსახური შუამავალი ყოფილიყო. ის თავის ნათქვამში ანუ ჰადისში განმარტავს: „მე არჩევანის გაკეთების საშუალება მომეცა, თუ ვინ უნდა გავმხდარიყავი, ან შუამავალი მსახური, ან მეფე, როგორც მსახური. ჯებრაილ მეღაიქმა მე მხოლოდ თავმდაბლობისკენ მომიწოდა. მაშასადამე, ავირჩიე ვყოფილიყავი ღმერთის მონა და შუამავალი. გამოვხატე ჩემი სურვილი, რომ ერთ დღეს მაძლარი ვყოფილიყავი და ერთ დღეს მშეირიო.“

წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს) მისი ქალიშვილის, ფატიმას სახლში შესვლაზე უარი იმიტომ განაცხადა, რომ ფატიმას სახლი მოერთო. მან ქალიშვილს უთხრა: „ჩვენთვის მორთულ ადგილებში შესვლა არ შეიძლებაო.“

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) თავისი ღვთისმოსავი ცხოვრების გამო, თავის თავს ხოტბას არასოდეს ასხამდა. ის ალლაჰის მიერ მასხედ ბოძებულის მიმართ მეტისმეტად თავმდაბალი იყო.

ქვეყნად წყალობად მოვლენილი შუამავლის თავმდაბლობა

სხვებისგან ზედმეტი ხოცბა და გადაჭარბებული შეფასება ადამიანს ყოველთვის აამპარტავნებს. სწორედაც ეს ორი სიტყვაა, რომელიც ამახინჯებს და აფუჭებს ადამიანთა სულიერებას. მიუხედავად იმისა, რომ წმინდა შუამავალი თავმდაბლობის საუკეთესო ნიმუში იყო და ალლაჰის მიერ ხოცბა შესხმული, ის თავის თანამიმდევრებს შემდეგს სთხოვდა:

„ალლაჰის მსახური და შუამავალი დამიძახეთო.“

აბუ უსამე კი შემდეგს მოგვითხრობს:

წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) სიტყვები ღმერთისგან გამოგზავნილი ყურანია. მას შეეძლო, რომ ამაყი ყოფილიყო და თავის თავზე ეფიქრა, მიუხედავად ამისა, არასოდეს ეთაკილებოდა ღარიბთან და გაჭირვებულთან ერთად გავლა, უფრო მეტიც, მას ეს სიამოვნებას ანიჭებდა.

ენესი შემდეგს მოგვითხრობს:

ალლაჰის შუამავალი (ს.ა.ს) ბევრ ღვთისმსახურებას ეწეოდა და ძალიან ცოტას ხუმრობდა. ის სახედრით დადიოდა, უხეში მატყლისგან შეკერილ ტანსაცმელს ატარებდა, სტუმრად მონებსაც იწვევდა და თავადაც ეწვეოდა. სტუმრობდა ავადმყოფებს და ესწრებოდა სამგლოვიარო ცერემონიებს. თქვენ უნდა გენახათ, იგი როგორ უბრალოდ გამოიყურებოდა იმ დღეს, როცა ჰეიბერი იქმნა განთავისუფლებული და სახედარზე ამხედრებული მოდიოდა.. ღმერთი მას ღოცავდა და აძლიერებდა ამგვარი ტრიუმფით, მას თავმდაბლობა და მადლიერება ემატებოდა.

ჯერირი შემდეგს მოგვითხრობს:

როცა მექა დაიპყრეს, შუშავლის სამყოფელში ერთი ადამიანი შემოვიდა, როგორც კი შუშავლის სულიერი და ფიზიკური დიდმშვენება (სიდიადე) ნახა, დაიწყო თრთოლვა. როცა შუამავალმა ის ასეთ მდგომარეობაში იხილა, მას რბილი ხმით მიმართა: „თავისუფლად იყავი და ნუ ჯავრობ (ნუ ხარ შებოჭილი). მე მეფე არა ვარ, უთხრა შუამავალმა. არამედ ყურაიშის მოდგმიდან იმ ქალის შვილი ვარ, რომელიც გამხმარ პურსა და ხორცს ჭამდაო.“

წმინდა მუჰამმედ შუშავალი (ს.ა.ს.) თავისი სადა ქცევით, თავმდაბლობითა და ჰუმანურობით ზნეობის უმაღლეს მწვერვალზე იდგა. ეს კეთილშობილური თვისებები ადამიანის საყოველთაო, ბუნებრივი კი არა, არამედ მისი ზეციური დიადი სულის სიღრმიდან მომდინარეობდა.

ადიი ბინ ჰათიმი მოგვითხრობს:

ჯერ გამუსლიმანებული არ ვიყავი, რომ ალლაჰის შუამავლის მოსანახულებლად წავედი. იგი გზად შემხვდა და სიხარულით სახლში მიმიპატიუა. გზაზე გამხდარმა მოხუცმა ქალმა გაგვაჩერა. ალლაჰის შუამავალი დიდხანს ისმენდა ქალის ლაპარაკი და მოთმინებით ელოდა, როდის მორჩებოდა. მე ჩემთვის ჩავილაპარაკე:

„ღმერთმანი, ეს ხელმწიფე არ არის.“

როცა სახლში მივედი, მან ტყავის ბალიში მომწოდა და მითხრა:

„ამა ზედ დაბრძანდიო“.

„არა, თქვენ თვითონ დაბრძანდით“ - მეოქი ვუპასუხე.

„შენ დაჯექიო“ - კვლავ გამიმეორა.

ამის შემდეგ მის ბრძანებას აღარ შევეწინააღმდეგე და დაჯექი, თვითონ კი იატაკზე დაბრძანდა. მე კვლავ ჩემთვის ჩავილაპარაკე:

„ეს ხელმწიფის ქცევას არ ჰგავს“ - მეოქი.

შემდეგ საუბარი დავიწყეთ:

მას შემდეგ, როცა წმინდა შუამავალმა ჩემს შესახებ ყველაფერი მიაგმო, ის, რომ „**რაქუსის**“ მოძღვრების მიმდევარი ვიყავი, ის, რომ ჩვენი რწმენით, ზექათიდან ერთი მეოთხედის აღება ცოდვა იყო, დავრწმუნდი, რომ ის ნამდვილად შუამავალია. რადგან ჩემს შესახებ მან იცოდა ყოველი მალული, რომელიც ჩემს გარდა არავინ იცოდა.

ყველა ეს შემთხვევა წმინდა შუამავლის კეთილშობილური ხასიათის გამოხატულებაა.

ამრ იბნ რებია შემდეგს მოგვითხრობს:

ერთ დღეს შუამავლის ერთად მეჩეთში მივდიოდი. გზაზე მას ფეხსაცმლის ზონარი გაეხსნა. მინდოდა შემეკრა, მაგრამ ალლაჰის სიტყვათა მაუწყებელმა უარი მითხრა და თქვა: „*ეს თავის თავის სხვებზე უპირატესობის მინიჭებააო, რაც არ მომწონს. სხვას შენი საქმე არ უნდა მოახვიო თავსო,*“ ალლაჰის შუამავალმა ადამიანებს მოუტანა, მიანიჭა სამარადისო ბედნიერება და ჭეშმარიტი გზა. ეს იყო ღვთაებრივი ძღვენი მათდამი, მაგრამ იგი ამის სანაცვლოდ მათგან არავითარ გასამრჯელოს არ ითხოვდა.

რელიგიის მიზანი სიკეთის წინაპლანზე წამოწევა, კაცობრიობის არასწორი და ბილწი ქმედებებისგან

განწმენდაა. ეს ყველაფერი, მხოლოდ ალლაჰისადმი თაყვანისცემის, თვითშეგნების ხარჯზე ხდება,

წმინდა ყურანში ალლაჰი ბრძანებს:

„ნამდვილი მორწმუნეები ისინი არიან, რომლებსაც ალლაჰის ხსენებაზე გულები უცახცახებენ“

(სურა ენფალი, აიათი 2)

სიტყვა „ადამიანი“ არაბულად არის „**ნისიანი**“ და „**უნსი**“. „**ნისიანი**“-ს ანტონიმია სიტყვა „**ზიქრი**“ (ხსენება), რომელიც ყურანში 250-ზე მეტჯერ მეორდება. თუ „**ზიქრი**“-ს არსი გულის ცენტრშია დანერგილი, ეს გული იწყებს ალლაჰის შეცნობასა და თაყვანისცემას. შეყვარებულებს თავიანთი საყვარლები არასდროს ავიწყდებათ. იმ გულებისთვის, რომლებსაც აქვთ ძლიერი სურვილი იმისა, რომ უყვარდეთ ერთგული ცხოვრება, ეს მათთვის ყველაზე მთავარი და აუცილებელია. ისინი ხშირად ფიქრობენ, თუ ალლაჰმა როგორ შექმნა დედამიწა და ცა, მაშინაც კი, როცა დადიან, სძინავთ, წევან.

როგორც ყურანის შემდეგ აიათშია განმარტებული:

„ჩვენო ღმერთო, გამჩენო და ყოვლისმპყრობელო გეიხსენი და გადაგვარჩინე ჯოჯოხეთის ცეცხლიდან.“

(სურა ალი იმრანი აიათი 191)

გული ასეთი სიღრმისა და განწმენდის გარეშე არ იქნებოდა სასურველი ალლაჰისათვის, რომელიც ყურანის ერთ-ერთ აიათში ბრძანებს:

„ალლაჰის ხსენების მიმართ გაქცევაებული გული დაღ, დაწყევლილ ყოფილიყოს“

(სურა, ზუმერი აიათი 22)

ეს აიათი სწორედ იმას მიგვითითებს, რომ ადამიანი, რომელიც თავისი წყალობიდან და მადლიდან ამოვარდება, ადამიანურობის ყოველგვარ ღირსებას ჰკარგავს. ადამიანებს თაყვანისცემის უდიდესი ნიჭი

გააჩნიათ. ისინი ხანდახან მატერიალურ ღირებულებებს ეთაყვანებიან და ხან ღმერთს. ღმერთისადმი თაყვანისცემა იცავს ადამიანს ყოველგვარი პირადი ინტერესებისა თუ მატერიალური ღირებულებებისადმი მონობისაგან.

ადამიანი, რომელიც დაინტერესებულია და მარტო იმას ფიქრობს, რა ვჭამო ან რა ვსვაო, მისი სამომავლო ფიქრებიც მხოლოდ ამ ქვეყანას მიეკუთვნება და არა იმ ქვეყნის კეთილდღეობას. წმინდა მუჰამმედ შუმაგალი ამბობდა:

„გაფრთხილდით და შეივნეთ! ნუ მისცემთ ნებას თქვენს სურვილებს და სამომავლო გეგმებს, რომლებიც გავიზრდით ისეთი ხარისხის ფიქრებს, რომლებიც თქვენ სიკვდილს დაგავიწყებთ. სხვანაირად კი თქვენი ვულები მტკიცდება, გაახილეთ თვალები! სიკვდილი ყველასთან მოახლოებულიაო!“

სელმან ფარისი, რომელმაც დიდად ისარგებლა შუამავლის რჩევით, ამბობდა:

„სამი რამაა, რომელიც მაცინებს და სამი რამაა, რომელიც მატირებსო“

ამათგან ერთი ესაა:

„ადამიანმა არაფერი იცის, სიკვდილი რომელ წამს აღუსრულებს ჟამს და დიდ გეგმებს ისახავსო“

შუმაგალი ასევე ამბობდა: „იმის მიუხედავად, რომ ყველა ასაკოვანი ადამიანის ძაღლონე მოდუნებულია, მისი გაუმაძღრობა და სურვილები (ვნებები) მომავალისკენაა მიმართული, სადაც ისევ ოდესმე ახალგაზრდა იქნებიან“

ზემოთ მოყვანილი ჰადისები განმარტავს რომ:

ამქვეყნისადმი სიყვარული და შორეული მომავლისთვის ლტოლვა, ადამიანის გულიდან განუშორებელი ორი თვისებაა. იმ შემთხვევაშიც კი, როცა სხეული და ასაკი დაუძლეურებულია, ადამიანებს სურთ,

რომ ახალგაზრდებად დარჩნენ, იმიტომ, რომ მათ სულებს უკვდავების თვისებები გააჩნიათ. მაშასადამე, ადამიანებს ყოველთვის უნდათ, რომ მარადიულ ახალგაზრდებად დარჩნენ და უჩნდებათ სინანული, როცა სიბერე უახლოვდებათ და როგორც შედეგი, ისინი უსასრულო გაუმაძღრობის მონა-მორჩილნი ხდებიან.

ისე, როგორც მშრალი მიწა მასზე დაპკურებულ წყალს იწოვს და იკრებს, ადამიანებსაც სურთ, რომ ყველა ამქვეყნიურ სიამოვნებას ეწიონ, მაგრამ ადამიანები თავიანთი გრძობებისა და გულის განწმენდის შედაგად, ალლაჰის მიერ მათზე ნაბოძებ სიკეთეს წყალობად გაიღებენ ისე, როგორც დედამიწა მასში შეკრებილ წყალს გარეთ გადმოღვრის.

ადამიანების ნაკლი ის არის, რომ ისინი ამქვეყნიურ ანუ მიწიერ ინტერესებს ემონებიან. ეშმაკის მიზანიც ის არის, რომ როგორმე ადამიანი მოსწყვიტოს ღვთისმსახურებას და მხოლოდ ამქვეყნიური სიტკბო-გემოვნებები აგრძნობინოს მას. ყურანი მოგვითხრობს, რომ **„ვეიცავ სულსა და მასზე ფორმის მიმცემს. (ვეიცავ) მას, ვისაც მისთვის შთაუგონებია ღვთის მოშიშობა და გადაჩნა იგი, ვინც სული განიწმინდა. და განადგურდა იგი, ვინც სული წაიბილწა.“**

(სურა შემსი აიათი 8-9-10.)

ადამიანურობის მაღალი ხარისხი, რომელიც შექმნილია მიღწევადი სიძნელით და უზომო სიღრმით, მხოლოდ ალლაჰზე მორჩილებითაა შესაძლებელი.

თაბუკის ბრძოლა სავსე იყო სიძნელებით. შუამავლის მეგობრებმა ათასი კილომეტრი გზა გაიარეს

და ისევ უკან მედინაში ბრუნდებოდნენ. მათ გარეგნობას გაუცხოება დატყობოდა, ძალიან დასუსტებულებს, დაღლილებს, თმა და წვეერი აჩეხილი ჰქონდათ.

შუამავალმა თქვა:

„ახლა ჩვენ პატარა ომიდან დიდ ომზე გადავდივართ!...“

თანამიმდევრებმა მთელი ინტერესით, განცვიფრებით ჰკითხეს:

„აღლაჰის შუამავალო! ნუთუ იმაზე ძნელი ომი გვექნება, რომელიც უკვე გვქონდაო.“

შუამავალმა მიუგო:

„ჩვენ დიდ ბრძოლას ვუბრუნდებით, ეს ბრძოლა ჩვენი საკუთარი ეგოიზმის წინააღმდეგ ომია.“

დიახ, ნამდვილად დიდი ბრძოლაა საჭირო საკუთარი სულის ცუდი ვნებებისგან განსაწმენდად. სწორედ ესაა ომი, რომელიც გულს ანათებს და წვრთნის. ამ ბრძოლის მიზანია მორალის ამადლება, რომელიც დაეხმარება ადამიანებს მიაღწიონ სრულყოფის დონეს.

ერთ-ერთ წმინდა (ყუდსი) ჰადისში აღლაჰი ბრძანებს:

„ადამიანისათვის ჩვენ საიდუმლოება ვართ. ხოლო ადამიანი კი ჩვენი საიდუმლოებაა“.

ეს საიდუმლო კი მხოლოდ წმინდა მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს.) მიერ მოტანილ ჭეშმარიტებაში თუ იქნება ამოცნობილი. რამდენადაც მისი მიმდევარი და ფანი ვიქნებით, იმდენად ახლოსაა ამ საიდუმლო ჭეშმარიტების ამოცნობა. ადამიანი ვერ შესძლებს იმის გაგებას, თუ რატომ მოვიდა ამქვეყნად. უსათუოდ მას ეს სამყარო ისე შთანთქავს, რომ ვერაფერსაც ვერ გაიგებს. ამასთანავე ის, ვინც ვერ აცნობიერებს იმ მიზეზს, თუ რისთვის მოვიდა ამქვეყნად და ეწევა ისეთ ცხოვრებას, რომელიც ადამიანურობის

სტრუქტურის სიწმინდეს ვერ სწვდება, მაშინ ვერც სურვილი ჩასწვდება იმ ღვთაებრივ მიზანს, რომელიც ჩადებულა მთელი კაცობრიობის გაჩენაში. ამ ქვეყნად ბევრი რამ აბსოლუტურად არაა ახსნილი ადამიანის ინტელექტუალური პოტენციით. (მარტო ადამიანის ინტელექტით). ჩვენს სიტყვებს ახსნა და შეცნობა უნდა. ალღაპი კი ერთადერთი შესაცნობი და გასაგებია ყველასათვის ამქვეყნად. ხოლო მასზე მორჩილებით და ინტელექტის არ გადამეტებით შეგვიძლია გავიგოთ მისი სათნოება და მოვიპოვოთ სიყვარული და სიბრძნე. ჩვენ შეგვიძლია, დავუშვათ მხოლოდ ინტელექტის მიღება, სადაც გულში დამალული ამქვეყნიური საიდუმლოებებია გათვალისწინებული.

წმინდა იბრაჰიმ შუამავალი ამბობდა: **„მე სამყართა ღმერთის მორჩილ ვიქმენი“** (სურა ბაყარა აიათი 131)

იმამი გაზილი ამ საკითხში მის გამოცდილებაზე მოგვითხრობს: „მე ისე გამიჯდა ეს ინტელექტი, რომ ის იფანტებოდა. შემდეგ დავრწმუნდი, რომ ეს შეზღუდულია და ყოველივე ამან არ უნდა მიიღოს უკიდურესი სახე. სიგიჟეც კი გამოვცადე. რომელმაც გონება დამაკარგვინა. საბოლოოდ თავშესაფარი ალღაპის მოწყალებაში და მადლში ვიპოვე. შემდეგ კი ყველაფერი ნათელი გახდა. მე ეს საიდუმლო აღმოვაჩინე და გადავრჩიო.“

წმინდა იბრაჰიმ შუამავალი შემდეგს ამბობდა:

„მე ღმერთთან მივდივარ, ის მართალ გზას მაჩვენებს“
(სურა საფვატი აიათი 99).

„ჭკუა ადამიანს საავადმყოფომდე მიიყვანს, შემდეგ კი საქმე ექიმზეა დამოკიდებული.“

თავაზიანობა, ალტრუიზმი–უანგარობა, შუამავალის ცხოვრებაში

მრავალი საჭაბეს, ანუ თანამიმდევრის გადმოცემის მიხედვით, წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს.) ადამიანთა უზადო ქცევისა და ზრდილობა-თავაზიანობის განსახიერებას წარმოადგენდა. ის ყოველთვის პირმღიმარი იყო. სახე უბრწყინავდა და ნათელს აფრქვევდა.

წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს.) იმდენად მგრძობიარე გულის პატრონი იყო, რომ ერთ დღეს, როცა მიწაზე დამფურთხებელი ადამიანი დაინახა, მადლიანი სახე წამოუწითლდა და სვლა შეწყვიტა. ერთმა თანამიმდევარმა მიიბრინა და ნაფურთხი (მიწით) დაფარა. ამის შემდეგ ალლაჰის შუამავალმა (ს.ა.ს.) გზა განაგრძო.

წმინდა შუამავალი ტანსაცმელს, სუფთა ჩაცმულობას, ალლაჰის წინაშე მუსლიმანის მაღალ პასუხისმგებლობად მიიჩნევდა. თეთრი ტანსაცმლის ტარებასა და მიცვალებულის თეთრი ნაჭრით შესუდრვას ურჩევდა მორწმუნეებს. თანაც მიუთითებდა, რომ ამით სისუფთავის, სილამაზის და უფრო ხეირიანობის გამოხატვა იყო შესაძლებელი. ტანსაცმლის მოწესრიგების მბრძანებელი, ნორმალურ ჩაცმა-დახურვაზე ყურადღების გამმახვილებელი წმინდა შუამავალი თმისა და წვერის მოუწესრიგებლობასაც ვერ იტანდა. ერთხელ მედინაში, „*მესჯიდი ნებევიში*“ ე.ი. შუამავლის სახელობის მეჩეთში, თმა-წვერ მოუწესრიგებელი ერთი მამაკაცი შესულა. წმინდა შუამავალს ხელით თმისა და წვერების შესწორებაზე

მიუთითებია. როცა იმ კაცმა შუამავლის მითითება შეასრულა, ალლაჰის შუამავალმა ასე უთხრა:

„ეს ყოფა, წაღანდელი ეშმაკის მაგვარი, მოუწესრიგებელი თმა-წვერის ყოფაზე უკეთესი არ არის, განა?“

ერთ დღეს თმა-წვერ აწეწილი ერთი მამაკაცი დაინახა.

„ეს კაცი თმა-წვერს რატომ არ ისუფთავ-იწესრიგებსო?“ - იკითხა.

ომარ ბინ ხატაბი (დაე. იყოს ალლაჰი მისგან კმაყოფილი), გადმოგვცემს:

„ერთი გამოუცდელი ბედუინი წმინდა შუამავალს უმიზეზო ადგილას სამჯერ შეეპასუხა. მის ასეთ უტაქტო ქმედებაზე შუამავალმა სამივეჯერ თავაზიანად, „ბრძანეთ“, მიმართა.

ის ღრმა სულიერი ზრდილობისა და თავაზიანობის არ მქონეთა გამო ძალიან წუხდა.

სხვა შემთხვევაში, შეხვედრაზე მოსულ მოუწესრიგებელ მოქალაქეს შეეკითხა:

„ქონება გაქვს? ეკონომიკური მდგომარეობა როგორი გაქვს?“ როცა სტუმარმა აუხსნა, რომ მას კარგი ეკონომიკური მდგომარეობა ჰქონდა:

მან მიუთითა:

„ასეთ შემთხვევაში, როცა ღმერთმა ქონება გიბოძა, ეს შენ გარეგნობაზეც წარმოაჩინე!“

(ნესაი, ზიინეთ, 54; აჰმედ ბ. ჰანბელ, IV, 137).

სხვა ჰადისებში უბრძანებია:

„ალლაჰს, ღვთისმსახურისადმი მიცემული წყალობის, მის გარეგნობაზეც ნახვა გაუხარდება...“ *(აჰმედ ბ. ჰანბელ, IV, 182).*

ეს ქმედებები ისლამისეული გულის ნაღდი სისუფთავისა და მოჩვენებითი ესთეტიკის ერთიმეორისაგან განმაცალკეებელი, ლამაზად წარმომჩენი საშუალებანია.

ახალი და ღამაში ტანსაცმლით გამოსული მუსლიმანი, დამინახონო, გაყოყოჩებულ, გრძნობებს აყოლილ ადამიანებს კი არ უნდა ბაძავდეს, არამედ ალლაჰის შუამავალის მსგავსად, ალლაჰისადმი მადლიერების აღმვლენი უნდა იყოს. წმინდა შუამავალი ახალი ტანსაცმლის ჩაცმისას:

„არანაირი შესაძლებლობისა და უნარის ქონის პირობებში, ამის ჩემზე მომნიჭებელ ალლაჰს მადლობას ვწირავ. დიდო მოწყალეო! შენგან ამ ტანსაცმლის მშვიდობიანად მოხმარებისა და კარგ საქმეში ბარაქას მთხოვნელი ვარ და ცუდი საქმეების, შარისგან აშორებისთვის შენ მოგენდობი“ *(აბუ დაგუდ, ლიბას, თირმიზი, ლიბას, 29)* ამ თხოვნით ყველაფრის ღვთიურ გზაზე მოხმარების სურვილს წარმოაჩენდა.

გაყოყოჩების, ადამიანთა მიერ ძვირფასი ნივთების ჩაცმა-მოხმარების მოყვარულთა საწინააღმდეგოდ, იმქვეყნად ჯოჯოხეთის ცეცხლში წვალებას განმარტავდა.

გარდა ამისა, შუამავალი ტრადიციულად არცერთ ცუდ და უკმეხ სიტყვას არ იტყოდა და ასე ბრძანებდა:

„განკითხვის დღეს მართლმორწმუნე ღვთის მონის სასწორზე, კარგი ქცევისათვის მინიჭებული მადლიანობისთანა სიმძიმის მადლი სხვა არ მოიძებნება. უზენაესი ალლაჰი მიუღებელი ქმედებების გამკეთებელ, მიუღებელი სიტყვების წარმომთქმელ პირებს შეიძულებს.“ *(თირმიზი, ბირრი, 61)*

წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს.) - „შე შაკკანინანი ქალის შვილოო“ ასეთი გამოთქმით ბილალი ჰაბეშის აბუჩად ამგდებ აბუ ზერს უთხრა:

„აბუ ზერ! შენ მართლაც ჯერ კიდევ *ჯაჰილიეს* (უვიცობის) პერიოდის ადათის მატარებელი ვინმე ხარ!“ *(ბუჰარი, იმან 22).*

აღლაპის წმინდა შუამავლის (ს.ა.ს.) ამ გაფრთხილებაზე ზერმა (*აღლაპი იყოს მისით კმაყოფილი*), თავი მიწამდე დახარა:

„—ო, ბილაა! სანამ შენ ჩემს თავზე ფეხის დადგმით არ გაივლი, თავს მაღლა არ წამოვწევ...“ (*ბუპარი, ნაფაეთ 1, მუსლიმ, ზუჰდ, 41-42*) უთხრა და ასე ცდილობდა გამოესყიდა ჩადენილი უტაქტობა.

აღლაპის შუამავალი თავმდაბლობის გამოსახატავად ხშირად პერსონალურად ემსახურებოდა სტუმრებს და პატივს სცემდა.

ბავშვობიდანვე ვინმესთან უტაქტო ქმედება, ენის მიტანა და სხვა რაიმე ცუდი საქციელი არ ჩაუდენია.

ღარიბებს, ობლებსა და ქვრივებს თანაუგრძნობდა და მოწყალებით ეპყრობოდა

წმინდა ენესი მოგვითხრობს:

„წმინდა მუჰამედ შუამავალს (ს.ა.ს.) ათი წელი ვემსახურებოდი. ის ჩემში შენიშნული შეცდომის შესახებ ყოველთვის მხოლოდ: „ამას ასე არა და ამგვარად გააკეთებდე უკეთესიაო, მეტყოდა! მეტი არაფერი შემოუკადრებია“
(*აბუ, დავუდ, ეფებ, 1*).

გულისხმიერებასა და სინაზეს, ომში ტყვედ აყვანილი მოწინააღმდეგის მიმართაც იჩენდა და ყველას აფრთხილებდა, მათ უხეშად არ მოპყრობოდნენ.

შუამავლის მოწყალება ყველა ქმნილების მიმართ სრულყოფილად ვრცელდება. პატარა ბავშვის შეხვედრისასაც სახე უბრწყინავდა და სიყვარული ისაღვურებდა მის გულში, თანამიმდევართა ბავშვებს ხელს ჩაჰკიდებდა და ეფერებოდა. ბავშვებს რომ ჩაუვლიდა გვერდით, მიესალმებოდა. ბავშვები ძალაინ უყვარდა, ხშირად ეოხუნჯებოდა. ბევრჯერ, როცა ბავშვები სირბილში შეჯიბრს აწყობდნენ, თვითონაც შეჯიბრში ებმებოდა.

წმინდა შუამავალი, აქლემზე მჯდომარეც კი, როცა შესვდებოდა ბავშვებს, გახალისებისათვის მათ აქლემზე შეისვამდა და თავაზიანობას ამით გამოხატავდა. მისი ასეთი ქმედებების შესახებ წმინდა ენესი (ალლაჰიმც იყოს კმაყოფილი მისით) ასე გადმოგვცემს:

„ოჯახისა და ბავშვების მიმართ, შუამავლის გარდა, სხვა ვინმე ასეთი ყურადღებით მომქცევი, არაეინ მინახავს.“

წმინდა აიშეს გადმოცემის მიხედვით, „ერთხელ წმინდა მუჰამმედ შუამავალს (ს.ა.ს), როცა იგი შვილიშვილებს ესიყვარულებოდა, ერთი ბედუინი ესტუმრა. ბედუინმა, შუამავლის შვილიშვილებისადმი ასეთი სიყვარულის ნახვით განცვიფრებულმა, ჰკითხა.

ალლაჰის შუამავალო! თქვენ ბავშვებს ჰკოცნით? ჩვენ ბავშვებს არც ვჰკოცნით და არც ვეაღერებთ.“ შუამავალმა უპასუხა:

„თუ კი ღმერთმა შენს გულში მოწყალება და გულისხმიერება არ ჩავინერგა, მე რა ვქნა!“

(ბუჰარი, ედებ, 22)

ეს გამოთქმა კარგად გვიჩვენებს ბავშვებისადმი ისლამის გულისხმიერებასა და ზრუნვას.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალს (ს.ა.ს) ერთ მუხლზე უსამა ბინ ზეიდი, მეორეზე შვილიშვილი ჰასანი ეჯდა და გულმკერდზე ხელს უთათუნებდა, ეფერებოდა, მათ ასე ლოცავდა:

„ღმერთო მოწყალო! შენი წყალობა და ბედნიერება მიანიჭე! მე მათი ბედნიერების მთხოვნელი ვარ შენდამი“ (ბუჰარი, ედებ 18; მუსლიმი; ფეზაილი, 64)

ის ყოველთვის ასეთ შეთხოვნას გვკარნახობდა და წყევლას კრძალავდა. ყოველივე ეს კარგად წარმოაჩენს მის გულში არსებულ სიყვარულსა და გულისხმიერებას.

ბავშვის ტირილისას დედების მიმართ გავრცელებული შედავეთები, ნამაზის ღოცვაში დასაშვები შემცირებების გამოყენებაზე მითითებების მიცემა, სხვა შედავათების გავრცელება, მრავალი დღეღამის განმავლობაში ღმერთის მიმდევართა მიმართ სიკეთის მინიჭებაზე ცრემლშეუშრობი შეთხოვნა, მთელი სიცოცხლის განმავლობაში ადამიანთა ჯოჯოხეთიდან გადარჩენისათვის ღწვა, მისი ადამიანებისადმი გულისხმიერებისა და სიყვარულის უდიდესი და უღრმესი გამოხატულებაა.

მისი სამაგალითო ყოფა-ქცევა ადამიანებთან მიმართებაში

აღლაჰის წმინდა სიტყვის მაუწყებელი მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.) ჭეშმარიტი მაგალითია, მთელი კაცობრიობისა. მისი მიმდევარი ვალდებულია, არამარტო მიჰყვეს მის სიტყვებს, არამედ უნდა მიბაძოს მის ქცევებსაც. აღლაჰის შუამავალი აგრეთვე ჭეშმარიტი მაგალითი გახლდათ ამ ქვეყანაზე ყველა ადამიანისათვის. მისი შემწყნარებლობა, რომელიც ყველას სწვდებოდა, უსასრულო იყო. ის არასოდეს ზოგავდა სინაზესა და სულგრძელ ქცევას.

ჯაბირ ბინ აბდულლაჰი გადმოგვცემს:

ერთ დღეს ხალხს უცნობის ცხედარი მიჰქონდათ, ამის შემხედვარე აღლაჰის შუამავალი ფეხზე წამოდგა. ჩვენც მას მივბაძეთ და წამოვდექით. შემდგომ შუამავალს მივმართეთ: „აღლაჰის შუამავალო, ეს ებრაელის ცხედარი იყო.“ მან ასე მოგვიგო:

„რა, ის ადამიანი არაა?“

ის ხომ მოწყალე ალლაჰის წმინდა სახელის „არრაჰმანის“ გამომჟღავნება იყო, რომელმაც მთელ მსოფლიოს უქადაგა ჭეშმარიტი რელიგია და ბევრმაც მიიღო. მისი ცხოვრება კი ადამიანური სიყვარულის განსახიერება იყო შემოქმედისადმი.

ერთ დღეს მეგობრებმა შეამავლეს სთხოვეს, რომ ისლამის მოშუღლე მტრების წინააღმდეგ წყევლა აღევლინა. მან კი პასუხად მიუგო:

„მე წყევლისათვის კი არ მოვსულვარ, არამედ წყალობისთვის მოვედიო,“

შემდეგ შეამავალმა ასეთი ლოცვა აღავლინა:

„ო, ღერთო ჩემო, მათ ხომ არაფერი გაეგებათ, მიანიჭე მათ წყალობა და დააყენე სწორ-ჭეშმარიტ გზაზეო.“

აბდულლაჰ-იბნ უბაი მედინაში ფარისეველთა ერთ-ერთი ხელმძღვანელი იყო. ძალიან კრიტიკულ სიტუაციებში მან ბევრჯერ უღალატა ალლაჰის შეამავალს. ის უპუდის ბრძოლის ველზე მუსლიმან ჯარისკაცებს მტრებს უგდებდა ხელში. აგრეთვე სხვადასვა ვითარებაში შეამავალსაც და მორწმუნე საზოგადოებასაც ღალატობდა. მაგრამ აბდულლაჰის ვაჟიშვილი, მამამისისაგან განსხვავებით, გულწრფელი მორწმუნე იყო. როდესაც აბდულლაჰ-იბნ უბაი გარდაიცვალა, მისი ვაჟიშვილი შეამავალთან მივიდა და პერანგი მოსთხოვა, რომელშიც მამამისის ცხედარი უნდა შეეხვია. იმედოვნებდა, რომ ამით მამამისის საიქიო სიკეთეს მოუტანდა. ალლაჰის შეამავალმა მას გული არ გაუტეხა და თავისი პერანგი მისცა, რომ მასში მამის ცხედარი შეეხვია, ადამიანისა, რომელიც *„იფჰის“* ინციდენტის მთავარი გმირი, ე.ი წმინდა შეამავლის ცოლზე წმინდა აიშეზე ცილისმწამებელი იყო.

განა შესაძლებელია იპოვო, შესაბამისი მაგალითი და კეთილშობილება ამქვეყნიური კაცობრიობის ისტორიაში? შუამავალი ყველაფერში ერთადერთი, ყველაზე ჩინებული მაგალითი იყო. ერთ-ერთი ლოცვის დროს მან ბედუინის სიტყვებს მოჰკრა ყური, რომელიც ალლაჰს ევედრებოდა:

„ო, ღმერთო ჩემო! მხოლოდ მე და მუჰამმედი დაგველოცე და სხვები კი არაო.“

ლოცვის შემდეგ მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს.) უთხრა: „შენ თუ იცი, რომ რაც ფართოა, იმას ზღუდავო“.

ალლაჰის წმინდა შუამავალი არ ეკუთვნოდა მხოლოდ იმ ადამიანებს, რომლებიც მის გარშემო ცხოვრობდნენ. ის იმ სიმაღლეზე იდგა, რომლითაც მთელ კაცობრიობას სიყვარულით აერთიანებდა და ყოველგვარ გარემოებრივ და მიწიერ ფანატიზმსა და რასიზმს ებრძოდა. ამ პერსპექტივიდან ის კაცობრიობის საუკეთესო განმანათლებლად იქცა, მან ეს განათლება ღვთაებრივი მადლით მიიღო. ერთ დროს მჩაგვრელები, რომლებიც თავიანთ ქალიშვილებსაც კი ცოცხლად მარხავდნენ, მონებს უმოწყალოდ ეპყრობოდნენ და ადამიანადაც არ თვლიდნენ, ყველა ისინი მან თავისი გუმბათის ქვეშ გააერთიანა, სწორ ჭეშმარიტ გზას დაადგინა და ამქვეყანაზევე საშავალითო ადამიანებად აქცია.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.) ყველა რანგის ადამიანს, მათი გაჭირვებიდან გამომდინარე, დისკრიმინაციის გარეშე უწევდა დახმარებას. ქვემოთ მოცემული მაგალითი კარგად ასახავს ამ მდგომარეობას.

ერთ დღეს ბედუინი მასთან დახმარებისთვის მივიდა. მან კი ყველაფერი, რაც კი გააჩნდა, მისცა და ჰკითხა:

„ესენი ვაკმაყოფილებს?“

ბედუინმა, რომელიც თავაზიანობით არ გამოირჩეოდა, უპასუხა:

„არა! შენ ჩემთვის საკმარისი არ მოვიცილო!“

ამის გამგონე შუამავლის მეგობართაგან ზოგიერთი ბედუინის უწესობის გამო, განრისხდა და მონინდომა, მისთვის ესაყვედურა. მაგრამ შუამავალმა ისინი შეაჩერა და ბედუინი თავის სახლში წაიყვანა. ბედუინს სახლიდანაც რაღაც რაღაცაები მისცა და ჰკითხა:

„ახლა თუ ხარ კმაყოფილი?“

ამჯერად ბედუინი ბედნიერი იყო და მიუგო:

„დიახ, ჩემი ოჯახისა და ნათესავების მადლით, აღლაჰმა შენ ბარაქა და სიუხვე მოგცეს.“

წმინდა შუამავალი ცდილობდა აღმოეფხვრა, მოეცილებინა ყველა ის უარყოფითი გრძნობა, რომელიც ბედუინსა და მის თანამიმდევართა შორის იყო დასადგურებელი.

ამიტომ წმინდა შუამავალმა ბედუინს მიმართა:

„შენ, თავიდან რაც თქვი, თქვი იმიტომ, რომ გვეგონა, რაც ჩვენ შენთვის გავიმეტეთ, ძალიან ცოტა იყო.“

სწორედ ამის ნიადაგზე გაუჩნდათ ჩემს თანამიმდევრებს უარყოფითი გრძნობა შენდამი, როდესაც მათთან დავბრუნდებით, გაუმეორე ის, რაც თქვი ახლა, რომ უარყოფითი გრძნობები გაქრეს მათი გულებიდან.“

როდესაც ისინი იმ ადგილას დაბრუნდნენ, სადაც მისი თანამიმდევრები იყვნენ, ბედუინი შუამავალს მიუბრუნდა და უთხრა:

„შენ, ჩემი ოჯახისა და ნათესავების მადლით, აღლაჰმა ბარაქა და სიუხვე მოგცეს“

ბედუინის წასვლის შემდეგ, შუამავალი თავის თანამიმდევრებს მიუბრუნდა და მიმართა:

„ის, რაც ჩემსა და ბედუინს შორის მოხდა, წაავსებს აქლემს, რომელიც პატრონს გაექცა. როდესაც ხალხის ბრბო პირუტყვს დასაჭერად მიაწყდა, აქლემს უფრო შეეშინდა. ამის მნახველმა აქლემის პატრონმა ხალხს მიმართა, გთხოვთ! მე და ჩემი აქლემი მარტო დაგვეტოვოთ, მე უკეთ ვიცი მაგისი და უფრო უკეთ მოვეაყრობი, ვიდრე თქვენო და აქლემისაკენ გაემართა. რამდენიმე ცალი ფინიკის ხურმა მიწიდან აკრიფა და აქლემს მიაწოდა. აქლემიც მივიდა მასთან და გაუყვა გზას.

„ეს იმას ნიშნავს, მე რომ თქვენთვის მომესმინა, იმისთვის, რასაც საბრალო ბედუინი გვეუბნებოდა, ჯოჯოხეთის ცეცხლში წავიდოდაო.“

ეს განცხადება ადამიანთა ზნეობრივი აღზრდა-განათლებისათვის დიდად მნიშვნელოვანია. ადამიანი ყოველთვის ვალდებულია, გაითვალისწინოს მის წინაშე მოსაუბრის ფსიქოლოგია და მაქსიმალურად ეცადოს, რომ მას არ აწყენინოს. საწინააღმდეგოდ თუ მოვიქცევით, ჩვენს წინაშე მოსაუბრეს ვაწყენინებთ, მღელვარება უფრო გაიზრდება და შედეგიც არა სასიამოვნო იქნება. მტრად მოსულ ადამიანს ტკბილი საუბარი მეგობრად თუ არ აქცევს, მტრობის გრძნობას მაინც შეუცვლის.

ჩვენი წინაპრები ამბობდნენ: „ფინჯანი ყავით გაწეულ სტუმართმოყვარეობას ორმოცი წლის მანძილზე მადლიერებით გაიხსენებენო“.

ქვეყნიერებისადმი წყალობად მოვლენილი აღლაჰის შუამავლის თავაზიანობა ღარიბთა მიმართ

მატერიალური დოვლათის სიმცირით რომ არ დაჩაგრულიყვნენ, წმინდა შუამავალი ღარიბებს ძალიან კეთილად ექცეოდა. აბდულლაჰ იბინი ამრიგ მოგვითხრობს:

ერთ დღეს, აღლაჰის შუამავალი მეჩეთში რომ მიბრძანდა, ერთ კუთხეში შეყუყუელი ღარიბები შენიშნა. მათი გულების გასახალისებლად მათ შორის ჩამოჯდა, მათთან საუბარი გამართა.

„ღარიბ ემიგრანტებს (მუჰაჯირებს) ვუმახარობლებ, რომ ისინი მდიდარ, მადლიან ადამიანებთან შედარებით სამოთხეში ორმოცი წლით ადრე შევლენ. ღარიბების, ქონება-მამულების უქონლობის გამო, განკითხვა დაჩქარებით მოხდება“

(თირმიზი, ზუჰდ, 37, ღარიბი, რიყაყ, 118).

წმინდა შუამავალი ამქვეყნიური ქონება-შემოსავლების მეპატრონეთა საიქიოში განკითხვის წუხილს ხშირ-ხშირად გამოთქვამდა:

„ყოვლისშემძლე ღმერთო! ღარიბი ადამიანი ბივით ცხოვრება შემადლებინე, ღარიბ ადამიანთა მსგავსი სიკვდილი მალისე და ღარიბებთან ერთად გამაცოცხლე.“ *(თირმიზი, ზუჰდ, 37; იბნი მაჯჰ, ზუჰდ, 7).*

ასეთი ფორმით შესთხოვდა იგი გამჩენს. მიუხედავად იმისა, რომ ყველა შუამავალი ღმერთის წინაშე დაფასებულია და ყოველ მათგანზე შეპირებულია სამოთხე, მათ, ღმერთის მიერ ბოძებული ქონებისა და დაკისრებული შუამავლობის მისიის შესრულების შესახებ პასუხი უნდა აგონ. არაფ, სურას მე-6 აიათ-

ში გამჩენი, შუამავალთა განკითხვის შესახებ გვამცნობს:

„შუამავლებად მოვლენილნიც და მიმღვერებიც განკითხვას უთუოდ გაივლიან!“

„ნამღვილად, სიმღიდრისა და ხელმწიფობის ღირსების მინიჭების გამო სულეიმან შუამავლის განკითხვადიდ დროს გასტანს. სამოთხეშიც სხვა შუამავალთა შორის ყველაზე გვიან შევა.“

წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) ასპაბთა (თანამიმღვეართა) შორის მღიდრებიც არიან. მათ მიერ თავიანთი ქონების, მამულების თავიანთი სულეების ღმერთის გზაზე მობილიზებით ღმერთისა და წმინდა შუამავლის სიყვარული და განდიდება დაიმსახურეს. მათ შესახებ გამჩენი ასე ბრძანებს და უმახარობლებს:

„აღლაჰის ღრმად მორწმუნეთადმი მინიჭებული ქონება მათ სამოთხის მოპოვების სანაცვლოდ გაიღეს.“

(სურა თეგბე-მონანიება აიათი. 111)

წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს), ყველაზე უახლოესმა მეგობარმა აბუ ბექირმა, ყურანში მოხსენიებულ ორთაგან, მეორედ წოდებულმა, ყურაიშის ტომის ყველაზე დიდმა ვაჭარმა, დიდგვაროვნების წარმომადგენლობის მიუხედავად, ისლამის რწმენის შედეგად მიღებული ქველმოქმედების გრძნობით აღვსილმა თავისი სიცოცხლე უბრალო ცხოვრებით გაატარა. წმინდა აიშეს განმარტებით, მასაც გარდაცვალებისას ამქვეყნად არცერთი დირჰემი, არცერთი დინარი

არ დაუტოვებია. მისი მემკვიდრეობა ერთი აქლემი და ერთი ხმალი იყო. ღმერთის მონამ თავისი მემკვიდრეობის ხალიფა ომარისთვის გადაცემაზე თავის გოგოს ანდერძი დაუბარა. მან თავისი ქონება ყველაზე გამოსადეგარი ფორმით გამოიყენა და მთელი ავღალიდება შუამავლის და ისლამის სამსახურში ჩააყენა, სიმდიდრე ჭეშმარიტ გზაზე გახარჯა, ისლამის საწყის და შემდგომ წლებშიც ისლამის მიმდევარ მონათა გამოსყიდვასა და წამებისგან განთავისუფლების საქმეს მოახმარა. მან განდიდება დათმო და დამდაბლებას არ შეუშინდა, პირიქით, ქონება, როგორც საჭირო იყო, ისე მოიხმარა, ზუჰდის ანუ ღვთისმოსაური ცხოვრების რაობა ყველაზე ცხადი მაგალითებით გამოსცადა. ამის შესახებ წმინდა შუამავალი გვიხსნის;

„აბუ ბექირის გარდა, ყველას, ვისაც ჩვენთვის სიკეთე გაუკეთებია, გადავუხდით, თუმცა ჩვენთან მას ისეთი აუწყავი სიკეთე აქვს გაკეთებული, რომ განკითხვის დღეს მხოლოდ გამჩენს შეუძლია მისი ანაზღაურება. არავის სიმდიდრეს აბუ ბექირის სიმდიდრესავით ჩემთვის არ ურგია. თუ ვინმეს დავემოყვრებოდი, უეჭველად, აბუ ბექირს ამოვირჩევდი...”

(თირმიზი, მენაჯიბ. 15).

წმინდა შუამავალი ბრძანებს:

„ადამიანები სავარცხლის კბილებივით თანასწორნი არიან. მათ შორის განსხვავება მხოლოდ ღვთისმოსაობაშია.”

(მუსნედი შიჰაბ)

შუამავლის თანამიმდევრეები წინათ რასისა და წარმომავლობის, მონობა-ბატონობის, სიმდიდრე-სიღარიბის გამო, დაქსაქსულობის საბაბით ურთიერთმ-

ტრობაზე, ერთმანეთის სისხლის ღვრაზე ყოფილან მოწადინებული, შემდგომ ისლამის ნათელით შემოსილან და ამ ნათელის მეშვეობით და ძალით ერთმანეთის მიმართ ხოტბა-დიდებით, ძმურად ცხოვრობდნენ.

მექას განთავისუფლების შემდეგ შუამავალმა რომის წინააღმდეგ ბრძოლის გადაწყვეტილება რომ მიიღო, განთავისუფლებული მონის, ზეიდის, შვილი, უსამე ლაშქრის მეთაურად დააწინაურა. უსამე ამ დროისათვის ოცი წლის იყო. ლაშქრობა წმინდა შუამავლის გარდაცვალების გამო შეფერხდა. მაგრამ აბუ ბექირის გახალიფების შემდგომ საქმის სისრულეში მოყვანის ბრძანება გაიცა და ისიც საბრძოლველად დაიძრა. მიუხედავად მსცოვანებისა და გამოცდილებისა, ამ ოცი წლის ჭაბუკის გვერდით იბრძოდნენ შუამავლის თანამიმდევრები და თვით წმინდა აბუ ბექირიც.

წმინდა აბუ ბექირი, მიუხედავად ხალიფობისა, მედინას საზღვრებამდე ფეხით მიჰყებოდა ლაშქარს. წმინდა უსამე რამდენჯერმე ჩამოქვეითდა და მას ცხენზე შეჯდომა შესთავაზა, მაგრამ მან უბრძანა:

„ო! უსამე! შენ აღლაჰის რჩეულმა შეგარჩია, თავი დამანებე ჯიჰადის ვზაზე ფეხი ცოტათი გამიმტვერიანდესო”

როგორც ირკვევა, წმინდა შუამავლის სულიერი აღზრდილები: მონა, ღარიბი, მდიდარი, ახალგაზრდა, მოხუცი და ასე შემდეგ ერთიმეორისაგან არ განსხვავდებოდნენ. ისინი თავიანთი რწმენისადმი ერთგულებითა და დამსახურების მიხედვით მაღლდებოდნენ.

სუვეიდის შვილი მარური განმარტავს:

აბუ ზერის ტანზე ახალი ტანსაცმელი შევნიშნე, მონებიც ასეთ ტანსაცმელს იცვამდნენ. ასეთი ვი-

თარების მიზეზი თავად მას ვკითხე. მანაც ალლაჰის რჩეულის ჰადისი განმიმარტა:

„მონები, ალლაჰის ბრძანებით, ჩვენი დანარჩენის მსგავსი ძმები არიან. ვისაც მბრძანებლობის ქვეშ ძმა ჰყავს, მას თავისთან ერთად უნდა აჭამოს და განურჩევლად ჩააცვას. მათ შეუძლებელი საქმეებით ნუ დააკავებთ. თუ ეს საქმე მისთვის მარტოდ დაუძლეველია, თქვენც მიეხმარეთ.“

წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს), ერთ დღეს ერთი ზანგი მონა გაიხსენა:

„ის პიროვნება რა იქნა, რომ არ ჩანს?“

„გარდაიცვალა, ალლაჰის შუამავალო!“ – უპასუხეს.

„რატომ არ გამავებინეთ?“ იწყინა მან.

საპაბეებმა იმ მონის თავგადასავალი უამბეს. შემთხვევას დიდ მნიშვნელობას არ ანიჭებდნენ. შუამავალმა უთხრა:

„მის საფლავზე წამიყვანეთ.“

საფლავზე მივიდა და მისი სულის მოსახსენიებელი ლოცვა აღავლინა.

ღმერთის შუამავალი (ს.ა.ს), მონების უფლების დაცვას, მათი ადამიანურ ღირსებათა დაცვის აუცილებლობას შეგვახსენებდა. ამის მკაფიო მაგალითი მის მიერ ზეიდ ბინ ჰარისის მიმართ მოპყრობაა. წმინდა შუამავალი წმინდა ხატიჯეს მიერ ნაჩუქარ მონას ზეიდ ბინ ჰარისს გაანთავისუფლებს და ნებას აძლევს, აირჩიოს სად იცხოვროს, დარჩეს მასთან თუ დაბრუნდეს თავის სამშობლოში. ზეიდმა, იმ

დროს თავის ქვეყანაში გამეფებული არანორმალური ქცევის ადამიანებთან თანაცხოვრებას, შუამავალთან დარჩენა ამჯობინა. შემდგომ ეს მონათყოფილი თავისი დამსახურების საფუძველზე სხვა თანამოაზრეთა შორის საკმაოდ მაღალ თანამდებობაზე დანიშნა. ის ბიზანტიის წინააღმდეგ *მუთეს* ბრძოლაში ისლამის ლაშქრის მთავარსარდლად დააწინაურა. მთავარსარდლად დაწინაურებით ის სოციალურად წარჩინებულთა დონემდე აამაღლა. შემდგომ გმირულად დაიღუპა, მისი ცხოვრება თავის შთამომავლობას მბრწყინავ ვარსკვლავად შემორჩა. ერთი სიტყვით, მისი ცხოვრება, წმინდა იუსუფ შუამავლის მსგავსად, მონობიდან ხელმწიფობამდე ამაღლდა. ალლაჰის შუამავლის გული მონათა ღირსების შელახვას ვერ ეგუებოდა და განმარტავდა, რომ:

„მონებისადმი ცუდად მომპყრობი სამოთხეში ვერ შევაო.“

„მონებისადმი კარგად მოპყრობა ბარაქას, ცუდად მოქცევა უბედურებას მოიტანსო.“

წმინდა შუამავლის წყალობა მონების მიმართ იმ დონისა იყო, რომ ვინმეს ნებას არ აძლევდა, მათთვის „მონავ“ ან „მოახლეე“ სიტყვებით მიემართა. მართლმორწმუნეთ მათთვის „შვილო“, „გოგონი“ ეპითეტებით უნდა მიემართათ.

თვითონ მონების, ღარიბების, მოსამსახურეების გვერდით ხშირად იდგა და საუბრობდა. მათ მიპატიჟებაზე ეწვეოდა. ავადმყოფებს მოინახულებდა და დაკრძალვაზე აუცილებლად მიბრძანდებოდა.

აბუ დავუდი ამბობს:

„ნამაზზე ყურადღებით იყავით! (ნამაზი გამართულად ილოცეთ) და მსოფლიოში არსებული მონების გამო, ალლაჰისგან გეშინოდეთ. (აბუ დავუდ, ეღებ, 124)

წმინდა მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს) ყველა თანამიმდევარი, შუამავლის ცხოვრებაში დამკვიდრებული წესჩვეულების შესრულებას ცდილობდა. წმინდა ომარის მიერ ამ წესების თავის ცხოვრებაში დანერგვის განმარტება საკმაოდ ლამაზი მაგალითია.

თანამიმდევართაგან ესლემი გვამცნობს:

„ერთ დღეს წმინდა ომართან ერთად ბაზარში მივდიოდი. ერთი ახალგაზრდა ქალი წმინდა ომარს წამოეწია და:

„ო, მართლმორწმუნეთა მბრძანებელო, ქმარი მომიკვდა, სარჩენად წვრილშვილი დამრჩა. ღმერთმანი, არავითარი სარჩო არ გამახნია. თავისთავის რჩენის საშუალებაც არა მაქვს. არც ნათესი მაქვს, არც მეწველი ცხოველი მყავს. ვიბრძვი, რომ შვილები გაჭირვება-უქონლობის გამო დაღუპვისგან გადავარჩინო. მე ჰუფუფაუ ბინ ეიბა ელ-ლიფარის ქალიშვილი ვარ. მამახემიც ჰუდეიბეს ბრძოლის დროს დაიღუპა.“

წმინდა ომარმა ამ სიტყვების გაგონებაზე თქვა:

„რა დიდი პატივია“.

შემდეგ მოტრიალდა და ზექათად გასაცემი საქონლის ადგილისკენ წავიდა. ერთი ძლიერი აქლემი შეარჩია, ორი ტომარა საკვები და ჩასაცემელდასახური გადაუკიდა, აქლემის ადვირი ხელში მისცა და დალოცა:

„აქლემი ჩაიბარე და წაიყვანე. ამის გახარჯვამდე ღმერთი უთუოდ გაგიხსნის წყალობის კარებს.“

გვერდით მყოფთაგან ერთ-ერთმა უთხრა:

„მართლმორწმუნეთა მბრძანებელო, ამ ქალბატონს ბევრი მიეცით!“

„მამამისი პუდებიებს ომში ალლაჰის შუამავლის გვერდით იბრძოდა. ვფიცავ ყოვლისშემძლე ალლაჰს, რომ ამ ქალბატონის მამამ, ძმამ და მე ერთი ციხესიმაგრის ასაღებად რამდენიმე ხანი ერთად დავყავით, მათ ციხესიმაგრის აღება შესძლეს და ნადავლისგან წილი ჩვენც მივიღეთ. ახლა, როცა მის შვილს უჭირს, მოვალე ვარ დავეხმარო,“ -უპასუხა ომარმა.

ეს მაგალითი ომარის გულისხმიერების ერთ-ერთი გამოვლინებაა.

შუამავლის თანამიმდევარი ესლეში გადმოგვცემს:

წმინდა ომართან ერთად ერთ ღამეს მედინას ვაყიმ გორაკებზე ერთ-ერთ დასახლებაში გავედით. ერთი სახლის წინ რომ გავიარეთ, ბავშვების ტირილის ხმა მოგვესმა. ქალს ბუხარში წყლით სავსე ქვაბი დაეღა.

წმინდა ომარმა ქალბატონს ბავშვების ტირილის მიზეზი გამოჰკითხა

„შიმშილის გამო“- მიიღო პასუხი.

წმინდა ომარმა ქვაბში ჩაიხედა და წვნიანისთვის საჭირო პროდუქტის მაგივრად ბავშვების მოსატყუებლად ჩაყრილი ქვები დაინახა. მას თვალები ცრემლით ავესო. მაშინვე ზექათის შემგროვებელი საწყობისკენ გაეშურა. ერთი ტომარა ფქვილი და სხვა აუცილებელი პროდუქტები ზურგზე წამოიკიდა და მოიტანა. ტომრის წაღებაში დახმარება მინდოდა, მაგრამ არ დამანება.

მითხრა: „ესლემ! მე მივუტან, ვინაიდან სახელმწიფოში ბავშვებისადმი ზრუნვაზე პასუხი განკითხვის დღეს მე მომეკითხება!

იმ ქალბატონის სახლში რომ მივედით, საჭმლის მომზადებაც მან ითავა. ცეცხლს უბერავდა და ქვაბს ურევდა. ბოლი თვალებსა და წვერებს ეფინებოდა. ასეთი წვალებით მოამზადა საჭმელი. თავისი ხელით

გადაიღო თეფშზე და ბავშვები თავისი ხელით დაა-
ნაყრა. ის მაშინ ლომივით შთამბეჭდავი იყო. არ გამ-
ოვლაპარაკებოვარ. სანამ ბავშვებმა თამაში და მხი-
არულება არ დაიწყეს, იქიდან ფეხი არ მოუცლია.

შემდეგ წამოდგა და ბრძანა:

*„ესლემ! იცი მათ პირდაპირ რატომ ვიჯექი? რომ
ვნახე ისინი ჩემს წინ ტიროდნენ, სანამ მათ სიცილისა
და მხიარულების განწყობა არ აღიდგინეს, ვერ დაე-
მშვიდდი.“*

იცოდეთ, რომ მადლიერებას, თავაზიანობასა და
ჯომერდობას პიროვნების უპრეტენზიოობაც თუ თან
ახლავს, ადამიანების ზნეობის დონისა და ღმერ-
თის კმაყოფილების მოპოვების საუკეთესო თვისებე-
ბია. სიქველე და მოწყალება პიროვნების ამქვეყნიუ-
რი გაჭირვებისგან დამცავი, იმქვეყნად ბედნიერების
მომტანია. თუ კი ამას მოთმინებაც ერთვის, სამახარ-
ობლოს ელოდეთ.

ეს ჰადისიც ნაირნაირი ამქვეყნიური შემთხვევე-
ბის მიმართ სათანადო მოთმინების და ღვთისადმი
მადლიერების აღვლენის აუცილებლობაზე კარგი მა-
გალითია:

*„მე მთელი თავისი ქცევითა და საქმით, ღრმად-
მორწმუნეობით მოხიბლული ვარ. ეს ქმედება მორწ-
მუნეთა გარდა სხვებში არ მოინახება. ისინი მათზე
მინიჭებული სიკეთისათვის ღმერთისგან მადლიერ-
ნი არიან. ეს კი მათთვისვე სასიკეთოა. თუ ღმერ-
თის მათდამი დაწერილ გამოსაცდელ გაჭირვებაზეც
მოითმენენ. ესეც მათთვის სასიკეთო იქნება.“*

(მუსლიმ, ზუჰდ, 64)

ერთ დღეს ალლაჰის შუამავლის წინაშე მედინა-
ში მცხოვრები ძალიან გაჭირვებული საგვარეულოს
წარმომადგენლები გამოცხადდნენ. ტანსაცმელშე-
მოფლეთილთ შიმშილისა და სიცხისგან კანი ძვლე-

ბზე შემწვარივით უჩანდათ. ამის მნახველი წმინდა შუამავალი ძალიან დამწუხრდა. ფერი ეცვალა: ბილალი ჰაბემს ეზნის კითხვა დაავალა და თანამიმდევრები მოახმობინა, თანამიმდევრებიც შეიკრიბნენ. ამ საცოდავ ადამიანებს ყველამ დახმარების ხელი გაუწოდა და საკმაოდ კარგადაც დაეხმარნენ *(მუხლიმ)*.

საზოგადოების სოციალურ შემადგენლობაში ღარიბის, მდიდრისა და საშუალო შექლების ადამიანთა ყოფნა გარკვეული აუცილებლობაა. ყურანის აიათებსა თუ ჰადისებში, სადაც ქვეყნად მოვლენილ შუამავალთა ცხოვრებაზეა საუბარი, კარგად ჩანს მათი ეკონომიკური მდგომარეობა. გასაგებადაა აღწერილი „მომთმენი ღარიბისა და ღვთისადმი მადლიერების გამომთქმელი მდიდრების“ დიდად ნაქები ორი ფენა.

ადამიანის მიზანი და სწრაფვა, ალლაჰის მონიჭებული სარჩოს ისევ ალლაჰის გზაზე გახარჯვაში, უქონლობისას კი მოთმინებაშია. აბდურრაჰმან ბინ აფვი, წმინდა აბუ ბექირი და მისი მსგავსნი ღმერთისადმი მადლიერების აღმვლენი მდიდრების, ხოლო აბუ ზარ ელ-ღიფარი, აბუ დერდა და მათი მსგავსნი კი მომთმენი ღარიბების წარმომადგენლები არიან. ამ ორივე ჯგუფის სულიერი ცხოვრების პირობები ერთმანეთთან ახლოს იდგა, ხოლო მათი შეხედულება - „*ქონება ღმერთს ეკუთვნის*“- იყო.

ამის გამო ისლამი, სიმდიდრეში ან სიღარიბეში მყოფ ხალხს სამოთხეს მახარობლობს თუ ისინი ამ ორივე შემთხვევაში უდიდესი ალლაჰის წინაშე კმაყოფილებას გამოხატავენ. ყოვლად ძლიერი ალლაჰი ადამიანებს, გაჭირვებულების დალოცვის ბარაქით დაეხმარება: წმინდა შუამავალი გვიხსნის:

„ალლაჰი მორწმუნეებს, შეჭირვებულთა დალოცვის, ნამაზისა და გულწრფელი ღვთისმსახურების მადლით დაეხმარება.“

(ნესაი, ჯიბად, 43).

ამ ჭეშმარიტებაზე დაყრდნობით, ღმერთის რჩეული წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს), ომში წასვლის წინ ღარიბ მორწმუნეებს თხოვდა, ღაშქარი დაელოცათ და გამარჯვებასაც ამ მადლით ელოდა. როცა წმინდა შუამავალი სუფას* მკვიდრთა სიღარიბეს ხედავდა, ამბობდა:

„თქვენ რომ ალლაჰის წინაშე თქვენთვის გამზადებული სიკეთეების შესახებ ცოდნა გაგაჩნდეთ, გაჭირვების მომატებას უფრო ისურვებდით...!“ (თირმიზი, ზუჰდ, 39)

ასეთნაირი მოწოდებით ამ უპოვართა საჭიროებებს მორწმუნე მდიდრების დახმარებით ავსებდა...

და ზოგჯერ, როცა ამჩნევდა, რომ შეძლებულეებსაც იმ პერიოდისათვის რაიმე დაბრკოლება ჰქონდათ, განმარტავდა:

„თავშესაფარი ბინის, დასანაყრებელი პურის, ადამიანის საფარავი ორგანოების დასაფარავი ტანსაცმლის და დასალევი წყლის გარდა სხვა ზედმეტი პროდუქტები და ნივთები ადამიანისათვის აუცილებლობას არ წარმოადგენს.“ (თირმიზი, ზუნდ, 30 ახმედ ბინ ჰანბელ I, 62),

„ქვესერის წყლის პირველი დამლეკები მუჰაჯირი ღარიბები იქნებიანო,“ აღნიშნავდა. (თირმიზი ვიამე, 15)

ამ ჰადისით შუამავალი გაგვიმარტავს, რომ უდიდეს ალლაჰს გამორჩეულად უყვარს სპეტაკი ღარიბი მორწმუნეები და მათ მოთმინებისა და ალლაჰისადმი მინდობისაკენ მოუწოდებდა.

გარდა ამისა, ბრძანებდა, რომ:

„თქვენს შორის გასაცოდავებელი, ჩამომხმარი, ტანსაცმელჩამოფლეთილი ადამიანებიც არიან, რომლებმაც ხელები რომ აიღონ და ღმერთის წინაშე რაღაც დაიფიცონ, ფიცი არ გაუტყდებათ.“⁴ (ასეთი პიროვნებები ჭეშმარიტი ალლაჰის წინაშე ცნობილი

ეპითეტით „ნაზ-ეპლის“ სახელით არიან ცნობილი. ვინაიდან ასეთი ადამიანები ჭეშმარიტი ალლაჰისაგან ძლიერი რწმენითა და მისი აღსრულების იმედით თუ რაიმეს მოითხოვენ, გამჩენიც მათ არ შეარცხვენს, აღუსრულებს. ბერა ბინ მალიქიც ამნაირთაგან ერთერთია.“
(თირმიზი, მენაყიბ, 54)

ენესის ძმას ბერას არც საკვები, არც თავშესაფარი გააჩნდა. ძალიან ღარიბად ცხოვრობდა. მიუხედავად ასეთი გაუსაძლისი პირობებისა, იგი ძალიან მომთმენი ადამიანი იყო. ასეთი პიროვნებები, ანუ სიღარიბის მომთმენი და ღმერთისადმი მინდობილი ადამიანები, შუამავლის განმარტების მიხედვით, მატყუარებად ნამდვილად არ მიიჩნევიან, რადგანაც ბერას, წმინდა ომარის ხალიფობის დროს, ისლამისათვის ბრძოლის ერთ-ერთ მომენტში, ლაშქრის სარდალთან, მდგომარეობიდან გამოყვანის მიზნით, დაუფიცავს:

„ღმერთს ეფიცავვარ, ხვალ ჩვენ გავიმარჯვებთ და მეც გმირულად დავეცემი!“

ღმერთმა ის არ შეარცხინა, მართლაც მეორე დღეს გამარჯვების საშუალება მისცა და ამ ბრძოლაში სურვილიც აუსრულა. ის იმ დღეს წყალობის მომნიჭებლის წინაშე გმირულად დაეცა! ეს შუამავლის საკვირველებათაგან კიდევ ერთი გამოვლინება იყო.

წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს), ცხოვრება მრავალ ასპექტში მაგალითის, სისპეტაკის. სიმართლის, ერთგულების, გულისხმიერების, მოწყალების და სინატიფის ნიმუშებითაა აღსავსე. ის მეუღლეს წმინდა აიშეს მიმართავდა:

„აიშე! ღარიბები გიყვარდეს! მათთან ახლოობა, მფარველობა გქონდეს, რომ ყოველის შემძლე ალლაჰმა განკითხვის დღეს მფარველობაში აგიყვანოს!“

აიშე! მოხოვნელი კარებიდან ცარიელი ხელით არასოდეს გაუშვა. ნახევარი ხურმაც რომ შეგეძლოს, მიეცი, ამით თავი ჯოჯოხეთის ცეცხლისგან დაიცავი! “
(თირმიზი, ზუჰდ 37)

ისლამი პროგრესის სისტემაა. ამიტომ იგი მასზე წინ დაფუძნებული მცდარი შეხედულებების ნორმაზე დაყვანისათვის იღვწის. კარგ ქცევებს განავითარებს, უარყოფითს ჩარჩოში მოაქცევს, დასახულ ფარგლებს დაუქვემდებარებს.

მისთვის საზიანო და საწინააღმდეგო, თავს-მოხვეულ მეთოდებს კრძალავს და დროთა განმავლობაში გაუკუღმართებულ საკითხებს ჩამოაშორებს, მისი სწორი გზით განვითარებას უზრუნველყოფს. ამ საკითხის ყველაზე ტიპიური მაგალითი ისლამის მონებისადმი მოპყრობაა. ისლამი ძალადობის მსხვერპლად, მონებად ქცეულ ადამიანებს ღირსეულთა დონეს უთანასწორებს და დროთა განმავლობაში საზოგადოების გათანაბრებისათვის, მონობის საბოლოო მოსპობისათვის და საზოგადოებაში მონათა დაფასებული ადგილის დამკვიდრებისათვის იღვწის.

მონები, უმეცრების ხანაში, გაუსაძლისი პირობების მსხვერპლს წარმოადგენდნენ. ისლამის პირობებში კი მოდერნიზებული სასახლეების მსახურების რანგში ავიდნენ და მაღალი საფეხურებისაკენ მიმავალი გზა გაეხსნათ. ისინი ჩაგვრისგან განთავისუფლდნენ და სხვა წევრებისგან არ განირჩევიან. წმინდა შუამავალი, მოსამსახურე პერსონალის მფლობელებს ასე უბრძანებს: „*თქვენთან ერთად აჭამეთ, თქვენსავით ჩააცვით.*“ მან ეს საკითხი ისლამის ერთ-ერთ პრინ-

ციპად აქცია. სისასტიკეში მყოფი მონები, ისლამის წყალობითა და ბარაქით, ადამიანურ დონეს დაუბრუნდნენ და საზოგადოებაში თანასწორი ადგილი დაიკავეს.

მართლაც მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს), ომში ტყვედ აყვანილ მონებს ანთავისუფლებდა და აწინაურებდა. მონათა მწვალებელ წარჩინებულებს სასჯელად ჯოჯოხეთის ცეცხლით წვალებას ამცნობდა.

ისლამი უპირველესად ბრალეულობის წარმომავლობას განიხილავს. დამნაშავის გამოსწორებაზე ზრუნავს. ისლამში სასჯელი შვილისადმი დედ-მამის მიერ გატარებულ ღონისძიებას ჰგავს. ის პიროვნებას საზოგადოებიდან როდი დევნის, არამედ მისი საზოგადოების ღირსეულ წევრად ჩამოყალიბებისათვის იბრძვის.

აბბად იბნი შურაჰბილის სახელის ერთი მშვიერი, დარიბი სხვის ბაღში შეიპარა და ხურმა იგემა. რამდენიმე ცალიც ჯიბით გაიყოლა. ამ დროს მას ბაღის პატრონმა მიუსწრო და სცემა. ცემისგან გამწარებულმა აბბადმა წმინდა მუჰამმედ შუამავალთან (ს.ა.ს) უჩივლა. მან ბაღის პატრონი დაიბარა და ჰკითხა:

„არ იცოდი, რომ ის ერთ-ერთი უვიცთაგანი იყო? ჩადენილი დანაშაულის სიმწვავე არ იცოდა, (შენ ის ოდესმე დაარიგე?) თანაც ის მშვიერი იყო. ის შენ არ უნდა გეცემა.“

(ნესაი, ადაბულ ეაზა, 21. აბუ დავედ, 85).

ბაღის პატრონი შეცდომის გამო შეწუხდა. ცოდვის მოსანანიებლად და პატიებისათვის აბბადს ხურმა და ერთი ტომარა პური უწყალობა.

ეს ქმედება ქურდის დაცვა კი არ არის, არამედ დანაშაულის წინაპირობათა აღმოფხვრის, ადამიანთა დანაშაულისაგან განშორების მცდელობაა. წმინდა შუამავალი: *-ასეთი დანაშაულის ჩამდენი ჩემი ქალიშვილი ფატიმაც რომ ყოფილიყო, არ დავეინდობდი, უსათუოდ დავსჯიდიო-* ბრძანებდა.

წმინდა შუამავალი მონებისა და ტყვეების მიმართ ძალიან გულისხმიერი და დამთმობი იყო. *„ისინი თქვენი თანამოდძენი არიან. საჭმელ-სასმელი არ მიაკლოთ.“* (მუსლიმ, ეიმან, 36-38) აფრთხილებდა მორწმუნეებს.

მონის განთავისუფლება რომ დიდი ღვთისმსახურების აღსრულებას ეტოლებოდა, ყველას ხშირად შეახსენებდა. ერთ დღეს წმინდა შუამავალს მონისადმი აბუ ზერის ხისტი დამოკიდებულება შეუნიშნავს, ძალიან დამწუხრებულა და უთქვამს:

„აბუ ზერ! შენ აქამდე კიდევ უვიცობის ხანის ტრადიციებს ადგახარ?“

„ღმერთის გაჩენილთ ვნებას ნუ მიაყენებ. ხასიათში თუ ვერ ეწყობი, გაანთავისუფლე. მძიმე ტვირთით ნუ დატვირთავ, თუ ტვირთი მძიმე მოუვა, მიეხმარე.“ (მუსლიმ, ეიმან, 38).

ერთმა კაცმა მონა და მხევალი შეაუღლა. შემდეგ კი მათი განქორწინება მოიწადინა. მონამ მდგომარეობა წმინდა შუამავალს აცნობა. ამის შესახებ წმინდა შუამავალმა მონის პატრონი გააფრთხილა:

„დაქორწინება ან განქორწინება შენი მოვალეობა არაა. მათ საქმეში ნუ ჩაერევი“.

აღლაპის შუამავალი მონების პატრონებისგან ყოველთვის მონებისადმი პატივისცემას ითხოვდა.

ერთმა მხევალმა ფქვილის საყიდლად წადებუელი ფული დაჰკარგა. პატრონი მცემსო, შიშით შინ ვედარ წავიდა და ტირილი დაიწყო. როცა შუამავალმა

ეს შენიშნა, ფული მისცა, პატრონისათვის რომ აეხსნა, სახლამდეც მიაცილა. მეპატრონე დაარიგა და მიმტყვებლობის სიკეთეზე ესაუბრა, მონის მეპატრონე გააკეთილშობილა.

აქ კიდევ ერთი რამ მინდა, შეგახსენოთ:

ისლამში მონათა მიმართ მოპყრობა, ისლამის მოწინააღმდეგე მებრძოლთაგან ტყვედ აყვანილი პიროვნებების მიმართ ქცევის მაგალითებით შეიძლება გამოვამხეუროთ. გულისხმიერებისა და მოწყალების შემწეობით, მათი დაწინაურება და მაღალ საფეხურზე დაყენება ისლამის მიზანს წარმოადგენს.

მაგალითად, შუამავალმა მონა ზეიდი გაანთავისუფლა და თავის ქვეყანაში წასვლის ნება დართო. მან წასვლა არ ისურვა, დარჩა და ისლამის გზაზე საკმოდ მაღალ საფეხურზე ავიდა.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) იტყოდა:

„მონებს შრომა შეუფასეთ. მათ მიერ ნაჯაფარი შრომის საზღაური გადაუხადეთ. მათთან ყოფნა ნუ გეთაკილებათ. სუფრაზეც თქვენთან ერთად დასვით. დაფასებით მოეპყარით, საკვები არ დააკლოთ!

აღლაჰმა ისინი თქვენ დაგიმონათ. რომ ენებებინა, თქვენ დაგამონებდათ მათზე.“ *(გაზალი ქიმაი-სადეთ).*

ამის გამო ბევრი თანამიმდევარი წუხდა, მონის ვალი რომ არ ჰქონოდა, ათავისუფლებდა მას.

ქვეყნიერებისათვის წყალობად მოვლენილი შუამავლის ქალებისადმი მოპყრობა

ჯაპილიე ანუ უმეცრების ხანაში ქალებს საზოგადოების შეუფერებელ არსებებად თვლიდნენ. გარყვნილები არ გამოდგნენო, - შიშით ახალდაბადებულ გოგონებს ცოცხლად მარხავდნენ. მათი ეს ქმედება ნამუსის დაცვის მიზნითაც რომ ყოფილიყო, ამ საქმით უფრო დიდ ცოდვას სჩადიოდნენ. ჭეშმარიტი ალლაპი, ყურანის სურა ნაჰლის (ფუტკარი) 52-ე აიათში მათ, შესახებ ასე ბრძანებს:

„მათ, რომელიმეს, როცა გოგოს დაბადებას ამცნობდნენ, სახე დაეღვრიმებოდათ და ბორგავდნენ!...“

მხეველებს ღირსებააყრილ, გასართობი ნივთის დარად ეპყრობოდნენ. ალლაპის შუამავლის მითითებით და მცდელობით, ქალებმა მხოლოდ ისლამის დამკვიდრების შემდგომ დაიკავეს ღირსეული ადგილი, დედობის სიდიადე მხოლოდ ამის შემდგომ იქნა აღქმული. შუამავალი: „*სამოთხის გასაღები დედების ფეხს ქვეშაო*“ (ახმედ, ბინ ჰანბელ, III 929) ბრძანებს ჰადისში და ქალის და დედის ღირსებას განსაკუთრებულ შეფასებას აძლევს.

წმინდა შუამავლის მიერ ქალთა მიმართ ყურადღება და დაფასება ამ მაგალითში კარგად ჩანს.

ერთ-ერთი მგზავრობისას ენჯეშე სახელის ერთი მონა აქლემებს სიმღერ-სიმღერით მიერეკებოდა.⁵

5. აქლემებს გააჩნიათ სმენა. არჩევენ მუსიკალურობას, ამიტომ მწყემსები ცდილობენ შესაბამისად მოიქცნენ, რათა გაუადვილდეთ ქარავანის გარეკვა.

ამას წმინდა შუამავალმა მიაქცია ყურადღება. ვინაიდან აქლემებზე სუსტი სქესის წარმომადგენლები იხდნენ და შესაძლებელი იყო აქლემების აჩქარებით შეწუხებულიყვნენ, აქლემების გამრეკ მონას მიმართა: *„ენჯეშე! ყურადღება მიაქციე, შუშები არ დაამტვრიო.“* (ბუპარი, ეღებ, 95)

ამქვეყნიური ცხოვრების სულიერი სიმშვიდით, კეთილდღეობით გატარებისათვის შესაფერისი ქალის მნიშვნელობა ძალიან დიდია. ოჯახსა და ქონებას უპატრონებს, სახლს მოუვლის, შთამომავლობას დაგიტოვებს და ნამუსს შეინახავს, ოჯახს სულიერ კეთილდღეობას შეუქმნის. ოჯახის კეთილი განწყობა დედის ღმილით იწყება. ყველანაირი გაჭირვება შვილებს მათი გულისხმიერებით გაუქარწყლდებათ. შვილებისათვის კეთილდღეობის სურვილი, დედის გარდა, ასე ძლიერ ექნება ვინმეს განა? დედის გულის სითბოს გარდა სხვა ასეთი სითბო შეიძლება იყოს სადმე?

გამჩენი ღმერთის წყალობის ყველაზე ძლიერი ამთვისებელი დედაა. ქალბატონების კეთილი მბრძანებლობა დაფასებელი დედობის სიკეთით იწყება. *„სამოთხის გასაღები დედების ფეხის ქვეშაო.“* – ჰადისიც კეთილგონიერი დედების შესახებ ყველაზე მაღალ ისლამურ შთაბეჭდილებას ამკვიდრებს.

კარგი სურნელი სულიერი სიწმინდის, სიხალვათის მაუწყებელია. ნატიფი სულიერი ანგელოზები კი მოსაწონი, მისაბაძი და სანატრელი არსებები არიან. ნამაზი, ღმერთის მონა-მსახურის ღმერთთან საქმიანი შეხვედრა და ღვთიური სივრცეა, სულის მირაჯში ამაღლებაა.

ერთ-ერთი ჰადისით შუამავალი ასე გაგვიმარტავს:

„თქვენი ყველაზე სიკეთიანი საქმე მეუღლესთან კარგი დამოკიდებულებაა.“

(იბნი მაჯე, ნიქაპ, 50; დარიში, ნიქაპ, 55).

კიდევ ერთ ჰადისში კი ასე ბრძანებს:

„ადამიანის მიერ საკუთარი თავის, ოჯახის და ბავშვებისათვის სარჩოზე ზრუნვა იგივე შესაწირავია.“

ყველა ეს ჰადისი მტკიცე ოჯახის სიყვარულზე აღმოცენების დამკვიდრებას გვასწავლის.

ქვეყნიერების წყალობად მოვლენილი შუამავლის ცხოველების მიმართ მოპყრობა

ჯაჰილიეს ანუ უმეცრების ხანაში ადამიანები ცხოველებსაც ძალიან უმოწყალოდ და შეუბრალებლად ექცეოდნენ. აჭრიდნენ კუდსა თუ ორგანიზმის სხვა ნაწილებს და დაუნდობლად სცემდნენ. ამ სისასტიკის უარყოფითი მხარეების ახსნით წმინდა შუამავალმა ხალხი გონზე მოიყვანა. დღესდღეობით შემორჩენილი ტრადიციები: მამლების ჩხუბი, აქლემების ჭიდაობა და მისთანა ცხოველებთან დაკავშირებული სხვა გასართობი ქმედებები, უმეცრების დროის გადმონაშთებია.

წმინდა შუამავალმა ერთ დღეს გზაზე სახედად აღუდო ჯორი ნახა, ძლიერ დამწუხრდა და ბრძანა!

„აღლაჰმა დასწყევლოს, ვინც ამისთანა შეუბრალებლობას გააკეთებსო.“ *(ბუჰარი, ზეჰაიპ, 25).*

პირუტყვის დანიშვნისათვის დაღის გაკეთება უფრო უტკივარ ადგილზე დასაშვებად მიიჩნია.

ბუდეებიდან ჩიტის კვერცხების ამომღებ თავის თანამიმდევართათვის მიუთითებია:

„მაგისგან ბარტყები უნდა გამოიხეოს, მიიტანე და იქვე ჩააწყვე.“

გაძვალტყავებული აქლემის დანახვისას მეპატრონე გააფრთხილა: „ამ საცოდავი პირუტყვის მდგომარეობის გამო, ღმერთის განკითხვისაგან გეშინოდეს!“ (ისინი მშიერი არ დატოვოთ!).

აბდულაჰ ბინ ჯაფერი ასე გადმოგვცემს.

აღლაჰის შუამავალი ერთ დღეს ანსართაგან ერთერთის ბაღში იმყოფებოდა. ბაღში ერთი აქლემიც იყო. ის შუამავალს მოუახლოვდა, თვალთაგან ცრემლები სცვიოდა. შუამავალმა მიეფერა მას. აქლემმა ტირილი შეწყვიტა. შემდეგ შუამავალმა ბაღის მეპატრონეს დაუძახა და უთხრა:

„შენ ამ ცხოველის მბოძებელი აღლაჰისგან არ გეშინია? მან შენზე საჩივარი შემოიტანა, რომ მაწვალეებსო“.

ერთი ჰადისის მიხედვით:

„გინდათ ვითხრათ, ჯოჯოხეთიდან შორს და ჯოჯოხეთიც მისგან შორს რომ იყოს, ასეთი ადამიანი ვინ იქნება?“

„ეს ადამიანები ნატიფი, მიმტყვებელი, მოწყალე, ყურადღებიანი და რბილი ხასიათის პიროვნებები არიან..“

(ახმედ ბინ ჰანბელ, I, 415).

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) უმოწყალო და შეუბრალებელი ადამიანების მდგომარეობას ჰადისებში ასე გაგვიმარტავს:

„ცოდვილმა ქალმა უდაბნოში უწყლობისგან ქვიშის მღოკავი ძაღლი დაინახა. შეეცოდა, ფეხსაცმლით ჭიდან წყალი ამოიღო, მიუტანა და დააღუეინა.“

ამ სიკეთის წყალობით, ღმერთმა ცოდვები მიუტკევა. ერთმა ქალმა კი კატა მშვიერი დატოვა, უფრო მეტიც, მას მწერების ჭამაც არ დაანება, საბოლოოდ კატა შიმშილით მოკვდა. იმის გამო, რომ ქალმა კატას ჭამის საშუალება არ მისცა და არ შეიბრალა, ალლაჰმა იგი დასაჯა და ჯოჯოხეთის გზას გაუყენა.“ (ბუჰარი, ემბია, 54; მუსლიმ, სულამ 151, 154; ბირრი, 133 ნესაი, ქუსფ, 14)

წმინდა შუამავალი ამ განმარტებით, უმეცრების პერიოდის გაუნათლებელ ადამიანებს განანათლებს. ერთ დროს ადამიანების მიმართაც შეუბრალებელი, თავისივე ქალიშვილების ცოცხლად დამმარხავი ადამიანები, ცხოველების მიმართაც მწყალობლებად ჩამოაყალიბა.

ვინაიდან ზრდილობის განსახიერება შუამავალი პაწაწკინტელა ჩიტსაც კი უფროხილდებოდა, ცოდვიდან ეშინოდა, მისი მიმდევრებიც ასევე იქცეოდნენ.

აბდულლაჰის შვილი აბდურრაჰმანი გადმოგვცემს:

შუამავალთან ერთად მგზავრობისას ერთი ჩიტი შევნიშნეთ. გვერდით ორი ბარტყი ახლდა. ბარტყები ავიყვანეთ. ჩიტი მივიდა და ქვიშაში შეძერომა სცადა. ამ დროს მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) მოგვიახლოვდა და გვითხრა:

„შვილების წართმევით ეს ჩიტი ვინ დაამწუხრა? ის ბარტყები ახლავე მშობელთან მიიყვანეთ!“

ნადირობა, ისლამის კანონების მიხედვით, დასაშვებია. თუმცა ეკოლოგიური წონასწორობის შენარჩუნებას შუამავალი 1400 წლის წინ ქადაგებდა, ნადირობისთვის ნებადართულ და აკრძალულ დროებზე მიუთითებდა. ისეთ დროს ნადირობას ამართლებდა, შვილი, მშობლის მოკვლის გამო, მშვიერი რომ არ დარჩებოდა და შვილის ჩამოშორების გამო, მშობელი რომ არ დაღონდებოდა.

ამ ჰადისის წინ წამოწევის მიზეზი და მიზანი ის არის, რომ მორწმუნეები შემბრალებელი უნდა იყვნენ ყველა არსების მიმართ. ისლამის მიხედვით, გველები და კიბორჩხალაც კი არ უნდა აწვალთ, ერთი დარტყმით, წვალების გარეშე უნდა მოიკლან. შუამავალი მიუთითებს: *„ქვეწარმავლების ადამიანებისადმი თავდასხმისას, მათ ჩამოსაშორებლად ერთი დარტყმით მომკვლელებთან შედარებით, ორი დარტყმით მომკვლელები უფრო ცოტას, ხოლო სამი დარტყმით მომკვლელები ორი დარტყმით მომკვლელებზეც უფრო ნაკლებ მადლს მოიგებენო.“* (გაზალი, ქიმიია საადეთ) საშიში და მტაცებელი ცხოველების მიმართაც კი მოწყალების გამოჩენას გვირჩევს. ეს ხომ მიმტვევბლობის უდიდესი გამოვლინებაა.

გარდა იმისა, რომ ცხოველებისადმი გულიან მოპყრობას გვიბრძანებს, მათდამი წყევლასა და ცუდი სიტყვებით მიმართვასაც გვიკრძალავს. მაგალითად, **„ბათნუბუვათის“** ბრძოლაში წასვლისას თანამიმდევართაგან ერთ-ერთმა ნელა მავალი აქლემი დასწყევლა. შუამავალმა ის მაწყევარი აქლემიდან ჩამოაქვეითა და მიმართა:

„დაწყველილი აქლემით ჩვენთან მეგზურობას ნუ იზამ! ფრთხილად იყავით. წყევლას მოერიდეთ. ბავშვებსა და საქონელსაც არ დასწყევლოთ!“

(მუსლიმ, ზუჰდ, 74)

შუამავლის საქმეების მიმბაძველი **„სულთანულ-აარიფინ“** ზედსახელით ცნობილი ბეიაზიდი ბისტამი ღმერთის სიყვარულით იმდენად გამოირჩეოდა და განიმსჭვალებოდა, რომ გამჩენისადმი პატივისცემის გამო ყველა სულიერი არსებისადმი სენტიმენტალური სიბრაღულით დიდ განსაცდელში ვარდებოდა.

ბეიაზიდ ბისტამმა მგზავრობისას ერთი ხის ძირას ცოტა ხანს შეისვენა და შემდეგ გზა განაგრძო.

გზაზე მის ზურგჩანთაზე მოსიარულე რამდენიმე ჭიანჭველა შეამჩნია და დამწუხრდა, რომ ისინი თავიანთ ბუდეს მოსწყვიტა და ლტოლვილებად აქცია. უკან დაბრუნდა და ჭიანჭველები თავიანთ ბუდეს დაუბრუნა. ეს მაგალითი ალლაჰის შუამავლის ეთიკური ქცევის განმეორების ერთ-ერთი ნიმუშია.

ყოველივე ეს, შუამავლის განმარტებების სიძლიერეზე მიუთითებს და სიკეთის კეთების მოწოდებითაა აღსავსე. მან ერთ აქლემზე ცუდად მომპყრობი დაინახა, დამწუხრდა და მიმართა:

„მიტევებლობას ჩამოშორებული, ყველა სიკეთისაგან ჩამოშორებულია.“

მუსლიმანის ნიშანდობლივი მოვალეობა მიტევებაა. ყოველი საქმის დაწყებისას **ბესმელეს** წარმოთქმაში გამჩენი ჩვენში მიმტევებლობას გამოავლენს. თანაგრძნობის უნარი ყველა მუსლიმანის განსაკუთრებული თვისებაა.

ალლაჰის საყვარელ დეთისმსახურთაგან ფუდაილ ბინ იადის მაგალითი მუსლიმანთათვის ერთ-ერთი საუკეთესოა:

ფუდაილი ერთ დღეს მტირალი უნახავთ:

„-რატომ ტირი?“ შეეკითხნენ.

მანაც უპასუხა:

„-ჩემზე დესპოტურად მომქცევი ერთი საცოდავი მუსლიმანის სიბრაღულის გამო მეტირება. ჩემი დარდი განკითხვის დღეს მისი საჯაროდ შერცხვენაა“.

ყოველივე ეს კი მუჰამმედისეული გულმოწყალების წმიდათაწმიდა მოქმედებებია.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) გვასწავლის:

„ქვეყნად ყველა არსება შეიცოდეთ, რომ ალლაჰმაც თქვენ შეგიბრალოს!“

(თირმიზი ბირ, 16)

სამყაროს წყალობად მოვლენილი შუამავლის მოპყრობა ობლებისადმი

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) ჰადისში ბრძანებს: *„ყველაზე ლამაზი ოჯახი, ობლებისადმი კარგად მომპყრობი ოჯახია. ყველაზე ცუდი ოჯახიც ობლისადმი ცუდად მომპყრობი ოჯახია.“*

(იბნი მაჯჟე, ეღებ, 6)

წმინდა ყურანში ობლის დამცველი მრავალი აიათია. გამჩენი ობლის მიმართ გულჩვილობას გვიკარნახებს:

„ობლებს ნუ გააწვალებთ! (ცუდად ნუ მოეპყრობით)“

(სურა დუჰა, აიათი 9)

წმინდა შუამავალიც თანამიმდევრებს სშირად ეკითხებოდა:

„დღეს ერთ ობოლს მოესიყვარულეთ? ვინმე ავადმყოფი მოინახულეთ? მიცვალებულის დასაფლავებაზე დაეხმარეთ? (თაბერანი, საპიბულ ჯამი 80).

წმინდა შუამავალი საზოგადოებაში გულდაწყვეტილთა მიმართ, ძალიან ძვირფასი და ყოველთვის გასათვალისწინებელი ქმედებების შესრულებას გვასწავლიდა.

ერთ სხვა ჰადისში:

„ვინც თავისი მეურვეობის ქვეშ მყოფ ობლებს კარგად შეხედავს, ის სამოთხეში ჩემთან ერთად დამკვიდრდება.“

(ბუჰარი, ეღებ, 240)

ასეთი განმარტებით ახალისებდა თანამიმდევრებს.

წმინდა შუამავალთან ერთი ვინმე გულქვაობის გამო დააბეზღეს. შუამავალმა იმ პიროვნებას გამოს-

წორებისათვის ასე შეუთვალა: „*ობოლს მოეფერე და ღარიბები დააპურე.*“ (აჰმედ ბინ ჰანბელ, II, 26)

წმინდა შუამავალი ობლად დაიბადა და ამქვეყნადაც და იმქვეყნადაც ობლობის პატივი და ღირსება მოიპოვა. აჰმედ ასლანი ერთ ლექსში ობლის ყოფას ლამაზად აღწერს:

ობოლს გამჩენი ჰპატრონობს
 ნუ აწყენო, ერიდეთ ცოდვას...
 ობოლს უძღურად ნუ ჩათვლით;
 ობოლს ცრემლებიც იცავს!

სამყაროს წყალობად მოვლენილი შუამავლის მეზობლის მიმართ ვალდებულებების შესახებ დარიგებანი

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) მეზობლების მიმართ დიდ ყურადღებიანობას მოითხოვდა. ჰადისში ასე გვიხსნის:

„*ჯებრაილი ყოველთვის მეზობლების მიმართ ვალდებულებას მიხსნიდა. ვფიქრობ, ამ მოთხოვნებების მიხედვით, მათ (მეზობლებს) ჩემი ქონებიდან მემკვიდრეობა ერგოთ!*“ (ბუჰარი, ედებ, 28, მუსლიმ, ბირრი, 146).

სხვა ჰადისში ასეა განმარტებული:

„*ურწმუნო მეზობლის მიმართ მორწმუნეს ერთი ვალდებულება აქვს, მორწმუნის მიმართ ორმაგი, ხოლო მორწმუნე ნათესავის მიმართ სამმაგი.*“

(სუეუთი, ჯამიუს-საიირ, 146).

მეზობლის ფანჯარაში ჭვრეტისაგან თავშეკავება, შენი საჭმლის სუნიით მეზობლის შეწუხებისგან მო-

რიდება, მისთვის მიუღებელი ყველანაირი ქცევისგან მორიდება, ყოველივე ესენი მეზობლის მიმართ შენი ვალდებულებათაგანია.

წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) თანამიმდევართაგან ძალზედ ღარიბმა აბუ ზერრი ღიფარმა თქვა:

„წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს) საჭმლის მომზადების დროს წყლის დამატებაზე მიმითითა, რომ წილი მეზობლებისთვისაც მერგუნებინა.“

(იბნი მაჯუ, ეთთიმე 58).

აბუ ზერრი ღარიბ საჰაბეთაგანი იყო. მას საკმაოზე მეტი პროდუქტი არ ჰქონდა. ისღა დარჩენოდა წყლის დამატებით რაოდენობა გაეზარდა, რომ მეზობლებისთვისაც გაენაწილებინა. ამ ჰადისით ჩანს, რომ უქონლობაც კი არ გვათავისუფლებს მეზობლის მიმართ მოვალეობისაგან.

ქვემოთ მოყვანილი ჰადისი კარგად გვიხსნის მეზობლების მიმართ შუამავლის თანამიმდევრების ქცევის მაგალითებს:

აბდულლაჰ იბნი ომარი გადმოგვცემს:

„შვიდი ღარიბი ოჯახი იყო. ერთ-ერთმა მათგანმა ერთ-ერთს ცხვრის თავი უფეშქაშა. ამ მეზობელმა გაითვალისწინა, რომ მის მეორე მეზობელს უფრო უჭირდა და მას გაუგზავნა. იმანაც ასევე სხვა მეზობელს. ასე, ერთიმეორის გაკითხვაში, ცხვრის თავი ისევ ძველ პატრონთან დაბრუნდა.“

აღლაჰის შუამავლის გულისხმიერება მიცვალებულთა მიმართაც ვრცელდებოდა.

მიცვალებულისათვის ყველაზე უწინ გასათვალისწინებელია მისი ვალის დაფარვა. ღმერთის რჩეული

მიცვალებულის ნამაზის ღოცვის წინ, მის ვალებს მოიკითხავდა. ვალის დაფარვამდე ან დავალიანების დაფარვაზე თავდები პიროვნების მონახვამდე, მიცვალებულის ნამაზს არ ილოცავდა.

მიცვალებულის დავალიანებით (ადამიანთა მიმართ ვალით) დასაფლავება წმინდა შუამავალს ძალიან აშინებდა. რადგან ის, დიდი წყალობისა და გულისხმიერების გამო, მორწმუნის სასჯელისგან განთავისუფლების მცდელობას არაფერს აკლებდა.

ქვეყნიერებისათვის წყალობად მოვლენილი შუამავლის ქცევა მტრისა და ურწმუნოთა მიმართ

აბუ ბასრა აღლიფარი, სანამ ისლამს აღიარებდა, იმ დროის ამბავს ასე იხსენებს:

„მედინაში მივედი. წმინდა შუამავალს ვესტუმრე. იმ ღამეს შვიდი თხის რძე სულ მე დაველიე. ჩემთვის, ამ ცხოველური ქცევის გამო, მას არაფერი უგრძობინებია. იმ ღამეს წმინდა შუამავალი უჭმელი დარჩა. მას ამის გამო წუხილი არ შეუმჩნევეინებია. როცა მის შინაგან მაღალ კულტურას დავაკვირდი, გონს მოვედი და ისლამი ვაღიარე..”

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) აღლაჰის მიერ ქვეყნიერებისათვის წყალობად მოვლენის გამო ყველაფრის მიმართ მოწყალე იყო. ერთ დღეს მას თხოვეს ურწმუნონი დაეწყევლა, მან კი უპასუხა:

„ღმერთმა მე ამქვეყნად დასაწყევლად კი არა, ქვეყნიერების წყალობად მომავლინაო.”

(მუსლიმ, ფუდაილ 126, თირმიზი დააკუთ, 118).

მუსლიმანობის ახსნა-განმარტებისათვის ტაიფში მოგზაურობისას, უმეცარმა და ეგოისტმა წარმართმა

ტაიფელებმა შუამავალს ქვები დაუშინეს. მაშინ წმინდა ჯებრაილმა მას ჰკითხა:

„ამ ორი მთის ერთიმეორეზე შეხეთქებით ეს ტომი გავანადგურო?“ წმინდა შუამავალი ამას არ დაეაბულდა და ქვების დამშენ ურწმუნოებზე ლოცვა აღავლინა: *„ღმერთო! ეს ხალხი სწორ გზაზე დაადგინე. მე შენ გთხოვ, ამ ტომისგან უაღრესად მორწმუნე პიროვნებები ვიხილო“*. ამ დალოცვის სიკეთით ტაიფელები მალე მორწმუნე მუსლიმანებად შეიქმნენ.

ქვეყნიერებისათვის წყალობად მოვლენილი შუამავლის მიმტვევებლობის მაგალითები

ყოვლისშემძლე ალლაჰს მიტვევება—პატიება უყვარს. შეცდომაზე, ვისაც გულში სინანული ჩაუდგება და მონანიებას გადაწყვეტს, ალლაჰი მას პატიებას ჰპირდება. წმინდა ყურანით ალლაჰი გვამცნობს, რომ როგორც თვითონაა მპატიებელი, მპატიებელი ადამიანებიც ძალიან უყვარს.

პატიების მიზანი ადამიანთა ცოდვებისადმი შემწყნარებლობა, ღმერთის ბრძანებათა შესრულება და აკრძალვებისაგან ჩამოშორებაა. პატიების ყველაზე კარგი ნიმუში შუამავლის ცხოვრების მაგალითებია. უჰუდის ბრძოლაში შუამავალმა ჰამზას შიგნეულის გამომფატრავ და ჟინით გულღვიძლის დამღეჭავ ჰინდის, ისლამის მიღების გამო, მექას განთავისუფლების დღეს აპატია. ჰინდი შუამავალს უკან დაედევნა:

„ალლაჰის შუამავალო! მე მიცანით?“— შეეკითხა.

წმინდა შუამავალმა, უჰუდის ომიდან ხუთი წლის გასვლის მიუხედავად, ჰინდის მიერ ჰამზას შიგნეულის ხალისიანად დაღეჭვის დაუვიწყებლობის მისახვედრად თქვა:

„მე ბიძახემის გულღვიძლის დაღეჭვას ოდესმე დავივიწყებ განა? ქელიმეი თევჭიდის ბარაქისა და ღირსების წყალობით, ის სისასტიკე მაინც აპატია.

აღლაჰის შუამავალმა მექას განთავისუფლების შემდეგ მექელებს მიმართა:

„ყურაიშელთა ტომის წარმომადგენლებო! ახლა თქვენს მიმართ როგორ ვიმოქმედებთ, წარმოვიდგენიათ?“

ყურაიშელებმა უპასუხეს:

„ჩვენ თქვენგან სიკეთის და ხეირის გარდა არაფერს ველით, „სიკეთეს გააკეთებთ!“, – ვფიქრობთ. შენ დიდსულოვანი და სიკეთის პატრონი, ერთ-ერთი ძმა ხარ! კეთილშობილების, დიდსულოვნებისა და სიკეთის პატრონი ძმის შვილი ხარ“.

შემდგომ შუამავალმა უთხრა:

„მეც წმინდა იუსუფის ძმებზე ნათქვამის მსგავსად: „დღეს თქვენ არანაირი თავის დასახრელი და საჩოთი-რო არ გაქვთ!“ – გეუბნები, თქვენ თავისუფლები ხართ, ვერავინ შეგ ზღუდავთ!“

ერთ დღეს მათ ასე მიმართა:

„ეს დღე მიტევების დღეა. ეს დღე აღლაჰის მიერ ყურაიშელთა ისლამით გაძლიერების და ამადლების დღეა.“

აბუ ჯეჰილის შვილი იქრიმე ისლამის ცნობილი მტერი იყო. მექას განთავისუფლების შემდეგ იემენში გაიქცა. მისმა მეუღლემ ისლამი ადრე მიიღო და შემდგომ, როცა ცოლმა იქრიმე შუამავალთან მოიყვანა, შუამავალი მას კმაყოფილებით შეხვდა:

„ო, გადახვეწილო მხედარო, კეთილი იყოს შენი მოსვლა!“ – მიმართა და მუსლიმანთა მიმართ ჩადენილი უკეთურობები აღარც შეუხსენებია, ისე აპატია.

ჰაბირი ბინ ესედიც მუსლიმანთა დაუნდობელი მტერი იყო. მექადან მედინაში ჰიჯრეთის დროს მან შუამავლის ქალიშვილი ზეინაბი აქლემიდან განზრახ გადმოაგდო. ზეინაბი ფეხმძიმედ იყო და ამის გამო ბავშვი დაკარგა. ჰაბირმა, გარდა ამისა, სხვა ამისთანა მრავალი უკეთურობა ჩაიდინა. მექას განთავისუფლების შემდეგ გაქცევა უნდოდა, მაგრამ ვერ მოახერხა. შემდეგ ისლამი აღიარა და წმინდა შუამავლის წინაშე წარსდგა. შუამავალმა კი მასაც ყველაფერი აპატია.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) ხშირხ-შირად დვთისადმი თხოვნას ალავლენდა:

„ღმერთო, ჩემს მიმდევრებს აპატიე, რამეთუ ყველაფერს უვიცობით ჩადიან! (იბნი მაჯჰე მენახიქ, 56; აჰმედ ბ. ჰანბელ, IV, 14)

ჰამამეს სახელის ერთმა ვინმემ, (როცა გამუსლიმანდა,) მექას წარმართებთან სავაჭრო ურთიერთობები გაწყვიტა. მექელებმა გაკვირვებით წმინდა მუჰამმედ შუამავალს (ს.ა.ს) მიმართეს. წმინდა შუამავალმა ჰამამეს წერილი გაუგზავნა და ვაჭრობის გაგრძელება დაავალა. საქმე იმაში იყო, რომ ის წარმართები ადრე მუსლიმანებს სამი წლის განმავლობაში ბაზრობებზე არ უშვებდნენ. ღმერთის რჩეულმა იმათაც კი აპატია. ამ გულკეთილობის შემხედვარე წარმართებმა ცოტა მოგვიანებით დაფიქრდნენ და ისლამი აღიარეს.

ერთ დღეს ოთხმოცკაციანი უარმყოფელთა ჯგუფი ალლაჰის შუამავალთან მივიდა და მისი მოკვლა განიზრახა. ჩანაფიქრი გამოაშკარავდა და ყველანი დაატყვევეს, მაგრამ წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს) ისინიც შეინდო და გაანთავისუფლა.

ჰაიბერში ერთმა ებრაელმა ქალმა ღმერთის რჩეულს საჭმელში საწამლავი შეაპარა. შუამავალმა შენიშნა.

ქალმა დანაშაული აღიარა. შუამავალმა ამ ქალსაც მიუტევა, რადგანაც ყურანში გამჩენი მიუთითებს:

„(მუჰამედ). შემწყნარებლობა ირჩიე, სიკეთე ბრძანე, და უმეცართ(აგან) განერიდე.“

(სურა არაფი, აიათი 199)

წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს) ყურანისეული ბრძანებების უზადო შესრულების ცოცხალი მაგალითი იყო. მის მიმართ ჩადენილ დანაშაულს ღიმილით მაშინვე მიუტევებდა. სხვების მიმართ ჩადენილ დანაშაულზე, რაც შეიძლება ჩქარა, საქმის გამოსწორებას მოითხოვდა, დაზარალებულის დაკმაყოფილებასა და ნაკლოვანების აღმოფხვრას ცდილობდა.

თანამიმდევართაგან უსამემ წარჩინებული ერთი ოჯახის ქალიშვილის ქურდობაზე პატიება სთხოვა. წმინდა შუამავალს სახეზე ფერი ეცვალა და შემოფოთებულმა ხისტად უთხრა;

„ამ ქურდობის ჩადენისათვის ჩემს ქალიშვილს, ფატიმასაც არ ვაპატიებდი და ხელს მოვაჭ-რიდი!“

(ბუნარი, პუღუდ, 12)

მისი ბიოგრაფია მოკეთეთათვის სიამაყის მომგვრელი, თუმცა თავის მხრივ მრავალგვარი სიძნელით სავსე ისტორიაა. წმინდა შუამავლის ზნეობის გზაზე სულიერებაზე დაფუძნებულ მაგალითებში აღნიშნული დათმობა-მიმტევებლობისა თუ სხვა მომენტე-

ბი მხოლოდ ისლამის ნორმების დაცვის, ღმერთის ბრძანების აღსრულების გამოვლინებაა.

წმინდა ალი ღვთიურ გზაზე ერთი ბრძოლის დროს ერთ ფალავანს შეერკინა, წააქცია და ყელი რომ უნდა გამოეჭრა, სიკვდილის პირისპირ მყოფმა მეტოქემ ალის სახეში შეაფურთხა. ამის შემხედვარე წმინდა ალიმ ხმალი ქარქაშში ჩაავი და მეტოქეს თავი დაანება.

სიკვდილს გადარჩენილი ურწმუნო, ალის მიერ ჩადენილი, მისთვის წარმოუდგენელი მიმტვევებლობისა და პატიების გამო, გაკვირვებული დარჩა.

მან წმინდა ალის მიმტვევებლობის საბაბი ჰკითხა.

ამ ამბავს ენამახვილი, საუბრის ოსტატი მეკლენა ასე განმარტავს:

ის კაცი ეუბნება:

„ალი! ყელზე მიბჯენილი ხმალი უკან წაიღე! ადვილად შეგეძლო მოგეკალი, მაგრამ ეს არ გააკეთე და სული მაჩუქე. რამ გამოიწვია, რომ შენმა ძლიერმა ბრახმა გადავიარა?“

„ალი! ახლა გავიგე, რომ ეს ღვთიური საიდუმლოებაა. ვინაიდან უხმლო ადამიანის მოკვლა მხოლოდ ღმერთის საქმეა. ეს საიდუმლოება უნდა განმიმარტო!“

მოწინააღმდეგის ამ სიტყვებზე წმინდა ალიმ უპასუხა:

„ადამიანო! იცოდე, რომ მე ხმალს მხოლოდ ღმერთის კმაყოფილების მოსაპოვებლად ვხმარობ. ვინაიდან მე ალლაჰის მონა ვარ, ჩემი ორგანიზმისა და წადილის მონა არ ვავხდები?...“

„შენმა შეფურთხებამ ამაღელვა და ამ დროს რომ მომეკალი, აღელვებისაგან მოგკლავდი და არა ღმერთის გზის მოწინააღმდეგეობის გამო. ამიტომ ყველანაირი ქმედებისაგან თავი შევიკავე.“

„მე, მჭრელი ხმლის მსგავსად, თევზიდის სიწმინდით ვარ განმსჭვალული. ამის გამო ომში ადამიანთა ხოცვაზე უფრო მათი სიცოცხლის შენარჩუნებისათვის ვიღწვი.“

„ამის გამოა, რომ შენთან ბრძოლის დროს, შემოფურთხებისას ბრახის გამო მოკვლისგან თავი შევიკავე და ხმლის ქარქაშში შენახვა ვამჯობინე, რომ ღმერთისათვის სიკვდილის და ღმერთის გულისათვის სიყვარულის გამტარებელ წარმატებულთაგანი ვიყო.“

ვნებასურვილებზე აყლილი მონა ადამიანები, მონებსა და ტყვეებზე უარეს დღეში არიან. ვინაიდან, მონა პატრონის ერთი სიტყვით შეიძლება განთავისუფლდეს, მაგრამ ვნებათა ტყვეობაში მყოფი, ცხოვრებისეული სიამტკბილობით მოვრალი მონა, სამუდამო მონობაში დარჩება.

სწორედ ამისათვის, მე ვნებებს არ აყვევი და შენი მოკვლისგან თავი შევიკავე.“

„ჰეი ადამიანო, ჩემში ალლაჰის ეპითეტების გამოვლინების გარდა სხვა თვისებები არ არსებობს, თუ კი შენც გსურს, ეზიარო ამ ჭეშმარიტებას, აქეთ გადმოდი და მე დამიახლოვდი, რათა ღმერთის წყალობით, შენც განთავისუფლდე. ვინაიდან, ალლაჰის წყალობა ყველანაირ ბოროტებას გადაფარავს.“

ამ სიტყვების შემდეგ ისლამის სინათლით განსხივოსნებულ მეტოქეს წმინდა ალი ასე არიგებს:

„ნამდვილად, შენ საშიშროებას აცილდი. ვნებანი შეიცანი. ახლა ღვთიური წყალობის მეშვეობით, ალლაჰის ჭეშმარიტებას ეზიარე.“

„ალლაჰის მიერ ისლამის ნათელით განსხივოსნებულ ადამიანო! ახლა ჩვენ ერთნი ვართ, ანუ შენც ერთ-ერთი ალი ხარ. ასეთ შემთხვევაში მე შენ როგორ არ მეყვარები?“

სამყაროს წყალობად მოვლენილი შუამავლის ხელგაშლილობა

იბნი აბბასი წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) ჯომარდობას ასე გაგვიმარტავს:

„აღლაჰის შუამავალი ადამიანთა ხელგაშლილობის უდიდესი მაგალითია,ის ხელგაშლილობის გამოვლინებას რამაზნის დროს უფროდაუფრო მოუმატებდა. სიცოცხლის მანძილზე მას მთხოვნელი უარით არ გაუსტუმრებია (ბუჰარი, ბედულ ვაჰი, 5-6; მესაი სიაამ, 2)

შუამავლის ჩვევთაგან ერთ-ერთი მთხოვნელის მიმართ ყურადღება, რაიმე შესაძლებლობის უქონლობისას, თავისი თავაზიანობით, მთხოვნელის გულის მოგების მცდელობაა. აღლაჰის შუამავლის ცხოვრების ასეთი ეპიზოდები კარგი მაგალითია ჩვენთვის:

შუამავალთან ერთი პატარა ბიჭი მივიდა. დედისთვის ხალათი მოთხოვა. ამ დროს წმინდა მუჰამმედ შუამავალს (ს.ა.ს) საშუალება არ გააჩნდა და ბიჭს დახმარება სხვა დროისათვის შეჰპირდა. ბიჭმა შემდგომ მოსვლაზე დედისგან შუამავლის ნახმარი ხალათის ჩუქების სურვილი გადასცა. წმინდა შუამავალი დასასვენებელ კუთხეში შებრძანდა, ხალათი გაიძრო და ბიჭს მიაწოდა.

ამ დროს ბილალი ეზანს კითხულობდა. შუამავალს ტანზე ჩასაცმელი ხალათი აღარ ჰქონდა, რომ ნამაზზე მეჩეთში წასულიყო. თანამიმდევრები დაინტერესდნენ და მას სახელში მიაკითხეს. მათ იქ შუამავალი უხალათოდ დახვდა. (თეფსირი, პაზინ, პაზრეთი, ჯაბირი)

წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს) ამით ქონების გაცემის, ხელგაშლილობის მაღალი დონე აჩვენა, მთხოვნელის ხელცარიელ გაშვებას თავისი საჭირო

ნივთების გაცემა ამჯობინა და ამით ხაზი გაუსვა თავის ხელგაშლილობას.

წმინდა შუამავალთან ერთი კაცი მივიდა, შუამავალის თხები დაინახა და მისგან ერთი თხა მოითხოვა. შუამავალმა კი მას ყველანი უფეშქაშა. ის კაცი თავის ტომში დაბრუნდა და შუამავალის ქცევით აღფრთოვანებული დარჩა:

„წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) გაღარიბების შეუშინებლად თავის ქონებას მთლიანად ღარიბებს უწყალობებდა“.

შუამავალთან კიდევ ერთი კაცი მივიდა. მისგან რაღაცას ითხოვდა. წმინდა შუამავალს საჩუქებელი არაფერი გააჩნდა.

შეწუხდა და სთხოვა: *„ვალში ნუ დამტოვებ მაპატიე, რომ ვერაფრით გეხმარებო“.*

თავის წინაპარ წმინდა იბრაჰიმ შუამავალის მსგავსად მუჰამმედ შუამავალიც (ს.ა.ს) არასდროს საჭმელს მარტოდ არ მიირთმევდა. მიცვალებულთა ვალების გადამხდელი შთამომავალთაგანი თუ არ აღმოჩნდებოდა, თვითონ გადაიხდიდა. ვალის დაფარვის გარეშე მიცვალებულს არ გაასვენებდა, ერთ ჰადისში გაგვიმარტავს:

„ხელგაშლილი ადამიანი სამოთხესა და ადამიანთან ახლოს დგას, ხოლო ჯოჯოხეთის ცეცხლისგან შორსაა, გაუმეტარი, წუწურაქი კი ღმერთისგან, სამოთხისგან და ადამიანებისგან შორსაა, ჯოჯოხეთის ცეცხლთან კი ახლოს!“ (თირმიზი, პირრი, 40).

სხვა ჰადისში ასე ამბობს:

„სიძუნწე და ცუდი ზნე, ორივე ცუდი ჩვევაა, ნამდვილი მორწმუნე მათგან შორს დგას!“ (თირმიზი, პირრი, 41).

ხელსაყრელ პირობებს, თავისი წილის ღარიბებზე მიცემით, ყოველთვის მათთვის საარსებო წყაროს გაჩენისათვის გამოიყენებდა. წმინდა შუამავალის

გარდაცვალების შემდეგ წმინდა აიშეს მისგან ერთი ქერის პური დარჩა. ამ პურის ბარაქიანობაზე ამბობს:

„იმ პურით დიდხანს იოლად გავდიოდი.“

საჭაბეტა (შუამავლის თანამიმდევართა) ხელგაშლილობა

წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) სპეტაკი და სან-იმუშო ყოფაქცევის მიბაძვაში მისი მეგობარნი ყოველთვის ერთიმეორეს ეჯიბრებოდნენ. ქვემოთ მოცემული მაგალითები ამ საპატიო შეჯიბრს ლამაზი ფორმით გადმოგვცემს.

წმინდა ომარი -აღლაჰი იყოს მისგან კმაყოფილი- გადმოგვცემს:

„ერთ დღეს შუამავალმა გვიბრძანა, წყალობა გაგვეცა. იმ დროს საკმაო ქონება გამაჩნდა და ვიფიქრე, აბუ ბექირს თუ გავუსწრებ ახლა უნდა გავუსწრო -მეთქი. ვთქვი და მთელი ჩემი ქონების ნახევარი შუამავალთან მივიტანე.

წმინდა შუამავალმა მკითხა:

„ოჯახისთვის რამე დაიტოვე?“

„ოჯახს იმდენი დაუტოვე, რამდენიც აქ მოვიტანე“ - ვუპასუხე მე.

აბუ ბექირმა მისი მთლიანი ქონება მოიტანა.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს) მასაც მკითხა:

„აბუ ბექირ: ოჯახს რა დაუტოვე?“

„მათ აღლაჰი და შუამავალი დაუტოვე“ უპასუხა აბუ ბექირმა. ასეთი პასუხის გაგონებაზე, ჩემთვის ჩავილაპარაკე:

„მე ვერასდროს და ვერავითარ შემთხვევაში აბუ ბექირს ვერ გავუხსწრებ მეთქი.“

ეს ორივე, წმინდა აბუ ბექირიცა და წმინდა ომარიც, თავიანთი ხალიფობის დროსაც კი არასდროს გადახრილან ამქვეყნიური ცხოვრების სიამოვნებისაკენ. ისინი გამოკერილი ტანსაცმლით დადიოდნენ, მაგრამ მოსახლეობის კმაყოფილებას იმსახურებდნენ. ის კი არა, რომის და ირანის მმართველებიც კი განცვიფრებული იყვნენ მათი ქველმოქმედებით. ორივე მათგანს ყოველივე ეს წმინდა შუამავლის ყოფაცხოვრებიდან ჰქონდა აღებული.

უგჭველია ის, რომ მათ ამ საქციელს დანარჩენი მეგობრებიც ჰბაძავდნენ. ერთ დღეს მათხოვარი მივიდა წმინდა ალისთან და დხმარება ითხოვა. წმინდა ალიმ თავის შვილებს ჰასანსა და ჰუსეინს მიუბრუნდა და უთხრა:

„წადით დედათქვენთან, 6 ღირჰემი გამოართვით და მოიტანეთ!“

ჰასანი და ჰუსეინი წავიდნენ, დედას 6 ღირჰემი გამოართვეს და მამას მოუტანეს. წმინდა ალიმ ეს ფული მათხოვარს გადასცა, სინამდვილეში თვითონ მას ესაჭიროებოდა, წმინდა ფატიმას ამით პურის ფქვილი უნდა ეყიდა.

წმინდა ომარი ჯერ სახლშიც კი არ იყო შესული, რომ ერთი ვაჭარი მივიდა მასთან, რომელიც აქლემს ჰყიდდა. მან აქლემი სახლზე გამოაბა და უთხრა: „140 ღირჰემად ვყიდი, ფული შეგიძლია შემდგომში გადამიხადო“. ბევრი დრო არ იყო გასული, რომ მეორე კაცი მოვიდა, რომელმაც აქლემი 200 ღირჰემად იყიდა, ფულიც ხელზე გადაუხადა და წავიდა.

წმინდა ალიმ 140 ღირჰემი აქლემის პატრონს გადაუხადა, დანარჩენი 60 ღირჰემი კი წმინდა ფატიმას დაუბრუნა და თან დასძინა:

„ხელგაშლილი, ვინც ერთ სიკეთეს მოიმოქმედებს, ერთი სიკეთის სამაგიეროდ, მას ათჯერ მეტი სიკეთე მიეზღება.“

ჩვენ 6 ღირჰემი ღარიბს მივეცით. უდიდესმა ალ-ლაჰმა ათმაგად გადაგვიხადა იგი!

წმინდა ჰუხეიფეს მიერ გადმოცემული ეს ამბავიც იმაზე მეტყველებს, თუ რაოდენ ხელგაშლილები და ურთიერთმოსიყვარულენი იყვნენ შუამავლის მეგობრები. მათ თავინთ თავს მეგობარი ერჩივნათ.

წმინდა ჰუხეიფე გადმოგვცემს: „იერმუქის ომში ვიყავით, ცხარე ბრძოლა უკვე დამთავრებული იყო, დაჭრილი მეომრები უდაბნოს ცხელ სილაში სულს დაფავდნენ, საშინელი სურათი იდგა. მე კი, როგორც იქნა, ძალა მოვიკრიბე და ბიძაშვილის ძებნა დავიწყე. სიკვდილის პირას მისულ დაჭრილებს შორის, როგორც იქნა, ამოვიცანი იგი, მაგრამ, რად გინდა, სისხლიდან დაცლილი უკვე სიკვდილის პირას იდგა და ვეღარ ლაპარაკობდა. მე მას წყლის მათარა ვაჩვენე და თვალთ შევეკითხე, დაღევედა თუ არა?

რა თქმა უნდა, სწყუროდა, რადგან წყურვილისაგან ტუჩები საერთოდ გაშრობოდა, თანაც თითქოსდა თვალთ მანიშნებდა, ამ მძიმე მდგომარეობიდან გამომყვანელი ერთადერთი საშუალების, წყლის მიწოდებას. საჩქაროდ მათარას მოვუხსენი პირი და ჩავიმუხლე, ის იყო თითქმის პირთან მიუტანე წყლიანი მათარა, რომ დაჭრილთა შორის იქრიმეს ხმა მოისმა.

„წყალი! წყალი! რა იქნება ერთი წვეთი წყალი, როგორმე!“

ჰარისმა გაიგონა თუ არა ეს შემზარავი კვნესა, ტუჩები მომუწა და თვალთ მანიშნა, რომ წყალი იქრიმესათვის მიმეწოდებინა.

ცხელ, გავარვარებული უდაბნოს სილაზე მწოდ **შეჭიდებს** შორის სირბილით მივირბინე იქრიმესთან

და ტუჩებისაკენ გაეუწოდე წყალი, რომ კვლავ სას-
ოწარკვეთილი კენესის ხმა მოისმა:

„რა იქნება, ერთი წვეთი წყალი მომაწოდეთ, ალლა-
ჰის გულისათვის, ერთი წვეთი წყალი!” ამ შემზარავი
გოდების გამგონე იქრიმემ წყალს მოარიდა ტუჩები
და მანიშნა, წყალი დაჭრილი იაშასათვის მიმეტანა.

მათართ ხელში გავიქეცი იქით, საიდანაც ხმა
მოისმა, როცა მივედი იაშასთან, იგი უკვე ბოლო სი-
ტყვებს წარმოსთქვამდა:

„დიდო ღმერთო! რწმენის გავრცელება-განმტკიცე-
ბის მიზნით გამართულ ბრძოლაში სული ჩვენი არა-
სოდეს დაგვიზოგავს, რა იქნება, ნუ დაგვტოვებ ნაკ-
ლულს **შეჰიდობის** პატივისგან და გვაპატიე ყოველი
დანაშაული!”

აშკარად ჩანდა, რომ იაშა უკვე შეჰიდობის შარ-
ბათით წყურდებოდა. ჩემს მიერ მიტანილი წყალი დაინ-
ახა, მაგრამ აღარ დასცალდა. დაწყებული „ქელიმიე
თეჰიდი” (არ არსებობს სხვა ღმერთი გარდა ალლაჰისა და
მუჰამედი მისი შუამავალი) ძლივსლა დაამთავრა.

საჩქაროდ უკან გამოვბრუნდი, სირბილით მივედი
იქრიმესთან, ვიფიქრე, ამას მაინც დავალეგინებ წყალს-
მეთქი, მაგრამ როცა მათარა გაეუწოდე, ვაი საოცრე-
ბავ! იქრიმე უკვე შეჰიდად დაცემულიყო!

ვიფიქრე, ეგება ბიძაშვილს ჰარისს მივუსწრო-მეთქი
და გავიქეცი. მაგრამ, სამწუხაროდ, ისიც გავარვარ-
ებულ ქვიშაზე უწყლოდ დახეთქილი ტუჩებით პირ-
აღმა, უსულოდ, იწვა. რაოდენ სამწუხარო იყო ჩემთვის
წყლით სავსე მათარაზე მზერა, რომელიც სამ მწყურ-
ვალე შეჰიდს შორის სირბილში ხელეებში შემომძრია,
როგორც საკვირველების ნიშანი.

ჩემი ცხოვრების მანძილზე მრავალი სიფათი შე-
მემთხვა, მრავალ უბედურებას გადავეყარე, მაგრამ ასე
მძიმედ არც ერთი შემთხვევა არ განმიცდია. მიუხ-

ელავად იმისა, რომ იმ სამეულს შორის არავითარი ნათესაური კავშირი არ არსებობდა, ისლამის შედეგად მათში ჩანერგილმა უდიდესმა ადამიანურმა და მეგობრულმა გრძნობებმა, ისეთი რწმენა და შემართება შემმატა, რომ ვფიქრობ, სიცოცხლის მანძილზე იმ ვითარების შედეგად შექმნილი რწმენითა და სულიერებით ვსაზრდობ”.

სამყაროს წყალობად მოვლენილ შუამავალში არსებული სისპეტაკე და სამართლიანობა

წმინდა მუჰამმედ შუამავალს (ს.ა.ს) განსაკუთრებით ეცოდებოდა ის ხალხი, რომლებმაც არ იცოდნენ, თუ რა იყო ცოდვა, მადლი, ალლაჰის ბრძანება და აკრძალული. იგი კარიკარ დადიოდა და რჯულს ქადაგებდა. ზოგჯერ კარებს მიუხურავდნენ კიდევ, რათა არ გაეგონათ მათივე გამჩენი ალლაჰის მოწოდებანი. მას ძალიან სწყინდა არა ის, რომ ასე ექცეოდნენ, არამედ ის, რომ ეს უვიცი ხალხი ვერ ხვდებოდა თუ რისთვის უნდა ეცათ თაყვანი, ერთადერთი გამჩენელი ღმერთისთვის თუ მათივე ხელით შექმნილი კერპ-ქანდაკეებისათვის. ასეთ ადამიანებს იგი ეუბნებოდა:

„ამის სანაცვლოდ არ ვითხოვ თქვენგან არავითარ სამაგიეროს”

(სურა საადი, აიათი 86).

უხსნიდა, რომ ყოველი მისი ქმედება მხოლოდ გამჩენი ალლაჰის წინაშე დამსახურებას ითვალისწინებდა.

არ არსებობდა და არც არსებობს ისეთი ვინმე, ვინც მას შეედრება სამართლიანობა-სისპეტაკეში. თვითონ ობოლი იყო, ამიტომ ბიძამისთან აბუ თალიბ-

თან ერთად დაიწყო ვაჭრობა. თავისი სამართლიანი ქცევითა და სიწმინდით ყველას გულში საპატიო ადგილი დაიმკვიდრა, ამიტომ მას „*ელ-ემინი*“ (სანდო) შეარქვეს. მას ყველა „სანდო“ სახელით მოიხსენიებდა.

მექელ მოწინავე ქალთაგან წმინდა ხატიჯე, გააოცა წმინდა შუამავლის სამართლიანობამ და სიწმინდემ, ეს იყო მიზეზი იმისა, რომ მან შუამავალს ცოლობა შესთავაზა. წმინდა ხატიჯე მთელი ცხოვრების მანძილზე უერთგულესი მხარდამჭერი იყო თავისი მეუღლისა. ის იყო პირველი, ვინც წმინდა მუჰამედ შუამავალს (ს.ა.ს) ერწმუნა. მან პირველმა დაამშვიდა იგი, როცა პირველად გარდმოევიდნა ყურანის პირველი აიათები და შეშინებული, თრთოლვით ჩამოვიდა პირას გამოქვაბულიდან.

აღლაჰის შუამავალმა თავისი ცხოვრება სპეტაკად განვლო. იმ ხალხმაც კი, რომლებმაც თავიანთი პირადი ინტერესებისა და ამბიციების გამო უარჰყვეს მისი შუამავლობა, თავიანთ სულში ადამიანური მორალის შედეგად მაინც აღიარეს იგი.

ოსლამის მოვლენიდან დღემდე 1400 წელზე მეტი გავიდა, მაგრამ არ არსებობს დღემდე არავინ, ვისაც თავის გულში ადამიანური მეობით არ სწამდეს წმინდა მუჰამედ შუამავლის სამართლიანობა-სისპეტაკისა. ისლამის მოწინააღმდეგე იუდეველებიც კი დროდადრო ერთმანეთში შეუთანხმებელი საკითხების მოსაგვარებლად მასთან მიდიოდნენ. წმინდა შუამავალიც მათ უთანხმოებას სამართლიანი გზით აგვარებდა. იგი სამართლიანად ეპყრობოდა ყველას, განურჩევლად ეროვნებისა და სარწმუნოებისა.

წმინდა შუამავალი სამართლიანობის შესახებ წმინდა ალის ასეთ რჩევას აძლევს:

„საბოლოო გადაწყვეტილება მანამ არ მიიღო, სანამ უთანხმოებაში მყოფ ორივე მხარეს არ მოუსმენ! სწორი გადაწყვეტილების მიღება მხოლოდ და მხოლოდ ორივე მხარის მოსმენის შემდეგ შეიძლება!”
(აჰმედ ბინ ჰანბელ 1/90)

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი, როცა მექადან მედინაში გადადიოდა საცხოვრებლად, მასთან ჯერ კიდევ ამანათებად ინახებოდა მექელი მდიდრების ძვირფასი ნივთები, რომელთა პატრონების უმრავლესობა ურწმუნო, კერპთაყვანისმცემელი იყო. მან ამანათების თავიანთ პატრონებზე გადასაცემად მექაში წმინდა ალი დატოვა. მტრებიც კი აღფრთოვანებულნი იყვნენ მისი ალაღმართლობით.

კაცობრიობის წყალობად მოვლენილ შუამავალში მორცხვობის გრძნობა

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.), თავისი მეგობრების გადმოცემით, იმდენად მორცხვი და მორიდებული იყო, რომ იგი ჩადრში გახვეული ქალივით მორცხვობდაო. მას არასდროს დაულაპარაკია ხმამაღლა. ხალხთან შორიახლოს გავლისას, მომღიმარი სახით, ნელა გაივლიდა. თუ ვინმესგან მოუწონარ, უხამს სიტყვებს გაიგონებდა, სახალხოდ არავის მისცემდა შენიშვნას, მაგრამ მის სახეზე გამოხატულ უკმაყოფილებას უმაღვე მიხვდებოდა ის, ვინც ამის მიზეზი იყო და თავის ქცევასა და საუბარს გამოასწორებდა. მორცხვობის გამო მას არასოდეს გაუცინია კისკისით. მისი სიცილი მხოლოდ ღიმილით შემოიფარგლებოდა. იგი ერთ-ერთ ჰადისში ასე ბრძანებს:

„მორცხვობა რწმენის ნაწილია და მორცხვი ადამიანი სამოთხისანია! უსირცხვილობა გულქვაობის

ნაწილია. გულქვა ადამიანი კი ჯოჯოხეთისანია!“

(პუპარი, რწმენა. 16)

სხვა ჰადისში ასე ბრძანებს:

„მორცხვობა და რწმენა ერთადაა თავმოყრილი, თუ ერთი დაიკარგა, მეორეც დაკარგულია!“

(სუიუთი. აღ-ჯამიუ საღირ. 1.53)

ასევე სხვა ჰადისშიც ბრძანებს:

„უხამსი სიტყვა, სამარცხვინო საქმის გარდა, არაფერს მოიტანს! მორცხვობა და ზრდილობა კი სადაც დაისადგურებს, იქაურობას მორთავ-მოკაზმავს!“

(მუსლიმი, პირი, 78; აბუ დაუდი, ჯიჰად, 1)

ნამდვილი მორცხვობის შექმნა ამქვეყნიური სიყვარულის დავიწყებითა და სიკვდილის გახსენებით შეიძლება. წმინდა შუამავალი თავის მიმდევრებს მუდამ ალლაჰის წინაშე მორცხვობისაკენ მოუწოდებდა. ერთხელ მას თავისმა მეგობარმა უთხრა, რომ ისინი „გამჩენ ალლაჰს მორცხვობანარევი ქებადიდებით აღიდებდნენ“. შუამავალმა ამის თაობაზე მიუგო: „ნამდვილი მორცხვობა მთლიანი ორგანიზმის აკრძალულისგან მორიდება და მუდამ სიკვდილის გახსენებო“. ამასთანავე დასძენს: „ვისაც სურს, რომ საიქიოსაც საცხოვრისი ჰქონდეს კარგი, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ მან ამქვეყნიური ცხოვრება დაუმოს და განუდგეს მას. ვინც ორივე ქვეყნის სიკეთის მოსახვეჭად იბრძვის, ნამდვილი რიდი მას გააჩნია გამჩენი ალლაჰის მიმართ.“

(თირმიზი. სივათულ-ყიამე, 24)

სამყაროსათვის წყალობად მოვლენილი შუამავლის ადამიანთათვის კეთილი სურვილების განსაკუთრებულობა

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) არა მარტო სწუხდა და დარდობდა ადამიანთა უბედურებების გამო, არამედ მუდამ იბრძოდა მათი მდგომარეობის გამოსასწორებლად და ღმერთს შესთხოვდა მათდამი დახმარებას. ამის შესახებ ყურანში ასეა ნაბრძანები:

„ეფიცავ! რომ თქვენთან მოვიდა შუამავალი თქვენგანგე, რომელსაც თქვენი უბედურება ძალიან სწყინს, იგი თქვენს მიმართ თავგანწირულია, მორწმუნეთა მიმართ მოწყალე და შემწყნარებელი“.
(სურა თეგებე, აიათი 128)

ამ აიათში უდიდესი ალლაჰი თავის შუამავალს თავისთვის განსაკუთრებული ორი სახელით „**რაუფუ** მოწყალე და **რაჰიმი** შემწყნარებელი“ მოიხსენიებს.

წმინდა შუამავლის სურვილი ადამიანთა სიკეთე იყო მუდამ, როცა იგი ნახავდა ხალხს სიკეთე-ბედნიერებაში, ამით ძალზე კმაყოფილი რჩებოდა. მისთვის ყველაზე დიდი ბედნიერება ადამიანის ჭეშმარიტი ერთღმერთიანობის რჯულზე დადგენა იყო.

იგი ხალხის მიმართ არამარტო სიკეთის მსურველი იყო, როგორც ამას აკეთებენ ზოგიერთი მმართველები, არამედ ამ სიკეთის მიღწევაში თავისი ყოველი შესაძლებლობით უდიდესი მხარდამჭერი და ქომავიც იყო. ერთმა მეგობარმა შუამავალს ჰკითხა, როგორ

შეიძლებოდა გაეგო, თუ რა მდგომარეობაში იმყოფებოდა სულიერად იგი, ცუდში თუ კარგში.

წმინდა შუამავალმა მიუგო:

„როცა მოისურვებ, შეასრულო საიქიო საცხოვრისში დასამკვიდრებლად რაიმე ღვთისმსახურება და ეს ღვთისმსახურების შესრულება იოლად გეჩვენება, მაშინ იცოდე, რომ შენი მდგომარეობა დადებითია, ხოლო თუ საიქიო სასუფეველში დასამკვიდრებლად რაიმე ღვთისმსახურების შესრულებას განიზრახავ და ამის განხორციელება ვიძიმის, საამქვეყნო საქმის შესრულება კი ვიადვილდება, მაშინ იცოდე, შენ ცუდ მიმართულებაზე იმყოფები!”

იგი, თავისი ქმედებით, თავაზიანი სიტყვებით და ცხოვრებით კაცობრიობის შემოსავი წყალობა-სიკეთეა, გზის მაჩვენებელია. ჭეშმარიტების გზაზე დასადგინებლად ნაკისრი ყველაზე მძიმე ტვირთი მის მხრებზე იდო. მან ულამაზესი ფორმითა და დიდი პასუხისმგებლობით შეასრულა ნატვირთი ვალდებულება. იგი იმდენად განიცდიდა და ითმენდა ამ მძიმე ვალდებულების შესრულებას, რომ ზოგჯერ გამჩენი ალლაჰისაგან გამაფრთხილებელი აიათებიც კი გარდმოეველინა, რითაც მას ეკრძალებოდა გადაჭარბებული დარდი და წუხილი იმის გამო, თუ ვინმეს არ მიუღია ჭეშმარიტი რჯული. ამის შესახებ წმინდა ყურანში ასეა ნაბრძანები:

„შუამავალო! ისინი თუ არ რწმუნობენ, ამიტომ შენ თავისთავი უნდა დაიღუპო?!“

(სურა შუარა, აიათი 3)

ეს აიათი მტკიცებულებაა იმისა, რომ წმინდა მუჰამედ შუამავალს (ს.ა.ს) ქვეყნად არსებული ყოველი ადამიანის ჭეშმარიტი ერთღმერთიანობის მაღიარებელი ისლამის რჯულზე მოქცევა სურდა, რის შედეგადაც ისინი ჯოჯოხეთის ტანჯვისაგან გადარჩებოდ-

ნენ. ყოველივე ეს კი მის უდიდეს შემწყნარებლობაზე და ღმობიერებაზე მეტყველებს.

შუამავლის ბიძამ, წმინდა ჰამზამ, როცა გაიგო აბუ ჯეჰილის შუამავალზე თავდასხმის ამბავი, ნათესავეური გრძნობით აღშფოთებულმა აბუ ჯეჰილს მშვილდი შემოჰკრა, მერე კი თავის ძმისშვილს მიუბრუნდა და უთხრა:

„მუჰამმედ, დამშვიდდი! მე უკვე აბუ ჯეჰილს სამაგიერო გადაეუხადე!...“

წმინდა შუამავალმა კი მიუგო:

„მე არაფერში მჭირდება სამაგიეროს გადახდა, ხოლო შენ თუ გამუსლიმანდები, მაშინ ვიქნები ბედნიერი!“ წმინდა ჰამზას კარგად ესმოდა თუ რას სთავაზობდა საკუთარი ძმისშვილი და დაუყოვნებლივ მიიღო ისლამი.

წმინდა შუამავლის ყოფაქცევასა და დამახასიათებელ თვისებებს არ ახლდა მატერიალური ფასეულობების კვალდაკვალ მიყოლა და მტრის მიმართ ცუდი საქციელით, შურისძიებით სამაგიეროს გადახდა. მას არასდროს ამოძრავებდა თავისი პირადი ინტერესები და ამბიციები ვინმეს მიმართ.

მის ცხოვრებაში ვერსად შევხვდებით პირადი ინტერესების საფუძველზე ვინმეს მიმართ უსამართლობისა და შურისძიების ფაქტს. ერთ-ერთ ჰადისში წმინდა შუამავალი ბრძანებს:

„მე თქვენ სახეში არასდროს მოგახლით თქვენს ნაკლოვანებებს, მე თქვენ ღიმილით გზრდით!“

წმინდა შუამავალს არასოდეს მიუცემია პირდაპირი შენიშვნა თავისი მეგობრებისათვის. იგი თუ ვინმეში უხამსობას შენიშნავდა, ასეთი ფორმით მიმართავდა:

„რა მემართება მე, რომ თქვენ ასეთი ფორმით გხედავთ?“ იგი თითქოსდა უხამსობას თავისთავში ხედავდა.

იგი სხვაზე შენიშვნის მიცემას განიცდიდა, არ სურდა ვინმესთვის ეწყინა, დამნაშავეის მაგივრად თვითონ თრთოდა, ეს კი უდიდესი შემწყნარებლობის გამოხატულება იყო.

ეს თვისებები მარტო მის ქმედებებში როდი აისახებოდა, საუბარშიც ნათლად ჩანდა. აი. რას ამბობდა უდიდესი მოთმინებისა და მორალის პატრონი წმინდა შუამავალი:

„მორწმუნენო! ალლაჰმა საუღლდაგულოდ დაგიცვათ თქვენ! გითვალყუროთ და დაგიფაროთ ყოველგვარი უბედურებისაგან, დაგეხმაროთ ყველა გაჭირვებაში! თქვენ აგამაღლოს! გიხვენოს ჭეშმარიტება! დაგიფაროს ყოველგვარი უსიამოვნებებისაგან და გაცხოვროს ჭეშმარიტი რწმენით!...“

სამყაროში წყალობად მოვლენილი წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს) სწუხდა არა მარტო მორწმუნეთა მიმართ, არამედ ურწმუნოთა მიმართაც. ამის დასტურად უდიდესი ალლაჰისაგან შემდეგნაირი გაფრთხილება გარდმოეწვინა:

„ისინი თუ არ რწმუნობენ, ამიტომ შენ თავისთავი უნდა დაიღუპო?“ *(სურა შურა აიათი 3)*

„სიტყვას (ყურანს) თუ არ იწამებენ (და ამის გამო თუ ისინი განადგურდებიან) მათ გამო ნუთუ შენ უნდა დამწუხრდე და საკუთარი თავი გაინადგურო?“

(სურა ქეჰვი, აიათი 6)

სწორედ ამის გამოვლინებაა ისიც, რომ შუამავლის მიმდევრებიც ისევე მოქმედებდნენ და ცდილობდნენ, მიებაძათ თავიანთი წინამძღვარისათვის. წმინდა აბუ ბექირი ასე შევედრებია უდიდეს გამჩენს:

„ღმერთო ჩემო, განკითხვის დღეს ტანი ჩემი იმდენად გაზარდვ, რომ ჯოჯოხეთში ჩემს ვარდა სხვისთვის არ დარჩეს ადგილი!“

წმინდა შუამავლის ქადაგებებით მოხიბლული მისი მეგობრების დამსახურება იყო ის, რომ ჭეშმარიტი რჯული, მიუხედავად დიდი დაბრკოლებებისა, მთელ მსოფლიოში გაავრცელეს. ეს კი, საბოლოო ჯამში, შუამავლის მიერ თავისი ყოფაქცევით მათში ჩანერგილი სამაგალითო თვისებებიდან გამომდინარეობს. ყველამ მიიღო თავისი წილი მისი უდიდესი მოწყალებისა და ქველმოქმედური საქციელისაგან. მისი სიკეთე და კაცთმოყვარეობა მსაგესია იმ მდინარისა, რომელიც ადიდების უამს გადავა ნაპირებიდან და გარშემო მყოფ ნათესთა შორის არაფერს ტოვებს დაუწყურებელს. მისგან არავინ წასულა მშვიერ-მწყურვალი და უყურადღებოდ.

წყალობად მოვლენილი შუამავლის ერთგულება

მიცემული სიტყვის ერთგულება, შუამავლების, ღმერთთან დაახლოებული პიროვნებებისა და ღმერთთან დაახლოებული ხალხის განსაკუთრებული თვისებებია, ვინც ამ თვისებას შეიძენს, იგი ორპირობისგან განთავისუფლდება და ერთგულთა სიაში ჩაიწერება. ცხოვრება მხოლოდ ერთგულებითა და მიცემული პირობის შესრულებით წავა წინ, ამის მეშვეობით შეიძლება აღსდგეს ერი და სახელმწიფო, ვინც ამ ფორმით იხელმძღვანელებს თავის ცხოვრებაში, იგი მორალურად დამშვიდებული იქნება.

ამ მხრივ ერთგულებაში წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს) კაცობრიობისათვის განუმეორებელი მაგალითია.

წმინდა აიშე გადმოგვცემს:

„ერთხელ ალლაჰის შუამავალთან, მონახულების მიზნით, მოხუცი ქალი მოვიდა. მათ შორის ძალიან თბილი საუბარი გაიმართა. როცა მოხუცი ქალი წავიდა, შევეკითხე:

– ალლაჰის შუამავალო! ძალიან დიდი ყურადღება დაუთმეთ ამ ქალს, მაინტერესებს, ვინ არის?

ასე მიპასუხა:

„ხატიჯე როცა ცოცხალი იყო, ეს ქალი მისი მეგობარი იყო და ხშირად გესტუმრობდა. ამიტომ ჩვენი ოჯახი ვაღებულება, ხატიჯეს საპატივეცემულოდ პატივი მიაგოს მას.“

ჰუნეინის ბრძოლის შემდეგ წმინდა შუამავალთან, ტყვეების განთავისუფლების მიზნით, დელეგაცია მივიდა. მათგან ერთ-ერთმა ასე მიმართა:

„მუჰამმედ! ამ ტყვეებს შორის იმყოფებიან შენი ძიძა და ისინი, ვისაც შენს გაზრდაში წვლილი მიუძღვით.“

ალლაჰის შუამავალმა უდიდესი ერთგულების ნიშნად, თქვა:

„თავისუფალნი არიან ის ტყვეები, რომლებიც აბდულმუტტალიბის შვილებს ეკუთვნიან, ყველასთვის მიპატიებია.“

შუამავლის მიერ გამოჩენილმა ასეთმა უდიდესმა გულისხმიერებამ, დიდად იმოქმედა მუჰაჯირებზე და ანსარებზე:

„ჩვენც ჩვენს ტყვეებს შუამავლის გულისთვის ვათავისუფლებთ.“ თქვა ყველამ ერთდროულად.

იმ დღეს ყოველგვარი სასყიდლის გარეშე ასეთ-ნაირად იქნა განთავისუფლებული ათასობით ტყვე. ყოველივე ეს ნაწილი ძუძუს სამაგიეროდ მოხდა. დიდი მაგალითია ეს მჩაგვრელი ხალხისათვის. სიკეთის სიკეთით გადახდა მხოლოდ სიტყვიერად შემოგვრჩა,

და პრაქტიკულად განმხორციელებელი კი ძალზედ ცოტაა.

წმინდა შუამავალი, როცა ცუდად შეიქმნა და შეიგრძნო სიკვდილის მოახლოება, თავის მიმდევრებთან შესახვედრად მეჩეთში შევიდა და მათ მიმართა:

„მუჰაჯირებო! ანსარებს კარგად მოეპყარით, რადგან ეს ადამიანები ჩემთვის თავშესაფრად იქცნენ, სიკეთე სიკეთით გადაუხადეთ, ცუდის მკეთებელსაც მიუტყვეთ.“

ჩვენი შუამავლის მიერ ანსარების მიმართ გამოვლენილი კეთილშობილური დამოკიდებულება, ჩვენთვის დიდი მაგალითია. მისი ცხოვრება კი, უამრავი სხვადასხვაგვარი სასიკეთო და სანიმუშო ქცევებითაა სავსე.

ჰიჯრეთის დროს, როცა მტრები თათბირობდნენ თუ როგორ მოეკლათ შუამავალი, ის იმაზე ფიქრობდა, თუ როგორ უნდა დაებრუნებინა მასთან შენახული ამანათები თავთავიანთი მეპატრონეებისათვის.

აღლაჰის შუამავლის უადრესად სანიმუშო მორალი, მოხერხებულობა და გულთბილობა თავის თანამიმდევრებშიც აშკარად ჩანდა. წმინდა შუამავალმა წმინდა ოსმანი ჰუდეიბიეში ყოფნის დროს მექაში ელჩად გააგზავნა. როცა წმინდა ოსმანმა მექელ კერპთაყვანისმცემლებს მოახსენა, რომ შუამავალი და მისი მიმდევრები მოვიდნენ, რათა ქააბე უნდა მოინახულონ და ტავაფი (გარშემოვლა) უნდა შეასრულონ, კერპთაყვანისმცემლებმა მხოლოდ მას მისცეს ნება ქააბეზე ტავაფისა (გარშემოვლისა).

წმინდა ოსმანმა მიუგო:

„აღლაჰის შუამავალი თუ ტავაფს არ შეასრულებს, არც მე შევასრულებ. იქ, სადაც შუამავალს არ ღებულობენ, მეც არ ვიმყოფებიო,“ თქვა და მათი შემოთავაზება უარჰყო.

წმინდა შუამავალი იმ დროს ჰუდებიეში თანამიმდევრებისაგან ფიცს ღებულობდა. რადგან წმინდა ოსმანი მასთან არ იმყოფებოდა, მან თვითონ თავისი ხელები ერთიმეორეს დაადო და წარმოსთქვა:

„ღმერთო ჩემო, ეს ფიცი ოსმანს ეკუთვნის! უეჭველად, ის შენი შუამავლის სამსახურშია“.

თუ გვსურს, ვიყოთ ჭეშმარიტი მორწმუნე, ვიხელმძღვანელოთ შუამავლის ყოფაცხოვრებისა და საქციელის ყოველი დეტალით.

წმინდა მუჰამედ შუამავალმა (ს.ა.ს) ქვეყნიერებას, აღამიანური პირობების აღდგენით, კულტურისა და განვითარების, სილამაზისა და პატივის მომგვრელი თვისებები შესძინა. ესენი რწმენის და განვითარების გამამდიდრებელი საფუძვლებია, რომელიც ბრძნული სიტყვების, კეთილი, ნაზი მოპყრობისა და სამაგალითო საქციელისაგან შედგება. ყოველივე კი წმინდა მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს) სამაგალითო საქციელითაა მომხიბვლელი.

აღამიანის პიროვნებაში მომხდარი ეს უდიდესი გადატრიალება, წმინდა შუამავლის მასწავლებლობისა და აღმზრდელობითი მეთოდის უდიდესი სასწაულია.

მისი ქმედება და მოძღვრება მხოლოდ და მხოლოდ არაბეთის ტერიტორიაზე არ დარჩენილა, არამედ გასცადა მის საზღვრებს და მას დღეს ყველგან ვხვდებით. შუამავლის მოძღვრებანი, გრძნობები და ქმედებები ყოველგვარ მატერიალურ ფასეულობებს წინ უსწრებს. საუკუნეები გავიდა მას შემდეგ, რაც იგი ქვეყნიერებას მოევლინა. სწორედ მისი, სრულყო-

ვილი პიროვნების, ღვაწლის შედეგია ის, რაც კაცობრიობამ საუკუნეების მანძილზე მოიპოვა. ისტორიაში ვერ ნახავთ ისეთ პიროვნებას, როგორიც წმინდა შუამავალი იყო.

საზოგადოებაში შეიძლება ხშირად შევხვდეთ ამა თუ იმ სფეროში მოწინავე, წარმატებულ ადამიანებს. წმინდა შუამავალი კი ყველა სფეროში მოწინავე და ლიდერი იყო. მასში თავმოყრილი იყო ყველა დარგისთვის დამახასიათებელი მაღალი ღირსებები და ზებუნებრივი ცოდნა.

თავის მიმდევართათვის უდიდესი მაგალითის მქონე ალლაჰის შუამავლის მიერ ჩამოყალიბებული ეს ცხოვრებისეული საფუძვლები, უძლიერესი გამოსატულებაა მისი სანიმუშო მორალისა.

ჰადისის გადმომცემელნი მის ამ უმაღლეს მორალს ასეთი სახით აყალიბებენ:

1. სადაც უნდა იყო, უდიდესი ალლაჰისგან გემინოდეს.
2. კმაყოფილებისა თუ გაბრაზების დროს, სამართლიანობის შენარჩუნება.
3. სიმდიდრისა თუ სიღარიბის დროს, ზომიერების დაცვა.
4. ნათესავებზე ყურადღების გამახვილება, თუნდაც მათ შენ არც გავიხსენონ.
5. ურთიერთობის გამწვევებზე, კეთილი თვალით შეხედვა.
6. ვინც უსამართლოდ მოგეპყრობა, იმასაც მიუტყვე.
7. გაჩუმება და დაფიქრება.
8. საუბარი შენი ღმერთის დიდება უნდა იყოს.
9. ყოველი შენი ხედვა მაგალითის აღება უნდა იყოს:

აღლაჰის შუამავლის ხმაღზე ეწერა:

„შენზე უსამართლოდ მომპყრობს აპატიე, იმ ნათესავზე გაამახვილე ყურადღება, რომელმაც შენ დავივიწყა. ვინც ცუდად მოგეპყრო, სიკეთით გადაუხადე, თუნდ შენს საზიანოდ იყოს, მაინც მართალი თქვი.“

წმინდა ჰუხეიფე გვამცნობს, რომ შუამავალმა ბრძანა:

„ნუ იქნებით მუქთახორა“. ესენი ის ხალხი არიან, რომლებიც ამბობენ: „მე ხალხზე ვარ დამოკიდებული, ისინი თუ სიკეთეს იქმენ, მეც სიკეთით ვუპასუხებ, თუ ცუდი იქნებიან, მეც მათ ცუდად მოგეპყრობი.“ თქვენ კი დაიმახსოვრეთ: „ადამიანები თუ კი სიკეთეს მოიმოქმედებენ, თქვენც სიკეთით უპასუხეთ, თუ ცუდად მოიქცნენ, ცუდად არ უპასუხოთ“.

ასევე ბრძანებს:

„აღლაჰს თქვენში არ მოსწონს სამი რამ:

1. ჭორიკნობა.
2. ქონების არამიზნობრივი ხარჯვა.
3. უსაფუძვლო შეკითხვები.“

„ნუ გაიცინებ შენი ძმის უბედურებაზე, უდიდესი აღლაჰი მას იხსნის და შენ დაიხჯები.“

ვინც წმინდა შუამავლის განვლილ ცხოვრებას ყურადღებით იკვლევს, დაინახავს, რომ იგი მოწყალეებითა და სიკეთით აღსავსე შუამავალია. მას არასდროს არავინ დაუწყევლია, უამრავი ადამიანის პატიოსან პიროვნებად ჩამოყალიბებაში უდიდესი წვლილი მიუძღვის. იგი მაშინაც კი სთხოვდა აღლაჰს, დაედგინა ჭეშმარიტ გზაზე ის ხალხი, რომლებიც ტაიფში ქვების სროლით უმასპინძლებოდნენ და დაღლილ-დაქანცულს ჩამოჯდომისა და დასვენების საშუალებასაც არ აძლევდნენ.

ათი წელი გასულიყო მას შემდეგ, რაც ის მექადან გააბევეს, მაგრამ ერთ დღეს უბრწყინვალესი გამარ-

ჯვებით კვლავ შევიდა თავის მშობლიურ ქალაქში. საყოველთაო ამინისტია გამოაცხადა და არავისზე შური არ უქვია. მიუხედავად იმისა, რომ ქააბის გასაღებები ჯერ კიდევ არგამუსლიმანებულ ოსმან ბინ თაღჰასთან იყო, მისთვის არ გამოურთმევია და ასე ბრძანა:

„დღეს სიკეთისა და პირობის კეთილად აღსრულების დღეა.“

შუამავალი თავისი მემკვიდრეობის შესახებ ბრძანებს:

„ჩვენი, შუამავლების მემკვიდრეობა (ქონება) არ გაიყოფა, რასაც დავტოვებთ, მუსლიმანთათვის სადაყაა (წყალობა).“

იგი ერთადერთი მმართველი იყო, ვისაც არაფერი დაუტოვებია თავისი ოჯახისა და მიმდევართათვის გარდა უდიდესი სამაგალითო ცხოვრებისა.

წმინდა შუამავალი ერთ-ერთ ჰადისში თავისი სამაგალითო ცხოვრების შესახებ ბრძანებს:

„ჩემი სიმდიდრე ალლაჰის გულით ცნობაა, ჭკუა ჩემი რწმენის დედანია, ალლაჰის სიყვარული ჩემი მთავარი საზრდოა, სურვილი და შემართება ჩემი მამოძრავებელი ძალაა, ალლაჰის ხსენება უახლოესი მეგობარია, ნდობა ჩემი ხაზინაა, მწუხარება ჩემი თანამგზავარია, სიბრძნე ჩემი იარაღია, მოთმინება ჩემი სამოსია, კმაყოფილება ჩემი ნადავლია, სიღარიბე ჩემი ბედნიერებაა, ღვთისმოშიშობა და ღვთისმოყვარეობა ჩემი ხელობაა, გამჭრიახობა ჩემი ძალაა, სამართლიანობა ჩემი ქომაგია, ჩემთვის პატივი ჭეშმარიტებაზე თაყვანისცემაა, ჩემი გზა და მეთოდი ჯიჰადია, ნამაზის შესრულება კი ჩემი თვალის სხივია.“

კატივცემული მკითხველი

ჩვენ აქამდე რაც ავხსენით, ყველაფერი ეხებოდა ადამიანის ცნობიერებაში უდიდესი მწვერვალის დამპყრობს, იმ გენიას, რომლის ცხოვრებისა და საქმიანობის, პიროვნების გადმოცემა-აღწერისათვის ჩვენი გარჯა და მცდელობა, ნათლად ვიცით, რომ ვერ ამოწურავს მის იმ საიდუმლო და საოცარ თვისებებს, რომელიც მხოლოდ მას გააჩნია. ჩვენ ვაღიარებთ და გვერცხვინება რომ ვთქვათ, თითქოსდა აღვწერეთ მისი პიროვნება. ჩვენ, უმწეონი, უდიდესი ალლაჰისაგან დაიმედებულნი, შევეცადეთ, ეგება, იოტისოდენა მადლი მაინც დაგვემსახურებინა ჩვენი ამ მცირეოდენი ნაშრომით, თორემ იმთავითვე ვიცოდით, რომ მისი ბრწყინვალეების აღწერა-დახასიათება უდიდესი საპასუხისმგებლო და ამოუწურავი თემა იყო.

უდიდესმა ალლაჰმა ყველა ჩვენგანს წილად გვარგუნოს, რომ ამ სამყაროში ბედნიერების ფრთა გავშალოთ!

ამინ!...

წმინდა მუჰამედ შუამავლის ფიზიკური დახასიათება

სხვადასხვა ვერსიებში მოთხრობილია:

წმინდა მუჰამედ შუამავალი საშუალო სიმაღლის, გაწონასწორებული ფიზიკური აღნაგობის, მოქნილი ტანის მქონე იყო, ფართო მკერდი სასიამოვნო შესახედავს ხდიდა. მხრებს შორის, ზურგში, შუამავლობის დამამტკიცებელი ბეჭედი ჰქონდა.

მკვრივი კანი ოდნავ მონარინჯო-თეთრი, ნათელი და აბრეშუმზე უფრო რბილი ჰქონდა. ძვირფასი ორგანიზმი მეტად სუფთა, გინდ გამოეყენებინა სურნელოვანი სუნამო, გინდ არა, მისი კანი ყოველთვის სურნელებას აფრქვევდა. თუ ვინმე ხელს ჩამოართმევდა, მთელი დღის განმავლობაში მასაც თან სდევდა სასიამოვნო სურნელება. თუ რომელიმე ბავშვს თავზე გადაუსვამდა ხელს და მოეფერებოდა, ის ბავშვი სხვა ბავშვებისაგან სასიამოვნო სუნით განსხვავდებოდა.

მისი ოფლი მსგავსი იყო *მისქი ამბერის*,⁶ რომელსაც თავისებური სუნი გააჩნია.

წვერი ხშირი ჰქონდა, როცა მოუშვებდა, მხოლოდ ხელის მოკიდების ოდენად თუ ზრდიდა. გარდაცვა-

6. *მისქი ამბერი*: სასიამოვნო სუნის მქონე სუნამო, რომელიც საყოველთაოდ აღიარებულია აღმოსავლეთში.

ლებისას წვერსა და თმაში მხოლოდ ოცამდე ჭაღარა ვრია.

წარბები ახალ მთვარეს მოგაგონებდა.

წარბებს შორის სისხლძარღვი გადიოდა, რომელიც უსამართლობის გამო ზოგჯერ წამოებერებოდა ხოლმე.

კბილები ბრილიანტის თვლებს მოგაგონებდა, მუდამ *მისვაქს*⁷ იყენებდა, სხვასაც მის გამოყენებას ურჩევდა.

წარბები გრძელი და შავი ჰქონდა, თვალები მსხვილი, თვალის გუგა შავი, გარე თეთრი კი ძალიან თეთრი, თითქოსდა თვალები დაბადებიდან *სურმეთი*⁸ ჰქონდა გაღებილი.

იშვიათი სრულქმნილი სულიერების მქონე შუამავალის ფიზიკური აღნაგობა ულამაზესი იყო.

მისი სახე ღამეში სავსე მთვარესავით ანათებდა. წმინდა აიშე გადმოგვცემს:

„აღლაჰის შუამავალის სახე შექს ისე აფრქვევდა, რომ ღამით მისი სახის შექზე ძაფს ვაგებდი ნემსზეო.“

სხეულის აგებულება ისეთი მტკიცე იყო, რომ ცვლილება არ განუცდია მოხუცებულობისას. მისი გარდაცვალებისას წმინდა აბუ ბექირმა დაღონებული, დამწუხრებული, დარდიანი თვალებით დახედა სახეზე და წარმოთქვა:

„ო! აღლაჰის შუამავალო! ისეთივე ღამაზია სიკვდილი შენი, როგორი ღამაზიც სიცოცხლე იყო შენიო“ და ტუჩებით მის შუბლს ეამბორა.“

7. *მისვაქი*: მცენარე რომლის ფესვებს იყენებენ კბილის ფუნჯად.

8. *სურმე*: იგივეა რაც სურმა, თვალის შავი მცენარეული საღებავი.

ზოგი რამ მისი უმაღლესი ზრდილობიდან და ქცევიდან

მისი ძვირფასი სახე, ყველა სახისაგან განსხვავებით, ლამაზი და სუფთა იყო. იუდეველ ბრძენთაგან (სწავლულთაგან) აბდულლაჰ იბნ სელამი, შუამავლის მედინაში გადასახლების შემდეგ, მისით დაინტერესდა, როცა შუამავალი თვალთ ნახა, წამოიძახა: „ეს სახე ტყუილს არ იტყვისო“ და გამუსლიმანდა.

აბუ რამსეს შვილიც ასე გადმოგვცემს:

„წმინდა შუამავალი რომ ვნახე და მის საოცრად ძვირფას სახეს შევხედე, ეს უდიდესი პიროვნება უთუოდ ალლაჰის მიერ მოვლენილი შუამავალია“-მეთქი ვთქვი, მისი სილამაზე, მომაჯადოებელი გამოხედვა, ნათელი სახე და ღმობიერება ისეთი აშკარა და შესამჩნევი იყო, რომ მისი შუამავლობის დასამტკიცებლად სხვა საოცრების ძებნა აღარ იყო საჭირო. წმინდა მუჰამმედ შუამავალს, თუ რამ არ მოეწონებოდა, იმ წამსვე სახეზე შეემჩნეოდა და თუ რაიმეზე კმაყოფილებას გამოხატავდა, ისიც ძვირფას სახეზე აღებეჭდებოდა.

სამყაროში პირველად მისი სინათლე გაჩნდა. იგი უაღრესად ზრდილობიანი და თავმდაბალი იყო, ასევე ძალზე მორცხვი და მორიდებული.

მისი გულის ღმობიერებაში ჩაწვდენა შეუძლებელია. სასიამოვნო მოსაუბრე, უაზროსა და ზედმეტს არასდროს იტყოდა, მისი კეთილი სიტყვა დამრიგებლური იყო. მისი საუბრის ლექსიკაში არ არსებობდა ტყუილი და სხვისი ცუდად მოხსენიება. იგი ყოველთვის გასაგებად საუბრობდა.

წყნარი და თავმდაბალი იყო. გაცინების დროსაც ზღვარს იცავდა, არასდროს გადაუხარხარია. ყოველთვის იღიმებოდა.

ვინც მას მოულოდნელად (პირველად) იხილავდა, შიში ეუფლებოდა, მაგრამ მასთან საუბრისა და ურთიერთობის შემდეგ სულითა და გულით შეიყვარებდა.

რანგის მიხედვით წოდებულ ხალხს პატივს სცემდა. განსაკუთრებულ ყურადღებას გაჭირვებულ ნათესავებს უთმობდა. როგორც საკუთარ ოჯახზე და მეგობრებზე, ასე ზრუნავდა სხვებზეც.

მოსამსახურეებს კეთილად ეპყრობოდა. რასაც თვითონ ჭამდა და იცვამდა, იგივეს აჭმევდა და აცმევდა მათაც. ხელგაშლილი, ღმობიერი და მოწყალე, საჭიროების შემთხვევაში გამბედავი, ზოგჯერ დამთმობი და რბილი ხასიათისა იყო.

იგი ყოველთვის მტკიცედ და დროულად ასრულებდა მიცემულ სიტყვას. თავისი მაღალი ზნეობისა და უადრესად გამჭრიახი გონების გამო კაცობრიობის ქება-დიდების ღირსია.

ერთი სიტყვით, უღამაზესი გარეგნობის, სრულყოფილი ზნეობისა და მორალის, ტოლის არ მყოლი შუამავალი, საოცარი ბუნების მქონე ადამიანი იყო.

აღლაპის წმინდა შუამავლის დარდი და ფიქრი უწყვეტი იყო. იგი ტყუილუბრალოდ არავის არასდროს აღაპარაკებდა. დიდხანს დუმდა. თუ საუბარს დაიწყებდა, აზრს ყოველთვის დაასრულებდა. მას უნარი შესწევდა იმისა, რომ რამდენიმე სიტყვით გადმოეცა მრავალ აზრიანი წინადადება. სიტყვებს სათითაოდ დალაგებულად წარმოსთქვამდა. იგი დაბადებიდან ღმობიერი შეხედულების იყო, მაგრამ მტრის თვალში მრისხანე და შეუპოვარი ჩანდა.

გაბრაზებისას ფეხზე არასდროს წამოდგებოდა. სამართლიანობის დამრღვევისა და უამრყოფის

გარდა არავისზე ბრაზდებოდა. წუხდა, როცა სხვისი უფლება ირღვეოდა და ადგილი ჰქონდა უსამართლობას, მაგრამ ამას მის გარდა ვერავინ ამჩნევდა. იგი წუხდა მანამ, სანამ სამართალი თავის ადგილს არ ჰკოვებდა. თავისთავის გამართლებას არ ცდილობდა და ამის გამო ვინმესთან ჩხუბს არ გამართავდა. კარგად იცოდა, რომ მთავარი იყო, ალლაჰთან და ხალხთან ყოფილიყო მართალი.

იგი უნებართოდ არასდროს შედიოდა სხვის სახლში. ოჯახში, როცა მივიდოდა, დროს სამად გაყოფდა. ერთ მესამედს ალლაჰის მსახურებაში ატარებდა, ერთ მესამედს ოჯახს უთმობდა, ერთ მესამედსაც თავის თავს. მისთვის გამოყოფილი დროის თითქმის ყოველ წუთს ხალხის სამსახურს ახმარდა, არავის გაუშვებდა უპასუხოდ და უპატივცემულოდ, ყველას გულს იგებდა.

წმინდა შუამავლის ყოველი მოქმედება ალლაჰის ხსენებით იწყებოდა. იმისათვის, რომ ერთ ადგილას ჯდომის ჩვევა აღმოეფხვრა, ჯამეში, სადაც თავისუფალი ადგილი იქნებოდა, ნებისმიერ ადგილზე დაჯდებოდა, რომ ხალხს უპირატესობა არ მიენიჭებინა ამა თუ იმ ადგილისათვის და ჯამეში წინ ჯდომის გამო არ გაამაყებულყვნენ. ასე ბრძანა:

„ადგილის სიდიადე იქ მჯდომის სიდიადეზეა დამოკიდებული.“

თუ ვინმე მისგან რაიმეს მოითხოვდა, სათხოვარი თუნდ მნიშვნელოვანი და თუნდაც უმნიშვნელო ყოფილიყო, სანამ ხელს არ გაუწვდიდა და არ დაეხმარებოდა, მანამ სიმშვიდეს ვერ გრძნობდა. ხოლო თუ არ შესწევდა ძალა იმისა, რომ ხელი გაემართა, ამ შემთხვევაში შეეცდებოდა ტკბილი სიტყვით მოეგო მთხოვნელის გული. იგი ყოველი ადამიანის დარდსა და მწუხარებას იზიარებდა. ვინც უნდა ყოფილიყო,

მდიდარი თუ ღარიბი, სწავლული თუ უსწავლელი, თანამდებობის პირი თუ უბრალო ადამიანი, ყველა მათგანი მის წინაშე ერთნაირი უფლებით სარგებლობდა. მის გარშემო შეკრებილი ყოველი თავშეყრა, რწმენის, სიბრძნის, მორალის, მოთმინების, მიმტკეუბლობის, ღმერთზე მინდობისა და ამანათზე გულის ყურით მოპყრობის მსგავს საკითხებში განსწავლავანმტკიცების საწინდარი იყო.

დანაშაულისა და ნაკლოვანების გამო სახალხოდ არავის გააკიცხავდა, თუ საჭიროება მოითხოვდა, შენიშვნა მიეცა ვინმესთვის, ამას ისე გააკეთებდა, რომ მის წინაშე მყოფს არასდროს გააწბილებდა. იგი პიროვნებაში არ ეძებდა ნაკლოვანებას და სხვასაც უკრძალავდა ადამიანში ნაკლოვანებების ძებნა-განქიქებას.

საუბრობდა მხოლოდ და მხოლოდ ისეთ თემაზე, რის გამოც შეიძლებოდა მადლის მოგება. მის საუბარს ხალხი თავდავიწყებით ისმენდა. მისგან გადაღებული ზრდილობა და თავაზიანობა იმდენად ზემოქმედი იყო თავისი მეგობრებისათვის, რომ შეკითხვის დასმაც კი ერიდებოდათ. შორი გზიდან მოსულ მგზავრებს კი, მიუხედავად იმისა, რომ გრძელი გზა ჰქონდათ გასაგლელი, მისი მომხიბვლელი საუბრის მიტოვება ენანებოდათ და საათობით რჩებოდნენ მასთან.

მისი შეუდარებელი გამბედაობა და ვაჟკაცობა-შეუპოვრობა

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) შეუდარებელი მხედარი, გამბედავი და შეუპოვარი მეომარი იყო. მან არ იცოდა, რა იყო შიში და სიმხდალე. თუ რაიმე ისეთი სასწაულებრივად საშიში რამ შეემთხვეოდა,

მოთმინებით ხვდებოდა ვითარებას, არ იცოდა აფორიაქება, პანიკა.

როცა მექადან მედინაში გადასვლას აპირებდა, მის მოსაკლავად ურწმუნობმა სახლს ალყა შემოარტყეს, მან კი „სურა იასინის“ ორი აიათი წაიკითხა და ისე გაიარა მათ შორის, რომ ვერც კი დაინახეს, მასაც იოტისოდენა შიში არ უგრძნია.

„ჩვენ მათ კისრებზე ჯაჭვი დავადეთ, რომელიც ყბაშიც კქონდათ ამოდებულნი, ამიტომ თავები მაღლა წამოწეული დაჰრჩათ.“

(სურა იასინი, აიათი 8)

„წინ და უკან ჩამოვაფარეთ. ამიტომ მათი თვალები ვარაფერს ვერ დაინახავენ“

(სურა იასინი, აიათი 9)

წმინდა ალი (აღლაჰი იყოს მისგან კმაყოფილი) ასე გადმოგვცემს:

„ბედირის ომში ცხარე ბრძოლა გაიმართა, ზოგჯერ იძულებული ვხდებოდით შუამავალს ამოვფარებოდით და ასეთნაირად დაგვეცვა თავი, რადგან ჩვენს შორის ყველაზე შეუპოვარი ის იყო, იგი უშიშრად შეიჭრებოდა მტრის რაზმში, მუდამ წინ მიიწევდა, ამის მხილველი მეგობრებიც გულიანდებოდნენ და მას მიჰყვებოდნენ. სწორედ ასეთი შემართებისა და შეუპოვარი ბრძოლის შედეგი იყო ის, რომ ამ ომში ბრწყინვალედ გაეიმარჯვეთ“.

შუამავალი ბრძანებდა:

„იმ აღლაჰს ვფიცავარ, რომლის ძლევამოსილებით და ნებასურვილით ვარსებობ, რომ მსურს, აღლაჰის გზაზე დავეცე შეჰიდად, კვლავ გაეცოცხლდე და კვლავ დავეცე...“

შევეცადეთ, ჩვენი შესაძლებლობისდაგეგარად აღგვეწერა იმ უდიდესი გენიისათვის დამახასიათებელი თვისებებიდან მცირეოდენი მაინც.

აღლაჰის კმაყოფილების დამსახურება შესაძლებელია მხოლოდ და მხოლოდ აღლაჰის წმინდა წიგნში (ყურანში) ნაჩვენებ გზაზე სიარულითა და შუამავლის ნამოქმედარზე მიბაძვით. აღლაჰის შუამავლის მოწონებულის მოწონებითა და მოუწონარის დაწუნებით. ამ ორს შორის სხვაობა ისეთია, როგორც უმაღლეს სამოთხესა და უდაბლეს ჯოჯოხეთს შორის მანძილის სხვაობა. თუ გესურს, ცოტათი მაინც მიგბაძოთ აღლაჰის შუამავალს, უნდა ავიდოთ მაგალითი მისი ცხოვრების ყოველი სფეროდან, მოვიწონოთ მისი მოწონებული და უარვეყოთ მის მიერ დაწუნებული.

შუამავლის სიყვარულის მბზნებარე სიმღერები

მუჰამმედის ჭეშმარიტებასთან მიახლოება სიყვარულით უფროა შესაძლებელი, ვიდრე გონებით. მისდამი მორჩილების ღირსებით, სიხარულითა და სიამოვნებით ტკობისათვის მის მიმდევრად ყოფნის სურვილი ღმერთის შუამავლებსაც კი გამოუჩენიათ.

მისი ნათელის სილამაზე შეყვარებულ თვალთა წინაშე ჩრდილით შემოსავს დანარჩენ არსებებს, მისი უმცირესი სურვილის წინაშე გულები დაღად ჰყოფდნენ:

„დაე, შენი გულისთვის დაეთმო დედაც და მამაც ჩემი, ალლაჰის შუამავალო!“

რაბიულევეელის თვეში, როცა მუჰამმედ შუამავალი ამ სამყაროს მოველინა, ცანი იხსნა, როგორც ღვთის მოწყალება და შემწყნარებლობა მორწმუნეთათვის.

ალლაჰის შუამავალი თავის წმინდა ჰადისში გადმოსცემს, რომ ამქვეყნიერების დასასრულამდე იქნებიან მისდამი შეყვარებულნი:

„ჩემს შემდეგ, ჩემს მიმდევართაგან, იქნებიან ისეთი ადამიანები, რომლებიც ჩემი ერთხელ დანახვისათვის მზად იქნებიანდასთმონ ყველა მათი ღვიძლი თუ ხელქვეითი პიროვნება და მთელი თავიანთი ქონება!..”

ღმერთმა ჩვენ, უმწეონი, ამ წმინდა ჰადისის შინაარსის თანაზიარნი გაგვხადოს. აამინ!..

პოეტი, რომელიც წარმომავლობით ქრისტიანი იყო, მუჰამედის ჭეშმარიტების აღქმის სიამოვნებას რომ ეზიარა, გამუსლიმანდა და მუჰამედდ შუამავალი მგზნებარედ შეიყვარა. სახელად „მოხუცი იამანი” დაირქვა და წარმოთქვა:

„თუნდ უწყლოდ დავრჩე მწველ უდაბნოში, სულიც აღმომხდეს,
 ტკივილს ვერ ვიგრძნობ,
 გულში მეფრქვევა ცხელი ვულკანი, ოკეანეში სვლისას
 ვერას შევიგრძნობ,
 თუნდ ციდან წვიმდეს ცეცხლის ალი და ვეხებოდე,
 ვერაფერს ვიგრძნობ,
 შუამავალო, მწვავს მგზნებარება, შვებას კი მხოლოდ შენი
 სილამაზის ხილვით შევიგრძნობ.
 ბედნიერების მომცემია, შენს სიყვარულში, შენს წმინდა გზაზე
 წმინდა სიკვდილი,
 თუ მელირსება, ჩემო ბატონო, შენს სამყოფელში
 ნეტავ სიკვდილი,
 ადვილი არის თვალთა დახუჭვა, შენი ახლობლის
 - ჩემი სიკვდილი,
 შუამავალო, მწვავს მგრძნებარება, შვებას კი მხოლოდ შენს
 სილამაზის ხილვით შევიგრძნობ.

თავდახრილი და ნაღვლიანი ვარ,
 შენ ხარ საშველი დარდისა,
 ცეცხლმა ტუჩები გამიხმო,
 შენ დაგტრიალუბ აზრითა,

დააჯილდოვე კიტმირი⁹,
როცა ისურვე გულითა,
შუამავალო, მწვავს მგზნებარება,
შეეხებას კი მხოლოდ
შენს სილამაზის ხილვით შევიგრძნობ.”

წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს.) თავის მიმდევრებს თავი იმდენად შეაყვარა, რომ იმ სიყვარულის სიტყვით გადმოცემა შეუძლებელია. ასეთი სიყვარული შეიძლება წარმოიშვას მხოლოდ ღვთისადმი მორჩილებისა და კეთილგანწყობის საფუძველზე. წინააღმდეგ შემთხვევაში, შეუძლებელია.

ქალბატონმა, რომელიც ალლაჰის შუამავლისადმი უდიდესი კეთილგანწყობითა და სიყვარულით იყო განმსჭვალული, უჰუდის ომში ქმარი, მამა და ძმა დაჰკარვა. როცა მასთან მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს.) თანამიმდევარნი სანუგეშებლად მივიდნენ, მისი პირველი დაჟინებული კითხვა იყო:

„ალლაჰის შუამავალი ცოცხალია?..”

„მაჩვენეთ იგი!..”

როცა მას მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.) აჩვენეს, მაშინ ქალს აღმოხდა:

„მადლობა შენ, ღმერთო ჩემო!.. იგი ცოცხალი რომ არ მეხილა, ჩემს სიცოცხლეში ვეღარაფერი მანუგეშებდა!..”

მისდამი უსაზღვრო სიყვარულს, ამ წმინდა ჰადისში ნათლად ვხედავთ. მუჰამმედ შუამავლისაგან ჰად-

9. კიტმირი: ძაღლის სახელია რომელიც. „ასჰაბი ქჰაფს“ ე.ი. გამოქვაბულის მგობრებს თან ახლდა და მათთან ერთად სამასი წელიწადი მძინარედ გაატარა.

ისის გადმოცემისას, მის თანამიმდევარ საპაბეებს მუხლები უკანკალებდათ და სახეზე ფერი ეცვლებოდათ იმის შიშით, რომ უნებლიედ, უცოდინრობით შეცდომა არაფერი დაეშვათ და წმინდა ჰადისები ზუსტად გადმოეცათ. მაგალითად, აბდულლაჰ იბნი მესუდი „ყაალე რასუულაღლაჰის“ (აღლაჰის შუამავალმა თქვა) წარმოთქმისას საშინლად აკანკალებოდა. ხოლო ზოგიერთი საპაბი ადამიანისთვის დამახასიათებელ გულმავიწყობას ითვალისწინებდა და როცა სიტყვას წმინდა მუჰამედ შუამავლის (ს.ა.ს) წარმოთქმულად აცხადებდა (თავის დაზღვევის მიზნით) სპეციალურად ამატებდა: „ასეთნაირად“, ან „ამის მსგავსად“, „მიახლოებით ასე“, „ამნაირად ბრძანა...“

იგი იმდენად დიდი შუამავალი იყო, რომ ხუთბეს საქადაგებელ ადგილად გამოყოფილი ფინიკის პალმის კუნძი მასთან განშორებისას მწარედ აქვითინდა. უწყლოდ დარჩენილი თავისი მიმდევრებისთვის მისი თითებიდან სასწაულებრივი წყაროები გადმოედინა. მისი აბდესის წყლის ჭურჭლიდან წყლის დამღვეი ავადმყოფები განიკურნენ. სუფრაზე მასთან ერთად მსხდომებმა გაიგონეს, რომ ლუკმები ღმერთს აღიდებდნენ. მისგან სახსოვრად დარჩენილი მისი თმისა და წვერის ძვირფასი წველები, მეჩეთის მინბერებში იქნა შემონახული და „ძვირფასი წვერის“ სახელწოდებით მისი მიმდევრებისთვის საუკუნეების მანძილზე წყალობად იქცა.

იგია წინამძღოლი საიქიოში განკითხვისათვის შეკრების ადგილისა.

იგია ცოდვილთა ქომაგი.

იგია, რომელიც თავის მიმდევრებს დარდობდა და მათ მომავლზე წუხილით წარმოთქვამდა: „უმმეთი, უმმეთი,“ (მიმდევარნი ჩემნი, მიმდევარნი ჩემნი).

იგია, რომლის ხელთაც იქნება ლივაულ-ჰამდად
წოდებული დროშა.

სრულიად ყველა შუამავალი მის ჩრდილში
იქნება...

სამოთხის კარების გამღები პირველი ხელი, ისევ
მისი ხელია ...

შეიხი გალიბი ამ სურათს მშვენივრად აუღერებს:
„ხუთბენი შენნი წაიკითხება მინბერიდან მარად
ყოველთვის.

კანონნი შენნი იკანონებენ სასამართლოზე, დღისა
განკითხვის,

უმაღლეს ციდან გაისმება სახოტბო სიტყვა

შენი სახელი გაიუღერებს იქ, ცათა შინა.

შენ, აჰმედ, მაჰმუდ, მუჰამმედი ხარ, ბატონო ჩემო,
ღვთის მოვლენილი წყალობა ხარ, მბრძანებელი, ბა-
ტონო ჩემო!”

მისადმი სიყვარულითა და ენთუზიაზმით მიედ-
ინება, ახლაც და მომავალშიც, სიყვარულის ქარავნები,
რომელთა დინება ქვეყნიერების დასასრულამდე გა-
გრძელდება!.. ამქვეყნიური და იმქვეყნიური ბედნიერ-
ება და გადარჩენა, მისადმი სიყვარულის სიმდიდრით
არის შესაძლებელი.

სულიერი სრულყოფილება სიყვარულთან ერთად
მიიღწევა. პიროვნებები, რომლებიც გვიყვარს ან გე-
ძულს, ფიზიკური აღნაგობის თვალსაზრისით, მათ
შორის განსხვავება არ არსებობს, მაგრამ თუ ერთი
მათგანი ჭეშმარიტ გზას დაადგა, ხოლო მეორე კი
მცდარობის ჭაობშია ჩაფლული, მაშინ მათ შორის
განსხვავება უსაზღვროა. წმინდა მუჰამმედ შუამავ-
ლისადმი (ს.ა.ს) ჩვენი სიყვარული და მის მოწინააღმ-
დეგეთა მიმართ სიძულვილი სწორედ ამის სიმბო-
ლოა.

ადრეულ ხანაში ბეჭედზე რაიმე აფორიზმის ან ბაიათის ამოკვეთა წესი იყო.

ვალიდე სულთანმა, იმის სათქმელად, რომ ალ-ლაჰმა ეს სამყარო მუჰამმედ შუამავლის სიყვარულის გამო გააჩინა, შემდეგი შინაარსის სტრიქონები ამოაკვეთინა თავის ბეჭედზე:

„სიყვარულით შეიქმნა მუჰამმედი,
რაა სიყვარული, რომ არა მუჰამმედი?!
მისმა სიყვარულმა განაპირობა,
შექმნა სამყაროს არსებათა!..”

უსულო საგნებიც კი კეთილგანწყობილნი სიყვარულით ილტვოდნენ მისადმი და შეყვარებულნი იყვნენ მასზე. წმინდა ალი მოგვითხრობს:

„მუჰამმედ შუამავალთან ერთად მექაში ვსეირნობდი. ერთ დღეს მექას გავცდით. სეირნობისას რომელ ქვასთან და ხესთანაც ჩავიარეთ, ყველა მას ესალმებოდა:

„ას-სალაათუ ვას-სალაამუ აღეიქე იაა რასუულა-ლლაჰქ!”

(სალათი და სალამი შენ, ალლაჰის შუამავალო!).

ქვეყნად წყალბრუნვის მოვლენილი შუამავლის ქურანისეული სასწავლებლი

აღლაპი ადამიანებს ჭეშმარიტი გზის საჩვენებლად ისევ მათგან, განსაკუთრებული ნიჭისა და ზნეობის მქონე სპეტაკსა და კეთილშობილ, ჭეშმარიტების მქადაგებელ რჩეულ ადამიანებს უვლენდა, რომლებსაც უპირატესი თვისებები ახასიათებდათ. ის სპეტაკი და კეთილშობილი ადამიანები, რომლებსაც აღლაპისაგან ზეშთავონება ებოძათ, შუამავლები არიან. უდიდესი ღმერთის ამ ელჩებს, რომლებიც ადამიანებისათვის სამაგალითო პიროვნებები იყვნენ, სამი დავალება ჰქონდათ გათავისებული:

ა) აღლაპის აიათების კითხვა (ქადაგება).

ბ) ადამიანთა სულიერი განწმენდა.

გ) წიგნისა და სიბრძნის სწავლება.

(სურა ჯუმა, აიათი 2)

აღლაპმა, კაცობრიობისთვის განსაკუთრებული დახმარების გამომხატველი შუამავლის მოვლენის ღირსებით მთელი კაცობრიობა რომ მოეცვა, წმინდა

ადემ შუამავლით დაიწყო. წმინდა ადემი იყო პირველი ადამიანი და პირველი შუამავალი დედამიწაზე. შუამავლობადაკისრებულ პირებსა და მათ მიმდევარ ხალხს შორის, ხანგძლივი დროის გასვლასთან ერთად, ადამიანების მხრიდან ხელყოფილი და ძალადაკარგული ღვთიური ქადაგების შინაარსი, საზოგადოების განვითარების შესაბამისად, იცვლებოდა. რიგი კანონების გაგრძობა, დამატებით თავიდან ქადაგება კი ალლაჰის მეთოდია. ეს ვითარება ასეთნაირად გაგრძელდა წმინდა ადემ შუამავლიდან წმინდა მუჰამმედ შუამავლამდე (ს.ა.ს). წმინდა ყურანში 28 შუამავლის სახელია ნახსენები. ამათგან სამი პიროვნების შუამავლობა საეჭვოა. შუამავალთა რიცხვი კი, გადმოცემის მიხედვით, ას ოციათასზე მეტია. ისლამური ჭეშმარიტებაა ის გარემოებაც, რომ ყველა ხალხს ჭეშმარიტების გზის მქადაგებელი შუამავალი მოეწვინა. წინააღმდეგ შემთხვევაში, მცდარ გზაზე დაღვომის გამო ადამიანების დასჯა არასამართლიანი იქნებოდა.

ღვთიური შეტყობინების ეს მეთოდი საბოლოოდ წმინდა მუჰამმედ შუამავალზე (ს.ა.ს) დასრულდა. ამის შემდგომი ყველა დრო და ყველა ადგილი მის დაქვემდებარებაშია. მასზე ზეშთაგონების გზით გარდმოფლენილი წმინდა ყურანი, სანამ ეს ქვეყანა იარსებებს, მანამდე იქნება, რომელიც მოსალოდნელი, ნებისმიერი ვითარებისა და დროის შესაბამისი პასუხების გამცემ კანონებს მოიცავს. მნიშვნელობის თვალსაზრისით, წმინდა ყურანის სხარტი მეტყველება და სიბრძნის სისტემა, სწორედ ამ გარემოებიდან არის წარმოშობილი.

ისტორიული სინამდვილეა ისიც, რომ ყოველ შუამავალს თავისი დროის მოთხოვნილების მიხედვით თავისი ხალხის წინაშე მნიშვნელოვანი ღვაწლი გაუ-

წევია. წმინდა ისა (იესო) შუამავლის დროს ყველაზე მოსაწონი პროფესია სამედიცინო განათლება იყო, ამიტომ ყველაზე გავლენიანი ადამიანი ავადმყოფთა განმკურნებელი ექიმი იყო. წმინდა ისა შუამავალს ღმერთისგან მიეცა ისეთი სასწაული, რომლის წინაშე ექიმებმაც კი უმწეოდ იგრძნეს თავი. ეს იყო მიცვალებულის გაცოცხლება, ჯადოქართა დამადუმებელი სასწაული და სხვა.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) კი, რომელიც ქვეყნიერების დასასრულამდე ყველა დროსა და ადგილს მოიცავს, წინა ყველა შუამავლის უფლებამოსილებას, ძალაუფლებასა და სასწაულებს ფლობდა და ერთად აღებულ ამ ყველაფერზე მაღლა დგას. ამასთანავე, ჩვეულებრივი ადამიანებისადმი მუდამ სამაგალითოდ ყოფნისა და ქცევის აუცილებლობის გამოა, რომ გატარებული ღონისძიებების თითქმის მაქსიმუმში ადამიანურ მოთხოვნილებათა მიხედვით აქვს განხორციელებული.

წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) პერიოდში მოწონებული იყო მჭევრმეტყველება, ენაწყლიანობა, ენამჭევრობა და ლიტერატურა. ყველაზე დიდ მოწონებას იმსახურებდა ის ადამიანი, ვინც ამ მხრივ უპირატესობით სარგებლობდა. სასწაულების მიზანი იყო ხალხის მოხიბვლა და შუამავლისადმი მათი დაჯერების უზრუნველყოფა. შუამავალი, რომელ ხალხზეც იგზავნებოდა, მათში ყველაზე ძლევამოსილი და გავლენიანი ადამიანების დაჯერებას და დამორჩილებას უზრუნველყოფდა, მისი ყველა სასწაულმოქმედება და აღმატებულება წმინდა ყურანის სასწაულებს ეყრდნობა. სასწაული, მართალია, უწინარესად შუამავალთა ცოდნასა და განსაკუთრებულ მდგომარეობათა ფლობას ნიშნავს, მაგრამ ამასთანავე დიდი დატვირთვის მქონე, მათ მიერ ხალხთა მოხიბვლის გზით მათზე

ზეგავლენის მოხდენას უზრუნველყოფდა. წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) ქადაგების საშუალება, წმინდა ყურანი თავისი სხარტმეტყველებით უბადლო სასწაულად განიხილება. ამიტომაცაა, რომ ღვთიური, მაგრამ წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) ხელით კაცობრიობისადმი მარადიული ლამპარივით წარდგენილი წმინდა ყურანის სხარტი მეტყველება, მჭევრმეტყველება, ენამზეობა „ბედნიერების ხანის“ (მუჰამმედ შუამავლის პერიოდის) ადამიანის მორჩილების უზრუნველყოფელ ზემოქმედებად იქცა. როდესაც წმინდა ომარი ცუდი განზრახვით მიემართებოდა მიზნის ასასრულებლად და გზად წმინდა ყურანის კითხვა მოესმა, თითქოსდა ერთი პოლუსიდან მეორეზე ხტებო, ელვის სისწრაფით ჭეშმარიტ გზაზე მოექცა, რაც ყურანის ღვთიური ზემოქმედების ტიპიური და ისტორიული მაგალითია.

ამიტომაცაა, რომ წმინდა მუჰამმედ (ს.ა.ს) შუამავლის სასწაულქმედებათაგან: თითებიდან წყლების გადმოდენა; ცოტაოდენი საჭმლისა და სასმელის გამრავლება და ასეულობით ადამიანის დაპურება; ხეების, მასთან მოახლოება და მის წინაშე ქედის მოხრა და „ეს-სელაამუ აღეიქე იაა რასუულაღლაჰ!“ (სალამ-მშვიდობა შენ,აღლაჰის შუამავალო!)— სიტყვებით მისი დიდება; ხის კუნძის, რომელზეც ადიოდა და ხუთბეს ქადაგებას წარმოთქვამდა,ახალი *მინბერის* შემოღების შემდეგ, მუჰამმედ შუამავალთან განშორების გამო, ძლიერ ატირება. მსგავს უამრავ სასწაულქმედებათა შორის მაინც, ქვეყნიერების დასასრულამდე ძალაში მყოფი ყველაზე დიდი სასწაული წმინდა ყურანია.

წმინდა ყურანი, რომელიც აღლაჰისმიერ გარდმოვლენილი ბოლო ღვთიური წიგნია, მთლიანად ზემთაგონების შედეგია.

ამის შესახებ წმინდა ყურანში ასეა ნაბრძანევი:

**„ურწმუნოებმა თქვეს: ნუთუ არ უნდა გარდ-
მოვლენოდა მას სხვა სასწაულები თავისი ღმერ-
თისგან, უთხარი მუჰამმედ! შეჭველად, სასწაულები
აღლაჰს ეკუთვნის, ხოლო მე ვარ ნამდვილი
გამაფრთხილებელი.“**

(სურა ანკებუთ, აიათი 50)

**„ნუთუ არ ეყოთ, შეჭველად, მე გარდმოვივლინე
შენ წიგნი, რათა წაუკითხო მათ, შეჭველად, ამა(წიგნი)ში
არის უთუო წყალობა და ხსენება მორწმუნე ხალხთა
თვის.“**

(სურა ანკებუთ, აიათი 51)

ვაჰი ანუ ზეშთაგონება არის აღლაჰის მიერ, ჭეშმარიტი გზის მაჩვენებელი ბრძანებებისა და აკრძალვების, შუამავლების საშუალებით ადამიანებისადმი საიდუმლო გზით შეტყობინება. ადამიანები უძღვრები არიან, თავიანთი შემოსაზღვრული გონებით აღიქვან ღვთიური და საიქიოსთან დაკავშირებული საიდუმლოებები, ამიტომაც ეს ჭეშმარიტებანი აღლაჰმა შუამავლებს ვაჰით ანუ ზეშთაგონების გზით შეატყობინა. აქედან გამომდინარე, წმინდა ყურანი არის ღვთიურ და საიქიოს ჭეშმარიტებათა ყველაზე მრავლისმომცველი ვაჰის სახით გადმოცემული სასწაულთა კრებული.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.), ღვთიური ზეშთაგონების მიღების დროს, ჩვეულებრივი ადამიანური მდგომარეობიდან ანგელოზთა ბუნებაში გარდადიოდა, ამიტომაც მას ასეთ მდგომარეობაში ყოფნისას ზოგი რიგი არაჩვეულებრივობანი უვლინდებოდა:

მეტად უძმიდებოდა მისი წმინდა სხეული; მაგ: ამ დროს თუ თავის აქლემზე იქნებოდა ამხედრებული, აქლემი იძულებული იყო დაჩოქილიყო, ხოლო თუ ფეხზე დგომას მოისურვებდა, ფეხები მოეკეცებოდა.

ზეიდ ბინ საბითი მოგვითხრობს:

„ერთ დღეს მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.) ვიძყოფებოდა. ხალხმრავლობის გამო დაჩოქილნი ვიჯექით და მისი მუხლი ჩემს მუხლზე იღო. უცებ იგი ღვთიური ზეშთაგონების მდგომარეობაში ჩავარდა; ფეხზე ისეთი სიმძიმე ვიგრძენი, თითქოსდა წვივის ძვალი მტყდებოდა. აღლაპს ვფიცავ, ეს ჩემს გვერდით მყოფი მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.) რომ არ ყოფილიყო, სიმწარისაგან შეგპიკვლებდი და ფეხს გამოვწევდი.“
(ბუჰარი თირმიზი).

ზოგჯერ წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.) ზეშთაგონების დროს გონების დაუკარგავად მიყუჩდებოდა, შიგნიდან თანდათან მაღალი ხმები მოდიოდა, ირგვლივ ფუტკრის ბზუილის მსგავსი ზუზუნის ხმოდა, ცივი დღეც რომ ყოფილიყო, დალოცვილი შუბლიდან ოფლი ეღვრებოდა.

ზოგიერთი აღმოსავლეთმცოდნე ორიენტალისტი და არამუსლიმანი ცდილობდა ეს მდგომარეობა ეპილეფსიასთან დაეკავშირებინა, რაც წმინდა მუჰამმედ შუამავალს (ს.ა.ს.) ვაჰის მიღებისას მოსდიოდა. თუმცა ზეშთაგონების დროს განცდილ ამ მდგომარეობას, ეპილეფსიის მსგავსი არავითარი თვისება არ გააჩნდა. განვიხილოთ ეს საკითხი:

1. ეპილეფსიით დაავადებული, შეტევის გადავლის შემდეგ, დიდ ქანცვაწყვეტილობასა და ტკივილს გრძნობს, უკიდურესი ტკივილების შეტევებისგან იკრუნხნება და მისი სულიერი მდგომარეობა თავ-

დაყირა დგება. მაგრამ წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) აღნიშნულ ტანჯვა-წამებას არ განიცდიდა, ორ ვაჟს შორის პერიოდს, ჩვეულებისამებრ მიიხრევედა და ვაჟის მოსვლას მონატრებით ელოდა, ვაჟის მოსვლისას კი ერთ აღუწერილი სიხარული ეუფლებოდა.

2. ვაჟის მიღების დროს განცდილი ეს შემთხვევები ყოველი ვაჟის მიღებისას არ შეენიშნებოდა, ზოგჯერ წმინდა მუჰამმედ შუამავალს (ს.ა.ს) ჩვეულებრივი მდგომარეობა უნარჩუნდებოდა.

3. როგორც მედიცინიდან ცნობილია, ეპილეფსიით დაავადებულ პიროვნებას შეტევის დროს აზროვნებისა და აღქმის უნარი სრულიად ეკარგება, ირგვლივ მიმდინარე მოვლენებს ვერ აღიქვამს და გონება სრულიად დასშული აქვს, წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) კი, მიღებული ვაჟით კაცობრიობას სამართლის, ზნეობის, ღვთისმსახურების, რჩევა-დარიგების და სხვა ძალიან ბევრი საკითხის ყველაზე საუკეთესო ნიმუშ-მაგალითების შემცველი ყურანის აიათებს უქადაგებდა.

აქედან გამომდინარე, კარგად დაფიქრებაა საჭირო: განა შეიძლება ეპილეფსიით შეპყრობილი ავადმყოფის მოტანილი იყოს წმინდა სიტყვა, რომლის ყველაზე პატარა სურის მსგავსის შექმნაშიც კი უძლურია ადამიანთა და ჯინთა სამყარო.

4. ეპილეფსიით დაავადებული საშინლად კანკალებს, შუამავალს ვაჟის მიღების დროს ასეთი რამ არ აღენიშნებოდა. ესეც იმაზე მეტყველებს, თუ რაოდენ უსაფუძვლოა მის მიმართ შეთხზული მოსაზრება.

5. ოპონენტების მოსაზრებების გამაბათილებელ საბუთ-სამტკიცთაგან ერთ-ერთიც ის არის, რომ ეპილეფსიით დაავადებული შეტევის დროს უაზრო სიტყვებს გაიძახის, წმინდა მუჰამმედ შუამავალს (ს.ა.ს) ასეთი მდგომარეობა არასოდეს ჰქონია, ხოლო მის

მიერ მოტანილი წმინდა ყურანის წინაშე მთელი კაცობრიობა უძღურია.

საყოველთაოდ ცნობილი სინამდვილეა ისიც, რომ ამქვეყნიურ ცხოვრებაში ასი ათასობით ეპილეფსიით დაავადებულს უცხოვრია, მაგრამ მათ შორის არ ყოფილა არც ერთი, რომელსაც წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) მსგავსად კაცობრიობისათვის სასარგებლოდ ისეთი უბრწყინვალესი სარწმუნოება მოეტანა, რომელიც ქვეყნიერების დასასრულამდე იარსებებს.

საყურადღებოა საფრანგეთის მეცნიერებათა აკადემიის მიერ 1848 წელს გაკეთებული დასკვნა, რომელიც მათ მოამზადეს ერთ-ერთი მღვდლის სარჩელის საფუძველზე, რომელშიც ის ამტკიცებდა, რომ წმინდა მუჰამმედ შუამავალზე (ს.ა.ს) ვაჰის გარდმოვლენა კი არ ხდებოდა, არამედ ეს ეპილეფსიის შეტევა იყო, მაგრამ საფრანგეთის მეცნიერებათა აკადემიამ, ხანგძლივი და საფუძვლიანი კვლევის შემდეგ, გააკეთა დასკვნა, რომ ეს მდგომარეობა ვერ იქნებოდა ეპილეფსიის შეტევა, ვინაიდან მთლიანობაში 6236 აიათის გადმოცემისთვის საჭირო ეპილეფსიის კრუნჩხვას ვერცერთი სხეული ვერ გაუძღვებ, ეს გამორიცხულია. მღვდლის შეტანილი სარჩელი უარყვეს.

ვაჰი მთლიანად ღვთიური შემთხვევაა. ადამიანური მდგომარეობისა და აღქმის მიღმა, ის არის მოვლენა, რომლის ხელოვნურობა აბსოლუტურად გამორიცხულია.

ამრიგად, წმინდა მუჰამმედ შუამავლის მიერ ვაჰით გადმოცემული შთაგონება ღვთიური საჩუქარია, კაცობრიობისათვის სასწაულებით აღსავსეა. წარმოგიდგენთ რიგ მაგალითებს ალლაჰის მიერ გარდმოვლენილ წმინდა ყურანში მოცემული მჭევრმეტყველების შესახებ, რომლის საიდუმლოთა აღქმისაგან უძღურნი ვართ.

მჭევრმეტყველება და სტილი

ყურანის სასწაულებრივობას ყველაზე ძლიერ ხაზს უსვამს მისი სტილი და მჭევრმეტყველება.

ის მჭევრმეტყველების, შინაარსის, მიზნის, თემის და მდგომარეობის გათვალისწინებით გადმოცემის ყველაზე სრულყოფილი სასწაულია. ყველა საკითხს ის სრულად განიხილავს და უნაკლოდ გვიმტკიცებს მის სამართლიანობას.

ყურანი ენამჭევრობის მხვრივაც იმისთანა შედეგურია, რომ მის წინადადებებსა და აზრებში, მნიშვნელობებში, მცირე, რაიმე შეცდომის აღმოჩენაც კი შეუძლებელია.

ყურანი ენობრივი საკვირველებაა. ამიტომ განკითხვის დღემდე ამქვეყნად გაჩენილმა ყველა სულიერმა გაერთიანებული ძალით რომ მოისურვოს, მის მსგავს შედეგს ვერ შექმნის.

ამ საკითხის შესახებ გამჩენი ალლაჰი ყურანში ბრძანებს:

„მაშ მოიტანონ ურწმუნობმა მისი მსგავსი (ყურანის) სიტყვა თუ ისინი მართალნი არიან!“
(სურა ტური, აიათში 34)

ალლაჰისმიერი მოწოდების შეუსრულებლობის გამო გაწბილებულ წარმართებს, უფრო ღრმად რომ შეეცნოთ თავიანთი შეცდომები, ყურანის სხვა აიათში ალლაჰი ბრძანებს:

„ნუთუ მოგონილი, მონაჩმახიაო იგი (ყურანი), ამბობენ? მან (მუჰამედმა) შეთხზა იგი (ყურანი). უთხარი (მუჰამედ): მაშ (თუ ასეა) მოიტანეთ ათი(ოღ) მისი შესადარი სურა, თქვენი შეთხზული და მოუხმეთ, ვინაც ძალგით, გარდა ალლაჰისა, თუ კი თქვენ მართლები ხართ.“

(სურა ჰუდი, აიათი 13)

ამ აზრსა და მოწოდებას სურა ბაყარას 23-ე აიათშიც იმეორებს. საბოლოოდ სურა ისრას 88-ე აიათში აღლაჰი ბრძანებს:

„...უთხარი (მუჰამმედ), ვფიცავ, თუნდ ერთად შეიკრიბონ ადამიანები და ჯინები და შეეცადონ ყურანის მსგავსი რამის შეთხზვას, ვერ შეთხზავენ მსგავს მისას, თუნდ ერთმანეთს მხარში ამოუდგნენ...”

მართლაც, დღემდე ამჟვეყნად უარმყოფელთა დაწუნებული წიგნის ყურანის შესადარი არანაირი შედეგრი არ შექმნილა.

ყურანის სურეებზე მიმსგავსების მცდელი „მჭკვერმეტყველები“ **„მუსეილემეთულ ქეზზაბი“** და მისთანანი დამამცირებელ, სასაცილო მდგომარეობაში აღმოჩნდნენ. მათი ნაწერები კომედიის ფარგლებს ვერ გასცდა და მათივე უგუნურობა წარმოაჩინა.

რამდენიმე სურას დასაწყისში *„ელიფ, ლამ, მიიმ; ელიფ, ლამ, რა; ჰა, მიმ; ია-ხინ“* და მსგავსი „ხურუფი მუყატტად“ (მოკვეთილი ბგერები, ცალკე მყოფი ბგერები) წოდებული ზოგიერთი ბგერებია, რომელებიც ზოგიერთი სურას ცალკე აიათს წარმოადგენს. მსგავსი აიათების მნიშვნელობა მხოლოდ აღლაჰმა უწყის. ამის შესახებ აზრის გამოთქმაზე უფლების მქონე სწავლელები ასეთ განმარტებებს იძლევიან:

1) აღლაჰი ამ ბგერებით ადამიანთა და ჯინთა სამყაროს მიმართავს:

„თქვენს ხელთ არსებული ყურანის აიათები ამ ბგერებიდან შეიქმნა. მოდით, თუ კი ძალა შეგწევთ, თქვენც მისი მსგავსი რამე შექმენით.“

2) ეს ასობგერები, მათ შემდეგ მოსული თემების მოსამზადებელი, ყურადღების მამობილიზებელი ლიტერატურული ხელოვნებაა. ვინაიდან, ზოგჯერ სიტყვის წინ გადაფარვით დაწყება ამბის საიდუმლოებით მოცული მინიშნების შემდგომ გახსნით უფრო დიდი

ღირებულების ნიშანია.

3) ისინი მიმანიშნებელია იმისაც, რომ სწავლა ასობგერებით იწყება,

საბოლოოდ, *„ჭურჭი-ი მუყატას“* საიდუმლო, ჭეშმარიტი და უზენაესი ალლაჰისა და ყურანის ერთ-ერთი სასწაულებათაგანია.

სტილობრივი თავისებურებანი

წმინდა ყურანი არც პოეზიაა და არც პროზა. ეს ერთიანობაში შეიცავს პოეზიისა და პროზის თავისებურებებს და სტილს, და ამ სტილთან შეზავებული მუსიკალურობა გააჩნია. ადამიანი, როცა ყურანს კითხულობს, ეს ფარული მუსიკალურობა სულის სიღრმეში უჯდება.

ყურანის ტაქტებში უბრალო, სულ მცირე ცლილებაც კი მის მჟღერადობას მოშლის. თანამედროვე ისლამის სწავლულთაგანი პატივცემული მუჰამედ ჰამიდულლაჰი ყურანის მჟღერადობის შესახებ გადმოგვცემს:

გამუსლიმანებული ფრანგი მუსიკოსი ჩემთან ერთ-ერთი შეხვედრის დროს, ნასრ სურას მხარტვრული კითხვისას *„ფიი ღიინილლაჰი ეფვააჟაა. ფესებბიჰ...“* სიტყვების მჟღერადობის მხრივ უკმაყოფილებას გამოთქვამდა. მას ამ შემთხვევაში *„ეფვააჟაა“* ფორმით არა და *„ეფვააჟენ-ე-ფესებბიჰ“* („ნ“ და „ფ“ ერთიმორეს შეერწყმის). ამ სახით „ნ“-ს შემდეგ „ფ“-ს გამოთქმამდე ერთი „ვ“-ს წარმოთქმაზე მივუთითე. აღტაცებულმა მუსიკოსმა ასე მითხრა: „რწმენა გამიმტკიცდა. ამ მითითების შემდეგ ყურანის მიმართ რაიმე პრეტენზია აღარ გამაჩნია. მისი ჰარმონიული ბუნების მიმართ უკვე ზომების

შესაბამისობას ვგრძნობ. ის ნორმალური ბრწყინვალეების გამოვლინებაა. ასეთ მტკიცე და დიად წიგნში უღიმღამო, ადამიანური რაიმე საკითხის ჩართვას ვინ წარმოიდგენს?“

ყურანის განსაკუთრებულობასთან ერთად, ადამიანთა გულების არაჩვეულებრივი, ძლიერი ზემოქმედებით გაღვივება არაბებმა მხოლოდ ალლაჰის შუამავლის გონიერების წყალობით ყურანის მოსმენის შემდგომ შეიგრძნეს და ჯგუფ-ჯგუფებად ჭეშმარიტების გზას დაადგინენ.

წარმართები მისი მსგავსის არარსებობის მიხედვით, ყურანის მჭევრმეტყველებას და ენაწყლიანობას ალღოთი აღიქვამენ. ისინი ყურანს მხოლოდ ღვარძლის გამო ობოლ მუჰამმედზე მიყოლის შემთხვევაში უინის გატეხვის (თავის დამცირების) შიშით ეწინააღმდეგებოდნენ.

წარმართთა წინაკაცთაგანი ვალიდ ბინ მუღირე უარყოფა-უინიანობის გამო აიათში განმარტებულის მსგავსად:

„უეჭველად, მან მოიფიქრა და გადაწყვიტა, წყვეულიც იყოს, როგორც მან მოიფიქრა და გადაწყვიტა. შემდგომ მან მიმოიხედა და წარბი შეიკრა. სიმართლე არ ირწმუნა და გამედიდურდა: და თქვა: ყურანი სხვა არაფერია გარდა წინაპართაგან გადმოცემული მაგიისათ.“

(სურა მუდდესირ, აიათი 18-25)

მიუხედავად ამისა, ის თავის გულში რომ ჩაიხედავდა, მაინც ვერ მაღავდა ამ სიტყვების საოცრებას და ამბობდა:

„ღმერთმანი, მუჰამმედისაგან, ცოტა ხნით ადრე, ერთი რამ მოვისმინე. ის არც ადამიანის სიტყვებს ჰგავდა და არც ჯინისას. მასში სიტკბოება და სიამე, ყოველ მხრივ ბარაქა იღო. ის აუცილებლად ამ-

აღლდება. მას წინ ვერ აღვუდგებით“. ასე დაახასიათა და ყურანის აუცილებელი წარმატების შეჩერება მიუღწევლად წარმოაჩინა.

ყურანის მოსმენისგან მომრიდე საცოდავი წარმართები, ღამღამობით ყურანის მკითხავ წმინდა შუამავალზე მოსასმენად რამდენჯერმე ფარულად შეიპარნენ ქაბეში. ყურანის მოსმენით გონს მოსულნი თავიანთ თავს ადანაშაულებდნენ და ერთმანეთს მიმართავდნენ:

„გეთაყვათ, არავინ გაგვიგოს, ჩვენი ეს საქმე რომ გაიგონ, ვფიცავ, თავი მოგვეჭრება. ამ საკითხზე ვინმესთან სიტყვა არ დაგცდეთ!..“ ნამოქმედარის გამო თავიანთ თავზე დამდურებულები შემდგომ იქ ველარ მიდიოდნენ. ყურანისეული სტილის არაჩვეულებრივობის გამო წარმართი მეწინავეები, ხალხი ისლამით რომ არ მოხიბლულიყო, ქვეშევრდომებს ყურანის მოსმენას უკრძალავდნენ.

ყურანისეული ენამჭევრობის, ამ მუღერადი მუსიკალური ხმოვანების სიტყვათა ბგერებით გამოთქმის, ყველაზე ადვილად აღსაქმელ, ცხოვრებისეულ საკითხთა განმარტების და კანონიერი ქცევის გამო ის მარადიულ და ამოუწურავ საკვირველებას წარმოადგენს. ჩვეულებრივ, ერთი მუღერადობიდან მეორეზე გადასვლით, ის სხეულის ყველა წერტილს იპყრობს, მისი მნიშვნელობის უცოდინარი ადამიანებიც კი თავდავიწყებით ისმენენ.

ყურანის სტილში სიტყვათა შორის აზროვნების შესაბამისობაა. ის გადმოსაცემ საკითხს უღამაზესი და უძლიერესი ფორმით გვიხატავს. ეს მხოლოდ

„ქელამი“ (მეტყველი) ეპითეტის მქონე ერთადერთს აღლაჰს შეუძლია გააკეთოს. ამ საკითხში ადრინდელი უძლიერესი პოეტებიც კი ქედს იხრიან.

ყურანი შეიცავს: შემთხვევებს, თქმულებებს, ისტორიას, კანონებს, საკამათო საკითხებს, სამოთხეს, ჯოჯოხეთს და სხვა მისთანა თემებს. მისახარებელს სამახარობლო ფორმით, საშიშს შემადრწუნებელი ფორმით, ყველას თავიანთ ფორმებსა და სტილში გადმოგვცემს. ესეც ყურანის ღმერთისეული წარმომავლობის ერთ-ერთ უმტკიცესი დასტურია.

ამავე დროს ყურანი, სხვადასხვა დროისა და ქვეყნის სხვადასხვა კუთხეში მცხოვრებ, განსხვავებული წარმომავლობისა და ცოდნის ადამიანებს თავიანთ დონეზე გასაგებად უქადაგებს. განსხვავებული განათლების ადამიანთა შორის ყურანის კითხვისას, ყველა ადამიანი მას თავისი შეგნებით გაუგებს და იმ დონით შეასრულებს, რაც მას, მისი შესაძლებლობების გამო, ნორმაში ჩაეთვლება.

ყურანის სტილში რამდენიმე განმეორებაა, რომლებიც საქმის დაკანონებისათვის საჭირო ქცევებს გვინერგავს.

ეს მანერა, ჭკუვაშიც და გულშიც ჩამწვდომობის გამო, მკითხველს კეთილგანწყობასა და სიხარულს ანიჭებს. ყურანის ენა შუამავლის ჰადისთა ენობრივი ხასიათისაგან დიდად განსხვავდება. ყურანი რომ წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) სიტყვები ყოფილიყო, ისინი ყველაფერში ერთნაირი სტილისა იქნებოდნენ. ასეთი მსგავსება გამორიცხებულია. ჰადისსა და ყურანს შორის განსხვავება გამჩენსა და გაჩენილს შორის სხვაობის მაგვარია.

მასში ადამიანთა ხელის შერევის თავიდან აცილების მიზნით, ღმერთმა „*ის არანაირი ეჭვის არმქონე*“ წიგნად გაგვიმარტა.

„ელიფ“ „ლაამ“ „მიიმ“: აჰა, უეჭველი წიგნი, ჭეშმარიტი გზის მაჩვენებლად, მათთვის, რომელთაც ეშინიათ ღმერთისა.“

(სურა ბაყარა აიათი 1-2).

მასში გადახვევა, შეცდომა, უკუღმართობა არ არის. სხვა აიათში გამჩენი გვამცნობს.

„ნუთუ დაფიქრებით არ ეკიდებიან ყურანს და რომ ყოფილიყო ყურანი ალლაჰის გარდა ვინმე სხვისგან, უთუოდ იპოვიდნენ მასში უამრავ შეუსაბამობას?“

(სურა ნისა, აიათი 82)

„ეფიცავ, რომ ადამიანისათვის სამაგალითოდ ყურანში ყველანაირი ამბავი გადმოვეცი. ის არაბულია და მასში არაა მიხვეულ-მოხვეული, რათა გაიგოთ და ღმერთის გეშინოდეთ.“

(სურა ზუმერი აიათი 27-28).

ყურანის გარდმოვლენილი სახით დაცვას, გამჩენი თვით უზრუნველყოფს. მასში ცვლილებების შეტანა შეუძლებელია, ის ძალიან დიდი საკვირველი წიგნია. აიათში გამჩენი ასე გვამცნობს:

„ყურანი, ჭეშმარიტად, ჩვენ გარდმოვავლინეთ და ჩვენვე ვიცავთ.“

(სურა ჰიჯრი, აიათი 9).

„.....ჭეშმარიტად, ის (ყურანი) შეუდარებელი წიგნია. მასში ცვლილება ვერ შევა. ის ყოვლისშემძლე და ყველას პატრონი უზენაესის მოვლენილია.“

(სურა ფუსსილათი, აიათი 41-42).

ყურანი გადმოცემის და მნიშვნელობის მხვრევაც ამაღლებული და გამორჩეულია. ადამიანის სიტყვები ამ დონეს ვერასოდეს გაუტოლდება. ის, თავისი გადმოცემის მსგავსად, განსხვავებული ბუნებისაა.

ყურანის ზნე და სტილი თავიდან ბოლომდე შეუდარებელი სილამაზის მატარებელია. აიათების მიერ

გადმოცემული ბრძანებების, კანონებისა და თქმულე-
ბა-ლევანდების მნიშვნელობანი, ადამიანთა შექმნიდან
დღემდე ყველა დროისათვის გამოსადეგი და მისადე-
ბია. ყოველივე განხილულის დაფიქრება- გაანალიზე-
ბა ადამიანთა გაჩენის დღიდან დღემდე ყველა დროზე
შეგვიქმნის სათანადო შეხედულებას.

ყურანის განსაკუთრებულობა, დასაბამიდან
დღემდე გრძელდება და ამის შემდგომაც გაგრძელდუ-
ბა. უზენაესი ალლაჰი მას ყველანაირი ცვლილება-
განადგურების და ზედმეტობისაგან იფარავს. მრავ-
ალწლიანი ათეიზმისა და კომუნისტური რეჟიმის
მიუხედავად, როცა აკრძალული იყო ყურანის კითხ-
ვაც და სწავლებაც, წმინდა ღმერთისეული სიტყვა,
ღმერთის მინიჭებული ძალით, ვერაფერმა ჩაახშო და
მის მიმართ ასეთმა მცდელობამ კრახი განიცადა.

წმინდა ყურანი დაცულია ადამიანის ხელყოფისაგან

ყურანში წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს.) მხრი-
დან არანაირი ჩარევა არ მომხდარა. ალლაჰის შუა-
მავლის ცხოვრებაში უამრავი მოვლენა არსებობს,
რომელიც ამას გვიდასტურებს.

ვაჰის ანუ ზეშთაგონების დაგვიანება

ისეთ მოვლენებსაც ჰქონდა ადგილი, სადაც წმინ-
და მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.) იმის მიუხედავად, რომ
აუცილებელი იყო პასუხი მაშინვე გაეცა, ალლაჰის

გადმოცემას ელოდებოდა. მაგალითად, როგორც იყო ცილისწამების შემთხვევა.

მაშინ, როცა **ბენი მუსთალიყის** ბრძოლიდან ბრუნდებოდნენ, ფარისევლებმა წმინდა აიშეს მრუშობაში ცილი დასწამეს, ჭორები ამის შესახებ ნიაღვარივით გავრცელდა, რომელმაც ამაზრზენი სახე მიიღო.

წმინდა მუჰამედ შუამავალი (ს.ა.ს.) მოკრძალებით ამბობდა: „*მე მის შესახებ კარგი ქმედების გარდა, სხვა მდგომარეობის მოწმე არა ვარო.*“

მას შემდეგ, როცა გამოიკვლია და გამოიკითხა, თავის მეგობრებთან თათბირი ჩაატარა, მიუბრუნდა წმინდა აიშეს და უთხრა:

„შეხედე აიშე! შენს შესახებ ამდაგვარი სიტყვა გავიგონე, თუკი შენ უცოდველი ხარ, ალლაჰი შენს სიმართლეს გამოაჩენს, თუ ცოდვა ჩაიდინე, ღმერთს სთხოვე, გააპატიოს.“

ეს ჩვეულებრივი ადამიანის სიტყვებია, რომელსაც არ ესმის უხილავისა, მას მხოლოდ მაშინ ეცოდინება, როცა ალლაჰი შეატყობინებს. ბოლოს და ბოლოს, ერთი თვის შემდეგ, სურა ნურის აიათი გარდმოვლენა სამყაროს, რითაც წმინდა აიშეს სისპეტაკეს ნათელი მოეფინა.

ალლაჰის შუამავალი ყურანში რომ ჩარეულიყო, ღვთის გამოცხადებას არ დაელოდებოდა, თავისი გულის კარნახით იმოქმედებდა და მას ღვთისაგან გარდმოვლენილად გამოაცხადებდა. ალლაჰის შუამავალს სურდა, ყიბლე ქააბეს პირდაპირ ყოფილიყო, მაგრამ იძულებული იყო მედინაში ჰიჯრეთის შესრულებიდან მეთექვსმეტე თვეს დალოდებოდა, შემდეგ ყიბლე იერუსალიმიდან **„ბეთი მაყდისიდან“** (წმინდა სახლი) ქააბესკენ იქნა მოქცეული. ღმერთის მიერ

აღლაჰის შუამავლის ამ სურვილის დაკმაყოფილები-
სათვის შემდეგი აიათი გარდმოველინა:

„ჩვენ გხედავლით ცისკენ სახე აპყრობილს. და ჩვენ შეგაბრუნებთ შენთვის სასურველი ყიბლისაკენ. აჰა, იბრუნე პირი მესჯიდი ჰარამისაკენ! და სადაც უნდა იმყოფებოდე, იბრუნეთ პირი მისკენ“.

(სურა ბაკარა აიეთი 144)

(სამყაროში) დედამიწაზე არსებული ყველა მოვ-
ლენა თუ ფაქტი აღლაჰის ნება-სურვილით ხდება. შემოდგომაზე ხიდან ფოთოლთა ცვენაც კი აღლაჰის ნება-სურვილია. წინააღმდეგ შემთხვევაში, დედამი-
წაზე სრული ანარქია იქნებოდა. შუამავალთა ყო-
ველი მოქმედებაც აღლაჰის სურვილისამებრ ხორ-
ციელდება.

აიათში ასეა ნაბძანევი:

„ის (მუჰამმედი) თავის შეხედულებისამებრ არ ლაპარაკობს! ის (ლაპარაკი) სხვა არაფერია, თუ არა ღმერთისმიერი შთაგონება.“

(სურა ნეჯმი აიათი 3-4)

არც ერთი შუამავლის სიცოცხლეში არ მომხდარა მასზე გარდმოვლენილი წიგნის ადამიანის მიერ ხე-
ლყოფა, მასში ჩარევა და რაიმე ცვლილების შეტანა. თევრათში (თორა), ინჯილში (სახარება) თუ სხვა წმინდა წიგნებში ყველა ცვლილება შუამავალთა სიკვდილის შემდეგ არის შეტანილი. ყურანის შეს-
ახებ კი მაღალი ღმერთი ასე ბრძანებს:

„იგი, ყურანი ჩვენ გარდმოვაგლინეთ და უთუოდ ჩვენვე ვართ მისი დამცველნი.“

(სურა ჰიჯრი აიათი 9)

რაც გარანტიაა იმისა, რომ მასში არანაირი ცვლი-
ლება არ შეევა.

თაბუჯის ლაშქრობის დროს არასასაპატიო მიზეზით ბრძოლაში მონაწილეობის მიუღებლობის გამო სამი პიროვნების მდგომარეობა დიდად საყურადღებოა. ესენი არიან: ქააბ ბინ მალიქი, მურარე ბინ რაბიი და ჰილალი ბინ უმმეიე. ისინი საზოგადოებიდან გარიყული იქნენ. საჰაბეებმა მათთან კავშირი გაწყვიტეს, სალამსაც კი აღარ ეუბნებოდნენ. მათ მოინანიეს ალლაჰის წინაშე და იძულებული იყვნენ დალოდებოდნენ მათი განმსჯელი აიათის გარდმოვლინებას. ეს ლოდინი კი 50 დღეს გაგრძელდა, შემდეგ კი მონანიების პასუხიც მოვიდა.

„და მიიღო მონანიება იმ სამი(აღამიანი)საც, რომელნიც (მათსავე შესახებ ალლაჰის ბრძანების მოლოდინის გამო შინ) დატოვებულ იქმნენ, ვიდრე მათ დედამიწა არ ევიწროვებოდა, თუმც (დედამიწა) იგი ფართო იყო. და სულნიც თავიანთი შეეკუმშათ და მიხვდნენ, რომ არ არის ალლაჰისეული (სხვა) თავშესაფარი, გარდა თვითონ ალლაჰთან არსებულისა. შემდეგ მიიღო მათი მონანიება, რათა (ისინიც) მოქცეულიყვნენ (ჭეშმარიტ სარწმუნოებაზე). უეჭველად, ალლაჰი მონანიებათა (კეთილ)მიმღები და შემწყნარებელია.“

(სურა თევებ აიათი 118)

ალლაჰის შუამავალს, ღვთის ბრძანებაში ჩარევა რომ ნდომებოდა, 50 დღეს არ დაელოდებოდა და დადებით ან უარყოფით გადაწყვეტილებას თავად მიიღებდა.

უდიდესი ალლაჰი ყურანში სურა **ჰაყყას** 44-ე-47-ე აიათებით შემდეგნაირად გვატყობინებს:

„მას რომ (შუამავალს) ზოგიერთი გამოთქმა შეეთხზა და ჩვენთვის ცილი დაეწამა, რა თქმა უნდა,

მის მარჯვენას (ძალას და სიძლიერეს) გამოვაცლიდით. შემდეგ მის სასიცოცხლო ძარღვს გადავჭრიდით და თქვენგან ვერავინ ხელს ვერ შეგვიშლიდა“.

ზეშთაგონება წმინდა შუამავლის სურვილის მიხედვით არ ხდებოდა

ზოგიერთი ვაჰი ანუ ზეშთაგონება, ალლაჰის შუამავალს რომ სურდა, ისეთი არ იყო. ყურანი მას ზოგჯერ მისი შეხედულებების მცდარობას აცყობინებდა. ზოგჯერ ისეთ რამეს უბრძანებდა, რისკენაც არ იხედებოდა. ოდნავი გადაცდომაც რომ დაეშვა, საშინელი კანკალი აიტანდა, ეს ძალიან უმნიშვნელო საქმეზეც კი შეიძლება მომხდარიყო.

თაბუქის ღაშქრობის წინ ალლაჰის შუამავლთან 80 კაცი მივიდა, რომლებმაც მოგონილი ტყუილის საფუძველზე სახლში დარჩენისათვის ნებართვა ითხოვეს. წმინდა შუამავალი მათ ენდო, დაუჯერა და ნება დართო, რაზედაც უზენაესმა ალლაჰმა ამ აიათით მისცა შენიშვნა:

„დაე, შევინდოს ალლაჰმა შენ! რად დართე ნება მათ (დარჩენისა), ვიდრე გეცნობებოდა შენ იმათზე, რომელნიც მართალს ამბობდნენ და ვიდრე არ შეიცნობდი.“

(სურა თევეჰ, აიათი. 43).

ალლაჰის შუამავლის მიერ თავისი ბიძის აბუ თალიბის მიმართ ალლაჰისაგან შენდობის თხოვნისთანავე, ალლაჰმა ეს აიათი გარდმოავლინა:

„დაუშვებელია შუამავლისთვის და მათთვის, რომელთაც ირწმუნეს, შენდობა ითხოვონ (დვთისაგან) კერპთაყვანისმცემელთათვის, თუნდაც (ისინი მათი) ახლონათესავნი იყვნენ, მას შემდეგ, რაც ახსნაგანმარტებულ იქნა მათთვისვე, რომ უეჭველად, ისინი

(კერპთაყვანისმცემელნი) ჯოჯოხეთის მეგიდრნი არიან.
(სურა თევზე, აიათი 113).

აქაც ალლაჰის შუამავლის მიმართ საყვედურია გამოთქმული.

ალლაჰის შუამავლს, ფარისეველთა ბელადის შვილის აბდულლაჰის ბინ უბეი ბინ *სელულის* სურვილზე, მიცვალებულის ღოცვასთან დაკავშირებით კვლავ შემდეგი აიათი მოეველინა:

„არ ილოცო არც ერთი იმათგანისთვის, თუკი ვინმე მოკვდებოდა, არც იმათ საფლავთან დადგე (სალოცავად), რადგან მათ უარჰყვეს ალლაჰი და მისი შუამავალი და გზააცდენილებადაც მოკვდნენ.“

(სურა თევზე აიათი 84)

ეს აიათი იმის მტკიცებულებაა, რომ აიათებსა და ყურანის დიდებულებაში ჩარევა არ მომხდარა.

ბედირის ომის დროს მუსლიმანებმა 70 ურწმუნო ტყვედ აიყვანეს. ალლაჰის შუამავალი და მისი მეგობრები შეიკრიბნენ და ითათბირეს იმის შესახებ, თუ როგორ მოქცეოდნენ მათ, წმინდა ომარს ტყვეების დახოცვა, მეორე ნაწილს კი გამოსასყიდის აღება და მათი განთავისუფლება უნდოდა. ბოლოს გამოსასყიდის ფასად მათი ცოცხლად გაშვება გადაწყვიტა. ამის შესახებ:

„არც ერთ შუამავალს არ შეშვენია ტყვეთა ყოლა, ვიდრე (მტრები სრულად) არ დაუმარცხებია დედამიწასზე. (თქვენ) გინდათ ამქვეყნიური სიკეთე, ხოლო ალლაჰს ნებაეს იმქვეყნიური (გიბოძოს). ალლაჰი ძლიერია და ბრძენია.“

(სურა ენვალი, აიათი 67)

„და, რომ არ ყოფილიყო ალლაჰის წინასწარი წერა, უთუოდ გეწეოდათ თქვენ უდიდესი ტანჯვა-წამება, იმის გამო, რაც აიღეთ (ტყვეების გამოსასყიდი).“

(სურა ენვალი, აიათი 68)

ამ აიათების მოვლენის მიზეზები:

1) მუსულიმანები ცუდ მდგომარეობაში იყვნენ. კერპთაყვანისმცემლებისათვის ტყვეების განთავისუფლებას ხელი არ შეეწყო.

2) ისლამის ომის მოტივი ალლაჰის სახელის გაძლიერება და გავრცელება იყო, მაგრამ ტყვეების გამოსასყიდით განთავისუფლება ვაჭრობას დაემსგავსა და მთავარ მიზანს დაშორდა.

როგორც სხვა აიათები, ეს აიათიც აჩვენებს, რომ ყურანი ადამიანის ყოველგვარი ჩარევისგან თავისუფალია.

აიათში სხვა მახვილგონივრობაც არის ჩადებული.

თავდაპირველად, იმის გამო, რომ აიათები არ მოველინებოდა, ალლაჰის შუამავალი *მუჯთაჰიდის* როლში იყო. ამ აიათის მიხედვით, შემდეგი დასკვნის გამოტანა შეიძლება. ტყვეების შესახებ მიღებული გადაწყვეტილება ერთგვარი მანევრირება იყო. ამ ამბის შედეგად ალლაჰის შუამავლის და სხვათა გულებში სიხალგაეთემ დაისადგურა.

მის შემდეგ აიათში ეს შეცდომა შემდეგნაირად არის ნაკატიები:

1. მაშ, ჭამეთ, რაც მოიალაფეთ (მოინადავლეთ) იმისგან ალაალი და სუფთა და გეშინოდეთ ალლაჰისა. უეჭველად, ალლაჰი შემნდობია, შემწყნარებელია.

(სურა ენფალი, აიათი 69)

მაშინ, როცა ალლაჰის შუამავალი ყურაიშების მოწინავე ხალხს ისლამს უხსნიდა, იმის მიუხედავად, აბდულლაჰის ძე მუსლიმანი იყო, მაინც ითხოვდა, მისთვის შუამავალს აეხსანა ჭეშმარიტი გზა. ალლაჰის შუამავალს არ უნდოდა თანამოსაუბრისთვის ცუდად ეთქვა, ხოლო უმძუ მქეთუმი კი ერთსადამიანს

ჯიუტად იმეორებდა, რის გამოც შუამავალი ცოტა შეიჭმუნა.

ამის გამო მას აღლაჰისაგნ გამაფროთხილებელი აიათი გარდმოველინა:

1. *სახე დაიჭმუნა და ზურგი შეაქცია.*
2. *რათა მოვიდა მასთან ბრმა.*
3. *რა იცი შენ, იქნებ ის განიწმინდება.*
4. *ანდა რჩევას მიიღებს და ეს მისთვის სასარგებლო იქნება.*
5. *მაგრამ, ვინც არ გრძნობს საჭიროებას.*
6. *შენ კი მისთვის ირჯები.*
7. *შენ, რა იცი მისი განუწმენდელობისა?*
8. *მაგრამ ვინც შენსკენ მოიჩქარის.*
9. *რომელსაც აღლაჰის ეშინია.*
10. *შენ კი მას ყურადღებასაც არ აქცევ.*
11. *არასოდეს მოიქცე ამგვარად! ვინაიდან ის (ყურანი) დარიგებაა.*
12. *ხოლო ვისაც სურს, ის მიიღებს ამ დარიგებას.*

(სურა აბესე აიათი 1-12)

ამ აიათში მოცემული კრიტიკა წმინდა მუჰამედ შუამავალს (ს.ა.ს.) ეხება. ეს შეცდომა შუამავლის უნებლიე შეცდომაა. მცდარი ნაბიჯების გადადგმა შუამავლის ნება-სურვილი არ იყო.

შთაგონების განუმარტებლად გარდმოველინა

ძვირფას შუამავალს შთაგონებები ზოგჯერ განუმარტებლად გადმოეცემოდა. მას არაბულად **მუჯმელ აიათები** ეწოდება, რომელთა მნიშვნელობა დასუ-

რულია და უკომენტაროდ მათი არსის გაგება შეუძლებელია.

ალლაჰის შუამავალი განუმარტავი საკითხების ახსნას მანამ არ შეუდგებოდა, სანამ უზენაესი ალლაჰისაგან სათანადო ცნობა არ მოუვიდოდა, მაგალითისთვის შემდეგ აიათებს მოვიყვანო:

„ალლაჰისაა ყველაფერი, რაცაა ცათა შინა და დედამიწასა ზედა. გაამხელთ თქვენს გულებში არსებულს თუ დამალავთ მას, ამაზე ალლაჰი მოგკითხავთ პასუხს. იგი აპატებს, ვისთვისაც ინებებს და დასჯის, ვისზეც ინებებს. ალლაჰი ყოველზედ ყოვლის შემძლეა.“

(სურა ბაკარა, აიათი 284)

როდესაც ეს აიათი გარდმოვლენილა, შუამავლის მეგობრებს ეგონათ, რომ ენით წარმოუთქმელად

ნაგულისხმების გამო პასუხს აგებდნენ, შეშინებულიებმა ასე თქვეს:

„ალლაჰის შუამავლო, როგორ შეიძლება, დავეყრდნოთ ამ აიათს?“

ძვირფასმა შუამავალმა უპასუხა:

„რაა ეს! წიგნთბოძებულთა მსგავსად გინდათ, თქვათ, გავიგონეთ, მაგრამ წინ აღუდგებითო?“

თქვენ: „გავიგონეთ და მორჩილ ვიქმენით, ღმერთო დიდებულო, გთხოვთ, შეგვინდოთ, ყველა შენ უნდა დაგიბრუნდეს“; – უნდა თქვათ. რადგან აიათის მნიშვნელობა განუმარტავი იყო, ახსნა ვერ მოუხერხეს.

უმწეო მდგომარეობაში ჩავარდნილებმა, შუამავლის თანამიმდევრებმა, მოითხოვეს, რომ ალლაჰს მიენდობოდნენ და მორჩილი იქნებოდნენ, ასევე, საქმეს სხვას არ დააბრალებდნენ. ცოტა ხანში ქვემოთ მოცემული ძვირფასი აიათი გარდმოველინა და დახურულ მნიშვნელობას ნათელი მოეფინა:

„აღლაჰი არავის აკისრებს იმას, რაც მის ძალას აღემატება. ვინც კარგს დაიმსახურებს მისივე სასარგებლოდ (დაიმსახურებს). ღმერთო ჩვენო! არ დაგვსაჯო, რამეთუ დაგვავიწყდა ან შევცდით. ღმერთო ჩვენო! არ გვატვირთო მძიმე ტვირთი, როგორც ატვირთე იგი ჩვენამდე მფოფო. ღმერთო ჩვენო! არ გვატვირთებინო ის, რისი ძალაც არ შეგვწევს. გვაპატიე, შეგვინდე, შეგვიბრალე. შენ ხარ ჩვენი პატრონი. ურწმუნოების წინაღმდეგ დაგვეხმარე.“

(სურა ბაყარა, აიათი 286)

შუამავლის მეგობრები მიხედნენ, რომ გულის ნადებთა გამო „შექლებისდაგვარად“ პასუხისმგებელი იყვნენ.

აღლაჰის შუამავლის მიერ დახურული მნიშვნელობის მქონე აიათის აუხსნელობა, სანამ ამხსნელი ფაქტორი არ გარდმოველინებოდა, შუამავლობის ერთ-ერთი ჭეშმარიტება და ყურანის წარმოშობის უდავო მტკიცება იყო. ასე რომ არ ყოფილიყო, ან არ გადმოიცემოდა ასეთი ცნობა, ან გადმოცემულ ცნობას დროულად დაერთვებოდა სათანადო განმარტება, ასეთი ვითარების წარმოუქმნელობა ყურანის სასწაულების კიდევ ერთი მტკიცებულებაა.

მექადან მედინაში გადასვლის (ჰიჯრეთი) მეექვსე წელს, სიმართლის სიცრუეზე ძღვევის ყველა გზა გამოვლინდა და მიღებული იქნა ქააბეს მონახულების გადაწყვეტილება. მაშინ, როცა წინ, ჰუდეიბიესაკენ მიიწევდნენ, ძვირფასი შუამავლის აქლემი „ყასვა“ ჩაიმუხლა, შუამავლის მეგობრები შეეცადნენ მის მექასაკენ წაყვანას, მაგრამ არ წავიდა.

თქვეს:

„**ყასვა** დაუძღურდა და დაეცა.“

წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს) თქვა:

„ვასვა არ დაუძღვრდება, მას არ სჩვევია დაჩოქება, ვინც ებრეკეს სპილოები დააჩოქა, მანვე დააჩოქა ყასვაც.“

ეს იყო გამჩენი ღმერთის მიერ შუამავლისადმი მინიშნება, რომლითაც მოუწოდებდა: ჰეი, ალლაჰის შუამავალი: *„როგორც უდიდესმა ალლაჰმა ებრეკეს სპილოები შეაჩერა, ასევე ამ აქლემის შემჩერებელიც უდიდესი ალლაჰია!“* მექაში წინააღმდეგობებითა და ბრძოლით შესვლაზე უარი ასეთნაირი ფორმით ემცნო შუამავალს.

იმ დროისთვის, რადგან ამ საკითხთან დაკავშირებით სინამდვილე არ იცოდნენ, შუამავლის მეგობრებში მოწყენილობამ დაისადგურა. მათი აზრით, მექაში წაუსვლელობის გადაწყვეტილება მუსლიმანთა საწინააღმდეგოდ იქნებოდა გამოყენებული, მაგრამ ძვირფასი შუამავალი ღვთიურ მინიშნებას დაემორჩილა და მეგობრები მექაში არ წაიყვანა.

წმინდა შუამავალი დარწმუნებული იყო, ამ დამარცხების სანაცვლოდ, ალლაჰი მას უთუოდ უბოძებდა გამარჯვებას. ამიტომ ასე თქვა:

„მე ალლაჰის შუამავალი ვარ, მის წინააღმდეგ ვერ გამოვალ, ჩემი დამხმარე ისაა!“

ასევე, იმ პერიოდისათვის ურწმუნოებთან მიღწეული ჰუდეიბიეს შეთანხმებისას მიღებული გადაწყვეტილებებიც მუსლიმანების საწინააღმდეგო იყო. ბოლოს სურა *„ფეთაბი“* გარდმოეკლინა. ამ საქმეში არსებული დიდი სასწაულები და სასიხარულო ამბები გამოცხადდა. გაირკვა, რომ ერთი შეხედვით წვალებად და განადგურებად მიჩნეული ეს უკან დაბრუნება, აშკარა გამარჯვება იყო....

განუმარტებელი მოვლენა, რომლის ახსნაც ძვირფასი შუამავალს ვერ მოეხერხებინა, მხოლოდ ორი წლის შემდეგ იქნა ახსნილი. მართლაც ამ შეთანხმე-

ბით წარმოქმნილ მშვიდობიან გარემოში, უამრავი ადამიანი ისლამის ნათელით შეიმოსა. ორი წლის განმავლობაში გამუსლიმანებულთა რიცხვი გაორმაგდა.

ყურანში მსგავსი მაგალითები ბევრია. რადგან ყურანის სასწაულებს ზოგადად ვიხილავთ დაწერილებით მათ ვერ გადმოგცემთ, ვინაიდან, ყურანის თითოეული სასწაულის ახსნას თითო ტომი დასჭირდება.

წმინდა შუამავალი შთაგონების დასაწყისში, იმის შიშით, რომ გარდმოვლენილი აიათები არ დავიწყებოდა, გამუდმებით იმეორებდა, ტუნებს ამოძრავებდა.

ყურანი მისი შეთხზული რომ ყოფილიყო, ასეთი მოქმედების საჭიროებას იგრძნობდა?

უზენაესმა ალლაჰმა ამ აიათებით მას ასეთი ქმედება აუკრძალა და ზეშთაგონების დაცვის ვალდებულება დააკისრა.

„მისი (აიათების) განმეორებისათვის (ვიდრე ჯებრაილი დაასრულებდეს) ენას ნუ ამოძრავებ. აიათების შენს გულში თავმოყრა და შენზე კითხვება ჩვენ გვეკუთვნის“

(სურა ყიამე, აიათი 16-19)

„შენ ნუ დაიწყებ კითხვას, ვიდრე ბოლომდე არ შთაგაგონებთ აიათებს. შენ მხოლოდ თქვი: ჩემო ღმერთო, ცოდნა მომიმატე“

(სურა ტაჰა, აიათი 114)

ეს აიათები თავისით არ გაჩენილა, არამედ ისინი ღვთიური წარმომავლობის დამადასტურებელი სამხილია.

როცა ოსმან ბინ მაზუნი გარდაიცვალა, მასპინძელთაგან (ანსართაგან) ერთმა ქალბატონმა თქვა:

„მოწმე ვარ, რომ დიდმა ალლაჰმა შესაფერის საფეხურებამდე აგამაღლა.“

ამის გამგონე ძვირფასმა შუამავალმა ბრძანა: „საიდან იცი, რომ ალლაჰმა საპატიო საფეხურამდე აღამაღლა?“

მან მორწმუნეებს გარდაცვლილისათვის მხოლოდ კეთილი სურვილებისა და ვედრებისაკენ მოუწოდა და დასძინა:

„ვევლა წარმავლის მსგავსად, ისიც გარდაიცვალა, კარგ შედეგებს ვუსურვებ.“

ამ საკითხთან დაკავშირებით ალლაჰის შუამავალიც კი თავს უმწეოდ გრძნობდა და ამბობდა:

„მიუხედავად იმისა, რომ შუამავალი ვარ, არ ვიცი, რა იქნება ჩემი შედეგი.“

როგორც ვხედავთ, ძვირფასი შუამავალი უმწეობისა და მორჩილების გრძნობით იყო შემკული. ადამიანი, რომელსაც თავისი ნათქვამის დამტკიცება სურს, კატეგორიულად ლაპარაკობს. ძვირფასი შუამავალი კი უმწეო მდგომარეობასა და ღოცვა-ვედრებაში იყო. აქედან ირკვევა, რომ ძვირფასი შუამავალი, რომელიც პირდაპირ აცხადებს, რომ არ იცის მომავლის საიდუმლოს შესახებ, საიდუმლოებით მოცული ყურანის დამოუკიდებლად დაწერას შესძლებდა?!

საიდუმლო ამბების გადმოცემა

ყურანი საიდუმლო ამბების შესახებ იუწყება. ეს ამბებიც მისი სასწაულებრივი ხასიათის მაჩვენებელია.

ყურანი სინამდვილის შესაბამისად ხსნის ცნობებს, რომლებიც მომავალს ეხება.

ამ ცნობებით, ჩვ. წ. აღ VII- საუკუნის მექაში არ არსებობდა ადამიანი, რომელსაც რაიმე პროფესიის ან ზოგადი კულტურის მხრივ განათლება ჰქონოდა

მიღებული. ისტორიული ცნობები არ აღემატებოდა ვაჭრების მიერ კონტრასტულ, რამდენიმე ადგილობრივი სპარსელის ლეგენდად ქცეულ მონათხრობს. სინამდვილეში ყურანში არსებული მომავლის საიდუმლო ცნობები სრულყოფილია და არ არის ისეთი ფაქტები, რომელთა დაწერაც რომელიმე ადამიანის ჭკუითა და მახვილი გონებით შეიძლებოდა.

აქედან გამომდინარე, ჭკვიანი ადამიანი უნდა დაფიქრდეს: პიროვნება, რომელიც გაუნათლებელ საზოგადოებაში გაჩნდა, ღვთიური შთაგონების გარეშე შეუძლია იყოს ყურანის მნიშვნელობების წყარო?... რა თქმა უნდა, არა!... ეს კი იმის მაჩვენებელია, რომ ყველა ცნობა, რაც ძვირფასმა შუამავალმა გადმოგვცა, ალლაჰისეული შთაგონებაა.

აიათებში ნაბრძანებია:

„ესაა მუჰამედ (თხრობა) საიდუმლოთაგანზე, რომელსაც გიცხადებთ შენ. და შენ არ იყავი მათთან, როცა ისინი (წილისყრისთვის) ჰყრიდნენ თავიანთ (საწერ) კალმებს (ღერწმისას), რომელ მათგანს შეხვდებოდა მეურვეობა მარიამზე. და შენ არ იყავი მათთან, როცა ცილობდნენ.“

(სურა ალი იმრანი, აიათი 44)

„ის, რაც შენ შთაგავონეთ, საიდუმლო ამბებთაგანია. შენ არ იმყოფებოდი მათთან. როცა ისინი (შენს წინააღმდეგ) ხრიკს აწყობდნენ.“

(სურა იუსუფი, აიათი 102)

„და შენ არ კითხულობდი იმა(ყურან)ზე წინ არაფერ წიგნს და არც სწერდი მას მარჯვენათი. (რომ წაგეკითხ-დაგეწერა) მაშინ დაეჭვდებოდნენ მცდარნი.“

(სურა ანკებუთ 48)

„შთაგავონებთ რა ყურანსა ამას, ამით ჩვენ გიამბობთ საუკეთესო ამბებს, თუმც აქამდის (ყუ-

რანის გარდმოვლენამდის), შენ (ყოველივე ამის) უცოდინარ(თავანი) იყავი.“

(სურა იუსუფი, აიათი 3)

მართალია, იმ დროს ადისა და სუმუდის ხალხთა განადგურება და წმინდა ნუჰ შუამავლის წარდგინის შესახებ არსებული ცნობები ლეგენდის სახით იყო შემორჩენილი, მაგრამ ყურანმა ესენი ისტორიის, მეცნიერებისა და ისტორიის ფილოსოფიის შესაბამისად სასწაულებრივი სახით წარუდგინა კაცობრიობას.

ღვთიურწიგნობობებულთა მიხედვით, გამოქვაბულის მეგობრებად წოდებულმა მორწმუნეებმა გამოქვაბულში სამასი მზის წელი დაჰყვეს. ყურანი გადმოგვცემს, რომ მათ გამოქვაბულში დაჰყვეს სამასი და კიდევ ცხრა წელი. ეს ცხრა წელი მზისა და მთვარის წლებს შორის არსებული დროის სხვაობას წარმოადგენს. აიათში ნაბრძანებია:

„და დაჰყვეს თავიანთ მალაროში სამასი წელი და დაუმატეს ცხრა.“

(სურა ქჰუფი, აიათი 25)

მეშვიდე საუკუნეში მექაში ყველა მეცნიერება უვიცობის ზღვარზე იდგა. მაგალითად, მათემატიკაში არ არსებობდა შეკრება და გამრავლება. ერთმანეთის ქვემოთ დაწერილი რიცხვების არსი და ნული არ იცოდნენ. რიცხვები მხოლოდ სიტყვებთან ერთად წარმოითქმოდა და იწერებოდა. ამ აიათების გარდმოვლენის დროს მექას, ისე როგორც სხვა ყველაფერში, არითმეტიკაშიც დიდ უვიცობაში ყოფნის გათვალისწინებით, რომელმაც არ იცოდა წერა და არითმეტიკა, მათგან წარმოშობილ წერა-კითხვის უცოდინარ შუამავალს საიდან შეიძლებოდა სცოდნოდა ეს დაწერილებითი ანგარიში? მსგავსად ამისა, ყურანში გადმოცემულია უამრავი განსაკუთრებული მნიშვნელობის ცნობა, რომელიც არ შედის ადამი-

ანების გონებისა და საიდუმლოებათა ცოდნის ჩარჩოებში. როგორ შეიძლება წარმოიშვას ესენი გაუნათლებელი ადამიანისაგან?

ძვირფასი შუამავლის მასწავლებელი უშუალოდ აღლაპია. ამასთანავე ღვთიური ბრძანებების შეჯერებაში ანგელოზი ჯებრაიელიც ძვირფას შუამავალს მასწავლებლობას უწევდა, რომლის მოვალეობა აღლაპისეული ცნობების, ყველა ანბანის უკლებლად, მასზე (ჩამოტანა) გადაცემა იყო.

ყურანმა მომავლის საიდუმლო ამბები გვამცნო. ეს მოვლენები, როგორც ყურანი გადმოგვცემს, მაშინაც განხორციელდა და დღესაც ხორციელდება.

ყურანი არასდროს გაუქმდება. ის ყოველთვის წინ უსწრებს მეცნიერებისა და ტექნიკის განვითარებას. აიათში ნაბრძანებია:

„უეჭველად, ისინი, რომელთაც უარჰყვეს ყურანი, უთუოდ დაისჯებიან და უთუოდ იგი (ყურანი) წმინდა წიგნია.“

ვერ მოვა მასთან ცდომილება ვერც წინით და ვერც ზურგით, იგი გარდმოვლენილია ბრძენი და ქებული(აღლაპი)სგან.“

(სურა ფუსილლეუთი, აიათი 41-42)

ყურანი გაჯერებულია წარსულისა და მომავლის ამბებით. ყველა რეალობას შეესაბამება. არსებობდა უამრავი ცივილიზაცია, რომელიც ისტორიის ფურცლებიდან წაიშალა. კაცობრიობას თავისი ისტორიის მანძილზე მრავალი შუამავალი მოევლინა. ამასთანავე მათ შთაეგონათ ღვთიური სიტყვა, რომელიც დროდადრო ურწმუნო ადამიანთა მხრიდან იქნა

სახეცვლილი და დამახინჯებული.

უზენაესი ალლაჰი მხოლოდ ყურანის ტექსტის დაცვისა და უნაკლოდ გადმოცემის შესახებ გვამცნობს.

„უჭველად, ჩვენ გადმოგვლინეთ შეხსენება (ყურანი) იგი და უჭველად, ჩვენვე დავიცავთ მას.“

(სურა ჰიჯრი, აიათი 9)

ყურანი აი, ასეთი ღვთიური დაცვითა და მფარველობითაა გარემოსილი.

ძვირფას შუამავალს ზეშთაგონების მიღებამდე შუამავლობაზე არც კი უოცნებია. უზენაესი ალლაჰი ამ ჭეშმარიტების შესახებ გადმოგვცემს:

„და არ გეგონა შენ, რომ გებოძებოდა წიგნი, მაგრამ ესაა წყალობა შენი ღმერთისა, მაშ, არ იქმნე ზურგი(ს გამმაგრებელი) ურწმუნოთათვის.“

(სურა ყასასი, აიათი 86)

სარწმუნოების დაცვაში ყველაზე დიდი გარანტი უზენაესი ალლაჰია.

„და რომ გვენებებინა, უთუოდ წავგვრიდით იმას, რაც შთაგაგონეთ, შენ, მერე კი ვერ იპოვიდი საიმისოდ ჩვენს წინაშე დამხმარეს (ქომავს).“

(სურა ისრა, აიათი 86-87)

ეს წმინდა აიათი ნათლად გვიჩვენებს, რომ ყურანს იცავს უდიდესი ალლაჰი.

რომაელებსა და ცეცხლთაყვანისმცემელ სპარსებს შორის ბრძოლაში სპარსებმა გაიმარჯვეს. ურწმუნოებმა, რომლებსაც სურდათ ამ მომენტით ესარგებლათ, მუსლიმანებს ასე მიმართეს:

„გეგონათ, რომ წიგნის წყალობით გაიმარჯვებდით? ცეცხლთაყვანისმცემელნი, რომელთაც ღვთიურწიგნობობებული რომაელები დაამარცხეს, ცდილობდნენ მათი რწმენისა და თავდადების გატეხ-

ას. რის თაობაზეც უხენაესმა ალლაჰმა გარდმოაგლინა აიათები, რომლებიც ურწმუნოებს მწუხარებას, მუსლიმანებს სიხარულს ჰგვრიდა.

„ელიფ. ლამ. მიმ. ბერძნები დამარცხდნენ, ახლო აღვიდას, და ისინი დამარცხების შემდეგ რამდენიმე წელიწადში გაიმარჯვებენ. თავშიც და ბოლოშიც ბრძანება ალლაჰს ეკუთვნის, და იმ დღეს მორწმუნენი გაიხარებენ ალლაჰისმიერი (ბერძნებზე ნაბოძები) გამარჯვებით, იგი ეხმარება იმას, ვისთვისაც მას სურს, და იგი ძლიერია, მოწყალეა.“

(სურა რუმი, აიათი 1-5)

იმ პერიოდისათვის ბიზანტია ისე იყო დასუსტებული, რომ ვერცერთი ადამიანი ვერ იფიქრებდა, ასეთი ბრძოლის შემდეგ, რომელმაც ისინი წელში გატეხა, კვლავ შესძლებდნენ გამარჯვებას.

მაგრამ ყურანი ასე ბრძანებდა:

„ალლაჰმა აღუთქვა (მათ გამარჯვება), არ დაარღვევს ალლაჰი თავის პირობას, მაგრამ ადამიანთა უმრავლესობამ (ეს) არ იცის.“

(სურა რუმი, აიათი 6)

ბოლოს უხენაესმა ალლაჰმა დანაპირები შეასრულა. ისტორიკოსთა თქმით, ცხრა წელზე ნაკლებ დროში რომაელებმა სპარსელების დამარცხება მოახერხეს.

„იმ გამარჯვების დღეს, მუსლიმანებმაც ბედირის ბრძოლაში მტერზე გამარჯვებით გაიხარეს.“

(თირმიზი)

როცა მექაში წვალებამ იმატა, ძვირფასმა შუამავალმა წმინდა იუსუფ შუამავალის პერიოდის მსგავსად, შიმშილობის ჩამოვარდნა ინატრა. ამის თაობაზე ნაბრძანები იქნა:

„მაშ, დაელოდე (იმ) დღეს, (როცა) ცა ნამდვილ კვამლს მოიგვრის, (ის კვამლი) ადამიანებს შემოსავს, ეს მწარე სასჯელია.“

(სურა ღუჰანი, აიათი 10-11)

ბუჰარი ასე გადმოგვცემს:

„როცა ადამიანი ზეცას შეხედავდა, შიმშილისაგან თავის თავსა და ზეცას შორის მანძილს ნისლად ხედავდა.“

აიათში ალლაჰი ბრძანებს:

„(ადამიანები იტყვიან) ღმერთო ჩვენო! გვაშორე (ეს) სასჯელი, უეჭველად, ჩვენ მორწმუნენი ვართ. ჩვენ (ამ) სასჯელს ცოტა ხნით შევაყოვნებთ, (მაგრამ) უეჭველად, თქვენ (ძველ ყოფას) დაუბრუნდებით, იმ დღეს (ჩვენ მათ) შევიპყრობთ საშინელი შეპყრობით, უეჭველად, ჩვენ შურს ვიძიებთ.“

(სურა დუჰანი, აიათი 15-16)

აქ სამი საიდუმლო ცნობაა გადმოცემული:

1. შემსუბუქლება გაჭირვებები:

როდესაც ურწმუნოები შუამავალთან ლოცვა-ვედრებით მივიდნენ, გამჩენი ალლაჰის მიმართ ხელები ალაპყრეს და შეევედრნენ:

„ღმერთო ჩვენო! გვაშორე (ეს) სასჯელი, უეჭველად, ჩვენ მორწმუნენი ვართ.“

(სურა დუჰანი აიათი 12)

უხენაესმა ალლაჰმა მათ ცოტაოდენი წვიმა უბოძა.

2. ხელმეორედ ცბიერება და მახის დაგება.

ურწმუნოები მიცემულ სიტყვას გადავიდნენ, იმის შემდეგ, რომ ირწმუნეს, ისევ ძველ მდგომარეობას დაუბრუნდნენ და მუსლიმანების დასამარცხებლად ბედირის ბრძოლა წამოიწყეს.

3. ამის შემდეგ, ურწმუნოებზე შურისძიების მიზნით, ბრძოლა გამოცხადდა:

ბედირის ბრძოლაში გამარჯვების დღეს ისინი ღუთიურმა წვალებამ შეიპყრო და საშინლად აწამა. იმ დღეს ურწმუნოთა წინამძღოლთაგან სამოცდაათი დაიღუპა, სამოცდაათამდე კი ტყვედ იქნა აყვანილი.

უფრო ადრე ველიდ ბინ მუღირეს შესახებ შემდეგი აიათები იქნა გარდმოვლენილი.

„როცა მან წაიკითხა ჩვენი აიათები, თქვა: „(ეს) წინანდელთა (წინაპართა) ზღაპრებიაო, ჩვენ მას ცხვირზე ნიშნის დასმით დავნიშნავთ“

(სურა ნუნ, აიათი 15-16)

ბეღირის ბრძოლაში ველიდს ცხვირი დაუსახინრდა, ეს ჭრილობა მისი ცხოვრების მანძილზე მისთვის ღვთიურ დადად იქცა.

ასევე, იმ დღეს სურა ყამერის-მთვარის 45-ე აიათით გადმოცემული ეს ღვთიური დანაპირები განხორციელდა:

„(ის) ჯგუფი მალე დამარცხდება და უკუ იქცევიან.“

(სურა კამერ, აიათი 45)

ამ ჭეშმარიტების შესახებ წმინდა ომარმა თქვა:

„როცა ეს აიათი გარდმოვევლინა, ვიფიქრე, თუ ვინ იყო ეს ხალხი, მაგრამ რაიმე ალბათობას ვერ მივაგენი, რადგანაც, ჩვენ მუსლიმანები იმ დროისათვის ძალიან ხუსტნი ვიყავით. მაგრამ მოგვიანებით ვნახეთ, რომ ბეღირის ბრძოლის დღეს უზენაესი ალლაჰი ამ აიათს იმეორებდა, იმ დღეს ყურანის ახალახალი სასწაულები ხდებოდა.“

თავდაპირველად მუსლიმანები ალლაჰის შუამავლის გვერდით, მოსალოდნელი საფრთხისაგან დაცვის მიზნით, მორიგეობდნენ. მაგრამ, როდესაც „ჰეი, (მუჰამმედ) შუამავალო! გარდაეცი რაც შენ შენი ღმერთისაგან გარდმოგეცა. და თუ არ იზამ (ამას), მაშინ არ ხარ გარდამცემი შუამავლობის, მისის. ალლაჰი დაგიცავს შენ ადამიანთაგან. უეჭველად, ალლაჰი არ დაადგენს ჭეშმარიტებაზე ურწმუნო ხალხს.“

(სურა მაიდე, აიათი 67)–ეს აიათი იქნა გარდმოვლენილი, ძვირფასმა შუამავალმა დაცვის გაუქმების შესახებ

ბრძანება გასცა. მან ერთგულად და სიყვარულით მის დასაცავად დილაშუალოდ ფხიზლად მყოფ თავდადებულ მეგობრებს მიმართა:

„უკვე შეგიძლიათ წახვიდეთ, რადგან ალლაჰმა ჩემი დაცვა თვითონ ითავა“. (თირმიზი).

ერთხელ წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) ხის ძირას ჩამოჯდა, ხმალი ხეზე ჩამოჰკიდა და დასასვენებლად მიწვა. ამ დროს იქ მისულ ურწმუნოთაგან ერთ-ერთმა, რომელმაც შუამავალი მარტოდმარტო მძინარე ნახა, მაშინვე ხეზე ჩამოკიდებული ხმალი აიღო და შუამავლის წინაშე შემართა.

ამ მომენტში გამოღვიძებულ შუამავალს, აღელვების კვალი არ ემჩნეოდა.

ურწმუნომ უთხრა:

„არ გეშინია ჩემი?!“

როცა მან „არაო“ უპასუხა, ურწმუნომ ჰკითხა:

„ვინ დაგიცავს ჩემგან ახლა?“

ძვირფასი შუამავალი წამოდგა და ბრძანა:

„ალლაჰი დამიცავს; დააგდე ხმალი!“

მისი სიმტკიცისა და სიდიადის წინაშე ათრთოლებულმა ურწმუნომ დიდი გაოცებით დადო ხმალი. (მუსლიმი).

ძვირფასი შუამავალი, ასეთი, ყველაზე საშიში სიტუაციის დროსაც კი, უკიდურესად დამაჯერებლად იქცეოდა.

მსგავსი შემთხვევა ჰუნეინის ბრძოლაშიც მოხდა. იმ დღეს მუსლიმანები ბრძოლის ველზე გაფანტულნი იყვნენ. ძვირფასი შუამავალი მტრებთან მარტოდ-მარტო დარჩენილიყო. მაგრამ, ასეთ სახიფათო მომენტშიც კი, ის თავის ფაშატს მტრის ხაზისკენ მიაქროლებდა. თითქოს უნდოდა ეთქვა: „აი, თქვენთანა ვარ, რაც შეგიძლიათ, იმოქმედეთ“. შემდეგ მაღალ ხმაზე დაიძახა:

„მე ნამდვილად შუამავალი ვარ. ამაში სიცრუე არ არსებობს. მე აბდულმუტტალიბის შვილის აბდულ-ლაჰის შვილი ვარ“.

მტრებმა, რომლებიც მისი გაბედულებისა და შეუპოვრობის გამო დიდ საკვირველებაში ჩავარდნენ, მას ვერაფერი დაუშავეს და ვერ დააზარალეს. ალ-ლაჰმა თავის შუამავალს ისევ თავისი უხილავი ძალებით დაუჭირა მხარი და მტერი თავისივე ხელით განდევნა.

„ჰიჯრეთის“ ანუ მექადან მედინაში გადასვლის, შემდეგ „ანსარმა“, ანუ მედინაში დამხდურებმა, „მუჰაჯირები“ ძალიან თბილად მიიღეს. ამის პარალელურად კერპთაყვანისმცემელი არაბებიც ერთ მუშტად შეიკრნენ. შუამავლის თანამიმდევრები, რომლებსაც მოსალოდნელი საშიშროების გამო იარაღის გარეშე ცხოვრება უჭირდათ. ერთმანეთში ამბობდნენ.

„ნეტავ დადგება ისეთი დღე, რომ ალლაჰის გარდა არავისი გვეშინოდეს?“

რის შესახებაც შემდეგი აიათები იქნა გარდმოვლენილი:

„ალლაჰმა პირობა აღუთქვა თქვენგან იმათ, რომელთაც ირწმუნეს და აკეთეს კეთილი საქმენი, რომ უთუოდ ამემკვიდრებს (გაამეფებს) დედამიწაზე ისე, როგორც ამემკვიდრა თქვენამდელნი და განამტკიცეს იმათთვის იმ რჯულს (ისლამს), რომელიც მოიწონა მან მათთვის, და შეუცვლის შიშს უსაფთხოვებით“

(სურა ნურ, აიათი 55)

„ეფიცავ, თვერათის (თორას) შემდეგ ზებურშიც (ფსალმუნი) დაეწერეთ, რომ დედამიწას ემემკვიდრებოდნ ჩემი წმინდა მონა-მსახურნი“.

(სურა ენბია, აიათი 105)

რამდენიმე ხანში, სწორედ ისლამის ჭეშმარიტების საფუძველზე ბიზანტიისა და სპარსეთის უდიდესი იმპერიები ისტორიამ ჩაიბარა.

ფარაონს, რომელიც მეწამული (წითელი) ზღვის მორევი დაღუპვის გამოუვალ მდგომარეობაში იყო, უნდოდა რწმენას ჩაჭიდებოდა, უხენაესმა ალლაჰმა:

„(ჩვენ ვუთხარით): „ახლადა (ირწმუნეთ)? შენ ხომ ადრე ურჩობდი და განხეთქილების მომწყობთაგანი(ც) იყავ“

(სურა იუნუს, აიათი 91)

ალლაჰმა ფარაონის მიერ სიკვდილის უამს მიღებული რწმენა არ მიიღო და ბრძანა:

„ღღეს ვიხსნით შენს გვამს (და არა სულს), რათა (იგი) (ჰკუის სასწავლი) სასწაული იყოს შენ შემდგომთათვის.“ თუმცა უეჭველად, აღამიანთა შორის მრავალნი ჩვენს აიათებს უგულვებელყოფენ.“

(სურა იუნუს, აიათი 92).

ისლამის მეცნიერი და ყურანის მკვლევარი ზემაჰ-შერი ამ აიათს ასე განმარტავს:

„შენ ზღვის პირას, ერთ კუთხეში, დაგაგდეთ. შენი სხეული იქნება უნაკლო, გაუხრწნელი, შიშველი (უტანსაცმლოდ) და დაგიცავთ, რათა შენსგან საუკუნეების შემდეგ მომსვლელთათვის ჰკუის სასწავლებელი იყოს“.

გასულ საუკუნეში ნაპოვნი იქნა პირქვე დამხობილი გვამი. ჩატარებული კვლევების შედეგად დადგინდა, რომ ეს ფარაონის სხეული იყო. რომელიც ამჟამად „ბრიტიშ“ მუზეუმში ინახება და დამთვალიერებელთათვის ჰკუის სასწავლებელ მაგალითს

წარმოადგენს. ეს ჭეშმარიტება გამჩენი ალლაჰის სასწაულია, რომელიც ყურანის თანახმად, სამყაროს დასასრულამდე გაგრძელდება.

IV. ცნობები მეცნიერულ აღმოჩენებთან დაკავშირებით

ყურანში მოცემულია მრავალი აიათი, რომელიც მეცნიერული აღმოჩენების გზის მანათობელია. ესენი ყურანისეული სასწაულებია, რომლებიც მომავალს ეკუთვნის.

ყურანის ძირითადი მიზანი ღმერთის ერთობის ახსნა და ადამიანებისთვის სწორი გზის ჩვენებაა. საკითხებს, რომლებსაც ის მოიცავს, ამ ძირითადი მიზნისათვის დამაჯერებელი ფორმით წარადგენს. ამასთანავე საკითხები, რომლებიც საბუნებისმეტყველო მეცნიერების სფეროში შედის და ადამიანებზე ყურანით მოწოდებული ცნობებიც, მთლიანად სიმართლეს უკავშირდება. ეს ყურანის სასწაულია და სამყაროს დასასრულამდე ყველა დროსა და სფეროში გაგრძელდება. დღითიდღე წარმატებული მეცნიერული აღმოჩენები ამ ცნობებს მართლაც ამტკიცებს და ამყარებს. მაგალითისათვის შეგვიძლია შემდეგი მოვიყვანოთ:

ბიოლოგია

ადამიანის განაყოფიერებისა და ემბრიონის წარმოქმნასთან დაკავშირებით თანამედროვე მეცნიერების მიერ ახალ აღმოჩენილ ზოგიერთ ორიგინალურ ცნობებს ყურანი ჯერ კიდევ 14 საუკუნის წინ

გვაწვდის. ესენი განსაკუთრებით დაწვრილებითაა ახსნილი ყურანის „ჰაჯის“ სურას მე-5 და „მუმიუნის“ სურას მე-11, მე-13 აიათებში.

„ადამიანებო! თქვენ თუ ხელმეორედ გაცოცხლების შესახებ ეჭვში ხართ, დაფიქრდით, ჩვენ ხომ თქვენ მიწისაგან გაგაჩინეთ, შემდეგ შედედებული სისხლისაგან, შემდეგ ფორმამიცემულ თუ უფორმო ხორცისაგან, (რათა ნათელგვეყო თქვენთვის), და დაეაყოვნებთ (მოვაცდენთ დელათა) მუცლებში დათქმულ დრომდე. იმას, ვინც გვესურს, შემდეგ გამოვიყვანთ ბავშვად (ჩვილად), შემდეგ გქმნით ზრდასრულს და თქვენგან ზოგს მოვაკედენთ და ზოგსაც დავაცლით სიცოცხლის ყველაზე უსარგებლო დრომდე, რათა აღარ იცოდეს არაფერი, (მას შემდეგ, როცა იცოდა) და დაინახავ დელამიწას გამხმარსა და მეკლარს, მაგრამ როცა გარდმოვავლენთ მასზე წყალს, შეირყევა, გაფუფდება და აღმოცენდება ყოველი წყვილისაგან მცენარეულობა.“

(სურა ჰაჯჯი, აიათი 5)

„და ვფიცავ, ჩვენ გავაჩინეთ ადამიანი ხალასი ტალახისგან. შემდეგ იგი მოვათავსეთ წვეთ სითხედ (სანდოდ) დაცულ სამყოფში. შემდეგ წვეთი სითხე ვაქციეთ შედედებულ სისხლად (ემბრიონად), და შედედებული სისხლი ვაქციეთ ნაჭერ ხორცად, და ნაჭერი ხორცი ვაქმენით ძვლებად და შევმოსეთ ძვლები ხორციით, შემდეგ იგი შევქმენით სხვაგვარ არსებად, შემქნელთა შორის საუკეთესო აღლავი რაოდენ უდიდესია!“

(სურა მუმიუნ, აიათი 12-14).

ადამიანის სულიერი შემადგენლობა, გამჩენელ ღმერთზე შეერთების უნარშია გამოსახული. მეორე მხრივ, მისი ფიზიკური აღნაგობაც უხენაესი აღლავის უზარმაზარი და შესანიშნავი ხელოვნების ნიმუშია. გამჩენი ღმერთი ყურანის აიათებით ამ უზარმაზარ ხელოვნებაზე ამახვილებს ყურადღებას. აიათის სხვა სასწაულებრივი მხარე ადამიანის უფორმობიდან

ყველაზე ღამაზე ფორმაში შესვლაა.

გაჩენის შესახებ აიათების გამოცხადების საკითხთან დაკავშირებით ალლაჰის შუამავალიც ასეთ განმარტებას იძლევა:

*„ყოველი თქვენგანის გაჩენის საფუარი დედის საშვილოსნოში სპერმის სახით ორმოცი დღის განმავლობაში იკრებება. შემდეგ ისევ (ორმოც დღეში) **ალაყად** გარდაიქმნება. შემდეგ ასევე (კიდევ ორმოც დღეს) ხორცის ნაწილის **მუდლას** მდგომარეობაშია. მის შემდეგ (ალლაჰის ბრძანებისამებრ) იგი ზავდება ანგელოზი, რომელიც მას სულს შთაბერავს და სარჩოს, სიკვდილს, ბოროტი იქნება თუ კეთილი, დააწერს.“*

ბავშვის მუცლად ყოფნის პირველი ორმოცდღიანი პერიოდი ჰადისში სპერმის პერიოდად არის ცნობილი, რადგანაც ამ დროს ბევრი ნიშანდობლივი ნაწილი ყალიბდება. ძვირფასი შუამავლის სიტყვების მოძიება-შეკრება, გამოთქმა მართლაც ჰარმონიულ მთლიანობას წარმოადგენს.

40-დან 80 დღემდე პერიოდი **ალაყას** პერიოდია, 80-დან 120 დღემდე პერიოდი კი ჩანასახის (ხორცის ნაწილის) **მუდლას** პერიოდია. 120-ე დღეს, შეერთებიდან მომდევნო ოთხი თვის დასასრულს, შვილს ანგელოზი ეგზავნება და სული შთაებერება.¹⁰

10. ადამიანს ორი სული გააჩნია. პირველი ესაა, რომელიც ჩასახვის დღიდან მის სიკვდილამდე ცოცხლობს, როგორც მცენარეუები, ხოლო მეორე სული კი მუდმივობის თვისებით ხასიათდება. ალლაჰი ამის შესახებ ყურანში ბრძანებებს: „და გაიხსენე (მუჰამედ), როდესაც რომ შენმა ღმერთმა შელაიქ-ანგელოზებს უთხრა: „*უჭკველად, მე გაეჩენ ადამიანს გამომშპარი თიხისაგან, ფორმა მიცემულისაგან. და როდესაც გამოვსახსტერწავ და მას(შიც) სული ჩემისაგან შთაებერავ, დაემხეთ მის წინაშე სეჯდეზე“ (სური პიჯრი, აიათი 28-29)* აიათით ნაბრძანევი რეალობაა და არ კვდება, განკითხვის დღეს ისევ სხეულით შეიმოსება. ეს სული ჰადისში ნაბრძანევი ფორმით, ანგელოზის მხრიდან 120 დღის განმავლობაში სხეულს მიეწოდება. სხეული, რომელიც 120-ე დღემდე იზრდება, მცენარეული ზრდის მდგომარეობაშია. 120-ე დღეს, გააჩენი ღმერთის მიერი სულის შთაბერვის შემდეგ, მასში დღითიური და სულიერი თვისებები წარმოიქმნება.

ყურანისა და ჰადისებისეული ამ ცნობების და თანამედროვე ბიოლოგიის ამ საკითხთან დაკავშირებული გამოკვლევების შედარებისას მათ შორის სრული თანხვედრა შეიმჩნევა. როდესაც ყურანისეული ეს ცნობები მე-19. საუკუნემდე დედამიწის არცერთ წერტილში არ იყო ცნობილი, მან ადამიანის წარმოქმნასთან დაკავშირებულ აღმოჩენებში არსებული ჭეშმარიტებები, რომელთა გამოკვლევასაც საუკუნეები დასჭირდა, თოთხმეტი საუკუნით ადრე, სადა ენითა და გასაგები ფორმით გადმოსცა. მართლაც ბევრი არამუსლიმი ემბრიოლოგიის სპეციალისტი, რომელიც ამ ჭეშმარიტებას გაეცნობა, ყურანის გადმოცემებს ადასტურებს. ერთ-ერთი მათგანი კანადელი პროფესორი კეით ლ. მურია.¹¹

კეითი ამბობს, რომ, ყურანში მოცემული გამოთქმებით სპერმა, ალაყა (შედგებული სისხლი) და *მუღლა* (ნაჭერი ხორცი), ის ამ სამი პერიოდის თავისებურებათაგან ყოველი მათგანის მეცნიერულ სინამდვილესთან შესაბამისობით მედიცინას უნათებს გზას. სპერმის პერიოდად წოდებული დრო, მეცნიერული კვლევების ყველა შედეგში აისახება. *ალაყა* პერიოდი, სისხლში მოთავსებულ, ჩამოკიდებულ და თავდაყირა მდგომარეობას მოიცავს. *მუღლა* კი დაღეჭილ ხორცს ნიშნავს. თუ კი ემბრიონის ფორმას მივაქცევთ ყურადღებას, დავინახავთ, რომ ის თითქოს დაღეჭილი ხორცის მდგომარეობაშია. თითქოს მასზე კბილების კვალიც კი შეიმჩნევა. კეითი ამ კვლევის შედეგად ყურანისა და მუჰამმედ შუამავლის მიმართ დიდი ენთუზიაზმით ივსება და 1400 წლის წინანდელი ყუ-

11. ჩემს ნაწარმოებში გადმოცემული უცხოელი მეცნიერების გაცემების გამომხატველი ცნობები და მათთან საუბრის ჩანაწერები, რომლებიც ყურანის გავლენითაა გამოწვეული, აღებულია აბდულმუჯიდ ეზ-ზინდანის მეცნიერული კონფერენციის კრებულიდან.

რანის ამ სასწაულს დიდი ნდობით ეთანხმება.

ამ და მსგავს მტკიცებებს ყურანი სასწაულებრივად გვამცნობს:

„და მიხვდებიან ისინი, რომელთაც ებოძათ სიბრძნე, რომ იგი, რაც შენ გარდმოგვევლინა შენი ღმერთისაგან, ჭეშმარიტებაა და (ეს ჭეშმარიტება) აღგენს უძლიერებისა და ქებული (აღლაჭი)ს გზა-ზე.“

(სურა სევე ე, აიათი 6)

ამასთანავე კეთილ, მის მიერ ჩატარებულ კონფერენციაზე, ემბრიოლოგიის შესახებ ყურანის ჭეშმარიტების წინაშე შეიმდგეს აღიარებს:

„ბედნიერი ვარ, რომ წარმოვიდგენთ კონფერენციას, რომელიც ყურანსა და სუნნეთისეულ სასწაულებს ეხება.“

„ჩვენი საუკუნის მეცნიერებისა და ტექნოლოგიის მიერ ჯერ კიდევ ახალ აღმოჩენილი რეალობის, 14 საუკუნით ადრე წერა-კითხვის უცოდინარი ადამიანის მიერ აღმოჩენამ, ძალიან გამაოცა და გამაკვირვა. ჩემს მიერ ჩატარებულმა ყველა გამოკვლევამაც, უეჭველი აზრით, იმ დასკვნამდე მიგვიყვანა, რომ ყურანი ნამდვილად ზემთაგონებრივი წარმოშობისაა.“

გაჩენასთან დაკავშირებულ ამ აიათებს ემატება სურა ზუმერის მე-6 აიათი, რომელიც ადამიანის დედის მუცელში ჩამოყალიბების პერიოდს სამი განსხვავებული გარემოთი ხსნის:

„(აღლაჭი) თქვენ თქვენივე დედების მუცელში სამგვარი სიბნელის გამოტარებით გაჩენს...“

(სურა ზუმერი, 6)

მეცნიერული, ბიოლოგიური თვალსაზრისით, ამ სამი ბნელი ადგილით, ემბრიონის განვითარებისას ერთიდან მეორეში გადასასვლელი სამი განყოფილება სახელდება, ესენია მიომეტრიუმის, ენდომეტრიუმისა

და პარამეტრიუმის გარსები, რომლებიც იმ დროისათვის ყოველად უცნობი იყო.

ამერიკის ერთ-ერთი კვლევითი დაწესებულების ანატომიის კათედრის გამგე პროფესორი მარშალ ჯონსონიც გააოცა გაჩენის შესახებ ყურანში არსებულმა პერიოდებმა და მუდღას წარმომქნელმა ჭეშმარიტებამაც მიიქცია მისი ყურადღება.

დაღეჭილი ხორცი.. კბილების განლაგების მსგავს ფორმაშია.. თითქოს დაღეჭილ ხორცზე კბილების ნაკვალევი მოჩანს.. სულ ერთი სანტიმეტრის სიგრძისაა. (თითქოს ერთი ლუკმა).

მუდღაში არის ადამიანისათვის საჭირო ყველა პირობა, მაგრამ ზოგი მათგანი აქტიურ მოქმედებაშია, ზოგი კი ჯერ არ ფუნქციონირებს! მედიცინა ამ მდგომარეობის ასახსნელად გზას ვერ პოულობს. თუ იტყვის, ორგანოები მუშაობენო, არის ორგანოები, რომლებიც არ მუშაობენ და თუ იტყვის არ მუშაობენო, არიან მომუშავენი. ყურანმა კი ეს მოვლენა შემდეგნაირად ახსნა: „*ფორმამიცემული და ფორმამიუცემელი ერთი ლუკმა ხორცი.*“ და მისი ყველა „*საიდუმლო*“ ცნობის შემცველი გამოსატყულებებით, ეს კვანძი 1400 წლის წინ გახსნა.

პროფესორი მარშალი, რომელმაც ყურანის ცნობები თავდაპირველად ერთი ხელის მოსმით უარყო, ბოლოს იძულებული შეიქმნა ყველა მათგანი ელიარეზინა. უფრო მეტიც, ამით ბევრი ახალი ჭეშმარიტებაც შეისწავლა, ვერ მოითმინა, დაუინებოთ რომ არ ეთქვა:

„დიახ, ეს ყურანი, რომელიც მეცნიერებას გზას უნათებს, ალლაჰის მიერაა გარდმოვლენილი. თავის

დროზე მისი ჭეშმარიტება სათითაოდ გაიხსნება და ჩამოყალიბდება. ალლაჰის ნაბრძანევი ეს აიათი გამოვლინდება:

„ყოველ ამბავს (განხორციელების) თავისი დრო გააჩნია, სულ მალე (თქვენც) გაიგებთ.“

(სურა ენამ, აიათი 67).

მეცნიერება, სანამ მიკროსკოპს აღმოაჩენდა, მე-17 საუკუნეში სპერმის დედის საშვილოსნოში სრულიად ადამიანის ფორმით მოხვედრის რეალობას ამტკიცებდა და ადამიანის საფესურებად გაჩენაზე წარმოდგენა არ ჰქონდა. ეს თვალსაზრისი მე-18 საუკუნეშიც გაგრძელდა. უფრო მეტიც, მე-19 საუკუნის ნახევრამდე მეცნიერებმა ვერ აღმოაჩინეს, რომ ადამიანის გაჩენა საფესურებად ხდებოდა. მხოლოდ ბოლო დროს, ტექნიკური საშუალებების გაზრდის შედეგად შესძლეს ამ საკითხთან დაკავშირებით საკმარისი გამოკვლევების ჩატარება და საბოლოოდ ყურანის 1400 წლის წინ ნაბრძანევი ჭეშმარიტების კარებამდე მიაღწიეს.

აქედან გამომდინარე, შეიძლება ითქვას, რომ თუ კი ყველა მეცნიერული კვლევა სწორად იწარმოებს და უნაკლოდ იქნება სისრულეში მოყვანილი, დაერწმუნდებით, რომ მიღებული რეალობა არ არის სხვა რამ, გარდა ყურანის მტკიცებისა. ისე, როგორც ყურანი ამბობს „*მზე ბრუნავს*“ და მეცნიერება ამტკიცებდა, მზე არ ბრუნავდა, მიაღწიეს იმ დასკვნამდე და თქვეს: „*დიახ, მზე ბრუნავს*“, ყველა სხვა ჭეშმარიტებაშიც შესაძლებლობების მომატებასთან ერთად მეცნიერება იგივე შედეგს მიაღწევს.

მთელი კაცობრიობა იძულებული იქნება ყურანის მორჩილი იყოს.

ყურანმა, რომელშიც დღითიდღე მძლავრი მეცნიერული განვითარების სასწაულების საიდუმლობებია ახსნილი, ჩვენს მიერ ახლად შესწავლილი ეს

მეცნიერული ქეშმარიტებანი და ღვთიური განლაგება თოთხმეტი საუკუნის წინ გვამცნო, მაშინ, როცა არც ერთი ბიოლოგიური სინამდვილე არ იყო ცნობილი. ეს ყურანის სიდიადისა და ბრწყინვალეების მაჩვენებელ სამხილთაგან მხოლოდ ერთ-ერთია.

დაკტილოსკოპია

ამ მეცნიერებამ, რომელიც თითის ანაბეჭდებს იკვლევს, დაადგინა, რომ თითის წვერები სიცოცხლის მანძილზე არ იცვლება და იგივე რჩება; არც ერთი ადამიანის თითის წვერი მსგავსი არაა სხვა ადამიანის თითის წვერისა. ამის გამო პოლიციასა და სასამართლოში ვინაობის დასადგენად ყველაზე სანდო მეთოდად თითის ანაბეჭდები გამოიყენება. ეს ჭეშმარიტება მე-19 საუკუნის ბოლოს იქნა აღმოჩენილი და გამოყენებული. სინამდვილეში კი ყურანი თითის წვერების ამ სიზუსტეზე საუკუნეების წინ ამახვილებდა ყურადღებას:

„ნუთუ ჰგონია ადამიანს, რომ ვერასოდეს შეეჭკრებთ მის ძელებს? დიახ, შეეჭკრებთ, მისი თითის წვერების თავდაპირველ ფორმაში მოყვანის ძალაც კი შეგვეწვეს!

(სურა ყიამე, აიათი 3-4).

ისე, როგორც არც ერთი ადამიანის სახის ფორმა არ ჰგავს სხვა ადამიანის სახის ფორმას, ასევე თითების ზოლებიც სრულიად განსხვავებული ორნამენტითა და ფორმითაა ამოტვიფრული. ასეთ პატარა და ვიწრო ადგილას, ასეთი წვერილი და შესანიშნავი დიზაინის ამოტვიფრა უსასრულო ძალისა და ცოდნის პატრონის, და დიდ თუ პატარა ყველაფრის ადვილად გამჩენის, ყველა გაჩენილში შესანიშნავი განლაგებ-

ისა და ხელოვნების ნიმუშის შემსრულებელი უზენაესი ალლაჰის შემოქმედებაა.

დერმატოლოგია

ტაილანდის საინ-მაინის (Cayn-mayn) უნივერსიტეტის სამედიცინო ფაკულტეტის დეკანს პროფესორ ტაჯაკეტ ტაჯასონს (Tajaket Tajason) ერთ-ერთ სამედიცინო კონფერენციაზე ყურანში არსებული მეცნიერული ჭეშმარიტების ცნობებზე მოუთხრეს. მან, რადგან ჯერ ამაზე არ ჰქონდა გამახვილებული ყურადღება, უთხრა:

„მსგავსი ცნობები ჩვენს მხარეში არსებულ ბუდას სარწმუნოების წმინდა წიგნშიაც არის.“

მაგრამ, როცა მისგან ამის მტკიცება მოითხოვეს, მისივე მხრიდან ჩატარებული კვლევების შედეგად, ცნობებს, რომელსაც ის ამტკიცებდა, იქ ვერც ერთს ვერ წააწყდა. ახალად გაეცნო ყურანის განმარტებებს და ადრინდელი საქციელის გამო ინანა. იძულებული შეიქმნა, ბოდიში მოეხადა მუსლიმანი სწავლულებისათვის, რომლებთანაც იკამათა ამ თემასთან დაკავშირებით.

ტაჯასონმა წამების შესახებ გამოკვლევა აწარმოა და ასეთ შედეგებს მიაღწია:

როცა კანი ცეცხლზე იწვის და მგრძობელობა ეკარგება, საჭიროა კანზე ისეთი პროცედურის ჩატარება, რომელიც ხელახლა გამოიმუშავებს იგივე მიდრეკილებას. რადგან ცეცხლი კანზე მოქმედებს, კანის წვის შედეგად მასში არსებული ნერვები ღიზიანდება და ფუნქციონირების უნარს ჰკარგავს, რომელიც ტკივილის შეუგრძობლობას იწვევს. ტვინი კანის მეშვეობით უბრძანებს თავის მმართველობაში მყოფ

მგრძობელობას. სხვანაირად რომ ვთქვათ, კანი სხვადასხვა ნერვებითაა დაქსაქსული. აქედან გამომდინარე, როცა კანი იწვის, ფერფლად გადაიქცევა, შეუძლებელია მისგან ნერვების მოვალეობების შესრულება. მხოლოდ მაშინ ჩამოყალიბდება ტკივილის შემგრძნები სისტემა, თუ კი ახალი კანის შექმნა და სხეულის შემოსვა მოხდება.

ტაჟასონს, რომელმაც ამ მეცნიერულ შედეგებს მიადწია, ეს აიათი უჩვენეს:

„უეჭველად (მათ), რომელთაც უარყვეს ჩვენი აიათები, ცეცხლში შევიყვანთ. მათ კანის ყოველი დახრუკვისას შეეუცვლით ახალი კანით, რათა იგემონ წამება. უეჭველად, აღლავი ძლიერია, ბრძენია.“

(სურა ნისა, აიათი 56).

აიათმა ტაჟასონზე შოკისებური ზეგავლენა მოახდინა. მან აღიარა, რომ ყურანი არ არის ამქვეყნიური სიბრძნე. როცა სამშობლოში დაბრუნებულმა პირველი კონფერენცია გამართა, მის მოსწავლეთაგან ხუთი გამუსლიმანდა. ბოლოს მანაც რიადში გამართულ სამედიცინო კონგრესზე „ქელიმეი შეჰადეთი“ წარმოთქვა და აღტაცებულმა იყვირა:

„მეც გავმუსლიმანდი!“ და თავისი შემდგომი სიცოცხლე ყურანს მიუძღვნა.

რძის წარმოშობა

რძის შემადგენელი ნაწილაკების ცხოველის სხეულში წარმომშობელი ორგანოს შესახებ ყურანის მიერ გადმოცემული ცნობები, დღევანდელი მეცნიერული მიღწევების ანალოგიურია. ამ საკითხთან დაკავშირებით აიათში ასეა ნაბრძანევი:

„და, უეჭველად, თქვენთვის (თქვენსავე) ირუტყვებშიც ჭკუასასწავლი (სასწაული): (ჩვენ თქვენ) გარწმუნებთ იმით, რაც მათს მუცლებში ეუჭთავსსა და სისხლს შუა - რძითა უწმინდესითა, მსმელთათვის საამო ყუათიანითა.“

(სურა ნაჰლი, აიათი 66).

აიათში მოცემული ნაწლავის შედგენილობა და სისხლის მიმოქცევა, ქიმიისა და საკვების მომწოდებელი ფიზიოლოგიის ახალი გამოკვლევაა. ეს ცნობები ძვირფასი შუამავლის დროს, ზუსტი მეცნიერების თვალსაზრისით, მთლიანად უცნობი იყო. ისინი მხოლოდ ოცდამეერთე საუკუნის მიჯნაზე იქნა შესწავლილი. სისხლის მიმოქცევის აღმოჩენა პარვალის ეკუთვნის, რომელიც ყურანიდან დაახლოებით ათი საუკუნის შემდგომ პერიოდს მოიცავს.

ამ ცნობების შემცველი აიათის ყურანში არსებობა, თუკი გავითვალისწინებთ მისი გარდმოვლენის დროს, არანაირად არ აიხსნება ამქვეყნიური წყაროებით.

დედის რძე

აქ ურიგო არ იქნება დედის რძის შესახებ არსებულ ჭეშმარიტებას დაეთმოს ადგილი. ორი წლის განმავლობაში ბავშვის ძუძუთი გამოკვების წესი ყურანში გადმოცემულია, მოწოდებულია შემდეგი ბრძანებებით:

„დედები აწოვებენ თავიანთ შეილებს სრულ ორ წელიწადს. თუ ვინმე (მამა) მოინდომებს ძუძუთი კვების სრულყოფას, ბავშვის მამებს ევალებათ დედების კვება და შემოსვა წესისამებრ. არავის ევალება იმაზე

მეტი, რის შესაძლებლობაც მას არ აქვს. არ ჩააგდოს ზარალში დედა საკუთარი შვილის გამო და არც მამა, საკუთარი შვილის გამო. და ამგვარადვე ევალება (მამის) მემკვიდრეს. და თუ ისურვებენ ერთავენი, ურთიერთშეთანხმებით და გადაწყვეტით, ვადაძლე ძუძუს წოვის დატოვებინებას - მათზე არ არის ცოდვა. თუ (მამებს) გსურთ თქვენი შვილებისთვის სხვაზე ძუძუს მოწოვებინება (ბავშვის გაძიძავება), ეს თქვენზე არ არის ცოდვა, თუ წესისამებრ გადაუხდით მათ იმას, რაც უნდა მიგეგოთ. გეშინოდეთ ალლაჰისა და იცოდეთ, უეჭველად, ალლაჰი მხილველია, რასაც ჩადიხართ.”

(სურა ბაკარა, აიათი 233)

„და ვურჩიეთ ჩვენ ადამიანს თავის მშობლებზე კეთილად მოპყრობა, (რადგან) იგი ატარა დედამისმა სიძნელეზე სიძნელით და მისი ძუძუსაგან მოკვება ორ წელიწადში ხდება...“

(სურა ლოჰმანი, აიათი 14)

დღეს განვითარებულმა მედიცინის მეცნიერებამაც დაამტკიცა, რომ დედის მიერ ბავშვზე ძუძუს მოწოვება, მისი და ბავშვის ჯანმრთელობის თვალსაზრისით, უაღრესად მნიშვნელოვანია.

დედის რძე ღვთიური ძალების მიმოქცევით აღსავსე შესანიშნავად წარმოადგენს. მასში არსებობს ბავშვის სიცოცხლისათვის საჭირო ვიტამინები, ჰორმონები, დამცავი ნივთიერებები და მიკრობების საწინააღმდეგო ენზიმები; სულიერების თვალსაზრისითაც მასში არსებობს დედის თვისების ბავშვში დამნერგავი გენები.

დედის რძე ბავშვის ჩამოყალიბებისათვის აუცილებელი, ჰარმონიული თანაფარდობისა და ზომებში მატების ძირითად ნაწილს—პროტეინს, შაქარს, ცხიმებს, ფოსფორსა და ყველა სახის ვიტამინს შეიცავს. ეს ყველაფერი ალლაჰის მიერ სასწაულებრივად გაანლაგებული.

დედის რძეში არის ნივთიერებები, რომლებიც პირველი ექვსი თვის განმავლობაში ბავშვს ყოველგვარი დაავადების მიკრობისგან იცავს, ამ და სხვა მიზეზებით, განსაკუთრებით პირველი ექვსი თვის განმავლობაში, ბავშვის მხოლოდ დედის რძით გამოკვება ბიოლოგიური აუცილებლობაა.

განვითარებული მეცნიერების თვალსაზრისით, ძუძუს წოვების პერიოდი ორ სრულ წელს მოიცავს. სისხლის გამოყოფის გამო ღვიძლის ზედმეტად გადატვირთვისა და სხვა ორგანოების განვითარების სტადიაში ყოფნის მიზეზით, დედის რძის მიმართ სავალდებულო მოთხოვნილება ორი წლის განმავლობაში გრძელდება. მედიცინა ეთანხმება იმ მოსაზრებას, რომ ბავშვის პირველი ორი წლის ზრდის პერიოდი, ყველაზე მნიშვნელოვანია.

ასევე მეცნიერება ამტკიცებს, რომ დედები, რომლებიც 1-2 წლის განმავლობაში აწოვებენ ბავშვს ძუძუს, განიცდიან ბიოლოგიურ განახლებას; რის შედეგადაც მათში ძუძუს კიბოთი დაავადებულთა რიცხვი ნაკლებად შეიმჩნევა; დედები, რომლებიც ბავშვს ძუძუს არ აწოვებენ, ჯანმრთელობის მხრივ, საფრთხეში იმყოფებიან.

ყველა ამ სიკეთის სრული მნიშვნელობით განხორციელებისათვის საჭიროა, ძუძუს წოვება ორი წლის განმავლობაში გაგრძელდეს. ესეც ყურანის ერთ-ერთი დიდი სასწაულთაგანია.

ისლამის თვალსაზრისით, ბავშვობის პირველი ორი წლის განმავლობაში ძუძუს წოვების შედეგად ყალიბდება ძუძუმტეობა. ორი წლის შემდეგ ძუძუს წოვებისას კი ასეთი ძმობა არ ყალიბდება. ესე იგი, ორი წლის შემდეგ დედის რძე თავის ძირითად ფუნქციას ჰკარგავს.

დედის რძე ჩანასახის საშვილოსნოში მოხვედრით წარმოიქმნება. თუკი სხვა ბავშვი ორი წლის განმავლობაში ამ რძიდან მცირე ნაწილსაც მოწოვს, საქმე გვექნება ძუძუმტეობასთან, რადგანაც ეს რძე წარმოიქმნება ბავშვის შედგენილობასთან დაკავშირებით. სხვა ბავშვშიც, რომელიც ამ რძეს წოვს, იგივე მემკვიდრეობითი თვისება ჩამოყალიბდება, ანუ საერთო თვისებების მქონე ძმობა ყალიბდება. ამიტომ ისლამში ზემოთ ხსენებული აიათით ძუძუმტეთა შორის ქორწინება იკრძალება. ძუძუმტეობაც ჩვეულებრივი ძმობის მსგავსად იმავე კონფიდენციალურობის ზომებს ექვემდებარება.

უეჭველია, ამ აკრძალულების უამრავი ცნობილი და დღეისათვის ჯერ კიდევ უცნობი სასწაულის არსებობა.

ასტრონომია

თავიდანვე არსებობდა თეორიები იმის შესახებ, თუ რა იყო სამყაროს პირველადი ნივთიერება და როგორ გაჩნდა ის. თუმცა ამ საკითხის საფუძვლიანად ახსნა დღესაც შეუძლებელია. მხოლოდ ისაა, რომ მოპოვებული მეცნიერული თეორიებით უფრო თვალსაჩინო და გასაგები ხდება ამ საკითხთან დაკავშირებული ყურანისეული ჭეშმარიტება და ლაკონურობა:

აიათში ნაბრძანეია:

„ნუთუ ვერ დაინახეს ურწმუნოებმა, რომ ცანი და დედამიწა შეერთებულ იყვნენ და ჩვენ განვაცალკევეთ ისინი და გავაჩინეთ ყოველი ცოცხალი წყლისაგან, ნუთუ კვლავ არ ირწმუნებენ?“

(სურა ენბია, აიათი 30)

„შემდეგ მიუბრუნდა (აღლაპი) ორთქლად მყოფ ცას...“
(სურა ფუსსიღეთ, აიათი 11)

ასტროფიზიკოსების ამ საკითხთან დაკავშირებული მოსაზრებაც დღეს ამ აიათებით მონიშნულ ჩარჩოებს შეესაბამება.

როცა ტოკოს მეცნიერული კვლევის ცენტრის დირექტორს პროფესორ იუშილი კოზაინს (Yusili Kozayn) დედამიწის შედგენილობასთან დაკავშირებით ყურანისეული ცნობები მიაწოდეს, მან იკითხა:

„როლის იქნა გარდმოვლენილი ეს წიგნი?“

უპასუხეს: *„1400 წლის წინ.“*

გაოცებულმა თქვა:

„უეჭველია, ეს წიგნი ზემოდან დაჰყურებს სამყაროს. აბა ნახეთ არსებული და არარსებული, ყველაფერი მასში დეტალურად მოჩანს და თანაც ისეთი დამაჯერებლობით აღწერს, რომ ადამიანის გონებისათვის შეუძლებელია მის ძალაზე მიღწევა!.. არ არსებობს მისთვის რაიმე უხილავი!“

პროფესორი იუშილი ერთ-ერთ კონფერენციაზე დედამიწასა და ცაში არსებული სხვა სხეულების შედგენილობაზე ამბობდა: დღეს მეცნიერება საკმაოდ დეტალური გამოკვლევებით ამტკიცებს, რომ ესენი უბრალო გაზის (კუტლეს) მდგომარეობაში იყო და, აფეთქების შედეგად წარმოიქმნა. მაშინ მიაწოდეს მას ყურანისეული ცნობა, რომელმაც ის გააოცა.

ყურანი წარმოქმნის მდგომარეობაში მყოფ ნაერთს „დუჰანს“ უწოდებს და ამ გამოთქმამ პროფესორზე დიდი ზეგავლენა მოახდინა, რადგანაც მანამდე მეცნიერება გაზის მასის აფეთქების შედეგად წარმოქმნილ ფორმას სიტყვა „ნისლით“ გამოხატავდა. სინამდვილეში კი „ნისლი“ თავის შემადგენლობაში არსებული სიცივისა და წყლის მაგვარი თვისებებით ჭეშმარიტების ახსნისაგან ძალიან შორს იდგა.

ყურანი კი სიტყვა „ღუჰან“-ით თან ნამდვილ განმარტებას აკეთებს, თანაც არსებულ რეაქციას გზას უნათებს და აფეთქებისას წარმოქმნილ სიცხეზეც ამახვილებს ყურადღებას. აქედან გამომდინარე, ყურანმა კარი, რომელშიც მეცნიერება ჩაიკეტა, ჯერ კიდევ 1400 წლის წინ გააღო და კაცობრიობას მათ მიერ ახლად აღმოჩენილი ჭეშმარიტების შესახებ ამცნო. მართლაც აიათი ამ სასწაულს რაოდენ მარტივად და გასაგებად გამოხატავს.

„და მიხვდებიან ისინი, რომელთაც ებოძათ სიბრძნე, რომ იგი, რაც შენ გარდამოგვევლინა შენი ღმერთისაგან, ჭეშმარიტებაა და (ეს ჭეშმარიტება) აღგენს უძლიერესისა და ქებული(აღლასი)ს გზაზე.“

(სურა სეზე ე, აიათი 6)

ვინ იცის, შეიძლება ეს აიათი სავსეა კიდევ უამრავი ჭეშმარიტებით წარმოჩენილი იმ სასწაულებით, რომლებიც მხოლოდ მომავალში შეიძლება გაიშიფროს!

პროფესორ იუშილს ჰკითხეს: პოზიტიურმა მეცნიერებამ სამყაროს ზოგი უცნობი ნაწილაკი აღმოაჩინა და გამოიკვლია, ყურანმა კი როგორ შესძლო უფრო დეტალურად მათ შესახებ ცნობების მოწოდება? მან უპასუხა:

„შეუძლებელია, ეს ცნობები ადამიანს ეკუთვნოდეს! რადგანაც ჩვენ, მეცნიერებს, მხოლოდ ერთ საკითხზე შეგვიძლია ჩადრმაგება. სინამდვილეში ყურანი მთელ სამყაროში არსებულ ცნობებს, უფრო მეტიც, შორეულსაც კი ამომწურავად მოიცავს და ხსნის.

ასე ვრცელი დიაპაზონის მომცველი, ნამდვილი აკადემიური მეცნიერული ნიჭი არც ერთ მიწიერს არ გააჩნია! ამის შემდეგ ჩემი მეცნიერული ცხოვრების მიმართულება ყურანი იქნება! ჩემს ადრინდელ ვიწრო მეცნიერულ ჩარჩოებს ყურანით გავიფართოვებ!..“

ყურანში ბევრი აიათი დედამიწის სიმრგვალეზე მიუთითებს. ერთ მათგანში ნაბრძანევია:

„(აღლაჰმა) გააჩინა ცანი და დედამიწა ჭეშმარიტებით, (და) შემოახვევს ღამეს დღეზედ და შემოახვევს დღეს ღამეზედ...“

(სურა ზუმერი აიათი 5)

ამ აიათში მოცემული არაბული სიტყვა „თექვირ/იუქევეირუ“ სფეროსებური სხეულის გარშემო არსებულს, მაგალითად, სახვევში ტრიალით შეხვევას, უფრო გასაგებად რომ ვთქვათ, გახვევას ნიშნავს.

გამოთქმა „თექვირი“ დედამიწაზე ხილულ სინამდვილეს აღწერს. თავისი ღერძის გარშემო მბრუნავი დედამიწის მზის მხარე ნათელია, დღეა, მაგრამ ბრუნვასთან ერთად ნათელი ადგილები სიბნელით, ბნელი ადგილები კი ნათელით იმოსება განუწყვეტლივ. ღამე დღეს, დღე კი ღამეს ცვლის. ეს კი იმის მაჩვენებელია, რომ დედამიწა მრგვალია. აიათში მოცემულია „თექვირის“ მნიშვნელობა დედამიწის ბურთისებური სიმრგვალის და ბრუნვის შესახებ:

„და ხედავ შენ მთებს, გვონია ისინი უმოძრაო, სინამდვილეში ისინი მოძრაობენ ისე, როგორც ღრუბელი.“

(სურა ნემლი, აიათი 88)

სწავლულები ამ აიათს, დედამიწის ბრუნვის მაჩვენებელ აიათად მიიხნევენ.

მთვარისა და მზის მდგომარეობის შესახებაც სურა იასინის 38-ე, 39-ე და მე-40 აიათებში ასეა ნაბრძანევი:

„მზე მოძრაობს თავის ორბიტაზე, ესაა უდიდესი და ბრძენი აღლაჰის დაკანონ-დაბედისწერება.“

(სურა იასინი, აიათი 38)

„და განუსაზღვრა მთვარეს სადგურები, ბოლოს (კი იგი მთვარე) უკან დაუბრუნდება, როგორც მოხრილი ხურმის ტოტი“ (სურა იასინი, აიათი 39)

„ვერც მზე დაეწევა მთვარეს და ვერც ღამე გაუსწრებს დღეს, და ყველა ესენი თავიანთ ორბიტაზე მოძრაობენ.“ (სურა იასინი, აიათი 40)

ჩვ.წ. აღრიცხვით მე-7 საუკუნეში მთვარისა და მზის გარკვეულ ტრაექტორიაზე წრიული მოძრაობის შესახებ ფიქრიც კი შეუძლებელი იყო. მათ მოძრაობაზე უამრავი ფუჭი მოსაზრება არსებობდა. უფრო მეტიც, როდესაც წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) შვილი იბრაჰიმი გარდაიცვალა, მზე დაბნელდა. ხალხმა თქვა, რადგანაც წმინდა შუამავლის შვილი იბრაჰიმი გარდაიცვალა, მზე ამიტომ დაბნელდაო. ამის გამო წმინდა მუჰამმედ შუამავალმა (ს.ა.ს) ბრძანა:

„მთვარე და მზე ალლაჰის არსებობის მაჩვენებელი სასაწაულებია. ისინი ვინმეს სიკვდილის გამო არ დაბნელდებიან. როცა ასეთ მდგომარეობას გადაეყრებით, მზისა და მთვარის გამოჩენამდე ლოცვა-ვედრება ადავლინეთ.“ ბუჰარი. ყუსუფი, 1-15)

მთვარისა და მზის დაბნელებისას ლოცვა შუამავლის მიერ მოწონებული ღვთისმსახურებაა. რადგანაც ეს მოვლენები ალლაჰის სიდიადისა და უზანაესობის მაჩვენებელი მოვლენებია, მზე და მთვარე ღვთიური ძალის მიმოქცევას გვიჩვენებენ. ამიტომ ეს ლოცვა გამჩენი ალლაჰის მიმართ მადლობის გამოხატვის ფორმაა. ადამიანი უნდა დაფიქრდეს, რომ არ ყოფილიყო მთვარე და მზე, არ იქნებოდა, არც დღე, არც ღამე.

ნამდვილად, მთვარე და მზე, რომლებიც ალლაჰის სიდიადისა და ძლიერების მაჩვენებელია, თითოეული სასწაულთაგანია. მათი სასწაულებრივი თვისებების

ცოდნის მიზნით, ჰიჯრის III-IV საუკუნეების ყურანის ცნობილი მკლევარი თაბერი სურა იასინის 38-ე, 39-ე და მე-40. აიათების შესახებ ამბობს:

„ისეთ საკითხებთან მიმართებაში, რომელთა დანიშნულება არ ვიცით, ვაღიარებულნი ვართ გაეჩუმდეთ!..“

ეს ბრძანება გვიჩვენებს, თუ რაოდენ შორს იყვნენ მაშინდელი ადამიანები მთვარისა და მზის განლაგების ცოდნისგან და სიტყვა „ორბიტის“ გაგებისაგან. დღესავით ნათელია, რომ სიტყვებს „კოსმოსს“, „ორბიტას“ ძვირფასი შუამავლის დროს მისაღები ასტრონომიული მნიშვნელობა რომ ჰქონოდა, ამ აიათების ახსნა ასეთ სიძნელეებთან არ იქნებოდა დაკავშირებული. აქედან გამომდინარე, ყურანში მრავალი საიდუმლო სასწაულია მოცემული, რომელთაგან სიტყვა „ორბიტის“ მნიშვნელობას მხოლოდ ასწლებულების შემდეგ მოეფინა ნათელი.

ამასთანავე ყურანი გვამცნობს, რომ მთვარე და მზე განსხვავებული პლანეტებია:

„ნუთუ ვერ დაინახეთ, თუ როგორ გააჩინა ალ-ლაჰმა შვიდი ცა ურთიერთ შეხამებული. და ჰქმნა მათ(ცა)ში მთვარე მაშუქებლად და ჰქმნა მზე მანათობელად“
(სურა ნუჰი, აიათი 15-16)

„და ავაგეთ თქვენს ზემოთ შვიდი მყარი (ცა). და ჩამოვკიდეთ მნათობი ლამპარი.“

(სურა ნებე ე, აიათი 12-13)

აიათში მთვარე „მუნირ“ ანუ მანათობელი სხეულის მნიშვნელობითაა წარმოდგენილი და სინათლესთან დაკავშირებულ სიტყვა „ნურ“ (სინათლე) ფუძიდანაა ნაწარმოები. მზე კი „სირაჯ“ (სანთელის) ან „ვეჰჰაჯ“, მბრწყინავი, მანათობელი ლამპის მნიშვნელობით გვხვდება.

აქ საჭიროა, ყურადღება გავამახვილოთ ერთ საკითხზე: გამჩენი მზესა და მთვარეს „სინათლეებს“ უწოდებს, მხოლოდ ერთ მათგანს „დიდს,“ მეორეს – „პატარას“.

სინამდვილეში ყურანი გვამცნობს, რომ მზეცა და მთვარეც განსხვავებული თვისებების და თავისებურებების მქონენი არიან. ასევე გვამცნობს, რომ ისინი არ არიან ერთი და იგივე მნიშვნელობის მნათობები.

მეორე მხრივ, მთვარე ადამიანისთვისაა ნაბოძები. მათი მოქმედების ზოგჯერ გამოსაკვლევადა:

„იგია, რომელმან(ც) მზე მნათობელად (მასხივოსნებლად), (ხოლო) მთვარე კი მაშუქებლად და მასვე წინასწარ განუსაზღვრა მანძილსამყოფელცვლადობა (ორბიტა), რათა გცოდნოდათ წელთა რიცხვი და სათვალავი. და (სხვაგვარად) არ გაუჩენია ალლაჰს, (ყოველივე) ეს თუ არა ჭეშმარიტებით. ამგვარად განმარტავს (თავის) აიათებს (ალლაჰი) მიმხვედრ ხალხთათვის.“

(სურა იუნუსი, აიათი 5)

სურა ვაყიას 75-ე და 76-ე აიათებში ნაბრძანევია:

„ეფიცავ ვარსკვლავთა სამყოფელთ, რომ ეს უდიდესი ფიცია თუ მიხვდებით...“

(სურა ვაყია, აიათი 75-76)

აიათი, დიდი ფიცით, ვარსკვლავების ადგილსამყოფელზე ამახვილებს ყურადღებას. დღეს ფიზიკისა და ასტრონომიის სპეციალისტები ამბობენ, რომ „ვარსკვლავთა ადგილსამყოფელი“, (მათი წარმოშობის ადგილი) „თეთრი ხვრელები“, ხოლო მათი გარდაცვალების ადგილი „შავი ხვრელებია.“

თეთრი ხვრელები უდიდესი ენერჯიის საწყობია. ისეთ ენერჯიას მოიცავს, რომ მისგან შეიძლება მილიონობით ვარსკვლავის წარმოშობა. ესენი თითქოს გალაქტიკების თესლებია.

შავი ხვრელები კი ვარსკვლავთა საიდუმლო სასაფლაოა. ისინი მათ გარშემომყოფ ყველა მატერიალურ არსებას თავიანთ უსასრულობაში შთანთქავენ.

ეს საკითხი, რომელსაც აიათი დიდი ფიცით ეხება, ჩვენი დროის ცოდნისა და ცნობების მიჯნაზე მხოლოდ ამდენადაა ცნობილი. უეჭველია, ის უამრავ სასწაულს მოიცავს, რომელთა ნაწილის აქ ახსნა აუცილებელია.

სურა მულქში ნაბრძანევია:

„თვალთ მოავლე (ჯას), ნუთუ ხედავ (სადმე) უხამსობას?“
(სურა მულქი, აიათი 3)

ზეცაში გაფანტულ ვარსკვლავთა სასწაულთაგან ერთ-ერთი ადამიანებისათვის გზისმკვლეობის გაწვევაა:

„და იგია, ვინც დასხა თქვენთვის (ჯაზე) ვარსკვლავნი, რათა მათით ხმელეთისა თუ ზღვის წყვიადში სწორი გზა გაეგნოთ, ასე (ნათლად) განვმარტეთ ჩვენ აიათები გულისხმიერ ხალხთათვის.“

(სურა ენაამ, აიათი 97)

„და (მიმოარიგა) ნიშნები (მიმნიშნებელნი) და ვარსკვლავთმიხედულობითაც იგი (ხალხ)ნი გზასავალ იგნებენ.“
(სურა ნაჰლი, აიათი 16)

სამყაროს ყველა სხეულში ღვთიური ხელოვნება და წესწყობილება არსებობს. მათ შორის არ ხდება არანაირი შეჯახება. მათ მოძრაობაში არ არსებობს წამიერი შენელება ან აჩქარება. ისინი ყოველთვის ერთი და იგივე ღვთიური დინებით მიედინებიან. ყველაფერი ეს აიათში მითითებული კიდევ ერთი სიდიადის მაჩვენებელია.

ამ უდიდესი და უსასრულო სისტემის შექმნა დიდი გამჩენისათვის არანაირ სიძნელეს არ წარმოადგენს.

„და ვფიცავთ, გავაჩინეთ ცანი და დედამიწა და რაც მათ შორისა, ექვს დღეში და არ შეგვხვევია არავითარი დაღლილობა“ (სურა ყაფი, აიათი 38)

ყურანის ზოგი მკვლევარი, ექვსი დღიდან გამომდინარე, ექვსი დროის ერთეულში განლაგებულ ექვს პერიოდს გულისხმობს. თანამედროვე ასტრონომიული მეცნიერებაც ყურანის ამ გამოსატყულებას ეთანხმება. თორა კი ამ ექვს დღეს ჩვეულებრივ ოცდაოთხსაათიან ერთ დღედ განიხილავს და ამბობს, რომ მეშვიდე შაბათ დღეს ღმერთმა დაისვენა.

ასხნის ეს ფორმა გვიჩვენებს, თუ რამდენად შორსაა დღეს მეცნიერული ჭეშმარიტებისაგან სახეცვლილი თორა, ხოლო ყურანის ყველა აიათი კი შეიცავს ყველა დროისა და ადგილის უდიდეს სასწაულებს.

აქ მოცემული დღე, კერძო დროის ერთეულია და ამქვეყნიური დროის გამოსატყულებად არ უნდა გავიგოთ, მისი ხანგრძლივობა მხოლოდ ალლაჰმა უწყის. უზუნაესი ასე ბრძანებს:

„აღლაჰი მართავს ყველა საქმეს ციდან დედამიწამდე, შემდეგ (ყოველი ეს საქმე) ამაღლდება მასთან ერთ დღეში, რომლის ხანგრძლივობა არის თქვენი გამოთვლით ათასი წელიწადი,“

(სურა სეჯდე, აიათი 5)

„ამაღლდებიან მელაიქები და ჯებრაილი მასთან ერთ დღეში, რომლის ხანგრძლივობა არის ორმოცდაათიათასი წელი.“

(სურა მეარიჯი აიათი, 4)

სეჯდეს სურას მე-5 აიათში სამყაროს ბრუნვასთან დაკავშირებული დროა მოცემული, ხოლო მეარიჯის სურის მე-4 აიათში ანგელოზებისა და ჯებრაილისათვის განკუთვნილი დრო. პირველ შემთხვევაში ერთი დღე 1000 წელიწადია, მეორე შემთხვევაში კი ორმოცდაათიათასი წელიწადი.

აქედან გამომდინარე, შეიძლება თამამად ვთქვათ, რომ გამჩენის წინაშე არსებული დროის არსი დიამეტრულად განსხვავდება ადამიანის მიერ აღქმული დროის არსისგან.

ზემოთ მოცემული დროის ერთეულები კი, ყურანის ზოგიერთი მკვლევარის აზრით, დროის ერთეულის გამოხატვისათვისაა გამოყენებული და იგი სრულად ვერ პასუხობს იმ დროის ერთეულის შინაარსს, რასაც თვით გამჩენი გულისხმობს. ეს გამოთქმები მხოლოდ ადამიანისთვისაა განსაზღვრული, ხოლო ღმერთისთვის კი არც ერთი დროის არსი არ მოქმედებს, რადგან ყოველი დროის ერთეულის დამკანონებელი თვითონ ალლაჰია, რომლისთვისაც მოქმედების დრო განუსაზღვრელია. ამაზე მეტყველებს მირაჯის (ამაღლების) ამბავი. ეს მგზავრობა, ადამიანის გონების თვალსაზრისით, მილიარდობით სინათლის წელიწადს საჭიროებს, მაგრამ უზენაესმა გამჩენმა თავის საყვარელ შუამავალს, მისდამი პატივისცემის ნიშნად და მისი პიროვნების ღირსების ასამაღლებლად, ერთ წამში შეაძლებინა, რაც ადამიანის გონებისა და აზროვნებისათვის მიუწვდომელი სასწაულია.

საყურადღებო, მიმზიდველი ჭეშმარიტებაა ის, რომ რკინის ელექტრონების წარმოქმნისათვის მზის ენერგიაზე 4-ჯერ მეტი ენერგიაა საჭირო. აქედან გამომდინარე, ამ სფეროს სპეციალისტები მიდიან იმ დასკვნამდე, რომ რკინა უცნაური ზეციური ნივთიერებაა, მისი დედამიწაზე წარმოქმნა შეუძლებელია.

„ფიციკავთ, მოვაგლინეთ ჩვენი შუამავალნი ცხადი სამტიციკებით და გარდმოვაგლინეთ მათთან ერ-

თად წიგნი და მართლმსაჯულება, რათა ემოქმედათ ადამიანებს სამართლიანობით. და გარდმოვაგლინეთ რკინა, მასშია უდიდესი სიძლიერე და ადამიანთათვის სარგებლობანი, ეს გამოსაცნობადაა იმათთვის, ვინც უხილაგზე (რწმენით) ეხმარება ალლაჰის რჯულსა და მის შუამავალს, უეჭველად, ალლაჰი ძლიერია, უზუნაესია.“

(სურა ჰადიდი, აიათი 25)

ერთ-ერთ კონფერენციაზე „ნასას კოსმოსური კვლევების ცენტრის“! დირექტორი პროფესორი არმეს ტომი (Armes Tom) ამ აიათის ინფორმაციამ გააოცა. მას ასეთი კითხვა დაუსვეს:

„ატმოსფეროში არის სიცარიელე?“

„არა, ატმოსფეროში შეუძლებელია სიცარიელის არსებობა. ასეთი რამ რომ ყოფილიყო, სამყაროს წონასწორობა დაირღვეოდა და ცაზე არსებული ყველა სისტემა მოიშლებოდა. რის შედეგადაც სივრცეში ქაოსი შეიქმნებოდა“.

ამ დროს მას წაუკითხეს შემდეგი აიათი:

„ნუთუ არ უყურებენ მათ ზემოთ ცას, თუ როგორ ავაგეთ იგი ჩვენ და როგორ მოვრთეთ იგი. მას არ გააჩნია არანაირი ბზარი.“

(სურა ყაფი, აიათი 6)

ამ აიათმა პროფესორი უფრო გააოცა. მის მიმართ დასმული იქნა კიდევ ერთი კითხვა:

„შესძელით სამყაროს ბოლო წერტილამდე მიღწევა?“

დიდი დაღლილობით უპასუხა:

„დიდი ხანია ამაზე ვმუშაობ. ჩვენს ხელთ არსებული ტელესკოპები ამისათვის არასაკმარისი აღმოჩნდა. ჩვენს წინაშე ნისლის ფენების სახით გამუდმებით წარმოიქმნება სხვადასხვა შრეები. ამისათვის შორიდან სამართი ტელესკოპები დავამზადეთ და გავაგზავნეთ კოსმოსში, შედეგი იგივეა. ვფიქრობ, ვერ შევძლებთ სამყაროს ბოლო წერტილამდე მიღწევას,

რადგანაც ის უსასრულოა.. ”

ამ საკითხზეც მას ასევე ყურანში არსებული აიათები გააცნეს:

„თვალი მოავლე (ცას) ნუთუ ხედავ (სადმე) უხამსობას? შემდეგ კვლავ მოავლე თვალი ორჯერ, დაგიბრუნდება თვალი შენი დაღლილი და უძლური.“

(სურა მულქი, აიათი 3-4)

ამ აიათების მოსმენის შემდეგ, ჭეშმარიტების წინაშე, რომლებიც ნორმალურ ადამიანს წინააღმდეგობის გაწევის უნარს წაართმევდა, არმეს ტომმა, (რმეს თომ) ამაგის დაფასების ვალდებულების გრძნობით შეპყრობილმა, მოსაწონი პასუხი გასცა:

„დასაწყისიდან ვფიქრობ. ძნელია ყურანის შესახებ რაიმე კომენტარის გაკეთება! ნამდვილად გაოცებული ვარ! როგორ შეუძლია ამდენი წლის წინანდელ წიგნს, ყველაზე თანამედროვე ასტრონომიული ცნობების ყველაზე შესანიშნავი ფორმით, ჭეშმარიტად, წარმოჩენა? რისი გაკეთება შეეძლო 1400 წლის წინანდელ ადამიანს, სრული ინფორმაცია არ მაქვს, მაგრამ ესენი საყურადღებო, იშვიათი ცნობებია.“

პროფესორმა, რომელმაც ამქვეყნიური ყველა მეცნიერული შრომა და მიღწევა იცოდა, ცოტაოდენი ფიქრის შემდეგ, სიტყვა შემდეგნაირად დაასრულა:

„ეს არავითარ შემთხვევაში არაა ამქვეყნიური გამოცდილების შედეგი.“

როგორც ირკვევა, ჩვენ გადავდივართ საუკუნეში, სადაც მეცნიერება და რელიგია ერთმანეთს ურიგდება. ვგრძნობ, რომ უკვე ვიმყოფებით საუკუნეში, რომელიც მეცნიერებისა და რელიგიის მიერ მოწოდებულ ცნობებს გულში ჩაიკრავს.“

რა თქმა უნდა, ეს მეცნიერება ნამდვილი მეცნიერებაა, ჭეშმარიტი რელიგია კი ალლაჰის მიერ მოვლენილი ისლამია.

ბოტანიკა

„ყოვლად უნაკლოა იგი (აღლაჰი), რომელმაც გააჩინა ყველაფერი წყვილად, იმათგან, რასაც დედამიწაზე აღმოაცენებს, თქვენგან და იმათგანაც რაც(ჯერ კიდევ) არ იციან.“

(სურა იასინი, აიათი 36)

აიათი ყველა არსების წყვილად გაჩენას, ამათგან ნაწილის დღემდე ცნობილი და გამოუცნობი უამრავი არსების არსებობას გვამცნობს.

დღეს, გინდ სულიერ და გინდ უსულო სამყაროში, ერთი მხრივ, უკიდურესად დიდი (მაკრო) და მეორე მხრივ, უკიდურესად პატარა (მიკრო) სისტემებში, წყვილი აგებულების ან წყვილი ფუნქციების მქონეთა ყოფნა ცნობილია. მოკლედ, ყურანისეულ ჭეშმარიტებასა და დღევანდელ მეცნიერებას შორის ამ თემაზე განსხვავებული აზრი არ არის.

ერთი სიტყვით, გამჩენ ღმერთს, რადგანაც კენტობა მხოლოდ თავისთვის აქვს დაწესებული, უსულოები, მცენარეები, ცხოველები, ჯინები და ადამიანები - ყველა წყვილად გაუჩენია. მაგალითად, დადებითი მუხტი უარყოფითისაკენ მიედინება, ნათდება სინათლე; პლიუს მუხტიანი ღრუბელი მინუს მუხტიანს უერთდება, წვიმდება. ეს აღლაჰის ნამოქმედარი, ღვთიური კანონი ყველა არსებისათვის საერთოა. აიათი გვამცნობს, რომ მცენარეებიც წყვილად არიან გაჩენილნი.

„და იგი არ(ი)ს, რომელმაც რომ განავრცო დედამიწა და მიმოალაგა მასში ზედა მთანი მღვრადნი და მდინარენი და ყოველ(გვარ) ნაყოფთაგან გააჩინანათაესა იქ(შივე), (დედამიწაშივე ზედა), წყვილწყვილებად. (იგი) შეჰსუდრავს ღამით დღეს, უეჭველად, ამა(ყოველივე)ში არ(ი)ს სასწაულნი გულისხმიერ ხალხთათვის.“

(სურა რაადი, აიათი 3)

აქედან გამომდინარე, ყველა მცენარის ყვავილიც მამრი და მდედრია. ქარის მიერ მათი დამტვერვის შედეგად მიიღება ნაყოფი. მეცნიერების ახლად აღმოჩენილი ამ ჭეშმარიტების შესახებ ყურანი თოთხმეტი საუკუნის წინ გვამცნობს:

„და, ვგზავნით ქარებს, დამამტვერმნაყოფიერებლებსა და გარდმოვაგლენთ ზეციდან წყალსა და მით გარწყულებთ თქვენა და (თქვენს საგანძურებში) მისი შემნახველიც თქვენ არა ხართ...“

(სურა ჰიჯრი, აიათი 22)

გეოლოგია

დღეისათვის მეცნიერების მიერ დამტკიცებულია, რომ მთებს დედამიწის სიღრმეშიც იმ მოცულობის საძირკველი გააჩნია, რაც მიწის ზემოთ. „განა არ ვჭამენით (მათთვის) დედამიწა საწოლად? ხოლო, მთები კი ბოძებად?“

(სურა ნებე-ე აიათი 6-7.)

აიათში მთები ბოძზეა შედარებული.

შემდეგ აიათში აღლლაჰი ბრძანებს:

„და (აღლლაჰმა) მთები მყარად ჩაასო“

(სურა ნაზიათი აიათი 32.)

ამ აიათით აღნიშნულია, რომ მთები ბოძებივითაა ჩასობილი დედამიწის ქერქში.

თანამედროვე გეოლოგთა მტკიცებით, მთების შიგა სტრუქტურა პალოს წააგავს, მიწის ქერქში მათ ერთ-გვარი შრე გააჩნიათ, რომელიც ამაგრებს მათ.

მხოლოდ გასულ საუკუნეში გახდა ცნობილი, რომ მთები მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ ატმოსფეროს ზღვაში მცურავი დედამიწის პლანეტის წონასწორობის შენარჩუნებაში. ყურანში კი 14 საუკუნის წინ ეს ჭეშმარიტება მრავალ აიათშია აღნიშნული. ამ აიათთაგან ერთ-ერთში ასეა ნაბრძანები:

„იმისათვის, რომ თქვენ არ გარწეულიყავით, დედამიწას მყარი მთები ჩაასო.“

(სურა ლუემანი, აიათი 10)

გეოფიზიკაში არსებობს ცნება „ცხელი წერტილები,“ რომლებიც დიდ ქედებს ეწოდება და რომელთა რაოდენობაც დაახლოებით 110-ით განისაზღვრება. ესენია დედამიწის სიღრმიდან ამოზიდული ქანების უზარმაზარი მასები, რომლებიც, ვინაიდან დედამიწის ქერქის გარღვევის (ვულკანის) და შემდგომ მის ზემოთ გაქვავებისაგანაა წარმოქმნილი, დედამიწის ქერქს, როგორც მიქლონი, სიმტკიცეს და საოცარ წონასწორობას უნარჩუნებს. აშკარაა, რომ აიათებში მოცემული ცნობები და მეცნიერული აღმოჩენები სრულად ემთხვევა ერთმანეთს.

ერთ-ერთ კონფერენციაზე პროფესორმა კონერმა თქვა: რომ არაბეთის ნახევარკუნძული ადრე მწვანეში ჩაფლული ტერიტორია იყო და შემდგომშიც მწვანით შეიმოსება იმ დიდი კლიმატური ცვლილებების შედეგად, რომელიც გამყინვარების ხანას მოჰყვება. იმავე სხდომაზე მყოფმა პროფესორმა აბდულმეჯიდ ეზ-ზინდანიმ შემდეგი წმინდა ხადისი წაიკითხა:

„ქვეყნიერების აღსასრული არ იქნება მანამ, სანამ

არაბეთის მიდამო მწვანეთი არ შეიმოსება.“ (მუსლიმი)

პროფესორი კონერი ერთ ხანს გაოგნდა. ეს წმინდა მუჰამმედ შუამავლისათვის (ს.ა.ს) მხოლოდ ღვთიურ ძალას შეეძლო შთაენერგა... თქვა შემდეგ.

ამით მან ფაქტიურად აღიარა მუჰამმედ შუამავლის ჭეშმარიტება, რამაც მას შემდეგი დასკვნა გამოატანინა:

„მწამს, რომ ისეთ ძალას შევხვდი, რომელიც ნათელს მოჰფენს ყოველ მეცნიერულ აღმოჩენას. მჯერა, რომ ეს ცნობები 1400 წლის წინ ღმერთის მიერაა გარდმოვლენილი. ეს სიტყვები, მეცნიერებისა და ტექნოლოგიის თითქმის სრულიად არ არსებობის პირობებში, შეუძლებელია ეთქვა ისეთ პიროვნებას, რომელმაც წერა-კითხვაც კი არ იცოდა.“

არქეოლოგიური გამოკვლევების შედეგად დამტკიცდა, რომ ზღვის დონეზე დაბალ მრავალ ადგილს შორის უღრმესი ქვემოთ მოცემულ აიათში ხაზგასმული ადგილია:

„ელიფ. ლაამ. მიიმ. ბერძნები დამარცხდნენ, ყველაზე დაბალ ადგილას.“

(სურა რუმი აიათი 1-3.)

ეს ის ადგილია, სადაც უზნეობის გამო განადგურდა და ჩაიძირა სოდომ-გომორი. იგი ზღვის დონეზე 400 მ-ით დაბლა მდებარეობს.

14 საუკუნის წინ, მაშინ, როცა მსოფლიოს გეოგრაფია ჯერ კიდევ არ იყო შესწავლილი, ყურანის მიერ ამ ადგილისადმი ხაზგასმა, როგორც დედამიწის უდაბლესი ადგილი ზღვის დონიდან, ყურანის ერთ-ერთი საოცრებათაგანია. დოქტორმა ბელმარმა, როცა სემ-

ინარზე მკვლევარ აბდულმეჯიდ ეზ-ზინდანის მიერ ამ საკითხთან დაკავშირებული აიათი მოისმინა, ჯერ შეეწინააღმდეგა, მაგრამ მეცნიერული კვლევის ჩატარების შემდგომ თქვა:

„საოცარია, საოცარი! ეს წიგნი წარსულსაც ხსნის, აწმყოსაცა და მომავალსაც!.. ეს ადამიანის ძაღას აღემატება!“

შემდგომ ამ პროფესორმა ეგვიპტეში ერთ-ერთ სიმპოზიუმზე წარმოადგინა თემა: „ყურანის უბადლობა გეოლოგიის სფეროში,“ სადაც იგი ასეთ დასკვნას აკეთებს:

„მე არ ვიცი წმინდა მუჰამმედ შუამავლის (ს.ა.ს) დროინდელი არაბების ცხოვრების პირობები, მაგრამ ვიცი მისი სადა ცხოვრების შესახებ. როცა ამ გარემოებასა და გონებით მიუწვდომელ ცნობებს ვაკვირდები, ვხვდები, რომ მცდარი იქნება იმის აღბათობის დაშვება და გაფიქრებაც კი, რომ ყურანი ამ ეპოქის კულტურის შედეგია. ეს ზეციური წიგნია!“

აშკარად ჩანს, რომ ვინიერს, როცა მეცნიერებაში გაიწაფა, ღვთიური ჭეშმარიტების აღიარების გარდა სხვა გამოსავალი აღარ რჩება. ამიტომ აუცილებელია მეცნიერების ისეთი სუფთა სარკე, რომელშიც ღვთიური ჭეშმარიტება აირეკლება. უეჭველია, რომ ქვეყნიერების დასასრულამდე მრავალი ახალი აღმოჩენა განხორციელდება და ყურანის საოცრებანი გააოგნებს და გაანცვიფრებს მეცნიერებს.

„და მიხედვიან ისინი, რომელთაც ებოძათ სიბრძნე, რომ იგი, რაც შენ გარდმოგვევლინა შენი ღმერთისაგან, ჭეშმარიტებაა და (ეს ჭეშმარიტება) ადგენს უძლიერესი და ქებული ალლაჰის გზაზე“

(სურა სებე-ე აიათი 6)

ფიზიკა

თანამედროვე აღმოჩენებითა და გამოცდილებით ვიცით, რომ რაც უფრო მაღლა მივდივართ და ვუახლოვდებით ატმოსფეროს, ჟანგბადის რაოდენობა მით უფრო მცირდება, ხოლო წნევა ყოველ 100-მეტრზე 1%-ით ეცემა, პრობლემები იქმნება მეტყველებასთან და მხედველობასთან დაკავშირებით, რამაც შეიძლება გულწასვლაც გამოიწვიოს. უფრო მეტიც, 20.000 მ-ზე ზევით სუნთქვა პრაქტიკულად შეუძლებელია, სპეციალური სასუნთქი აპარატის გამოუყენებლობის შემთხვევაში, სიკვდილი გარდაუვალია. მაღლა ფრენისას ჟანგბადის ბალონი ამიტომ გამოიყენება. ამ ჭეშმარიტებაზე, ყურანი 14-საუკუნის წინ შემდეგი აიათით მიუთითებდა:

„და ალლაჰს, ვისი დადგინებაც ჰსურს ჭეშმარიტებაზე, იმას გაუხსნის გულს ისლამისათვის, ხოლო მას, ვინც სურს, რომ ცდომილებაში შეიყვანოს, შეუვიწროებს გულს და შეუწუხებს ისე, თითქოს და იგი ცაში ასვლას ეწვადებოდეს.“

(სურა ენაამი აიათი 125)

სურა რაჰმანში ნაბრძანებია: *„(ალლაჰმა) მიუშვა ორი ზღვა ერთმანეთს, შეხვდნენ ისინი, მაგრამ ვერ შეერივნენ ერთმანეთს, რათა მათ შორის (ფარული) ზღვარია“.*

(სურა რაჰმანი, აიათი 19-20)

ამ აიათებით გადმოცემული ჭეშმარიტება გასულ საუკუნეში გახდა მეცნიერებისთვის ცნობილი. ორი ზღვის მიჯნაზე აღმოჩენილი იქნა ფარული ზღუდე, უჩინარი ფარდა, რომელიც ხელს უშლის ამ ორი ზღვის ერთმანეთში შერევას. მაგალითად, ხმელთაშუა ზღვა და ატლანტიკის ოკეანე ერთმანეთში არ ერევა და ორივე ინარჩუნებს თავის ნიშან-თვისებას, ვინაიდან ღვთიური ფარდაა მათ შორის. ასეთივე თვისებები გააჩნია ისეთ მდინარეებსაც, როგორცაა მისისიპი და იანგ-ჩე. მათი მტკნარი და ზღვის ძლაშე წყლები ზღვის სიღრმეში, სანაპიროსაგან საკმაოდ მოშორებით, ერევა ერთმანეთს. ეს ერთ-ერთი ღვთიური გამოვლინება და დღეისათვის აღმოჩენილი დიდი სასწაულია.

გაუნათლებელი საზოგადოებისა და ამ საზოგადოებაში გაზრდილი გაუნათლებელი, წერა-კითხვის უცოდინარი პიროვნების მიერ, იმ ეპოქაში, ასეთი ჭეშმარიტებების ცოდნა და გადმოცემა რამდენად იყო შესაძლებელი?

ამერიკელმა ზღვათმცოდნემ, პროფესორმა *ჰეიმ*, ხანგძლივი მეცნიერული კვლევის შედეგად, შემდეგი ჭეშმარიტება ჰპოვა:

ღია ზღვებს შორის არსებობს ფარული ფარდა, როგორც ღვთიური ძლიერების განსახიერება. ეს ფარდა ხელს უშლის ორი ზღვის ერთმანეთში შერევას, მაგრამ წინ არ ეღობება ამ ზღვათა წყლების ერთმანეთში გადასვლას. ოღონდ გადასული წყლის ქიმიური შემადგენლობა იცვლება იმ ზღვის ქიმიური შემადგენლობის შესაბამისად, რომელშიც იგი გადადის. ერთი სიტყვით, ეს ფარდა წააგავს ორმხრივ ფილტრს, რომელიც ატარებს იმას, რისი გატარებაც საჭიროა და არ ატარებს იმას, რაც არ უნდა გატარდეს. ამის მიზეზი ისაა, რომ ყოველი ზღვა და

ოკეანე თვისობრივად იმდენად განსხვავდება ერთ-მანეთისაგან, რომ ყოველი მათგანი ცალკე სამყაროს წარმოადგენს, ტემპერატურისა და სიმლაშის მაჩვენებლიდან დაწყებული მასში მობინადრე ცოცხალ ორგანიზმთა შორის არსებულ სხვაობათა ჩათვლით.

პროფესორმა *ჰეიმ*, როცა აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებული ყურანისეული ცნობები აჩვენეს, ბევრი სხვა სამართლიანი მეცნიერის მსგავსად, გაოცება ვერ დამალა და თქვა:

„სიმართლე გითხრათ, ამ ცნობების ყურანში ნახვამ ძალიან გამაკვირვა! ვფიქრობ, რომ ეს ვერასოდეს იქნება ადამიანის სიტყვები! ეს ცნობები, უეჭველად, ღმერთის მიერ უნდა იყოს გარდმოვლენილი!“

ჰეიმ შემდგომ დიდი ყურადღებით შეისწავლა ყურანი და წმინდა ჰადისები. ნახა, რომ ყურანი, გარდა იმისა, რომ შთაგონების გზითაა გარდმოვლენილი, უამრავი სასწაულითაც სავსეა.

„ყოველ შუამავალს გარკვეული საოცრებები ებოძა, რომელთა მეშვეობითაც ადამიანებს მათი უნდა ერწმუნათ. (მაგრამ ეს საოცრებები მათ თან გაჰყვა წუთისოფლიდან.)“ მე კი ყურანი მებოძა. (ყურანი, რომელიც კაცობრიობისა და ჯინების თვალწინ არსებული უდიდესი საოცრებაა, ღმერთის მიერ უნდა იქნეს დაცული). ვიმედოვნებ, რომ ალლაჰის წყალობით, ის შუამავალი ვიქნები, რომლისაც ყველაზე მეტს ირწმუნებენ!“ – ბრძანებს წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს).

ამასთან, ჰეიმზე დიდი გავლენა მოახდინა ბეიჰაყეის მიერ გადმოცემულმა წმინდა ჰადისმა: „გარყვნილობა (სხვა სიტყვებით, სხვისადმი მიმართული სქესობრივი გადახრები, რომელიც ხორციელდება ოჯახური დაღატის ხარჯზე), როცა საზოგადოებაში აშკარად შესამჩნევია, ე.ი. საკმაოდ აქტუალური გახდება, ირგვლივ

მასობრივად გავრცელებული ეპიდემია და თავს იჩენს მანამდე უხილავი დაავადებები.“ ჰვიმ ამ ჰადისის შესწავლას დიდი დრო მოანდომა და ასეთი განცხადება გააკეთა:

„დღეისათვის კაცობრიობა საშიში ინფექციური დაავადების, შიდსის წინაშე დგას, რაც ლაღატისა და სქესობრივი გადახრების შედეგია, როცა ევროპამ სიძვისა და სქესობრივი ცხოვრების თავისუფლება გამოაცხადა, მრავალი გადამდები დაავადება გავრცელდა ირგვლივ და ნაირ-ნაირმა მიკრობებმა, რომელთა სახელიც კი არ იყო ცნობილი, ადამიანს თავსატეხი გაუჩინა.

მე ნათლად დავრწმუნდი იმაში, რომ წმინდა შუამავალი უაღრესად სწორ ინფორმაციებს იძლევა იმ საკითხებთან დაკავშირებით, რომლებიც საუკუნეების შემდეგ იქნა მეცნიერების მიერ შესწავლილი. ამას კი მე ვერასოდეს დავარქმევდი დამთხვევითობას. ამას თუ იმასაც დავუმატებთ, რომ მან წერა-კითხვაც კი არ იცოდა, დავრწმუნდებით, რომ ზებუნებრივი ძალის ჩარევის გარეშე ამ ცნობების მოწოდება, ჩვეულებრივი ადამიანის მხრიდან, ყოვლად შეუძლებელი იყო. მეც, ჩემი მეგობარი და მასწავლებელი ქეთის მსგავსად. ვფიქრობ და ვაღიარებ, რომ ყოველივე ის, რასაც იგი ამბობდა, ღვთიური იყო. ამ უამრავი ჭეშმარიტების აღქმა-შესწავლა ჩვეულებრივი ადამიანის მიერ ყოვლად შეუძლებელი იყო. აი ხომ ხედავთ, მე წლების მაძილზე ვეპიე და ვიკვლევ, მაგრამ ჩემი მიღწევები მასთან შედარებით ნულია!“

გენეტიკა

წმინდა ყურანში ნაბრძანებია:

„ოდესღაც შენმა ღმერთმა ადამის შვილთა წელიდან მათივე შთამომავლობა გამოიყვანა და (ისინი) თავიანთსავე თავ(ებ)ზე ამოწმა. „განა თქვენი ღმერთი არა ვარ?“ მიუგეს: „დიახ, მოწმე(ნი) ვართ! (ეს იმიტომ) რომ განკითხვის დღეს არ გეთქვათ, უეჭველად, ამის უცოდნელი ვიყავითო“.

(სურა არაფი აიათი 172)

ეს აიათი ადამიანის გენების თვისებებზე ამახვილებს ყურადღებას. დღევანდელი მეცნიერებაც გვამცნობს, რომ გენები მთლიანი სიცოცხლის შემცველი კატალოგი, მისი უჯრედები კი ადამიანის თვისებების სარეგისტრაციო წიგნაკია. ამიტომ ადამიანები, როცა ჯერ კიდევ სპერმის სახით იმყოფებიან, მთლიან მათ ფიზიკურ თუ სულიერ თვისებებს (DNA) მთელი სარჩევის სახით წარმოგვიდგენს. ხუთი მილიარდი ადამიანის რეგისტრაციის და მათი მთლიანი თვისებების შემცველი გენები, მოცულობით ერთი სმიც კი არ არიან.

ასეთი ჭეშმარიტი და საოცარი სიბრძნის, ე.ი. ღვთიური კომპიუტერის (DNA)-ას შესახებ თოთხმეტი საუკუნის წინ წერაკითხვის უცოდინარი ადამიანის მიერ თავისით საუბარი, რომელი ლოგიკით შეიძლება, აიხსნას?

დამცავი მედიცინა

წმინდა ყურანში მოცემულ უამრავ საკითხთან ერთად, დიდი ყურადღება ეთმობა, დამცავ მედიცინად წოდებულ, ჩაცმა-დახურვას, სისუფთავეს, ზომიერ დას-

ვენებას, ნოყიერად და ზომიერად კვებას, ცუდი და ჯანმრთელობისათვის საზიანო საკვების მიუღებლობას.

ყურანში აგრეთვე საუბარია მცენარეულ საკვებსა და მის სარგებლობაზე, მოყვანილია ცნობები კარგი და ცუდი დასალევეების შესახებ და აკრძალულია მათრობელა სასმელები. მასში მოხსენიებულ საკითხებს შორისაა კვება, მკურნალობა და მიცვალებულთა დამარხვა, როგორც ჯანმრთელობის ზოგადი პრინციპი.

ყურანი, მოკლედ, განმარტავს მედიცინის მნიშვნელოვან ნაწილს: კვების საკითხში კრძალავს ყოველგვარ ზღვარგადასულობას, როგორც საკვების მიღების, ისე მიუღებლობის მხრივ და მოითხოვს ზომიერებას; სიძვისა და არაღეგაღური სქესობრივი ცხოვრების აკრძალვით ხელს უშლის ვენერიული დაავადებების გავრცელებას და უზრუნველყოფს მომავალი თაობის დაცვას სულიერადაც და ფიზიკურადაც. კრძალავს ასევე ლეშის, სისხლისა და ღორის ხორცის საკვებად მიღებას, რომელთა ჯანმრთელობისათვის მავნეობა დამტკიცებულია.

ასევე შეუძლებელია, უარყოთ სხეულისა და პირის სისუფთავის, აბდესის, ნამაზისა და მარხვის დადებითი მხარეები აღამიანის, როგორც სულიერი, ასევე ფიზიკური სრულყოფისათვის.

ჩვენ ეს საკითხები მაგალითისთვის წარმოვადგინეთ, თორემ ყურანში ასობით ისეთი აიათია, რომელიც ნათელს მოჰყვენს მრავალ ბინდით მოცულ თემას. მათი მნიშვნელობა და არსი, მართალია ნაწილობრივ, მაგრამ მაინც ირკვევა მეცნიერების სხვადასხვა დარგის განვითარებასთან ერთად. ამ მიზეზითაა, რომ ამბობენ: „ყურანის საუკეთესო ამხსნელი დროაო.“

ყურანი - რომელშიც დაცულია მჭევრმეტყველური და მკაფიო სტილი, მოკლებულია ყოველგვარი ეჭვის ნიადაგსა და პარადოქსულობას, მაუწყებელია ქვეყნიერების აღსასრულამდე მოსალოდნელი მრავალი მოვლენისა, რომლის მსგავსი კი არა, მისი ერთი პატარა სურას მსგავსიც კი ვერ იქნა შექმნილი და ვერც შეიქმნება ადამიანისა და ეშმაკის მოდგმის მიერ, - ყოვლად შეუძლებელია, განუვითარებელი საზოგადოებიდან გამოსული, წერა-კითხვის უცოდინარი პიროვნების სიტყვას წარმოადგენდეს.

ყურანი და შუამავლის ცხოვრება (სუნა), მეცნიერების წინამორბედი ყველა ეპოქაში. ყურანსა და სუნნეთში გადაჭრით მიღებულ ზოგიერთ დასკვნას, მეცნიერება, ვინაიდან მას განვითარების ამ საფეხურისათვის ჯერ ვერ მიუღწევია, „სავარაუდოდ“ მიიხნევს. დროის მსვლელობაში ეს „ვარაუდები“ ჭეშმარიტების შარავანდელით იმოსება და სააშკარაოზე გამოდის ყურანის სიდიადე. ამის დასადასტურებლად აიათები გუქონდა მოყვანილი. ახლა კი წმინდა ჰადისებიდან მოვიყვანოთ მაგალითები; წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) ასე ბრძანებს:

„თუ რომელიმე თქვენგანის ჭურჭელში ბუზი ჩავარდა, იგი ჯერ ჩაიძიროს და შემდეგ ამოიღეთ! ვინაიდან ბუზს ერთ ფრთაზე ავადმყოფობა აქვს, მეორეზე კი ამ ავადმყოფობის წამალი და სამკურნალო საშუალება.“
(ბუჰარი, აშჰედ ბინ ჰანბელი.)

ბუზის ორგანიზმი მატარებელია, როგორც მიკრობისა, ასევე ანტიმიკრობული კრისტალებისა. ამიტომ, როცა ბუზი მოხვდება საკვებში, უმჯობესია ის

მთლიანად ჩავძიროთ, რათა მის სხეულზე არსებული მიკრობი, რომელიც სავარაუდოდ საკვებში მოხვდება, ისევ თავის ორგანიზმზე არსებული ანტიმიკრობით განეიტრალებს. თუ ასე მოვიქცევით, თავიდან ავიცილებთ სავარაუდო დაავადებას.

წმინდა მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს) ასეთი აუცილებლობის შემთხვევაში გვირჩევს, არ დავღვაროთ და გამოვიყენოთ ჭურჭელში არსებული წყალი თუ საკვები. ახლო ხანამდე ბუზი მხოლოდ და მხოლოდ მიკრობის გადამტან მწერად ითვლებოდა და არ იყო ცნობილი, რომ იგი ამავე დროს შხამსაწინააღმდეგო ელემენტების მატარებელიც იყო. მაგრამ დღეისათვის ეს ჭეშმარიტება, როგორც მუჰამმედისეული საოცრება, სააშკარაოხეა გამოტანილი.

ძალზე მნიშვნელოვანია ამერიკელი პროფესორის ჯონ სინტონის აღიარება. სინტონს, ქრისტიანობის სახეცვლილი დედანის გამო, სარწმუნოებაზე გული აუცრუვდა. მან იცოდა, რაოდენ სავალალო მდგომარეობაში იყო სარწმუნოება დასავლეთში. თავდაპირველად ყურანისეული ცნობებისადმიც ამ თვალსაზრისით სცადა მიდგომა, მაგრამ ყურანში იმდენად მკაფიო და აშკარა ჭეშმარიტებებს წააწყდა, რომელთა უარყოფაც ფაქტიურად შეუძლებელი იყო, სასოწარკვეთილებაში ჩავარდნილმა თქვა:

„სარწმუნოებას შეუძლია, წინამორბედობა გაუწიოს და უფრო დააწინაუროს მეცნიერება! მას ძალუქს, მეცნიერული გადატრიალება მოახდინოს.“

სწორედ ყურანის, როგორც სასწაულთა ამოუწურავი წყაროს, მნიშვნელობათა უსასრულობის გამოსახ-

ატავად აიათებშიც ასეა ნაბრძანები:

„უთხარი (მუჰამმედ)! ჩემი ღმერთის სიტყვების დასაწერად, რომ ზღვა მეღნად იქცეს და ერთი იმდენიც კვლავ დაუმატოთ, უთუოდ ჯერ ზღვა დაილეოდა მანამდე, ვიდრემდის დაილეოდეს ჩემი ღმერთის სიტყვები.“ (სურა ქეჰვი აიათი 109)

„ღედამიწაზე რაც თუ ხე არსებობს, თუნდაც რომ კალმად იქცეს და ზღვაც მეღნად, ამასვე დაუმატოთ შეიდი ზღვა, კიდევ არ დაილევა ალლაჰის სიტყვები. უეჭველად, ალლაჰი ძლიერია, ბრძენია.“ (სურა ლოყმანი აიათი 27)

ყურანის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი საოცრება მისი გარდმოვლენის ეპოქაა. მისი გარდმოვლენის დრო კარგადაა გათვლილი. ვინაიდან ყურანი უფრო ადრე რომ გარდმოვლენილიყო, კაცობრიობა არ იყო მზად მისი აღქმისათვის. ხოლო უფრო გვიანდელ ეპოქაში თუ განხორციელდებოდა, წამოიჭრებოდა ვარაუდი იმასთან დაკავშირებით, რომ საოცრებებს შესაძლოა საფუძვლად ედოს ადამიანისეული შემოქმედება, ან გააზრებული იყოს მეცნიერთა ერთი ჯგუფის მიერ. მაგრამ ეს ასე არ მოხდა და საამისოდ შესაბამისი დრო ისეთი სიზუსტით იქნა შერჩეული, როგორც მხოლოდ განგებას თუ ძალუძს. ყოვლისმცოდნე ღმერთმა ისინი (ყურანი და შუამავალი) კაცობრიობას ყველაზე უფრო ხელსაყრელი დროის მონაკვეთში მოუვლინა საჩუქრად.

ამიტომაც, რომ ყურანი მარადიული სასწაულია ქვეყნიერების დასასრულამდე.

იგი 1400 წლის წინ მცხოვრებ ბედუინსაც უზრუნველყოფდა და აკმაყოფილებდა სულიერი სისპეტაკისა და ცხოვრების საუკეთესოდ მოწყობის ცოდნით და დღესაც ანცვიფრებს და იმორჩილებს ყველას, დროის გარკვეულ მონაკვეთებში გამოაშკარავებული ისეთი ცნობებით, რომლებიც წარუშლელ შთაბეჭდილებას ტოვებს ყველაზე ელიტარულ მეცნიერულ წრეებშიც კი. რამეთუ იგი სავსეა ისეთი საუკეთესო ცნობებით, რომლებიც წინამორბედი იყო და იქნება აწ განხორციელებული და განსახორციელებელი მეცნიერული აღმოჩენებისა ქვეყნიერების აღსასრულამდე.

უფრო მეტიც, მეცნიერული აღმოჩენები კიდევ უფრო ზრდის ყურანისეულ სასწაულებრივ ცნობებზე დაახლოვების შესაძლებლობას. ეს, როგორც აიათებში აღნიშნული სასწაული, ღმერთის დაპირებაა. ყურანში აღნიშნული ეს შესანიშნავი გარემოებები, წმინდა ჭეშმარიტებათა დროის განსახდევრულ მონაკვეთში ღვთიური დაპირების შესაბამისად განხორციელებაა. ალლაჰი ბრძანებს:

„ჩვენ ვაჩვენებთ (ადამიანებს) ჩვენს საოცრებებს პრორიზონტზე (ცის კაბადონზე) და თავიანთ თავში, ვიდრე არ ექმნებათ სრულ სიცხადეთ, რომ (იგი) ყურანი ნამდვილი ჭეშმარიტებაა. ნუთუ არ გეყოფა ის, რომ შენი ღმერთი ყველაფრის მოწყობა“.

(სურა ფუსსილეთი აიათი 53)

სამყაროს, რომელიც ღმერთის სახელების ფიზიკურ გამოვლინებას წარმოადგენს, დიდი სამყარო ეწოდება, ყველაზე ძვირფას ქმნილებას, ადამიანს კი, რომელშიც ღმერთის სახელთა გამოვლინებებია თავმოყრილი, პატარა სამყარო. ამ ორი სამყაროს შესახებ მეცნიერების მიერ დამტკიცებული, განმაცვიფრებელი სულიერი და მატერიალური ცნობები, ადამიანს საკუთარ უმწიკობას ამცნობს და სინამდვილედ აქცევს ჰადისს

- *„მენ არეფე ნეფსეჟუ, ფეყედ არაფე რაბბეჟუ,*

ვინც საკუთარ არსს იცნობს, იცნობს თავის ღმერთს.“

რა კარგად ამბობს ღმერთზე შეყვარებული იუნუს ემრე:

„მეცნიერების დასაწყისიც და დასასრულიც საკუთარი არსის ცოდნაა.“

ადამიანების მიერ ღმერთის უდიდებულესობის წინაშე საკუთარი უმწეობის, არარაობისა და საცოდაობის შეგრძნება, ახალ ჰორიზონტს გადაუშლის მას თვალწინ ღმერთისაკენ მიმავალ გზაზე და კიდევ უფრო დაახლოვებს ღმერთთან.

ნურასდროს დაგავიწყდება: ისევე, როგორც ყურანით გადმოცემული ჭეშმარიტებანი მთელი კაცობრიობის თვალწინ იქცევა რეალობად დროის გარკვეულ მონაკვეთში და განაცვიფრებს მხილველებს, ასევე, უეჭველად, იქცევა რეალობად იმქვეყნიური, სიკვდილის შემდგომი ცხოვრების შესახებ მასში მოცემული ცნობები. რა თქმა უნდა, ჭეშმარიტი და გარდაუვალია ცნობები ხელმეორედ გაცოცხლების, განკითხვის დღის, ბეწვის ხიდის, მადლისა და ცოდვის აწონვის, სამოთხის, ჯოჯოხეთისა და სხვათა შესახებ.

რაოდენ ბედნიერია ის, ვინც ამ წარმავალი წუთისოფლიდან საჭირო მაგალითი აიღო, ამით გაიმრავალფეროვნა და უფრო ნაყოფიერი გახადა საკუთარი სულიერი ცხოვრება, პიროვნული შესაძლებლობების შესაბამისად მოემზადა სამუდამო სამყოფელისათვის და ამ გზით ღმერთი მადლიერი გაიხადა.

ბოლოსიტყვაობა

ვინაიდან ისლამი ყოველისმომცველი და უნივერსალური მსოფლმხედველობაა, სავსებით ბუნებრივია მასში, ფიზიკის, სამართლის, ადამიანის ქცევათა მომწესრიგებელი ნორმატიული აქტების, ეკოლოგიური, ასტრონომიული, სამხედრო, მორალურ-ზნეობრივი და სხვა შეცნობილი და შეუცნობელი ცნობების არსებობა. მისი შემადგენელი წესები და საფუძვლები აუცილებლად შეიცავს ყველა საკითხს, მატერიალურიდან დაწყებული ყველაზე საუკეთესოთი და აბსტრაქტიზაციებით დამთავრებული. მათგან ზოგიერთი მარტივი და ყველასათვის გასაგები, ამქვეყნიური საკითხია, ზოგიერთი კი ღვთაებრივი უსასრულობისაა და იდუმალებითაა სამყაროსთან დაკავშირებული, სინამდვილეების ამსახველი ისეთი საკითხებია, რომელთა წინაშეც უდიდესი მეცნიერებიც კი უძლურნი არიან.

ამ თემებზე მუშაობა ერთის მხრივ, მთის კალთაზე ასვლას ჰგავს, როცა იცი, რომ აღმართში საშინელი წყურვილი შეგაწუხებს, მაგრამ მაინც შეუდრეკლად ეჭიდები ამ სიძნელეს.

შეუძლებელია რაიმე სერიოზული და სრულყოფილი შედეგი მოიტანოს ამ ჩახლართულ და უხილავ-აბსტრაქტულ ჭეშმარიტებათა გონებრივ, მეცნიერულ და ენობრივ შესაძლებლობათა შეჯერების გზით აღმოჩენის მცდელობამ, რაც ბევრი მკვლევარის გატაცებისა და მუშაობის სფეროს წარმოადგენს.

მეორე მხრივ, მართალია, ეს საკითხები ადამიანის შესაძლებლობებს აღემატება და შეუძლებელია მათი სრულყოფილი გამორკვევა, მაგრამ, ისლამის თანახმად, ეს ჩვენ არ გვაიძულებს, თავი მივანებოთ უკვე მიღწეულ წარმატებასაც.

ძვირფასო მკითხველებო, ალბათ, მიხვდებით, რომ ჩვენც სწორედ ამ პრინციპით ვხელმძღვანელობთ და თქვენგან პატიებას ვითხოვთ ყოველი იმ ნაკლოვანების გამო, რომელიც ამ ნაწარმოებში შეგვხდათ.

ასევე უნდა აღინიშნოს, რომ ადამიანებში შემეცნებისა და განსჯის პროცესები სამყაროდან მიღებული შთაბეჭდილებების კვალობაზე მიმდინარეობს.

აქედან გამომდინარე, ადამიანური შესაძლებლობებით სრულყოფილად გაიგო და განმარტო მუჰამმედ შუამავლის, როგორც ზეციური საოცრების ჭეშმარიტება და ყურანის, როგორც ღმერთის სახელთა სრულყოფილი გამოვლინების ზუსტი არსი. ასე რომ, მე როგორ შემეძლება უხილავ ჭეშმარიტებათა სრულყოფილი, უშეცდომო აღქმა და ახსნა?! სამოთხეც, ჯოჯოხეთიცა და მსგავსი სხვა მცნებებიც მხოლოდ დიდი ღმერთის უსაზღვრო მეცნიერებაში არსებულ მდგომარეობათა ჩვენი აღქმის შესაძლებლობათა შესაბამის განმარტებებს წარმოადგენს. სარწმუნოების ნებისმიერ მეტაფიზიკურ ჭეშმარიტებაზე, გონებითა და სპეტაკი გულით გაკეთებული ყოველი შეფასება სწორი, მაგრამ არასრულყოფილია, რამეთუ სამყაროდან მიღებული შთაბეჭდილებების კვალობაზე გაკეთებული დასკვნა და სინამდვილის აღქმის ხარისხი, მხოლოდ ამდენად შეიძლება შეესაბამოს სინამდვილეს, არასრულყოფილია, რამეთუ უსასრულოა განსხვავება ამ სამყაროში ხილულსა და შედარებისთვის მასზე დაყრდნობით აღქმულს შორის. ასეთი ჭეშმარიტებისათვის სხვაგვარი აღქმისუნარიანობა, ნიჭი, საშუალება და ხელშემწყობი პირობებია აუცილებელი. მაგალითად, „აღლაჰის მშვენიერების“ დანახვა, ეს სიტუაცია, რომელიც საიქიოში მორწმუნეთათვის სინამდვილედ უნდა იქცეს, სიტყვა „დანახვაში“ სრულფასოვნადაა განმარტებული? რა თქმა უნდა, არა, ეს შეუძლებელია,

მაგრამ აუცილებელია, ამ სიტყვის დონეზე მაინც იქნას განმარტებული და ახსნილი ღვთიური სინამდვილის არსი.

ამიტომაც ადამიანებს ამ უსაზღვრო ჭეშმარიტების ოკეანედან მხოლოდ იმ „მოცულობის“ სიბრძნის ამოღება ძალუძთ, რა მოცულობის ჭურჭელსაც ჩაჰყოფენ შიგ. ოკეანე ერთ ჭიქაში ჩაეტევა განა?... ამ შემთხვევაში კი ენაც ჭურჭელია, ტვინიცა და თვალიც... უმწეობა მარადის!

აღლაპი ადამიანის აღქმისუნარიანობისათვის მიუწვდომელ თავის სიდიადეს აიათში ასე განმარტავს: **„უთხარი (მუჰამმედ)! ჩემი ღმერთის სიტყვების დასაწერად, რომ ზღვა მეღნად იქცეს, და ერთი იმდენიც კვლავ დაუმატოთ, უთუოდ ჯერ ზღვა დაილეოდა მანამდე, ვიდრემდის დაილეოდა ჩემი ღმერთის სიტყვები.“** (სურა ქვჭვი აიათი 109)

დავფიქრდეთ! მისი ბრწყინვალეებისა და მბრძანებლობის წინაშე რას წარმოადგენს ადამიანის ხელთ არსებული ჭურჭლის მოცულობა?

მეორე მხრივ, აღქმისა და ახსნის უძლურების ხათრით, ჭეშმარიტება ხომ არ შეიზღუდება?

რა თქმა უნდა, არა! ამიტომ იძულებული ვარ, დავასრულო ჩემი სიტყვა და მივეცე მდუმარებას, რომელიც სავსებით აღემატება ყველა სხვა საშუალებას ჭეშმარიტების ტევადობის საკითხში.

ძვირფასი მუჰამმედ შუამავლის სულიერ ღირებულებასა და ღვთისმოსაობაზე მიბაძვის გარდა სხვა გზა არ გაგვანია! გამოუვალ მდგომარეობაში მყოფთა ერთადერთი მშველელი აღლაპია.

გვიშველე ღმერთო, ჩვენ, უმწეობის ოკეანეში ჩავარდნილებს.

სარჩევნი

მთარბმნელთაბან	5
წინასიტყვაობა.....	7
მუკამმელ შუამავლის ამქვეყანად მობრძანება.....	11
სამაგალითო მოღვაწეობა და სხვა	
შუამავალთა შორის ადგილი.....	42
წმინდა მუკამმელ შუამავლის კერპთაყვანისმცემელთა	
მიერ აღიარება.....	56
ქვეყნად წყალობად მოვლენილი წმინდა	
მუკამმელ (ს.ა.ს.) შუამავლის თვისებები.....	65
ქვეყნად წყალობად მოვლენილი წმინდა მუკამმელ	
შუამავლის (ს.ა.ს.) ღვთის მოშიშობა და	
სულის სიწმინდე.....	66
ქვეყნად წყალობად მოვლენილი	
შუამავლის თავმდაბლობა.....	84
თავაზიანობა, და აღტრუიზმი—	
უანგარობა, შუამავლის ცხოვრებაში.....	92
მისი სამაგალითო ყოფა-ქცევა	
აღამიანებთან მიმართებაში.....	97
ქვეყნიერებისადმი წყალობად მოვლენილი ალლაჰის	
შუამავლის თავაზიანობა ღარიბთა მიმართ.....	102
ქვეყნიერებისათვის წყალობად მოვლენილი	
შუამავლის ქალებისადმი მოპყრობა.....	118
ქვეყნიერების წყალობად მოვლენილი შუამავლის	
ცხოველების მიმართ მოპყრობა.....	120
სამყაროს წყალობად მოვლენილი შუამავლის	
მოპყრობა ობლებსადმი.....	125

სამყაროს წყალობად მოვლენილი შუამავლის მეზობლის მიმართ ვალდებულებების შესახებ დარიგებანი.....	126
ქვეყნიერებისათვის წყალობად მოვლენილი შუამავლის ქცევა მტრისა და ურწმუნოთა მიმართ...	128
ქვეყნიერებისათვის წყალობად მოვლენილი შუამავლის მიმტევებლობის მაგალითები.....	129
სამყაროს წყალობად მოვლენილი შუამავლის ხელგაშლილობა.....	135
საკაბეთა (შუამავლის თანამიმდევართა) ხელგაშლილობა.....	137
სამყაროს წყალობად მოვლენილ შუამავალში არსებული სისპეტაკე და სამართლიანობა.....	141
კაცობრიობის წყალობად მოვლენილ შუამავალში მორცხვობის გრძნობა.....	143
სამყაროსათვის წყალობად მოვლენილი შუამავლის ადამიანთათვის კეთილი სურვილების-განსაკუთრებულობა.....	145
წყალობად მოვლენილი შუამავლის ერთგულება.....	149
პატივცემულო მკითხველო.....	156
წმინდა მუჰამედ შუამავლის ფიზიკური დახასიათება.....	157
ზოგი რამ მისი უმაღლესი ზრდილობიდან და ქცევიდან.....	159
მისი შეუდარებელი გამბედაობა და ვაჟკაცობა-შეუპოვრობა.....	162
შუამავლის სიყვარულის მბზნებარესიმღერები.....	165
ძვეყნად წყალობად მოვლენილი შუამავლის ყურანისეული სასწაულები.....	171
მჭევრმეტყველება და სტილი.....	179
სტილობრივი თავისებურებანი.....	181

წმინდა ყურანი დაცულია	
ადამიანის ხელყოფისაგან.....	186
ვაჰის ანუ ზეშთაგონებისდაგვიანება.....	186
შთაგონების განუმარტებლად გარდმოვლენა.....	193
საიდუმლო ამბების გადმოცემა.....	198
ცნობები მეცნიერულ აღმოჩენებთან დაკავშირებით...	209
ბიოლოგია.....	209
დაკტილოსკოპია.....	216
დერმატოლოგია.....	217
რძის წარმოშობა.....	218
დედის რძე.....	219
ასტრონომია.....	222
ბოტანიკა.....	234
გეოლოგია.....	235
ფიზიკა.....	239
გენეტიკა.....	243
დამცავი მედიცინა.....	243
ბოლოსიტქვაობა.....	250

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 24.06.2006
ქაღალდის ზომა 60X84 1/16
ტირაჟი 500 ცალი

